

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૫૦/-

વર્ષ : ૩૯મું
સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૪
અંક : ૪૩૬

મંગલ મંદિર • સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૪ • ૧
(કુલ પાના : ૯૮)

મંગલ મંદિર

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનું માસિક મુખપત્ર

સોમનાથ મંદિર

મુખ્ય કાર્યાલય :-

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

માતુશ્રી સાકરબહેન રવજી મોરારજી લાલન (કોડાય-સુપ્રીમવાલા)

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન

૪૩-૪૪, બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી, પાલડી, એલિસબ્રીજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬

ફોન : (079) 2657 8892, 2658 1501, 2657 9469 ફેક્સ : (079) 2658 2060

Email : kutchi_jainamd@hotmail.com • Website : www.kutchijainahd.org

તંત્રી મંડળ :

અશોક મહેતા - મુખ્ય તંત્રી

મનુભાઈ શાહ

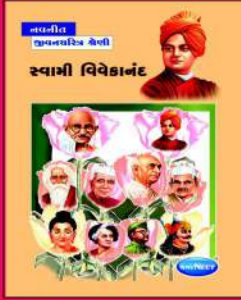
દિનેશચંદ્ર મહેતા

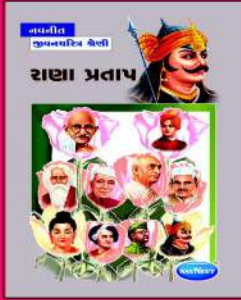
નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
ગૌતમ બુદ્ધ

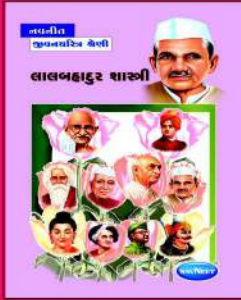
નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
સ્વામી વિવેકાનંદ

નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
રાણા પ્રતાપ

નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
લાલબહાદુર શાસ્ત્રી

નવનીત એજ્યુકેશન લિમિટેડ

દ્વારા પ્રકાશિત
શ્રેષ્ઠ

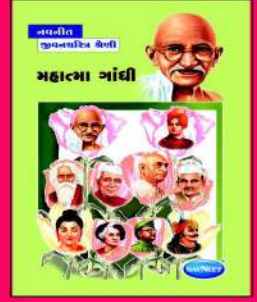
જીવનચરિત્ર શ્રેણી

દીવાથી દીવો પ્રગટે એમ, આ શ્રેણી જીવનને જીવનથી જોડતો સેતુ બની રહેશે. આ શ્રેણીમાં એવી વ્યક્તિઓનાં જીવનચરિત્રો છે, જેમણે સમાજ કે રાષ્ટ્રના ઘડતરમાં પોતાનું વિશિષ્ટ યોગદાન આપ્યું છે. તેમનું જીવન સ્વયં એક સંદેશ છે.

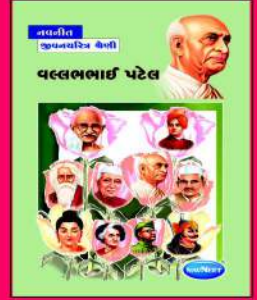
આ શ્રેણીનાં પુસ્તકો ...

1. ગૌતમ બુદ્ધ
2. મહાત્મા ગાંધી
3. રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
4. વલ્લભભાઈ પટેલ
5. સ્વામી વિવેકાનંદ
6. સુભાષચંદ્ર બોઝ
7. ઈન્દિરા ગાંધી
8. રાણા પ્રતાપ
9. લાલબહાદુર શાસ્ત્રી
10. જવાહરલાલ નેહરુ
11. ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર
12. ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રસાદ
13. રાજા રામમોહન રાય
14. ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણન્
15. ડૉ. એ. પી. જે. અબ્દુલ કલામ
16. છત્રપતિ શિવાજી
17. મઘર ટેરેસા
18. કલ્પના ચાવલા
19. સુનિતા વિલિયમ્સ
20. ડૉ. વિક્રમ સારાભાઈ

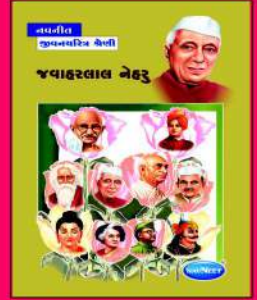
દરેક બુકસેલરને ત્યાં મળે છે.

નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
મહાત્મા ગાંધી

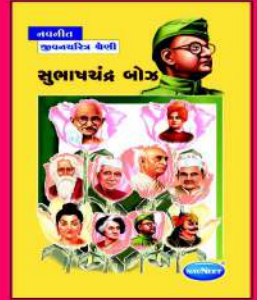
નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
વલ્લભભાઈ પટેલ

નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
જવાહરલાલ નેહરુ

નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
ઈન્દિરા ગાંધી

નવનીત
જીવનચરિત્ર કેળી
સુભાષચંદ્ર બોઝ

Since 1958

Leading. Innovating. Growing.

ISO 9001 : 2008

V-Trans offers unmatched service edge to all its customers

Our Divisions

Reliable Hard Freight Transport

Timebound Multimodal Express Cargo Service

Warehousing & Inventory Management

- Specialized in swift, safe movement of parcels from a small 10 kg parcel to bulk sundry, Full truck Loads, ODC and Projects at most cost effective rates
- Expertise in multi point door pickup and door delivery
- Next Day Delivery Service on select 25 routes and scheduled dispatches to major locations
- Geographical presence across India at 400 locations in 26 states - further expanding
- Unique V-Trans advantages: Full transit insurance, centralized Customer Service Cell with Toll Free Nos. Specialized Key Accounts Management for multi location servicing, fully computerized operations, all logistic solutions under one roof

Corporate Office : V-Trans (India) Limited

5-A, Navre Apartments, S. V. Marg, Sion (West), Mumbai - 400 022. Tel: 022 - 2402 0880. Fax: 022-24043144
Email: info@vtransgroup.com Web: www.vtransgroup.com

V-Trans Toll Free no. : 1800-220-180

V-Xpress Toll Free no. : 1800-220-240

BHARAT B. GALA

NAVINCHANDRA D. DEDHIA

Rajni
ENTERPRISE

RE - ROLLING / S. S. PATTI - PATTI

**179 & 323, Unit-2, G.V.M.M., Odhav, Ahmedabad - 382 415.
Telefax : 2290 0896, 2290 0300 Mob. : 93270 05460, 98257 33710**

નવભારત સાહિત્ય મંદિર

૨૦૨, પેલિકન હાઉસ, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ
ફોન : (૦૭૯) ૨૬૫૮૦૩૬૫, ૨૬૫૮૩૭૮૭

પતાસા પોળની સામે, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ
ફોન : (૦૭૯) ૨૨૧૩૨૯૨૧, ૨૨૧૩૯૨૫૩

mail : info@navbharatonline@gmail.com
website : www.navbharatonline.com

- ગુજરાતી ભાષાના જાણીતા લેખકો દ્વારા લખાયેલાં
- તમામ વિષયોનાં પુસ્તકો
- તમામ પ્રકાશકોનાં પુસ્તકો
- ગુજરાતી ભાષાની ક્લાસિક કૃતિઓ
- વિપુલ બાળસાહિત્ય
- ગુજરાતી, હિન્દી તથા અંગ્રેજી ભાષાનાં પુસ્તકો
- બે વિશાળ એ.સી. શો-રૂમ
- જીવનને બદલી નાખનાર ઉત્તમ વિપુલ સાહિત્ય

**ગુજરાતી ભાષાનાં ઉત્તમ પુસ્તકો
એક જ સ્થળેથી મેળવવા માટે પધારો છો ને?**

**આપને મનગમતાં
કોઈ પણ
પુસ્તક માટે સંપર્ક કરો
તથા
અમારા બે સેન્ટ્રલ
એ.સી. શો-રૂમની
મુલાકાત લો.**

TOYCRA
play to grow

TOYCRA, 2nd Floor,
Indraprasth Corporate House,
Opp. Reliance Petrol Pump,
Prahad Nagar Road,
Satellite, Ahmedabad-380015

Ph: (079) 66170265, Mo. : 98791 10650

mail : toycra@gmail.com
facebook link : facebook.com/toycra

- ઈન્ટરનેશનલ બ્રાન્ડના અવનવાં અદ્ભુત ટોચ
- વિશ્વની ૪૦ જાણીતી બ્રાન્ડનાં રમકડાં
- વૈવિધ્યસભર રમકડાંઓ ડેમો સહિત
- વિશ્વની જાણીતી ગેમ્સ
- એજ્યુકેશનલ - નોલેજ બુક્સ
- ગુજરાતી તથા અંગ્રેજી ભાષાનાં ઉત્તમ પુસ્તકો
- પુસ્તકો, ટોચ, ગેઈમ્સ જોવા, બેસવાની ઉત્તમ સુવિધા
- ૧૨૦૦૦ ક્વેર ફૂટમાં પથરાયેલ વિશાળ એ.સી. શો-રૂમ
- તમામ ઉંમરના લોકો માટેની બ્રાન્ડ્સ

**અમદાવાદના સૌથી ટોચના સૌપ્રથમ આવા
વિશાળ એ.સી. શો-રૂમમાં પધારો છો ને?**

**વિશ્વની જાણીતી
બ્રાન્ડનાં
ટોચ, ગેઈમ્સ મેળવવા
અમારા વિશાળ
એ.સી. શો-રૂમની
આજે જ
મુલાકાત લો.**

નવું વર્ષ કચ્છ અને બૃહદ્ કચ્છની જનતાને
મંગલમયી બની રહે એ જ અભ્યર્થના....

જીવદયાપ્રેમીઓ દાનવીર દાતાઓ

આપના અમૂલ્ય દાનની સરવાણીનો મોટો પ્રવાહ પાંજરાપોળો તરફ વાળો

- ◆ આપનો કે આપના પરિવારજનોનો, બાળકોનો જન્મદિવસ.
- ◆ લગ્નદિવસ, લગ્નતિથીની ઉજવણી, લગ્નના ૨૫ કે ૫૦ વર્ષની ઉજવણી.
- ◆ આપની જીંદગીના ૫૦/૭૫ વર્ષની ઉજવણી.
- ◆ આપના સ્વજનની પૂજ્યતિથી, દેવ-દેવીના પહેડી પ્રસાદનો દિવસ વગેરે પ્રસંગોને નિરાધાર-મૂંગા જીવો માટે અભયદાનનો અવસર બનાવો.
- ◆ વર્તમાનકાળે પાંજરાપોળોને મુશ્કેલ પરિસ્થિતિ ઉદ્ભવી છે.
- ◆ વધુ વરસાદના કારણે લીલા દુકાળની પરિસ્થિતિ ઉદ્ભવી છે.
- ◆ ઘાસ-ચારા-દાણખાણના ભાવ વધતા જાય છે. ખુબ તંગી વર્તાય છે.
- ◆ હાલમાં પરિસ્થિતિ વિકટ છે તો ઉનાળામાં શું થશે ? પરિસ્થિતિ વધુ બગડશે.
- ◆ વધતા જતા વહિવટી ખર્ચ-મોંઘવારી અને ઘટતા જતા વ્યાજદરથી બે પાસા ભેગા કરવા મુશ્કેલ બન્યા છે.
- ◆ દરેક પાંજરાપોળોના બજેટખર્ચ દોઢાથી બમણા થઈ જવાની શક્યતા છે.
- ◆ વર્તમાનકાળમાં નવા નવા કતલખાના ખોલાતા પાંજરાપોળોની જરૂરિયાત વધી છે.
- ◆ યાંત્રિકરણ, શહેરીકરણ, વાહન વ્યવહાર વધવાથી પશુઓનો વપરાશ ઘટતો જાય છે.
- ◆ ચરિયાણ ગૌચરની જમીનો ઉદ્યોગોને અપાતા મોંઘી થતી જાય છે.
- ◆ ખેતીની પેદાશમાં રોકડીયા પાક તરફ ખેડૂતોનું વલણ વધી ગયું છે. ચરિયાણ ગૌચર જમીનો પર દબાણ થતા જાય છે.
- ◆ ખેડૂતો તરફથી ભેટમાં મળતું ઘાસ ઓછું થવા લાગ્યું છે.
- ◆ આપણો વસવાટ શહેરોમાં થતા પશુઓ પ્રત્યે દયા-ભાવના લાગણી ઘટી છે.
- ◆ માંસાહારનો પ્રચાર વધતા, માંસની નિકાસ વધતા પશુઓની બેફામકતલ વધી છે.
- ◆ પશુ બચશે તો દેશ બચશે, ખેતી બચશે, પર્યાવરણ બચશે, ગરીબી, ભૂખમરો ઘટશે.

કચ્છની કોઈપણ ૮૦ પાંજરાપોળમાં દાન મોકલવા માર્ગદર્શન અને પશુસંખ્યા જાણવા ફોન કરી શકશો,
લિસ્ટ મંગાવી શકશો અથવા પ્રતિનિધીને રૂબરૂ બોલાવી લેશો.

શ્રી કચ્છ જિલ્લા પાંજરાપોળ ગૌશાળા સંગઠન

માતૃશ્રી મેઘબાઈ અને પિતાશ્રી ધારશી માલશી ભેદા-મોખા (થાણા)

કાર્યાલય : શ્રી આશાપુરા રીંગરોડ, સોનીવાડ, સોનીવાડ કોમ્પ્લેક્સ, પહેલા માળે, ઓફિસ નં. ૧૨૭/૧૩૦. ભુજ-કચ્છ (ગુજરાત) ૩૭૦ ૦૦૧.

ભજ ઓફિસ : ૦૨૮૩૨-૨૨૭૩૦૪. મો. ૦૯૯૦૪૮ ૩૧૫૧૪ (શ્રી ભરતભાઈ સેંઘરવા)

સૌજન્ય દાતા : દીપક તથા ગીરીશ ધારશી માલશી ભેદા - મોખા (થાણા)

: મુંબઈ ઓફિસ :

માતૃશ્રી મેઘબાઈ અને પિતાશ્રી ધારશી માલશી ભેદા-મોખા (થાણા)

૩૦૭/૩૧૧, સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ રોડ, ૧૩ કાનજી મેન્શન, ગોકુલધામ હોટલની બાજુમાં, મુંબઈ-૪૦૦ ૦૦૪.

ટે. નં. ૨૩૮૧૩૭૩૩ / ૬૬૩૮૦૫૦૦. મો. ૯૯૨૦૨ ૯૮૭૨૬ / ૯૯૧૩૯ ૫૩૮૫૬

GILL & CO. PVT. LTD.

IMPORTERS - EXPORTERS & COTTON MERCHANT

"5", Aishwarya-1, 68, B.M.M. Society, Old Sharda Mandir Railway Crossing,
Ellisbridge, Ahmedabad - 380 006.

Phone : 079 - (O) 2658 6088 (R) 2658 1733 Telefax : 079 - 2658 6088
Mobile : 98253 28836 / 93742 08010 / 93742 08011

Registered Office : NTC House, Narottam Morarjee Marg,
Ballard Estate, P.O. Box. No. 86, Mumbai - 400 038.

Phone : (022) 2261 5001 (4 Lines)

Fax : (022) 2262 0598, 2265 5069 Telegram : "GILLCO, MUMBAI"
Email : gillco@gillcot.com

: BRANCHES :

**ADONI / AHMEDABAD / AMRAVATI
BHATINDA / NEW DELHI / UJJAIN**

www.shilpaworld.com

Chandrakant K. Gada
+91 - 9825069290

STAINLESS STEEL RE-ROLLERS

Plot No. 130, G.I.D.C. Estate, Kalol-382 721. Gandhinagar.

Phone : (02764) 220330, 224330, 227030

E-mail : blustar.indu@yahoo.in

છેલ્લા ૩૮ વર્ષથી દર મહિનાની ૫ તારીખે નિયમિતપણે પોસ્ટ કરવામાં આવતું “શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ”નું મુખપત્ર

“મંગલ મંદિર”

મુખ્ય કાર્યાલય

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન,

૪૩-૪૪, શ્રી બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી,
પાલડી, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

ફોન : (૦૭૯) ૨૬૫૭૮૮૯૨, ૨૬૫૮૧૫૦૧

ફેક્સ : (૦૭૯) ૨૬૫૮૨૦૬૦

ઈ-મેઇલ : kutchi_jainamd@hotmail.com

વેબ-સાઇટ : www.kutchijainahd.org

તંત્રીમંડળ

અશોક મહેતા (૯૮૨૫૩ ૨૨૬૮૯) – મુખ્યતંત્રી
મનુભાઈ શાહ (૯૮૨૫૦ ૩૧૫૨૮)

દિનેશચંદ્ર રતિલાલ મહેતા (૯૯૨૪૩ ૪૨૬૨૮)

વિવિધ વિભાગો

વલોવતન

દિનેશ આર. મહેતા (૯૯૨૪૩ ૪૨૬૨૮)

સાર સમાચાર

શાંતિલાલ સંઘવી

બાલુડે જયું ગાલિયું

ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા (૦૭૯-૨૫૪૬૮૧૬૦)

ખાણવા જેવું, સુકોકુ અને શબ્દ રમત

રવનીકાંત પારેખ (૯૮૯૮૦ ૫૩૫૨૧)

લેખકોને નમ્ર વિનંતી

‘મંગલ મંદિર’માં પ્રગટ કરવા માટે વિપુલ પ્રમાણમાં લેખ સામગ્રી અમને મળતી રહે છે અને એટલે સ્વીકૃત કૃતિઓને પ્રગટ કરવાનું પણ સ્વાભાવિક રીતે વિલંબાય. મંગલ મંદિરના ધોરણને ધ્યાનમાં લઈ, પોતાની રચના મોકલતી વખતે લેખક સ્વવિવેક દાખવે તેવી વિનંતી છે.

એક સાથે એકથી વધુ કૃતિઓ ન મોકલવા વિનંતી.

ભાષાદોષ અને લાંબા લેખો અસ્વીકાર્ય બનશે તેની નોંધ લેવા વિનંતી. લેખમાં એકની એક વાતનું પુનરાવર્તન (રિપિટેશન) ટાળવું જરૂરી છે. કૃતિની હસ્તપ્રત સ્વચ્છ અને સુવાચ્ય હોવી જોઈએ. આશા છે કે, આ બાબતમાં લેખક મિત્રોનો સહકાર અમને મળી રહેશે.

– મુખ્યતંત્રી

‘મંગલ મંદિર’ના અંકો સમાજની વેબસાઇટ www.kutchijainahd.org
ઉપરાંત ‘અસાંજો કચ્છ’ની વેબસાઇટ www.asanjokutch.com પર
વાંચી શકાય છે.

અનુક્રમણિકા

લેખ

લેખક પાના નં.

તંત્રી લેખ :

- ભારતભરના શહેરોની અંદરનો રોડ ટ્રાફિક ..... અશોક મહેતા ૯
- આગામી કાર્યક્રમોની એક ઝલક ૧૦
- વિદાય લેતા પ્રમુખની કલમે ..... અશોક મહેતા ૧૧

લેખ વિભાગ

કચ્છ એક અલગ રાજ્ય : તેના ફાયદા તથા ગેરફાયદા

- અલગ કચ્છ રાજ્ય : એક અભ્યાસ ..... સુરેશચંદ્ર મહેતા ૨૨
પૂર્વ મુખ્યમંત્રી, ગુજરાત રાજ્ય

સંસાર ચક્ર

- માનભર્યું મૃત્યુ : મનુષ્યનો જન્મસિદ્ધ હક ..... પ્રવીણભાઈ શાહ ૩૧

વિચાર વિમર્શ

- લાલ લાલ ચુંદડી ..... ડૉ. ગિરીશ વીછીપોરા ૩૪
- આસમાની આફતો... સુલતાની સીતમો...
અને ઈન્સાની અરાજકતાઓ ..... દિનેશ પાંચાલ, જર્નાલિસ્ટ ૩૬

સમાજની ક્ષિતિજો

- નર-નારીના સંબંધો અને લગ્ન સંસ્થા : પ્રકરણ-૯
લગ્ન : ભાવનાત્મક જીવનની ગાંઠ ..... સ્વામી શ્રી સચ્ચિદાનંદજી ૩૭
- તું અને હું – આ દાસ્તાન સનાતન (૫) ..... માવજી કે. સાવલા ૩૯
- થેંકયુ ડૉ. વેણુગોપાલ ..... ગિરીશ ગણાગ્રા ૪૦

અર્થશાસ્ત્ર

- ભારતમાં પ્રાદેશિક ભિન્નતા અને શહેરી વસવાટ ..... પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ, પૂર્વ પ્રાધ્યાપક ૪૩

કચ્છ

- પુરાતત્વીય ખજાનો : ભદ્રેશ્વર ..... નરેશ પી. અંતાણી ૪૪

પ્રજાતંત્ર

- સખાવતી નાણાંમાંથીય તંત્રની નફાખોરી? ..... શશીકાંત ઠક્કર, એડવોકેટ ૪૬

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના
“પદાધિકારીશ્રીઓ”

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

શ્રી પ્રતાપ નારાયણ દંડ
ઘર : ૦૭૯- ૨૬૪૦૫૦૪૭ મો. ૯૪૨૬૭ ૨૫૬૫૯

ઉપપ્રમુખ-૧

શ્રી મનુભાઈ ગોવિંદલાલ શાહ
ઘર : ૨૬૪૪ ૬૪૧૩, ઓ. ૨૬૪૦ ૧૧૫૦
મો. ૯૮૨૫૦ ૩૧૫૨૮

ઉપપ્રમુખ-૨

શ્રી મણિલાલ કુંવરજી ગોસર
ઘર : ૦૭૯-૨૬૭૫ ૨૧૨૨ મો. ૯૪૨૭૫ ૫૧૮૭૭

માનદ્ મંત્રી

શ્રી કાંતિલાલ રામજી શાહ
ઘર : ૨૬૪૨૩૮૯૫, ઓ. : ૨૫૮૯૪૫૫૬/૨૫૮૩૩૮૯૮
મો. ૯૩૨૮૦ ૦૧૧૪૦

સહમંત્રી

શ્રી હસમુખ બાબુભાઈ શાહ (ખાંડવાલા)
ઘર : ૨૬૬૦૩૪૫૮, ઓ. : ૨૬૬૦૫૪૫૩
મો. ૯૮૨૫૦ ૪૦૬૬૬

ખજાનચી

શ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ
ઘર : ૨૬૬૦૫૨૨૫

સહ ખજાનચી

શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસર
ઘર : ૨૬૬૫૦૨૯૯, મો. ૯૪૨૮૩ ૫૧૩૭૦

શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ
સંચાલિત
શ્રી ખનિજ વિકાસ નિગમ લિ. પ્રાયોજિત
શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ
અસ્થિતનગર દેરાસરની સામે,
ગાંધી વિદ્યાલયની ગલીમાં, રચના સ્કૂલની પાછળ,
રાજસ્થાન હોસ્પિટલ પાસે, શાહીબાગ,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૪. ફોન : ૦૭૯-૨૨૮૮૪૫૪૭

સેવા ભવનનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત
માતૃશ્રી કંકુબહેન કાનજીભાઈ રવજી (નાની ખાખરવાલા) સેવા
ભવન, એસ. ટી સ્ટેન્ડ પાસે, સલ્કાર ગેસ્ટ હાઉસની
સામે, રૂગનાથપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
ફોન : ૦૭૯-૨૫૪૬૧૨૭૦

અંકમાં પ્રસિધ્ધ થયેલ લેખો તથા અન્ય
વિભાગની માહિતીઓ સાથે તંત્રીમંડળ સહમત
છે તેમ માની લેવું જરૂરી નથી. રજૂ થયેલ વિચારો
જે તે વ્યક્તિના હોય છે, જેની નોંધ લેવા વિનંતી.

વાર્તા

- તો ? ..... હરેશ ધોળકિયા ૪૮
- ગુલમહોર ..... ડૉ. ચંદ્રકાંત મહેતા, પૂર્વ ઉપકુલપતિ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી ૫૧
- મારી લાગણી એ જ મારા માટે અભિશાપ ..... ડૉ. ઊર્મિલા શાહ ૫૩

તંદુરસ્તી

- મહિલાઓમાં બાયપાસ ..... ડૉ. ધીરેન શાહ
કાર્ડિયોથોરાસિક અને વાસ્ક્યુલર સર્જન - સીમ્સ હોસ્પિટલ ૫૫

સંસ્થા / વ્યક્તિ વિશેષ

- વટામણમાં આચાર્ય અમૃતભાઈ ચાંપાનેરીની ..... કિરણ ચાંપાનેરી ‘સેતુ’
નિવૃત્તિમાં ગ્રંથાલયની નિજાનંદ પ્રવૃત્તિ ..... ફીલાન્સ પત્રકાર ૫૭

આત્મવિશ્વાસ

- શુભ કાર્ય મહાન છે - મુહૂર્ત નહીં..... શાંતિલાલ સંઘવી ૫૮
અંધશ્રદ્ધાઓમાંથી મુક્ત થાઓ, પરંપરાથી દૂર રહી આત્મવિશ્વાસ કેળવો

હળવાશની ક્ષણોમાં

- બાલુરે જ્યું ગાલિયું ..... સંકલન : ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા ૫૯

નિયમિત વિભાગો

- અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર ૬૧
- સાર સમાચાર..... સંકલન : શાંતિલાલ સંઘવી ૬૪
- ‘મંગલ મંદિર’ - પ્રાપ્ત થયેલાં લવાજમ ૬૫
- જાણવા જેવું ..... સંકલન : રજનીકાંત પારેખ ૬૬
- શબ્દ રમત-૯૭ ..... સંકલન : રજનીકાંત પારેખ ૬૭
- Nano 9 Sudoku (ક્રમાંક : ૧૦૫૩) ..... સંકલન : રજનીકાંત પારેખ ૬૮
- વલોવતન ..... સંકલન : દિનેશ આર. મહેતા ૭૨
- સમાજ દર્પણ ૭૭
- સંસ્થા સમાચાર..... ૭૮
- શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનો માસિક અહેવાલ..... ૮૯
- ઊડતી નજરે..... ૯૨

તંત્રી લેખ

ભારતભરના શહેરોની અંદરનો રોડ ટ્રાફિક

— અશોક મહેતા

“ચાલ હટ, મને પહેલા જવા દે, મારે બહુ ઉતાવળ છે.” બસ, આજ ધોરે ભારતભરના કોઈ પ હેરના રસ્તાઓ પર વાહનો ચાલે છે. પછી ચાહે તે સાઈકલવાળો હોય, સ્કુટરવાળો હોય, બાઈકવાળો હોય, રીઠાવાળો હોય કે ગાડીવાળો હોય. બધાને પોતાના ડેસ્ટીને ન પર પહોંચવાની ઉતાવળ છે. કોઈને ધીરજ નથી - િતિ નથી - બધાને ભાગાભાગ પહોંચવું છે. ટ્રાફિકના કોઈ નિયમ પાળવા નથી, તેની દરકાર પ નથી. અન્ય વેહીકલ ચલાવનાર પર કોઈ આદરની લાગી નથી. પોતાનું વ્હીકલ ગમે તેમ કરીને આગળ લેવું છે, ડાબે કે જમની પરવા નથી, ખોટી રીતે ઓવરટેઈક કરવાની પરવા નથી. સિગ્નલ હોય કે ના હોય - ગાડી અટકાવવી નથી. ચાર રસ્તા પર સિગ્નલ ન હોવાના કારે ગાડી અટકેલ હોય અને એ લાઈનમાં પોતાનો નંબર છેલ્લો હોય ત્યારે પ જેવો સિગ્નલ ગ્રીન થયો અને લાઈનનું પ્રથમ વ્હીકલ આગળ વધે ત્યાં તો લાઈનની છેલ્લી ગાડીવાળા દ્વારા હોર્ન પર હોર્ન માર્યા વગર રહેવાતું નથી. જાે કે આગળની ગાડીવાળા નવરાધૂપ હોય અને અહીં માત્ર ઊભા રહેવા જ આવ્યા હોય. બાઈક અને રીઠાવાળા અને કેટલીક ગાડીવાળા પ વગર કારે, વગર જરૂરિયાતે બિનજરૂરી હોર્ન પર હોર્ન વગાડી નોઈઝ પોલ્યુ ન પેદા કરતા હોય તેની કોઈને દરકાર નથી. વાહન હંકારવામાં િસ્તબદ્ધતા નથી. અન્ય વાહનચાલકો પ્રત્યેનો આદરભાવ નથી. વાહન હંકારવા અંગેની વૈજ્ઞાનિક સમજ નથી. બસ, આ જ પરિસ્થિતિ ભારતભરમાં પ્રવર્તે છે. અને આ પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિમાં િસ્તબદ્ધતા લાવવાની સરકારની કે આર.ટી.ઓ.ની કોઈ ઈચ્છા દેખાતી નથી. પછી પ્રતિબદ્ધતા દેખાવાનો તો સવાલ જ પેદા થતો નથી. આર.ટી.ઓ. તંત્ર આ બાબતે સંપૂર્ણ પે ખાડે ગયું હોય તેવું દેખાય છે. તેની ઓફિસના કર્મચારી કે ટ્રાફિકમાં ઊભી રહેલ પોલીસની મથરાવટીની મલીનતાના દર્શન તેની સાથે પનારો પાડનાર દરેક વ્યક્તિને થતો જ હોય છે. સરવાળે અન્ય દેોમાં ભારતને આ િત્રે બદનામી જ મળતી રહે છે.

સિગ્નલ ચાર રસ્તા પર આપે ક્યારે પ અને કોઈને પ નિયમ પ્રમાે ઝિબ્રા લાઈનની અંદર ઊભા રહેલ જોતા જ નથી. તેઓની લાઈનનું સિગ્નલ ન હોવા છતાં િતિથી ઊભા રહેવાના બદલે ધીરે ધીરે આગળ વધતા નિહાળીએ છીએ. ધીરે ધીરે તેઓ એટલા આગળ વધેલ દેખાય કે કોસ લાઈન માટે પસાર થવા અડધો રસ્તો બંધ થઈ જાય, માત્ર સીંગલ રસ્તો જ ચાલુ રહે, તેટલી નફફટાઈથી પોતાનું વ્હીકલ આગળ લાવીને અડચ ઊભી થાય એ રીતે ધીરે ધીરે આગળ વધારતા જાય અને તેની પાછળ પ ખોટી રીતે આગળ વધતા વ્હીકલોની લાઈન આવી જાય. આ પ્રજાની ગેરિસ્ત માનસિકતાના દર્શન કરાવે છે. સામા પો ટ્રાફિક પોલીસ પ તેટલી જ બેદરકાર રહે છે. આ પ્રશ્ન સાથે તેને કંઈ લેવા દેવા ન હોય તે રીતે મૂકપે જોતી રહે છે અથવા તો વાહન ચલાવનારના આ વર્તનને સાહજિક ગી લે છે અને તેની સામે કોઈ પ પ્રકારના પગલાંજ લેતી નથી. પરિ િમે દિન-બ-દિન અિસ્તતા વધતી જ રહે છે. િસ્તબદ્ધ અને ડિસીપ્લીનવાળા ટ્રાફિક માટે પ્રથમ તો ભારતભરની આર.ટી.ઓ.ની ટ્રાફિક પોલીસને િસ્તતાના લે ન ભ ાવવા જરૂરી છે અથવા તો તેઓને લે ન ભ ાવવામાં આવેલ હોય છતાં પ બેદરકારી દાખવતા હોય તો પ્રથમ સ્વરૂપે તો તે પોલીસ પર જ ડિસીપ્લીનરી એક ન લેવા જરૂરી છે. ત્યારબાદ તેટલા જ એક ન વાહન ચલાવનાર પર લેવા જરૂરી છે. આ બધી બાબતો એવી છે કે જેમાં કોઈ પ પ્રકારનો ખર્ચ થતો નથી, છતાં લોકોનું જીવન કમબદ્ધ કરી કાય છે. તેના માટે જરૂરી છે માત્ર નિષ્ઠાની - નિષ્ઠાવાન ઓફિસરોની જમાતની.

“વાહનનું સ્ટીઅરિંગ ફેરવતા આવડી ગયું એટલે વાહન ચલાવતા આવડી ગયું.” બસ, આજ સિદ્ધાંત પર દે ભરની આર.ટી.ઓ. ઓફિસો કામ કરતી આવી છે. ખરેખર આ પ્રક્રિયા જ ગલત છે અને અિસ્તભર્યા ટ્રાફિકની અિસ્તતા અહીંથી જ રૂ થાય છે. ખરેખર તો રોડ ટ્રાફિકના પૂરેપૂરા નિયમો - કમસર ગાડી ચલાવવી, બિનજરૂરી હોર્ન ન મારવા, પોતાને જવાનું

કાર્યને વાવશો તો સ્વભાવને લણશો, સ્વભાવને વાવશો તો ચારિત્ર્યને લણશો અને ચારિત્ર્યને વાવશો તો ભાગ્યને લણશો.

ટ્રાફિક ડિસીપ્લીનમાં ન રહી શકવાના નીચે મુજબના કારણો પર પણ વિચારણા કરવી જોઈએ

રોડ ટ્રાફિક ડિસીપ્લીનમાં ન રહી શકવાના અનેક કારણોમાંનું એક કારણ છે - રોડ પરના ટ્રાફિકની વિવિધતા. સાઈકલ, સ્કુટર, રીક્ષા, બાઈક, નાની કાર, ઈનોવા ટાઈપની ગાડી વગેરે બધા જ વ્હીકલો એકસાથે શહેરના ટ્રાફિકવાળા કે બિનટ્રાફિક રોડ પરથી પસાર થાય છે.

સાઈકલ માનવ શક્તિથી ચલાવવી પડતી હોવાથી તેના મોટા વ્હીલ હોવા છતાં તે ધીમી ચાલે છે. સ્કુટર કે રીક્ષાના વ્હીલ નાના હોય છે પરિણામે તેની ઝડપ મોટા વ્હીલવાળી બાઈકની ઝડપના પ્રમાણમાં ખૂબ જ ઓછી હોય છે. ૪૦ની સ્પીડમાં સ્કુટર કે રીક્ષા કુલ ઝડપથી ચાલતી હોય તેવો આભાસ થાય છે કે જેની સામે ૬૦ની સ્પીડ ચાલતી બાઈક નોર્મલ ઝડપથી ચાલતી હોય તેવો ભાસ થાય છે. બાઈક ખૂબ ધીમી ચલાવી શકાતી નથી. તેથી તેને સ્કુટર કે રીક્ષાને ઓવરટેક કરવાની ફરજ પડે છે. તેથી તેના ચાલક હોર્ન પર હોર્ન વગાડવા કરે છે.

એ જ રીતે નાની ગાડી અને ઈનોવા ટાઈપની ગાડીમાં બને છે. મોટી ગાડીને પણ તેની ગતિએ ચલાવવા તેના ચાલકને આગળના વ્હીકલની સાઈડ કાપવા હોર્ન પર હોર્ન વગાડવાની જરૂરત ઊભી થાય છે.

આ કારણના નિરાકરણ માટે અને રોડ ટ્રાફિકના ડિસીપ્લીન માટે જે તે ઓથોરિટીએ આ દૃષ્ટિકોણથી પણ વિચારણા કરવી જરૂરી છે.

હોય એ લાઈનમાં ગાડી રાખવી, ખોટી રીતે ઓવરટેક ના કરવો, ઓવરટેક કરવાના સમયે આગળનો વ્હીકલ પરવાનગી આપે તો જ ઓવરટેક કરવું, વગેરે વગેરેનું વાહન હંકારનાર પૂરેપૂરો પાલન કરતો થાય, ત્યારબાદ જ લાઈસન્સ અપાય. એ અગાઉ લાઈસન્સ અપાવા જ ના જોઈએ. આર.ટી.ઓ.ને જાતે જ અહીંથી સુધરવાની જરૂર છે અને ત્યારબાદ નિયમ બહાર વ્હીકલ ચલાવનારને સુધારવાની જરૂરત છે.

એક અન્ય વાત. આપે અનેક હેરોમાં ખખડખજ થઈ ગયેલ અથવા તો સારું એવું રીપેરિંગ માંગતી રી 11ઓને રોડ પર જોઈએ છીએ. તેમના સાઈલેન્સરમાંથી નીકળતા વધુ પડતા અવાજ, લિમિટથી બહાર વાતાવર માં છોડવામાં આવતા કાર્બન ડાયોક્સાઈડ વાયુ, ખખડખજ થઈ ગયેલ રી 11ઓ, બિનજરૂરી હોર્ન વગાડતા રી 11 ડ્રાઈવરો વગેરે પ્રકારના પ્રદૂષ થી રી 11ની અંદર બેઠેલ કોઈ પ નાગરિક માનસિક અને 11રીરિક રીતે પ અસ્વસ્થ થઈ જાય છે. **સરવાળે તેની અસર માનવ વસાહતના જાહેર જીવન પર અને અંદર બેસનાર નાગરિકના જીવન પર પણ પડે છે.** તેનાથી સરવાળે માનવ જીવનની લંબાઈ ટૂંકાય છે.

પ્રજા જાતે ડિસીપ્લીનમાં આવી કે તેવી ક્યતા નહિવત છે. તેથી આર.ટી.ઓ. ડિપાર્ટમેન્ટે જ દરેક પગલાનો સખાઈથી અમલ કરવો જરૂરી છે અને અન્ય દે ના ટ્રાફિકનો ધડો લઈ આપે ત્યાંના હેરોની અંદરનો રોડ ટ્રાફિક િસ્તબદ્ધ કરવા પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

આ લેખ વાચનાર દરેક નાગરિક વાહન ચલાવે ત્યારે જાતે િસ્તબદ્ધ બનવા કોિષ કરે તો તેની અસર અન્ય વાહન ચલાવનાર પર પ લાંબે ગાળે પડવા વગર રહેે નહીં.

આપે જાતે આ માટે રૂઆત કરી કું?

૨૦૩, સવિતા એન્કલેવ, સમર્પણ બંગ્લોઝની બાજુમાં, જશુસ બંગ્લો ચાર રસ્તા પાસે, બોડકદેવ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫. મો. ૯૮૨૫૩ ૨૨૬૯૯

આગામી કાર્યક્રમોની એક ઝલક....

તારીખ - સમય	સ્થળ	કાર્યક્રમ - આયોજનકર્તા	કાર્યક્રમની વિગત
● રવિવાર, તા. ૨૮-૯-૨૦૧૪ રાત્રે ૮.૦૦ થી	શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી	યુવા વિકાસ સમિતિ	નવરાત્ર મહોત્સવ (ચોથું નવરાત્ર) શ્રીમતી પ્રભાબેન ક્રાંતિલાલ વેલજી સાવલા ગરબા હરીફાઈ.
● બુધવાર, તા. ૮-૧૦-૨૦૧૪ રાત્રે ૮.૦૦ થી	શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી	યુવા વિકાસ સમિતિ	૨૬ પૂનમોત્સવ. શ્રી ગૂર્જર પરિવાર દાંડિયા રાસ હરીફાઈ.

કોઈ પણ કાર્ય માટે સૌપ્રથમ હૃદય નિર્ણય કરે છે, મન યોજના ઘડે છે અને હાથ અમલ કરે છે.

વિદાય લેતા પ્રમુખની ક્લમે....

— અશોક મહેતા

ઓલિમ્પિકની પ્રજ્વલિત મંદિર જે રમતવીર પાસે આવે, તે રમતવીર આ મંદિરની જ્યોતિ રેલાવતા રેલાવતા નિયત કરેલ અંતર સુધી દોડતો જાય - ભાઈચારાની જ્યોત ફેલાવતો જાય. ત્યારબાદ અન્ય રમતવીરને આ મંદિર સુપ્રત કરવામાં આવે. તે પછી ચારેતરફ મંદિરની જ્યોત ફેલાવતા અને ભાઈચારાની સુગંધ રેલાવતા આગળ વધે અને આ કાર્ય આગળ ધપાવવા ત્રીજા રમતવીરને સુપ્રત કરવામાં આવે. આ રીતે દરેક સ્થળે જ્યોતિ ફેલાતી જાય અને વાતાવરણ તેજોમય બનતું જાય. રમતોત્સવ પ્રત્યે જાગૃતતા વધતી જાય. લોકો વિવિધ રમતોમાં જોડાતા જાય, અનેક વિક્રમો સર્જાતા જાય. ઇતિહાસ રચાતો જાય, અનહોનીની હોની બનતી જાય.

સામાજિક યોજના અગ્રણીનું કાર્ય પૂર્ણ કરીને કંઈક આ પ્રકારનું રહેવા પામે છે. એક અગ્રણી સમાજસેવાની પ્રજ્વલિત મંદિર લઈને આગળ ને આગળ ધપ્યા કરે. પોતાનો સમયગાળો પૂરો થતાં આ પ્રજ્વલિત મંદિર અન્ય અગ્રણીને સોંપે. ત્યારબાદ એ અન્ય અગ્રણીની સેવા તરફની દોટ રૂંધાય. બીજા અગ્રણીનો સમયગાળો પૂરો થતા ત્રીજા અને ત્યારબાદ ચોથા અને એ રીતે નિરંતર સમાજસેવાની જ્યોત પ્રજ્વલિત રહેતી જાય. સામાજિક કાર્યો આગળ ને આગળ ધપતા રહે. દરેક અગ્રણી પોતાના સમયગાળામાં સમાજને આગેકદમ કરતા રહે. સમાજ દિન બદલે દિન બદલે, સંગઠિત, સુસંસ્કૃત અને સમૃદ્ધ બનતો જાય અને તેમ છતાં દરેક સમયે વિકાસકૂચ જારી રહે. નીત નવી મંજીલ તરફ પ્રયાણ કરવાનું ચાલુ રહે. પ્રગતિ તરફની દોટ વંચી આગળ ને આગળ વધતી રહે.

ભારતભરના દરેક સમાજનો આ ઇતિહાસ છે. સમાજ એટલે એક નાનું જૂથ. આવા તો કેટલાયે જૂથો ભારતભરમાં કાર્યરત છે. દરેક જૂથ દિન બદલે દિન પ્રગતિ તરફ પોતાની મંજીલ હંકારતો રહે. સરવાળે ભારત દેશ પ્રગતિના રાહે ચાલતો રહે.

આપે એક નાના સમાજની વાત કરીએ — શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વાત કરીએ. જ્યારે તેના અમદાવાદમાં પગલું મંડાયા ત્યારે ૧૦૦ ઘરનો પગલું તે સમાજ ન હતો. પરંતુ તેના અગ્રણીઓ પાસે સેવાની ભાવનાના ભંડારો ભરેલા હતા. ૧૯૬૩માં શ્રી કચ્છી વીસા ઓસવાલ મિત્ર મંડળના નામે તેની રચના કરવામાં આવી અને તેની બાગડોર સ્વર્ગીય શ્રી મગનલાલ ધનજી ગડાને સુપ્રત કરવામાં આવી. તેઓશ્રીના અથાગ પ્રયાસોના કારણે સમાજને સ્થિરતા મળી અને વિકાસની વંચી નાવ આગળ ધપવા માંડી. સમય જતાં એ બાગડોર સ્વર્ગીય શ્રી કે. વજીર ઉકેડા ગોગરીના હાથમાં આવી. વિકાસ સધાતો ગયો. સમાજ સંગઠિત થતો ગયો. ભાઈચારાની લાગણી કેળવાતી ગઈ. ત્યારબાદની જવાબદારી સ્વર્ગીય શ્રી પોપટલાલ ને પાંચ ધરોડ, સ્વર્ગીય શ્રી ડુંગર પી. વેલજી રાંભિયા અને ત્યારબાદ વડીલ શ્રી હીરજી પાસુ હાથે પોતપોતાના સમયમાં તેમના પર આવેલ જવાબદારી પૂરેપૂરી રીતે અદા કરી, સમાજને તો ચાલુ રાખ્યું પરંતુ તેમાં વિભાજના બીજા પગલું ચોપાયા. ઉદારતાની ભાવનાઓ પૂર્ણ કેળવાઈ.

વડીલ શ્રી હીરજી પાસુ હાથે ૧૯૭૦માં પોતાની ફરજ અદા કરી રહ્યા હતા ત્યારે આ સંસ્થાને વિભાજના વટવૃક્ષમાં ફેરવી કચ્છી વીસા ઓસવાળ મિત્રમંડળમાંથી શ્રી કચ્છી જૈન સમાજ બનાવવામાં આવ્યું. કચ્છી જૈનોના દરેક ફિરકાનો સમાવે કરવાની ઉદારતા સમાજના દરેક કુટુંબમાં એ સમયના અગ્રણીઓએ કેળવેલ હતી. સ્વર્ગીય શ્રી ભવાનજી માલેકજી મૈરીએ એક વર્ષ લગી જવાબદારી સંભાળ્યા બાદ ફરી શ્રી હીરજીભાઈએ એક અદના અગ્રણી તરીકે જવાબદારીનો સ્વીકાર કરી, વિકાસની કૂચ જારી રાખી. સમાજનું મુખપત્ર “મંગલ મંદિર” આ સમયગાળામાં રૂંધ કરવામાં આવ્યું. તે સમયના માનદ્ મંત્રી શ્રી પ્રભુલાલ કપૂરચંદ સંઘવીની વિભાજના પગલું સમાજને સંગઠિત રાખવામાં ખૂબ જ કામ લાગી. સમયે સમયે બાગડોર વિવિધ અગ્રણીઓના હાથમાંથી પસાર થતી રહી. સ્વર્ગીય શ્રી બાબુભાઈ વીરમ લોડાયા, સ્વર્ગીય શ્રી માવજી ધાર પી. હુરિયા, વડીલ શ્રી મુરજી નર પી. હાથ, સ્વર્ગીય શ્રી ઉમર પી. જેઠાભાઈ કુરુવા, ફરી શ્રી હીરજી પાસુ હાથ, સ્વર્ગીય શ્રી માવજી ધાર પી. હુરિયા અને ત્યારબાદ ડૉ. ચં. કાંત કાનજી દેઢિયા પોતાના સમયે સમયે સમાજને દોરવતા રહ્યા, સંગઠિત રાખતા ગયા, પ્રગતિના કાર્યો કરતા રહ્યા અને વ્યવસ્થિતપે વિકાસના કાર્યો કરતા ગયા. આ બધા જ પાયાના પથ્થરો સમાન મહાનુભાવોના કાર્યો આ સંસ્થાના પાયામાં ધરબાયેલ છે કે જેના પર આજની આ ઈમારત આનંદ, બાન અને આનંદની ઊભી થયેલ દેખાય છે.

વર્ષ ૧૯૮૫માં આ સંસ્થાને “શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ”ના નામે ફેરવવામાં આવી. એ સમયે પગલું આ સંસ્થાનું સુકાન શ્રી હીરજીભાઈ પાસુ હાથે સંભાળેલ હતું કે જ્યારે આ સંસ્થા માટે પગ મૂકવા અમદાવાદમાં એક સ્થાન બનાવવામાં આવ્યું. આ સ્થાન એટલે ગીતા મંદિર પરનું સેવા ભવન. વર્ષ ૧૯૮૮થી ડૉ. ચં. કાંત કાનજી દેઢિયા આ સંસ્થાના પ્રમુખસ્થાને બિરાજમાન થયા કે જેઓ ૨૦ વર્ષ સુધી સતતપે આ સંસ્થાને યોગ્ય રાહે દોરવતા રહ્યા. તેઓશ્રીએ સંસ્થાને સ્થિરતા તો બધી પગલું સાથે

ક્રોધ ઉપર પ્રેમથી, પાપ પર પુણ્યથી, લોભ ઉપર દાનથી અને અસત્ય પર સત્યથી જીત મેળવો.

સાથે વિકાસના અને પ્રગતિના અનેક કાર્યો પાર પાડી બતાવ્યા કે જેમાં પાલડી પરનું “શ્રી કચ્છી જૈન ભવન”, તેના ત્રીજા માળે આવેલ “મેડિકલ સેન્ટર” અને હાલના સ્થાપિત કરવામાં આવેલ “શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ” મુખ્યત્વે રહેવા પામેલ હતા. વર્ષ ૨૦૦૧ના ધરતીકંપ સમયની આ સંસ્થાની કાર્યેલી બેનમૂન રહેવા પામેલ હતી.

વર્ષ ૧૯૭૫-૭૬માં સ્થાપિત કરવામાં આવેલ સંસ્થાના મુખપત્ર “મંગલ મંદિર”ની પ્રત્યે અને પરો અને અસર આ સમાજને એક તાંતે બાંધી રાખવામાં વિષે કાર ભૂત નીવડી. રૂઆતના બે વર્ષ લગી તેના પ્રકા નની જવાબદારી શ્રી પ્રભુલાલ કપૂરચંદ સંઘવી, ત્યારબાદના છ વર્ષ સુધી સ્વર્ગીય પ્રમીલાબેન ઉમર પી કુરૂવા અને ત્યારબાદના રેકોર્ડ સમાન સતતપે બાવીસ વર્ષ સુધી આ જવાબદારી શ્રીમતી ચંકાબેન દેઢિયાએ અદા કરેલ હતી. છેલ્લા આઠ-નવ વર્ષથી આ જવાબદારી આ લેખના લેખકશ્રી પર મૂકવામાં આવેલ છે.

ઉપરોક્ત બધા જ પુરોગામીઓએ ઈમારતના પાયામાં સીંચેલ પા પીથી વટવૃ બનેલ આ સંસ્થાની જવાબદારી તા. ૨૦-૭-૨૦૦૮ના આ લેખના લેખકશ્રી પર મૂકવામાં આવી. આ લેખના લેખકશ્રીનું આ સંસ્થામાં આગમન ‘ધૂપસળી’ નાટકના સમયે ૧૯૭૬ના ઈંડ રેઈઝિંગ કાર્યક્રમ દ્વારા થયેલ હતું. ૧૯૭૮માં કારોબારી સમિતિના સભ્ય બન્યા બાદ ૧૯૭૯માં એક વર્ષ સુધી ખજાનચી પદે અને ૧૯૮૦-૮૧માં સહમંત્રી પદે રહેલ. ત્યારબાદ જ્યારે આ સંસ્થાને ‘શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ’માં પરિવર્તિત કરવામાં આવી, એ સમયે ૧૯૮૫થી ૧૯૯૦ લગી ટ્રસ્ટી પદે, ૧૯૯૦થી ૧૯૯૯ સુધી માનદ્ મંત્રીના પદે, ૧૯૯૯થી ૨૦૦૧ સુધી ફરી માત્ર ટ્રસ્ટી પદે, ૨૦૦૧થી ૨૦૦૮ સુધી પ્રથમ ઉપપ્રમુખપદે અને તા. ૨૦-૭-૨૦૦૮થી તા. ૨૭-૭-૨૦૧૪ સુધી મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી અને પ્રમુખશ્રીના પદે રહી, પુરોગામીઓએ સ્થાપેલ કેડીએ અને સંસ્થાને ક્ય પ્રગતિના પંથે લઈ જવા કોિ કરેલ છે. આ સમયગાળામાં સહુ પ્રથમ **આવાસ યોજનાનું લોકાર્પણ** કરવામાં આવ્યું. સંસ્થાનું ૫૦મું સારુંયે વર્ષ **સુવર્ણ જયંતી વર્ષ** તરીકે ઉજવવામાં આવ્યું. કે જેમાં વર્ષભર ૬૦ કાર્યક્રમો અને તેમાંયે ૧૨ મહિનાના ૧૨ મુખ્ય કાર્યક્રમો મુંબઈ, ભુજ અને અમદાવાદ ખાતે આપવામાં આવ્યા. સુવર્ણ જયંતી વર્ષ દરમ્યાન **કચ્છ સંસ્કૃતિ મ્યુઝિયમ અને જલારામ અન્નદોશની** પ સ્થાપના કરવામાં આવી. શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પરના **મેડિકલ સેન્ટરને રિનોવેટ** કરી તેને કોર્પોરેટ લુક આપવામાં આવ્યું. શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ ખાતે એક અદ્યતન અને ખૂબ જ કિક્કાયતી ધોરે ચાલતા **ડાયાલિસિસ સેન્ટરનું** પ લોકાર્પ કરવામાં આવ્યું. ભુજ ખાતે આર્કિટેકચરલ કોલેજની સ્થાપના માટે જમીન સંપાદનની પ્રક્રિયા અને મુંબઈ ખાતે અતિથિ ભવનના બાંધકામ અંગેની પ્રક્રિયા લગભગ તેના અંત ભાગમાં આ સમયગાળા દરમ્યાન બની ગયેલ છે. ૧૯૭૫થી ૨૦૧૪ સુધીના ૩૯ વર્ષના સમયગાળા દરમ્યાન આ સમાજને વિવિધ પદ સ્થાનેથી પ્રગતિના પંથે લઈ જવા ક્ય પ્રયાસ કરેલ છે. પરંતુ સતતપે વિકાસની વ થંબી ચાલના હજુ પ અનેક મ કાઓ નજર સમ ઠિ ગોચર થતા રહે છે.

શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પરના ડાયાલિસિસ સેન્ટરની પ્રગતિની રફતાર હજુ પ વધારી કાય તેમ છે. શ્રી કચ્છી જૈન ભવન તથા શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પરના અતિથિ ભવનના રૂમોના રીનોવે નનું કાર્ય હાથ પર લેવાની અધિક જરૂરિયાત છે. મુંબઈના અતિથિ ભવનનું તથા ભુજ ખાતેની આર્કિટેકચરલ કોલેજના બાંધકામની પ્રક્રિયા રૂ કરવાની છે. અમદાવાદ ખાતે પારીરિક પરી ના અદ્યતન સાધનો સી.ટી. સ્કેન, એમ.આર.આઈ., મેમોગ્રાફી મ પીન વગેરે વસાવીને તેને કાર્યરત કરવાના છે. ાલિક ટેરે પ અનેક કાર્યો કરવાના બાકી રહે છે કે જેમાં વિદ્યાર્થી - વિદ્યાર્થિની હોસ્ટેલનો પ સમાવે થઈ કે. સમાજના વધુ ને વધુ યુવાધનને હાયર એજ્યુકે નમાં િતિત બનાવી, સમાજને સમૃદ્ધિના પંથે લઈ જવા કોિષ કરવાની છે. આ સંસ્થાને પૂરેપૂરો વિશ્વાસ છે કે હવે પછી આ સંસ્થાની બાગડોર જેમને સોંપવામાં આવેલ છે અને જેઓ છેલ્લા ૪૦ વર્ષથી આ સંસ્થાના વિવિધ સ્થાને રહી આ સંસ્થાને વિ ાળ ફલક પર લઈ જવા જેમે પોતાની અનેરી સેવા બજાવેલ છે તે શ્રી પ્રતાપ નારા જી દંડ, સેવાની આ જ્યોતને અવિરતપે પ્રજ્વલિત રાખી આ સંસ્થાની તથા તેની સાથે સંકળાયેલ કુટુંબોને એકજૂટ રાખી પ્રગતિના સોપાનો સર કરતા રહેે.

જે રીતે રાજકાર માં વધતી ઉંમરનો કોઈ બાધ નથી, એ રીતે સમાજસેવા, રીર દુરસ્ત હોય તો અંત સમય સુધી કરી કાય છે. માત્ર ટ્રસ્ટીના પદે હોવા છતાં જે રીતે વડીલ શ્રી હીરજી પાસુ ાલ તથા ડો. ચંકાંત દેઢિયાની સમાજસેવા આજે પ અવિરતપે ચાલી રહેલ છે, એ જ કેડીએ ચાલવાની કુદરત ક્તિ આપે એ જ અભ્યર્થના. કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલ - અમદાવાદ, શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ તથા શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના મુખપત્ર ‘મંગલ મંદિર’ પ્રકા નના માધ્યમ દ્વારા સમાજને ઉર્ધ્વગતિ તરફ લઈ જવાના પ્રયાસો જારી રહેલ છે તેનો અનેરો આનંદ છે.

Pramila Kuruwa Foundation

Website : www.pramilakuruwafoundation.org

Contact : (079) 27475968, 9327075488, 9913012120

E-mail : chaulakuruwa@gmail.com

E-mail : pramilakfoundation@gmail.com

- ASSISTANCE FOR EDUCATION
- MEDICAL AID TO POOR
- ENVIRONMENT
- AWARENESS PROGRAMMES
- FOOD FOR POOR
- COUNSELLING
- JIVDAYA
- RURAL DEVELOPMENT

ALL DONATIONS WILL GET INCOME TAX BENEFITS....

શ્રી અશોક મહેતાના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તથા પ્રમુખપદ દરમ્યાન

તા. ૨૦-૭-૨૦૦૮થી તા. ૨૭-૭-૨૦૧૪ના ૬ વર્ષ દરમ્યાનના સમયગાળાના મુખ્ય કાર્યની સિદ્ધિઓ

- તા. ૨૨-૨-૨૦૦૯ **રિનોવેટ કરેલ સાંસ્કૃતિક કેન્દ્રનું લોકાર્પણ**
શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પરના શ્રી પ્રેમજી જેઠાભાઈ છેડા (લાયજીવાલા) સાંસ્કૃતિક કેન્દ્રને અંદાજિત રૂા. ૫૦ લાખના ખર્ચે રિનોવેટ કરી શ્રી જગીભાઈ જેઠાભાઈ છેડાના વરફ હસ્તે તેનું લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યું.
- તા. ૮-૧૧-૨૦૦૯ **વિવિધ પારિતોષિક યોજનાઓ**
ટ્રસ્ટ મંડળની મીટિંગમાં ૩૧ જેટલી પારિતોષિક યોજનાઓને ૫ વર્ષ સુધીની સ્પોન્સરશિપના ધોરણે મંજૂર કરવામાં આવી. ત્યારબાદના સમયગાળામાં બધી જ યોજનાઓના સ્પોન્સરર્સ નક્કી કરી લેવામાં આવેલ હતા. તા. ૨૬-૨-૨૦૧૧ના રોજ સંભાર ૧ હરીફાઈ તથા તા. ૨૬-૬-૨૦૧૧ના રોજ કેરમ હરીફાઈ તથા ચેસ હરીફાઈનો ઉમેરો કરવામાં આવેલ હતો. આ હરીફાઈઓના કારણે યુવા-યુવતીઓમાં રહેલ સુષુપ્ત ક્ષિતિઓ બહાર આવે છે.
- તા. ૨૬-૧-૨૦૧૦ **આવાસ યોજનાનું લોકાર્પણ**
એક બેડ રૂમ હોલ કીચનના ૪૦ ફ્લેટ્સની આવાસ યોજનાનું લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યું. આ યોજનાની સામે એ સમય દરમ્યાન રૂા. ૨,૩૨,૮૩,૦૦૦/- જેટલા ડોનેશન નોંધાયેલ હતા.
- તા. ૧૮-૪-૨૦૧૦ **ગુજરાત સ્થિત વિવિધ કચ્છી જૈન સંસ્થાઓનું સંમેલન**
ગુજરાતભરના કચ્છી જૈનોને એકબીજાની નજદીક લાવવાના ઉદ્દેશથી રવિવાર, તા. ૧૮-૪-૨૦૧૦ના શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર ગુજરાતભરની વિવિધ કચ્છી જૈન સંસ્થાઓનું એક દિવસીય સંમેલન યોજવામાં આવેલ હતું કે જ્યારે આ સંમેલનમાં આદે, વડોદરા, અંકલેશ્વર, ભરૂચ, સુરત, વલસાડ, નવસારી, વાપી, રાજકોટ, ભાવનગર વગેરે સ્થળેથી અનેક કચ્છી જૈન પ્રતિનિધિઓએ ઉપસ્થિત રહી જરૂરી ચર્ચા વિચાર ૧ કરેલ હતી. આ રીતે ગુજરાતભરના કચ્છી જૈનો એકબીજાની નજદીક આવી કેલ હતા.
- જૂન ૨૦૧૦ **ભુજ ખાતેના કચ્છ મ્યુઝિયમના પુરાતન વોલ્યુમની સાચવણી**
કચ્છ મ્યુઝિયમ - ભુજના સંગ્રહાલયમાં મૂકવામાં આવેલ ૧૮૭૭થી ૧૯૫૫ સુધીના દરેક અંદાજિત ૩૦૦ પાનાના એવા ૫૯ વોલ્યુમ (ગેઝેટ્સ)ને સી.ડી. સ્વરૂપે રૂપાંતરિત કરાવડાવી તેની સાચવણીમાં ખૂબ જ અગત્યનો ભાગ ભજવેલ હતો (ટોટલ અંદાજિત ૧૮,૦૦૦ પાના થયા).
- તા. ૧-૧૨-૨૦૧૦ **જલારામ અન્નક્ષેત્ર**
શ્રી એલ.ડી. ાહના રૂા. ૧૦/- લાખના દાનથી શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પર જલારામ અન્નોત્તરની યોજના રૂ કરવામાં આવી કે જ્યાં જરૂરિયાતવાળાને ત્રણે સમયે વિનામૂલ્યે ભોજન પીરસવામાં આવે છે. આ યોજના અનેક લોકોને આ રીવાજરૂપ પુરવાર થયેલ છે.
- તા. ૧૪-૪-૧૨થી તા. ૧૩-૪-૨૦૧૩ **સુવર્ણ જયંતી વર્ષની ઉજવણી**
શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ તેના ૪૯ વર્ષની કારકિર્દી પૂર્ણ કરી તા. ૧૪-૪-૨૦૧૨થી ૫૦મા વર્ષમાં પ્રવેશ પામતું હોવાથી અને તા. ૧૩-૪-૨૦૧૩ના રોજ તેના ૫૦ વર્ષ પૂર્ણ થતા હોવાથી, એ આખા વર્ષને સુવર્ણ જયંતી વર્ષ તરીકે ઉજવવાનો, તેના ટ્રસ્ટ મંડળે નક્કી કરેલ હોવાથી, સમગ્ર વર્ષ દરમ્યાન કુલ ૬૦થી ૫ વધુ કાર્યક્રમો યોજવામાં આવેલ હતા કે જેમાં દર મહિને એકના હિસાબે નીચે મુજબના મુખ્ય કાર્યક્રમો યોજવામાં આવેલ હતા.
તા. ૧૪-૪-૨૦૧૨ **સુવર્ણ જયંતી વર્ષની શુભ શરૂઆત**
★ સવારના ભાગે ગાંધીનગર ખાતે “મંજૂલ-હરખ ધામ” - સિનિયર સીટીઝન હોમનું ઉદ્ઘાટન.
★ સવારમાં ૧૦.૩૦ વાગે શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પર “કચ્છ સંસ્કૃતિ મ્યુઝિયમ”નું લોકાર્પણ.

બળવાન તે નથી જે બીજાઓને નીચે પાડી નાખે. આપણામાં બળવાન તે છે કે જે પોતાના ગુસ્સાને કાબૂમાં રાખે છે.

- ★ બપોરના ૩.૦૦ વાગે ટાઉન હોલ ખાતે **સુવર્ણ જયંતી વર્ષ સમારોહ** તથા કલાનેત્રના નામાંકિત કચ્છી કલા-કસબીઓનું સન્માન.
  - ★ રાત્રે ૮.૦૦ વાગે જયંતી સુંદરી હોલમાં **મનોરંજન કાર્યક્રમ** કે જેમાં “વ્રજવાનીનો ઢોલી” કાર્યક્રમનો પણ સમાવે કરવામાં આવેલ હતો.
  - તા. ૧૩-૫-૨૦૧૨ મુંબઈ ખાતે કચ્છના તથા અન્ય વિવિધ વિષયો સેમિનાર તથા કચ્છી ઉદ્યોગપતિશ્રીઓનું સન્માન.
  - તા. ૨૧-૬-૨૦૧૨ ટાઉન હોલ - અમદાવાદ ખાતે કચ્છી ડાયરો તથા વસતિપત્રક-૨૦૧૨નું વિમોચન.
  - તા. ૨૨-૬-૨૦૧૨ ટાગોર હોલ ખાતે કચ્છ યુવક સંઘ - મુંબઈ નિર્મિત કચ્છી નાટક ‘જિંદગી જલસો ભને વર્ષ.’
  - તા. ૮-૮-૧૨ અને શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી ખાતે ગુજરાત સ્થિત કચ્છી જૈન યુવા - યુવતીઓનું સંમેલન. કે જેમાં તા. ૮-૮-૨૦૧૨ ગુજરાતભરના હેરોના ૧૫૦ યુવક-યુવતીઓએ ભાગ લીધેલ હતો.
  - તા. ૨૧-૧૦-૨૦૧૨ સપ્તક પાર્ટી પ્લોટ, ૧૩૨ ફુટ રિંગ રોડ ખાતે છઠ્ઠા નવરાત્રિ મહોત્સવે અમદાવાદ સ્થિત દરેક કચ્છી ઘટક સમાજના સભ્યોની ઉપસ્થિતિમાં નવરાત્રિ મહોત્સવ કે જેમાં ૧૦૦૦ જેટલા રમનારાની ઉપસ્થિતિ સાથે કુલ ૩૦૦૦ વ્યક્તિઓની ઉપસ્થિતિ.
  - તા. ૧૪-૧૧-૨૦૧૨ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર ૫૦૦થી વધુ સભ્યોની ઉપસ્થિતિમાં નૂતન વર્ષ મિલન સમારોહ.
  - તા. ૨-૧૨-૨૦૧૨ ટાઉન હોલ - અમદાવાદ ખાતે સમાજના બાળકો દ્વારા મનોરંજન કાર્યક્રમ.
  - તા. ૪-૧-૧૩થી પાંચ દિવસનો “કચ્છ દર્શન”નો કાર્યક્રમ કે જેમાં ૪૦ વ્યક્તિએ કાર્યક્રમની મજા માની હતી અને તેઓએ તા. ૮-૧-૨૦૧૩ ધોળાવીરા, સૂવઈ, ભુજ, માતાના મઢ, નારાય સરોવર, કોટેશ્વર, હોડકો, ધોરડો, મું. પોર્ટ, માંડવી, ગોધરા તથા ફરી ભુજની મુલાકાત લીધેલ હતી.
  - તા. ૬-૧-૨૦૧૩ સુવર્ણ જયંતી વર્ષના ૧૦મા કાર્યક્રમ તરીકે ભુજ ખાતે (૧) કચ્છના વિકાસમાં ખૂટતી કડીઓ વિષે સેમિનાર, (૨) નવા ચૂંટાયેલા કચ્છના ધારાસભ્યશ્રીઓનું સન્માન તથા (૩) કચ્છના સર્વાંગી ઇતિહાસના વિમોચનનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવેલ હતો. પરંતુ આ કાર્યક્રમ અનિવાર્ય સંજોગોના કારણે મુલતવી રાખવામાં આવેલ હતો.
  - તા. ૩-૨-૨૦૧૩ કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલ - અમદાવાદ પ્રાયોજિત “કચ્છના સર્વાંગી ઇતિહાસ”નું ભુજ ખાતે વિમોચન રાખવામાં આવેલ હતું. (ત્યારબાદ તા. ૧૮-૫-૨૦૧૩ના રોજ આ પુસ્તકના મિમાંસાનો કાર્યક્રમ શ્રી અંકેશ મહેતાના અધ્યક્ષતા હેઠળ લાલભાઈ દલપતભાઈ ગ્રુપ ઓફ ઇન્ડોલોજી - અમદાવાદ ખાતે તે સંસ્થા દ્વારા રાખવામાં આવેલ હતો.)
  - તા. ૨૨-૨-૧૩થી સંસ્કાર કેન્દ્ર - પાલડી ખાતે ત્રણ દિવસના કચ્છી મેળાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં કચ્છી તા. ૨૪-૨-૨૦૧૩ કારીગરોના ૭૦ જેટલા સ્ટોલ, ફોટોગ્રાફી પ્રદર્શન, કચ્છી કલાકારોના સંગીત - વાજાંત્રનો કાર્યક્રમ તથા કચ્છી ફુડ ફેસ્ટીવલનો પણ સમાવે કરવામાં આવેલ હતો. ત્રણ દિવસના અંતે ૨૫,૦૦૦ જેટલા લોકોએ આ મેળાની મુલાકાત લીધેલ હતી. અહીંના શ્રી ક.જે.સે.સ. સંચાલિત મેડિકલ સેન્ટરનો લાભ લગભગ ૩૦૦૦ વ્યક્તિઓએ લીધેલ હતો.
  - તા. ૧૩-૪-૨૦૧૩ સુવર્ણ જયંતી વર્ષનો પૂર્ણહુતિ સમારોહ ‘સરદાર પટેલ સાંસ્કૃતિક કેન્દ્ર - હાહાગ’ ખાતે યોજવામાં આવેલ હતો કે જેમાં કચ્છમાં સ્થાપિત કેટલાક ઉદ્યોગપતિશ્રીઓ (અદાબી, સાંઘી, કે.પી.ટી., જિંદાલ, ઈફકો, એક્કર, રત્નમણિ, મીના તથા કંડલા એનર્જી)નું સન્માન કરવામાં આવેલ હતું.
  - તા. ૧૩-૪-૨૦૧૩ સુવર્ણ જયંતી પૂર્ણહુતિ સમારોહના સમયે “શ્રી કચ્છી જૈન સમાજ ક્રેડિટ કો.ઓ. સોસાયટી”નું લોકાર્પણ કરી ત્યારબાદના સમયમાં તેને કાર્યરત કરવામાં આવેલ હતી.
- તા. ૨૦-૧૦-૨૦૧૩ રિનોવેટેડ મેડિકલ સેન્ટરનું લોકાર્પણ
શ્રી કચ્છી જૈન ભવનના ત્રીજા માળ પરના રિનોવેટેડ મેડિકલ સેન્ટરનું લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યું.

શિક્ષક મીણબત્તી સમાન છે, જે પોતે બળીને બીજાને પ્રકાશ આપે છે.

- તા. ૧-૧-૨૦૧૪ **મેડિકલ સ્ટોરમાંથી ૫૦ ટકાના ભાવે દવાનું વિતરણ**
અમદાવાદ સ્થિત પ્રલીન ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટના સહકારથી શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પરના મેડિકલ સ્ટોરના મેડિકલ સ્ટોર્સમાંથી દવાના વિતરણ પર (હાલે કોઈને ૫ ૧૦ ટકાનું કન્સે ન તો સમાજ દ્વારા આપવામાં આવે જ છે) જરૂરિયાતવાળા પે ન્ટને ૧૦ ટકા ઉપર બીજા ૫૦ ટકા જેટલું કન્સે ન આપવાની રૂઆત કરવામાં આવી.
- તા. ૨૦-૪-૨૦૧૪ **ડાયાલિસિસ સેન્ટરનું ઉદ્ઘાટન**
શ્રી ચં કાંતભાઈ ગોગરીના રૂા. ૫૧ લાખના મુખ્ય ડોને નથી ૮ મીન સાથેનું ડાયાલિસિસ સેન્ટર અનેક મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતિમાં તેનું ઉદ્ઘાટન કરી, રૂ કરવામાં આવ્યું. આ પ્રસંગે ઉપસ્થિત લોકોએ ડાયાલિસિસ સેન્ટર માટે તથા ત્યારબાદ તેના કિફાયતી દરના ભાવની સામે બીજા લગભગ રૂા. ૬૫ લાખના દાનનો પ્રવાહ વહેવડાવી દીધેલ હતો.
- તા. ૨૦-૪-૨૦૧૪ **કચ્છી બિઝનેસ ડિરેક્ટરી**
અમદાવાદમાં લગભગ ૫૦૦૦ કચ્છી પરિવારોનો વસવાટ છે કે જેની સામે તેઓના ૨૨૦૦ જેટલા ઉદ્યોગગૃહ કે વ્યાપારગૃહ છે. આ કચ્છી પરિવારોની બિઝનેસ ડિરેક્ટરીનું વિમોચન ડાયાલિસિસ સેન્ટરના લોકાર્પ સમયે શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ - ાહીબાગ ખાતે અનેક કચ્છી ઘટક સમાજના આગેવાનશ્રીઓની ઉપસ્થિતિમાં કરવામાં આવ્યું.

તા. ૨૦-૭-૨૦૦૮થી તા. ૨૭-૭-૨૦૧૪ દરમ્યાન યોજવામાં આવેલ કેટલાક અન્ય કાર્યક્રમોની વિગતો

- તા. ૧૪-૯-૨૦૦૮ સમાજનો ૪૫મો વાર્ષિક સ્નેહ મિલન સમારંભ ટાઉન હોલ ખાતે યોજવામાં આવેલ હતો કે જ્યારે ૨૦ વર્ષ સુધી મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તથા પ્રમુખશ્રીના હોદ્દા પર રહેલ અને તાજેતરમાં જ સ્વેચ્છાએ નિવૃત્તિ લેનાર ડૉ. ચં કાંત દેઢિયાનું વિવિધ મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતિમાં બહુમાન કરવામાં આવેલ હતું.
- તા. ૮-૧૧-૨૦૦૮ **રણ ઉત્સવ - ૨૦૦૮**ની માહિતી આપવા અને તેના માટે જરૂરી પર્યટકોની નોંધ િ કરવા કચ્છ કલેક્ટર શ્રી આર.આર. વરસા િ તથા ગુજરાત ટુરિઝમના ઓફિસર્સની ઉપસ્થિતિમાં શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પર એક મીટિંગ ગોઠવવામાં આવેલ હતી.
- તા. ૧૪-૧૨-૨૦૦૮ મુંબઈ સ્થિત શ્રી ભૂપેનભાઈ છેડાની ઉપસ્થિતિમાં **આર્થિક ઊંચાઈને આંબવા** અંદાજિત ૮૦ વ્યક્તિની હાજરીવાળું એક સંમેલન શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર યોજવામાં આવેલ હતું.
- તા. ૧૫-૮-૨૦૦૯ શ્રી કચ્છી જૈન ભવનના બેઝમેન્ટમાં **એક નાનો હોલ** તૈયાર કરાવડાવી તેનું પદાર્પ કરવામાં આવેલ હતું.
- વર્ષ ૨૦૧૦ શ્રી કચ્છી જૈન ભવનના મેડિકલ સેન્ટરમાં **ડાયાલિસિસ ક્લબ** તથા **પેઈન ક્લિનિક**ની સેવાઓ રૂ કરી દેવામાં આવેલ હતી.
- તા. ૧૦-૪-૨૦૧૦ શ્રી કચ્છી જૈન ભવનના મેડિકલ સેન્ટરમાં અંદાજિત રૂા. ૧૨.૫૦ લાખના ખર્ચે **કલર ડોપલર મશીન** તથા અંદાજિત રૂા. ૮.૦૦ લાખના ખર્ચથી પેથોલોજિકલ લેબોરેટરીમાં **ઓટો એનાલાઈઝર** વસાવવામાં આવ્યું.
- તા. ૧૮-૪-૨૦૧૦ િ । અને ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિના નેજા હેઠળ પ્રથમ બેચમાં ૧૦ વિદ્યાર્થીઓના **એપ્ટીટ્યૂડ ટેસ્ટ** કરાવવામાં આવ્યા. ત્યારબાદ ૩ થી ૪ વર્ષ દરમ્યાન સમાજના વિવિધ વિદ્યાર્થીઓના એપ્ટીટ્યૂડ ટેસ્ટ કરાવવામાં આવ્યા. આજ સમિતિના નેજા હેઠળ સતતપે ૪ વર્ષ સુધી નાનાથી મોટી ઉંમરના એમ દરેક ધોર ના વિદ્યાર્થીઓ માટે **પર્સનાલિટી ડેવલપમેન્ટ** અને તેને અનુરૂપ વિવિધ સેમિનારો યોજવામાં આવ્યા. મોટી ઉંમરની વ્યક્તિઓ માટેના ૫ સેમિનારો યોજવામાં આવ્યા. પેરેન્ટ્સ માટેના સેમિનારોના ૫ આયોજનો ગોઠવવામાં આવ્યા.
- વર્ષ ૨૦૦૯-૨૦૧૦ સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ લિમિટેડના શ્રી જગદી ન તથા અન્ય ઓફિસર્સ સાથે સંપર્કમાં રહી **કચ્છ ધ્રાંચ કેનાલના કામો** કે જે ધીમા પડી ગયેલ હતા તેને ઝડપી કાર્યરત કરાવવા પ્રયાસ કરવામાં આવ્યા.

કોધને જીતવામાં મોન જેવું બીજું કોઈ સહાયક નથી.

- તા. ૨૭-૬-૨૦૧૦ શ્રી કચ્છી જૈન સમાજ - સુરતની સ્થાપનામાં અગ્રીમ ભાગ ભજવી, તેની સ્થાપના કરાવડાવી.
- જુલાઈ-૨૦૧૦ અમદાવાદ સ્થિત ત્રે ભવનો પર સી.સી.ટી.વી. કેમેરા ચાલુ કરી દેવામાં આવ્યા.
- તા. ૪-૭-૨૦૧૦ નવનીત ભવન ફ્લેટ ઓનર્સ એસોસિએશનની સ્થાપના કરાવડાવી.
- તા. ૧૨-૭-૨૦૧૦ આવાસ યોજનાના રીવાઈઝ્ડ પ્લાન અ.મ્યુનિ.કો.માં સબમીટ કરાવડાવ્યા.
- તા. ૧૫-૮-૨૦૧૦ સરસ્વતી સન્માનનો કાર્યક્રમ અલગથી યોજવાનું રૂ કરવામાં આવ્યું. અગાઉ આ પ્રકારનો કાર્યક્રમ પુસ્કાર સમિતિ દ્વારા વાર્ષિક સ્નેહમિલન સમારંભના સમયે યોજવામાં આવતો હતો.
- તા. ૨૬-૯-૨૦૧૦ સ્વામિવાત્સલ્યના સમયે ટેબલ ખુરશીની પ્રથા ચાલુ કરાવડાવી. આ અગાઉ બુકે દ્વારા આ કાર્યક્રમ યોજવામાં આવતો હતો.
- તા. ૫-૧૦-૨૦૧૦ શ્રી દિનેશભાઈ મહેતાનો 'મંગલ મંદિર'ના તંત્રી મંડળમાં સમાવે કરી લેવામાં આવ્યો.
- ઓક્ટોબર-૨૦૧૦ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર ગૃહ ઉદ્યોગના અનુસંધાને રીટેઈલ કાઉન્ટર રૂ કરવા અંગે ટ્રસ્ટ મંડળે નિર્ણય કર્યો.
- તા. ૩૦-૧૧-૨૦૧૦ નોંધાયેલા દરેક સભ્યના રૂા. ૨.૫૦ લાખના એક્સિડેન્ટના વીમા લેવાનો ટ્રસ્ટ મંડળે ઠરાવ કર્યો.
- તા. ૧-૧-૨૦૧૧ િ. અને ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિના નેજા હેઠળ મેડિકલ સેન્ટરમાં અઠવાડિયામાં એક વખત સાઈકોલોજિસ્ટની સેવા લેવાનું ચાલુ કરવામાં આવ્યું.
- તા. ૩-૪-૨૦૧૧ બહારગામના સભ્યોને પણ મેડિકલ સેન્ટરની યોજનાઓનો લાભ આપવાનું ટ્રસ્ટ મંડળે ઠરાવ્યું.
- તા. ૫-૬-૨૦૧૧ ૧૩૫ યુવક - યુવતીઓની ઉપસ્થિતિમાં ચતુર્થ યુવા પરિચય સંમેલન યોજવામાં આવ્યું.
- તા. ૧૭-૭-૨૦૧૧ તા. ૧૪-૪-૨૦૧૨થી તા. ૧૩-૪-૨૦૧૩ દરમ્યાન સુવર્ણ જયંતી મહોત્સવ ઉજવવાનું પ્રથમ સામાન્ય સભામાં અને ત્યારબાદ ટ્રસ્ટ મંડળમાં નક્કી કરવામાં આવ્યું.
- તા. ૫-૮-૨૦૧૧ એમ.આર.આઈ., સીટી સ્કેન, ડે.આ. સ્કેન, મેમોગ્રાફી, ઓ.પી.જી., એક્સ-રે વગેરે માટે ટાઈ-અપ કરી ઓછા દરે આ સેવાઓનો લાભ લેવાનું નક્કી કરાવવામાં આવ્યું.
- તા. ૨૬-૮-૨૦૧૧ શ્રી કચ્છી જૈન ભવનની બહારની હુટપાય પર મંચ બાંધી અણા હજારેના આંદોલનમાં જોડાયા. ૧૫૦ વ્યક્તિઓએ આ આંદોલનમાં ભાગ લીધેલ હતો.
- તા. ૫-૯-૨૦૧૧ દરેક સભ્યને મેડિકલ સેન્ટરમાંથી સ્વાસ્થ્ય અંગેની પોકેટ બુક મેળવી લેવા માટે 'મંગલ મંદિર' દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યું.
- તા. ૧૪-૧૦-૧૧થી તા. ૨૫-૧૦-૨૦૧૧ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પરથી 'આધાર કાર્ડ' અપાવવાનું રૂ કર્યું. કે જેનો સમાજના ૬૦૦ સભ્યોએ અને ટોટલ ૧૫૦૦ સભ્યોએ લાભ લીધેલ હતો.
- તા. ૧૫-૧૦-૧૧થી તા. ૧૮-૧૦-૨૦૧૧ વયસ્ક સમિતિના નેજા હેઠળ ૪ દિવસનો વિદેશ પ્રવાસ એટલે કે દુબઈ - અબુધાબીનો પ્રવાસ યોજવામાં આવેલ હતો.
- તા. ૫-૧-૨૦૧૨ શ્રી પ્રતાપ નારા જી દંડ દ્વારા શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના ઇતિહાસના પ્રકરણો પ્રસારિત કરવાની રૂઆત કરવામાં આવી.
- તા. ૨૯-૩-૨૦૧૨ ેનિ ક સહાયના બદલે શૈક્ષણિક લોન આપવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. આ યોજનાનો અમલ વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩થી રૂ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું.
- તા. ૪-૪-૨૦૧૨ 'જીતો' આયોજિત મહાવીર જન્મ કલ્યાણકના વરઘોડાના સમયે શ્રી કચ્છી જૈન ભવનની બહારના મંચ પર ેઈશ્રી કસ્તુરભાઈ, જીતોના અનેક અગ્રણીઓ, પાલડી વિભાગના ધારાસભ્યશ્રીઓ તથા ખ્રિસ્તી, પારસી, જગન્નાથ મંદિર તથા મુસ્લિમ ધર્મગુરુઓ એકત્રિત થયેલ હતા કે જે સહુનું શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ વતી બહુમાન કરવામાં આવેલ હતું.
- તા. ૧૯-૮-૨૦૧૨ સુવર્ણ જયંતી મહોત્સવના ભાગરૂપે લાઈબ્રેરી સમિતિના નેજા હેઠળ ઘરે ઘરે લાઈબ્રેરીની બુક્સ વાંચન અર્થે પહોંચાડવાની રૂઆત કરવામાં આવી.

શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી વચ્ચેનો સ્નેહસંબંધ એ શિક્ષણનું સર્વોત્તમ સાધન છે.

- તા. ૧૪-૧૦-૨૦૧૩ વયસ્ક સમિતિ આયોજિત ઘાઈલેન્ડનો વિદેશ પ્રવાસ કે જ્યારે તેઓ બેંગકોક, પતાયા, કોરલ આઈલેન્ડ, તા. ૧૮-૧૦-૨૦૧૨ નૂંગ-ચૂંગ વિલેજ વગેરેની મુલાકાતે ગયેલ હતા.
- તા. ૧૯-૧૦-૨૦૧૨ શ્રી દલાઈ લામાની પાર્લામેન્ટના ધારાસભ્ય (એમ.પી.) શ્રી દાવા શેરીંગ આજરોજ શ્રી કીર્તિભાઈ ખત્રી સાથે શ્રી કચ્છી જૈન ભવનની મુલાકાતે આવેલ હતા કે જ્યારે તેઓશ્રી સાથે તિબેટની વર્તમાન પરિસ્થિતિ વિષે ચર્ચા કરવામાં આવી.
- તા. ૨૧-૧૦-૨૦૧૨ કચ્છમાં દુષ્કાળની વિષમ પરિસ્થિતિમાં કચ્છમાં િયાળાની સીઝનમાં ઘાસચારો (રંજકો, જુવાર, મકાઈ, ગાજર વગેરે) ઉગાડવા ૨૦૦૦ એકરની અપર લિમિટ રાખીને એક એકરે રૂ. ૫૦૦/-ની સબસીડી આપવાની રજૂઆતને મંજૂરી આપેલ કે જેના અનુસંધાને તા. ૬-૧-૨૦૧૨ના ઍકરવાલા અહિંસાધામમાં લગભગ ૧૦૦ જેટલા ખેડૂતોની ઉપસ્થિતિમાં તેઓને સમજાવવામાં આવેલ કે અગર તેઓ ઘાસચારો ઉગાડે તો કચ્છની કોઈ પાંજરાપોળ (એ સમયે શ્રી વ નજીભાઈની ઉપસ્થિતિમાં સંયુક્તપે ભાવ નક્કી કરવામાં આવ્યા) બાંધેલા ભાવે ખરીદી લે. પરિામ એ આવ્યું કે કોઈ પા ખેડૂતોએ સબસીડીના પૈસાની કદમાં છતાં ડિમાન્ડ કરી નહીં અને દુષ્કાળની પરિસ્થિતિમાં ઘાસચારાના ભાવ બાંધેલા ભાવે જ ટકી રહ્યા.
- ડિસેમ્બર-૨૦૧૨ સુવર્ણ જયંતી વર્ષ દરમ્યાન સમાજના બાળકોને ન્યુમોનિયાની (ન્યુમોકોકલ) તથા ઝાડાની (રોટા વાઈરસ) રસી કે જેની કિંમત સામાન્યપે રૂ. ૩૫૦૦/- અને રૂ. ૧૦૦૦/- હોય તે વિનામૂલ્યે આપવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું.
- તા. ૧૬-૧૨-૨૦૧૨ પાંચમો પરિચય મિલન સમારોહ યોજવામાં આવ્યો કે જેમાં ૮૧ યુવકો તથા ૭૨ યુવતીઓ એમ ટોટલ ૧૫૩ ઉમેદવારોએ ભાગ લીધેલ હતો.
- તા. ૧૩-૧-૨૦૧૩ શ્રી કચ્છી જૈન ફાઉન્ડેશન તથા શ્રી ક.વી.ઓ. મહાજન - મુંબઈના સોમૈયા ગ્રાઉન્ડ પરના ચતુરંગી કાર્યક્રમમાં લગભગ ૧૦,૦૦૦ની માનવ મેદની વચ્ચે અતિથિ વિશેષશ્રી તરીકે ઉપસ્થિત રહેલ.
- તા. ૨૪-૩-૨૦૧૩ કે.એસ. દેઢિયા મુકબધિર વિદ્યા મંદિરના ૨૪૦ જયંતી મહોત્સવમાં ઉપસ્થિત ટ્રસ્ટીઓ વચ્ચે ચર્ચા કરી જાહેરાત કરવામાં આવી કે વિદ્યા મંદિરના ૧૦૦ જેટલા વિદ્યાર્થીઓને શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પરના મેડિકલ સેન્ટરમાં સમાજના સભ્યોને જે લાભો આપવામાં આવે છે એ જ પ્રકારના લાભો હવે પછી આ વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવે. કે જેને સમાજના ટ્રસ્ટ મંડળે પા પછીથી મંજૂરી આપેલ હતી.
- તા. ૧૦-૭-૨૦૧૩ દાદર - મુંબઈના યોગી સભાગૃહમાં સામાજિક સેવાના પ્રદાન સ્વરૂપે કચ્છ ક્ષિતિ સંસ્થા દ્વારા “કચ્છ શક્તિ એવોર્ડ” અર્પ કરવામાં આવ્યો.
- તા. ૪-૮-૨૦૧૩ શ્રી કચ્છી જૈન ગુર્જર સમાજ જ્ઞાતિ - ભુજના સરસ્વતી સન્માનના કાર્યક્રમમાં અતિથિ વિશેષશ્રી તરીકે ઉપસ્થિત રહેલ.
- તા. ૧-૯-૨૦૧૩ ટ્રસ્ટ મંડળની મીટિંગમાં લેવાયેલ નિર્ણય અનુસાર દરેક પરિવારની મુખ્ય વ્યક્તિ અથવા પરિવારે સૂચન કરેલ તે પરિવારની એક વ્યક્તિ (તે જો સમાજના સભ્ય ન હોય તો સમાજના સભ્ય બની જવું જરૂરી છે)નો વીમો લઈ કા. આ એક્સિડન્ટ વીમાની રકમ ચાલુ વર્ષથી રૂ. ૨.૫૦ લાખના બદલે રૂ. ૫.૦૦ લાખ કરવાનું પા નક્કી કરવામાં આવ્યું.
- તા. ૧-૯-૨૦૧૩ ટ્રસ્ટ મંડળની મીટિંગમાં નીચે મુજબના નિર્ણયો પા લેવાયેલ હતા.
  - ★ શ્રી ચં કાંતભાઈ ગોગરીની અપીલના અનુસંધાને ઉત્તરાખંડના એક ગામને દત્તક લેવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. એટલે કે રૂ. ૫.૦૦ લાખ દાન સ્વરૂપે આપવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું.
  - ★ શ્રી કચ્છી જૈન સમાજ કેડિટ કો.ઓ. સોસાયટીને તેના રૂઆતના ખર્ચની સામે રૂ. ૧.૦૦ લાખનું અનુદાન આપવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું.
  - ★ સમાજની ૩૦ વર્ષથી ઉપરની કોઈપ વ્યક્તિને વર્ષમાં એક વખત કુલ બોડી ચેક-અપ વિનામૂલ્યે કરાવવાની યોજના નક્કી કરવામાં આવી.
- તા. ૧૫-૯-૨૦૧૩ જાયન્ટ્સ હોલ - ભુજના સભ્યો વચ્ચે જાયન્ટ હોલ - ભુજ ખાતે કચ્છના પાણી પ્રશ્ને લગભગ બે કલાકનું એક વક્તવ્ય આપ્યું.

રોટલો કેમ રળવો તે નહિ પણ દરેક કોળિયાને વધુ મીઠો કેમ બનાવવો તેની કેળવણી આપવાનું કામ શિક્ષકનું છે.

- તા. ૧૫-૯-૨૦૧૩ કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલની વાર્ષિક સામાન્ય સભા ભુજ ખાતે મળેલ હતી કે જ્યારે નીચે મુજબના નિર્ણયો લેવામાં આવેલ હતા.
  - ★ 'કચ્છનો સર્વાંગ ઇતિહાસ'ની સુધારેલી બીજી આવૃત્તિ બહાર પાડવી.
  - ★ સુધારેલ આવૃત્તિનું અંગ્રેજીમાં ટ્રાન્સલેશન કરાવી તેની અંગ્રેજી આવૃત્તિ પણ બહાર પાડવી.
  - ★ કચ્છના વિવિધ વિષયે પરિચય પુસ્તિકાઓ બહાર પાડવી.
- તા. ૧૩-૧૦-૨૦૧૩ પોસ્ટલ ખાતાના નિયમ પ્રમાણે પોસ્ટના કન્સે નલ દરનો લાભ લેવા માટે હવે કોઈને પણ મંગલ મંદિર વિનામૂલ્યે મોકલવાનું બંધ કરવાનું હોવાથી, આજની ટ્રસ્ટ મંડળની મીટિંગમાં નક્કી કરવામાં આવ્યું કે હવે પછી સમાજના દરેક સભ્યોએ પણ લવાજમ ભરીને જ મંગલ મંદિર મંગાવવાનું રહેશે. આ જાહેરાત મંગલ મંદિરના નવેમ્બર-૨૦૧૩ના અંક દ્વારા પ્રસારિત કરવામાં આવી.
- તા. ૧૨-૧૧-૨૦૧૩ સરકારશ્રી સાથે યોગ્ય રજૂઆત કરવા સમાજે એક લાયઝન ઓફિસરની નિમૂંક કરેલ હતી.
- તા. ૨૯-૧૧-૨૦૧૩ લગ્નોત્સુક યુવક - યુવતીઓની માહિતી માટે એક ડેટા બેંક રૂ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો કે જે વિગતને મંગલ મંદિરના જાન્યુઆરી-૨૦૧૪ના અંકમાં પ્રસારિત કરવામાં આવેલ હતી.
- ડિસેમ્બર-૨૦૧૩ મંગલ મંદિરની લોકપ્રિયતા ચકાસવા નીચે મુજબની એક જાહેરાત કરવામાં આવેલ હતી.
  - ★ જેઓ છેલ્લા ૧૦ વર્ષના બધા જ મંગલ મંદિર રજૂ કરે તેમને રૂ. ૧૦,૦૦૦/-નો પુરસ્કાર આપવામાં આવે.
  - ★ જેઓ છેલ્લા ૫ વર્ષના બધા જ મંગલ મંદિર રજૂ કરે તેમને રૂ. ૫,૦૦૦/-નો પુરસ્કાર આપવામાં આવે.
  - ★ જેઓ છેલ્લા ૩ વર્ષના બધા જ મંગલ મંદિર રજૂ કરે તેમને રૂ. ૧,૦૦૦/-નો પુરસ્કાર આપવામાં આવે.
 ત્યારબાદ ૧૦ વર્ષના અંકો રજૂ કરનાર ૨ વ્યક્તિ, ૫ વર્ષના અંકો રજૂ કરનાર ૪ વ્યક્તિ તથા ૩ વર્ષના અંકો રજૂ કરનાર ૬ વ્યક્તિ પોતાના અંકો રજૂ કરી ગયેલ હતી.
- તા. ૧-૧-૨૦૧૪ પર્યાવર ની જાળવણીના અનુસંધાને અમ.મ્યુનિ.કો. તરફથી તેમની ૬ મ્યુનિ. શાળાઓમાં વૃક્ષારોપણ કરવા અંગે આપને પત્ર મળેલ હતો. તેના અનુસંધાને સ્કાઉટ ભવન - પાલડી ખાતે મેયર શ્રીમતી મીના ભિન પટેલ તથા અન્ય મહાનુભાવો દ્વારા ૫૦ જેટલા રોપાનું વૃક્ષારોપણ કરવામાં આવેલ હતું. ત્યારબાદ અન્ય ૫ શાળામાં પણ વૃક્ષારોપણ કરવામાં આવ્યું હતું. આ વૃક્ષોના ઉછેર માટે સમાજ દ્વારા નિયમિતપણે તેની વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલ છે.
- તા. ૫-૧-૨૦૧૪ મંગલ મંદિરના જાન્યુઆરી-૨૦૧૪ના અંકમાં સમાજના ૧૮થી ૩૦ વર્ષની વયજૂથના ૬૩૩ યુવાઓના અભ્યાસ સહિતની યાદી પ્રસારિત કરવામાં આવેલ હતી.
- તા. ૨૮-૧૨-૨૦૧૩ શ્રી કે.ડી.ઓ. સમાજના સીટી સ્ક્વેર - ભુજ ખાતેના ૩૫૦ જેટલા યુવા-યુવતીના સંમેલનમાં આજરોજ શ્રી અલોક મહેતાએ 'સમાજસેવા તથા યુવાવર્ગ' ના વિષયે અડધો કલાકનું પ્રવચન આપેલ હતું.
- તા. ૮-૧-૨૦૧૪ શ્રી હરખચંદભાઈ સાવલાએ આજરોજ ઓફર રજૂ કરેલ હતી કે અગર સમાજ દર વર્ષે રૂ. ૫૦ લાખના દાન મેળવીને તેટલી રકમ યુવા-યુવતીના ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમ માટે લોન સ્વરૂપે વાપરે તો તેમના તરફથી રૂ. ૧૦ લાખ સતતપણે ૧૦ વર્ષ સુધી આ સમાજને ડોનેશન સ્વરૂપે આપવામાં આવે.
- તા. ૧૫-૨-૨૦૧૪ હાયર એજ્યુકેશનની લોન માટે યોગ્ય ફંડ એકત્રિત કરવાનું આજની ટ્રસ્ટ મંડળની મીટિંગમાં નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.
- ફેબ્રુઆરી-૨૦૧૪ ફેબ્રુઆરી-૨૦૧૪ના અંકથી મંગલ મંદિરને www.asanjokutch.comની વેબસાઈટ પર પણ મૂકવાનું ચાલુ કરવામાં આવેલ છે.
- ફેબ્રુઆરી-૨૦૧૪ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર નિયમિતપણે યોગાના વર્ગની રૂઆત કરવામાં આવી.
- તા. ૮-૫-૨૦૧૪ મુંબઈ ખાતેના મધુભાઈ માંકડના સ્થાનિક ૭૦૦ ખેડૂતો દ્વારા કરવામાં આવેલ સન્માનના સમારંભમાં અતિથિ વિશેષશ્રી તરીકે ઉપસ્થિત રહેલ.

સાચો શિક્ષક વર્ગખંડની દીવાલોને ઓગાળી જગતને વર્ગમાં લઈ આવતો હોય છે.

- તા. ૨૭-૫-૨૦૧૪ શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ પાસે ૩૫૫૮ ના સર્ટીફિકેટ હોવા માટે આ વિષયના વિવિધ નિષ્પત્તિ સાથે ચર્ચા રૂ કરી દેવામાં આવી.
- તા. ૮-૬-૧૪થી વયસ્ક સમિતિના નેજા હેઠળ ૯ સભ્યોનું એક ગ્રુપ ડ્રિટન, ફાંસ અને સ્વિટ્ઝરલેન્ડની મુલાકાતે ગયેલ તા. ૧૯-૬-૨૦૧૪ હતું. (વયસ્ક સમિતિના નેજા હેઠળ આ ત્રીજો વિદેશ પ્રવાસ યોજવામાં આવેલ હતો.)
- તા. ૧૬-૬-૨૦૧૪ ગાંધીનગર ખાતેના સંપર્ક સૂત્રો દ્વારા વિશ્વાસપાત્ર સમાચાર મળેલ કે વર્ષ ૨૦૧૪-૨૦૧૫ના ગુજરાત સરકારશ્રીના બજેટમાં કચ્છને ફાળવાયેલ વધારાના પા ૧ માટે કોઈ પ પ્રકારની બજેટકીય જોગવાઈ કરવામાં આવે નહીં. જ્યારે આ જ પ્રકારના સૌરાષ્ટ્રના કાર્યો માટે રૂ. ૩૩૦૦ કરોડની ફાળવ ૧ કરવામાં આવે. આ અંગે કચ્છના બધા જ રાજકીય પ્રતિનિધિશ્રીઓને જા કરવામાં આવેલ હતી અને તેને મુખ્ય સમાચાર તરીકે તા. ૧૪-૬-૨૦૧૪ના 'કચ્છમિત્ર'માં ચમકાવવામાં આવેલ. ત્યારબાદ તા. ૨૮-૬-૨૦૧૪ના જ્યારે ગુજરાત વિધાનસભામાં વર્ષ ૨૦૧૪-૨૦૧૫નું બજેટ રજૂ કરવામાં આવ્યું ત્યારે ઉપરોક્ત હકીકત અ ારસ: સાબિત થયેલ હતી.
- તા. ૧૩-૭-૨૦૧૪ શ્રી ક.જે.સે.સ.ના ટ્રસ્ટીશ્રીઓ, કારોબારી સમિતિના સભ્યશ્રીઓ તથા દરેક સમિતિના કન્વીનરશ્રીઓના વૈચારિક અભિગમ તથા વર્તણૂક અંગેના અભિગમના અનુસંધાને સાંજના બે કલાક માટે એક વર્કશોપનું આયોજન કરવામાં આવેલ હતું કે જેના મુખ્ય વક્તા તરીકે શ્રી નંદક પંડ્યા ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

આ સમયગાળા દરમ્યાન ચાલુ કરવામાં આવેલ વિવિધ યોજનાઓ કે જે અનિવાર્ય સંજોગોનુસાર પાળણથી બંધ કરવામાં આવેલ

- તા. ૨૧-૬-૨૦૦૯ વિદ્યાર્થીની હોસ્ટેલ સમસ્ત જાલાવાડી સર્ઈ સુથાર પરિષદના એસ.જી. હાઈવે પરના મકાનમાં ૪૪ વિદ્યાર્થીનીઓ માટેની હોસ્ટેલ રૂ કરવામાં આવેલ. પરંતુ પૂરતી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીનીઓ ના આવતાં, એક ટર્મ બાદ તેને બંધ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો.
- તા. ૧૦-૧-૨૦૧૦ સામૂહિક શ્રદ્ધાંજલિ સભા આગળના વર્ષ દરમ્યાન સમાજ પરિવારના અવસાન પામેલ આત્મજનને સામૂહિક શ્રદ્ધાંજલિ આપવાનો આ કાર્યક્રમ રૂ કરવામાં આવેલ. ચાર વર્ષ સુધી ચાલુ રાખવામાં આવેલ આ કાર્યક્રમને બાદમાં કેટલાક સંજોગોનુસાર બંધ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવેલ. (તા. ૧૦-૧-૨૦૧૦, તા. ૮-૧-૨૦૧૧, તા. ૮-૧-૨૦૧૨ તથા તા. ૧૩-૧-૨૦૧૩ દરમ્યાન આ કાર્યક્રમ યોજવામાં આવેલ હતા.)
- માર્ચ - ૨૦૧૦ સંગીત વૃંદ પ્રથમ વર્ષની સામૂહિક શ્રદ્ધાંજલિ સભા બાદ, સમાજનું પોતાનું સંગીતવૃંદ સ્થાપવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ. કેટલાક અઠવાડિયાઓની પ્રેક્ટિસ બાદ આ કાર્યક્રમ આગળ ધપાવવાનું સેટ ના થતાં, તેને મુલત્વી રાખવામાં આવેલ.
- તા. ૨૫-૪-૨૦૧૦ ગૃહ ઉદ્યોગ સમાજ પરિવાર માટે ગૃહ ઉદ્યોગ સ્થાપવા માટે એક સમિતિની રચના કરી સતતપે ૩ થી ૪ વર્ષ મહેનત કર્યા બાદ, જોઈએ તેવા પ્રમા માં સફળતા ના મળતાં આ કાર્યક્રમનું અમલીકર મુલત્વી રાખવામાં આવેલ.
- તા. ૨૧-૧૦-૨૦૧૦ કચ્છમાં આર્કિટેક્ચરલ કોલેજ બી.એમ.સી.બી.ના સહકારથી લાખોંદ પાસે ૫,૦૦૦ વારનો પ્લોટ મેળવી, તેના પર આર્કિટેક્ચરલ કોલેજના પ્લાનિંગ કરી આયોજનો ગોઠવવામાં આવ્યા. પરંતુ કેટલાક ટેકનિકલ કાર સર આ યોજનાનો અમલ ના થઈ ક્યો. ત્યારબાદ ભુજ તાલુકાના ભાટ ગામની હદમાં ૨૦ એકર જેટલી સરકારી પડતર જમીન સંપાદન કરવાના પ્રયાસ જારી છે કે જેનો ઉકેલ સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૪માં આવી જવાની ધાર ૧ છે.

આ જગતમાં સૌથી ઉત્તમ આભૂષણ ચારિત્ર્ય છે.

- તા. ૩૦-૧૦-૨૦૧૦ **દિવોલ્સવી ઉમંગબેર**
મીઠાઈ, ફરસા , ડ્રાયફ્રુટ, કેડબરી ચોકલેટ વગેરે આઈટમો જાતે બનાવી અથવા તો સભ્યોને ત્યાં બનાવડાવી દિવોલ્સવી દરમ્યાન ખૂબ જ કિફાયતી દરે તેનું વિતર કરવાની રૂઆત કરવામાં આવેલ. ૪ વર્ષ સુધી ચાલુ રાખવામાં આવેલ આ યોજના હાલે મુલત્વી રાખવામાં આવેલ છે.
- જુલાઈ-૨૦૧૧ **બુક બેંક યોજના**
જુલાઈ-૨૦૧૧ના સત્રથી આ યોજના રૂ કરવામાં આવી. ૨૫ વિદ્યાર્થીઓ પોતાની જૂની બુક્સ આપી ગયા. એ સામે કેટલીક નવી બુક્સ ખરીદી ૧૧ વિદ્યાર્થીઓને આ બુક્સ આપવામાં આવી.
- તા. ૧૪-૪-૨૦૧૨ **સિનિયર સીટીઝન હોમ - મંજૂલ હરખ ધામ**
સુવર્ણ જયંતી વર્ષના સહુથી પ્રથમ કાર્યક્રમ સ્વરૂપે ગાંધીનગર સ્થિત શ્રી હરખચંદ કુંવરજી સાવલાના મકાનના ભોંયતળિયે ૨૫ વ્યક્તિની કેપેસિટીવાળું સિનિયર સીટીઝન હોમ રૂ કરવામાં આવેલ. પરંતુ ૬-૮ મહિના સુધી કોઈ એન્ટ્રી ના આવતા તેને બંધ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવેલ હતો.

આ સમયગાળા દરમ્યાન વિચારણાના સ્ટેજથી આગળ ન વધી શકેલ યોજનાઓ

- વર્ષ ૨૦૦૯-૨૦૧૦ **ક્લિનિકલ રિસર્ચ લેબોરેટરી**
આ સમયગાળા દરમ્યાન ક્લિનિકલ રિસર્ચ લેબોરેટરી કાર્યાન્વિત થવા માટે અનેક દિવસો સુધી વિચાર કરવામાં આવી પરંતુ અમલીકર ના લેવાથી આગળ ના વધી શક્યું.
- તા. ૨૬-૨-૨૦૧૧ **GATEની એન્ટ્રન્સ એક્ઝામિનેશન**
શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પર GATEની એન્ટ્રન્સ એક્ઝામિનેશન માટે ક્લાસીસ રૂ કરવા “ગિ” અને ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ”ને મંજૂરી આપ્યા બાદ કેટલાક કારણોસર આ યોજના રૂ થઈ શકેલ ન હતી.
- તા. ૬-૩-૨૦૧૧ **યુવતીઓ માટે ૪ વર્ષનો ગ્રેજ્યુએશન અભ્યાસક્રમ**
પારિવારિક સ્વસ્થતા જળવાઈ રહે તેના અનુસંધાને જાતે સીલેબસ નક્કી કરી, દર નિવાર - રવિવારના ક્લાસીસ ચલાવી, યુવતીઓ માટે ગ્રેજ્યુએશન કોર્સની ડિગ્રી અને ત્યારબાદ માસ્ટર કોર્સની ડિગ્રી આપવાનું આયોજન શ્રી હરખચંદ કુંવરજી સાવલાના સૂચન અનુસાર વિચારવામાં આવેલ હતું. તેના માટે અનેક ગ્રુપ મીટિંગો યોજવામાં આવેલ. પરંતુ તે યોજના અમલીકર ના સ્ટેજ સુધી પહોંચાડી શકાયેલ નહીં.
- એપ્રિલ-૨૦૧૧ **વિઝન-૨૦૨૦**
સંસ્થાનું વિઝન-૨૦૨૦ નક્કી કરવા ટ્રસ્ટ મંડળ, કારોબારી સમિતિ તથા તેના અનુસંધાને રચવામાં આવેલ સમિતિ દ્વારા અનેક મીટિંગો યોજી તેની વિવિધ તબક્કે વિચાર કરવામાં આવેલ હતી. પરંતુ પાછળથી તેના આયોજન પૂર્ણ કરી શકેલ ન હોવાથી અમલીકર ની દિશામાં તે આગળ વધી શકી નહીં.
- તા. ૧-૧૦-૨૦૧૨ **કિફાયતી દરના ૨૫૦ આવાસોની યોજના**
સંસ્થાના સુવર્ણ જયંતી વર્ષના અનુસંધાને અમદાવાદની જરૂરિયાતમંદ જનતાને ખૂબ જ કિફાયતી ધોરે ૨૫૦ આવાસ બનાવવા, તેના જમીન સંપાદન કાર્ય માટે મેયરશ્રી અસિતભાઈ વોરા તથા મધ્ય જોનના સીટી ચીફ એન્જિનિયર શ્રી આનંદભાઈ બી. પટેલની મુલાકાત લેવામાં આવેલ હતી. પરંતુ તેના અનુસંધાને વિનામૂલ્યે જમીન ફાળવવાની પ્રક્રિયા આગળ વધી શકેલ ન હોવાથી આ પ્રોજેક્ટ પડતો મૂકવો પડેલ હતો.
- મંગલ મંદિર ઓગસ્ટ-૨૦૧૨ : **પર્યાવરણના અનુસંધાને પ્લાસ્ટિક બેગના બદલે કાગળની થેલી**
જરૂરી પસ્તી એકત્રિત કરવા જુબે આદરવામાં આવેલ હતી. કેટલીક પસ્તી એકત્રિત કરવામાં પ આવેલ હતી. પાપા ટ્રસ્ટના પ્રતિનિધિ કાગળની વિવિધ પ્રકારની થેલીઓ કઈ રીતે બનાવવી તેનું ડેમોસ્ટ્રે ન પ આપી ગયેલ. ત્યારબાદ આવી કેટલીક થેલીઓ આપે ત્યાં બનાવવામાં પ આવી. પરંતુ ત્યારબાદ આ યોજનામાં આગળ વધી શકાયેલ ન હતું.

માનવીનું ચારિત્ર્ય એ શું બોલે છે એના પર નહિ પણ નિષ્ફળતા મળ્યા પછીના પ્રયત્નોમાં સમાયેલું છે.

‘મંગલ મંદિર’ વિશેષાંકો

આ સમયગાળા દરમ્યાન ‘મંગલ મંદિર’ના નીચે મુજબના ધ્યાનાકર્ષક વિશેષાંકો બહાર પાડવામાં આવેલ હતા.

- **દક્ષિણ ગુજરાત વિશેષાંક (તા. ૧૮-૧-૨૦૦૯) :**
તા. ૧૮-૧-૨૦૦૯ના રોજ યોજવામાં આવેલ શ્રી ક.વી.ઓ. જૈન સમાજ - સુરતના ૧૦મા વાર્ષિક સ્નેહમિલન સમારંભના સમયે ડૉ. રમે દેઢિયા, શ્રી અ. લોક મહેતા તથા શ્રી મનસુખભાઈ છેડાના વરદ્ હસ્તે દ્વિ ગુજરાત વિશેષાંકના ભાગ-૧ અને ૨ નું વિમોચન કરવામાં આવેલ હતું. દ્વિ ગુજરાત વિષેની માહિતી અને દ્વિ ગુજરાતના વિવિધ હેરોમાં વસવાટ કરતા કચ્છી પરિવારોના વ્યવસાય તથા પારિવારિક માહિતીથી વાકેફગાર થવા આ વિશેષાંક બહાર પાડવામાં આવેલ હતો.
- **૪૦૦મો અંક વિશેષાંક સ્વરૂપે - ઓગસ્ટ ૨૦૧૧ (વિષય : “કચ્છ : ગઈકાલ, આજ અને આવતીકાલ”)**
મંગલ મંદિરનો ઓગસ્ટ-૨૦૧૧નો ૪૦૦મો અંક વિશેષાંક તરીકે પ્રસારિત કરવામાં આવેલ હતો. તેનો વિષય હતો “કચ્છ : ગઈકાલ, આજ અને આવતીકાલ”. ★ ગઈકાલ એટલે ૧૯૪૭થી ૨૦૦૦ સુધીનો સમય. ★ આજ એટલે ૨૦૦૧ના ધરતીકંપથી ઓગસ્ટ-૨૦૧૧ સુધીનો સમય. ★ આવતીકાલ એટલે ૨૦૧૧ પછીનું ભવિષ્ય.
- **સંભારણા વિશેષાંક - ૧ (ભાગ : ૧ અને ૨) [ઓગસ્ટ/નવેમ્બર-૨૦૧૧ (સળંગ અંક નં.-૪૦૨)]**
મંગલ મંદિરનો ઓક્ટોબર / નવેમ્બર ૨૦૧૧નો અંક સંભાર ૧ વિશેષાંક-૧ (ભાગ-૧ અને ૨) સ્વરૂપે બહાર પાડવામાં આવેલ હતો કે જેમાં મંગલ મંદિરની ૧૯૭૫માં સ્થાપના કરવામાં આવેલ ત્યારથી વર્ષ ૨૦૦૪ એટલે કે ૨૯ વર્ષ દરમ્યાન પ્રસારિત કરવામાં આવેલ સામગ્રીને તારવી, મૂલ્યવાન સામગ્રીને ‘સંભાર ૧’ તરીકે ફરીથી પ્રસારિત કરવામાં આવેલ હતી કે જે અનેક જૂની વાતો તાજી કરાવી દીધેલ હતી. વર્ષ ૧૯૭૫થી વર્ષ ૨૦૦૪ સુધીના ૨૯ વર્ષના ગાળા દરમ્યાન જે ઉત્તમ સામગ્રી મંગલ મંદિરમાં પ્રસારિત કરવામાં આવેલ હતી તેનાથી માહિતગાર કરવા તથા જૂની સામગ્રીના યાદ સ્વરૂપે આ વિશેષાંક બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.
- **કચ્છી સંસ્થા વિશેષાંક (તા. ૫-૧-૨૦૧૩)**
કચ્છ, અમદાવાદ અને મુંબઈની વિવિધ પર (બાવન) જેટલી સંસ્થાઓની વિગતવાર માહિતી આપવામાં આવેલ હતી.
- **દીપોત્સવી વિશેષાંક (સંભારણા વિશેષાંક : ૨) [વિષય : “કચ્છ અને તેની પાણીની સમસ્યા” (તા. ૫-૧૧-૨૦૧૩)]**
કચ્છ અને તેની પાણીની સમસ્યા વિષે વર્ષ ૨૦૦૩થી વર્ષ ૨૦૧૩ સુધી મંગલ મંદિરમાં પ્રસારિત કરવામાં આવેલ લેખોનું પુનઃ પ્રસાર . (બૃહદ્ કચ્છની જનતા કચ્છના આ પ્રા પ્રશ્ને માહિતગાર થાય એ હેતુથી આ વિશેષાંક બહાર પાડવામાં આવેલ.)
- **અષાઢી બીજ વિશેષાંક (તા. ૫-૭-૨૦૧૪) [વિષય : “કચ્છ એક અલગ રાજ્ય : ફાયદા અને ગેરફાયદા”]**
“કચ્છ : એક અલગ રાજ્ય - ફાયદા અને ગેરફાયદા”ના વિષય પર તા. ૫-૭-૨૦૧૪નો અંક અષાઢી બીજ વિશેષાંક તરીકે બહાર પાડવામાં આવેલ હતો. આ વિષયના લેખો દ્વારા લેખકશ્રીઓએ કચ્છ - એક અલગ રાજ્ય હોય તો તેના ફાયદા અને ગેરફાયદા જાણવાના હતા. કચ્છ એક અલગ રાજ્ય હોવું જોઈએ કે નહીં તેના પર લેખકશ્રીએ અભિપ્રાય આપવાનો ન હતો. આ વિશેષાંકે કચ્છભરમાં અને મુંબઈમાં સારી એવી હલચલ મચાવેલ હતી.

આ સમયગાળા દરમ્યાન ગુમાવેલ વિભૂતિઓ

- તા. ૧-૫-૨૦૦૯ આ સંસ્થાના પાયાના પથ્થર સમાન શ્રી માવજીભાઈ ધારશી કુરિયાનું નિધન.
- તા. ૩-૨-૨૦૧૨ કારોબારી સભ્ય શ્રી રવિલાલ પોપટલાલ પારેખનું અવસાન.
- તા. ૮-૬-૨૦૧૨ મંગલ મંદિર સાથે છેલ્લા ૧૭ વર્ષથી સતતપે સંકળાયેલા શ્રી સૂરજલાલ મોતીલાલ મહેતાનું અવસાન.
- તા. ૮-૯-૨૦૧૨ છેક ૧૯૬૩થી આ સંસ્થા સાથે સતતપે સંકળાયેલ અને પાયાના કાર્યકર એવા શ્રી પોપટલાલ નેણશી ઘરોડનું અવસાન.
- તા. ૧૫-૧૧-૨૦૧૩ સંસ્થાના ઉપપ્રમુખ અને કાયમી ટ્રસ્ટી એવા શ્રી કાંતિલાલ વેલજી સાવલાનું અવસાન.
- તા. ૧૯-૧-૨૦૧૪ શ્રી કચ્છી જૈન સમાજના કાર્યકાળ દરમ્યાન સંસ્થાના પ્રમુખપદે રહી ચૂકેલ તેવા સંસ્થાના મોભી શ્રી ઉમરશીભાઈ જેઠાભાઈ કુરુવાનું અવસાન. ■

ચારિત્ર્ય જ મનુષ્યની શ્રેષ્ઠ મૂડી છે.

અલગ કચ્છ રાજ્ય : એક અભ્યાસ

• સુરેશચંદ્ર મહેતા •

“કચ્છ : એક અલગ રાજ્ય – તેના ફાયદા તથા ગેરફાયદા”ના વિષયે અમે અનેક સમર્થ લેખકો પાસેથી તે અંગેના મંતવ્યો મંગાવેલ હતા. શ્રી પી.કે. લહેરી, શ્રી સનત્ મહેતા, શ્રી બાબુભાઈ મેઘજી શાહ, શ્રી પ્રભાશંકર ઘોળકિયા, કચ્છના મહારાવશ્રી, શ્રી કીર્તિ ખત્રી જેવા અનેક સમર્થ અને અભ્યાસુઓના લેખો અમને સમયસર મળી ગયેલ હોતાં, એ લેખો અમે મંગલ મંદિરના અષાઢી બીજ વિશેષાંક એટલે કે જુલાઈ-૨૦૧૪ના અંકમાં પ્રસારિત કરી શકેલ હતા. શ્રી સુરેશચંદ્ર મહેતા ખૂબ વ્યસ્ત રહેતા હોવાથી એ સમયે તેઓએ તેમના લેખનો માત્ર પ્રથમ ભાગ મોકલેલ હોવાથી તેટલો જ ભાગ અષાઢી બીજ અંકમાં પ્રસારિત કરી શકેલ હતા.

પરંતુ હવે તેઓશ્રીએ તેમનો સંપૂર્ણ લેખ મોકલી આપેલ હોવાથી અને એ લેખ ખૂબ જ અભ્યાસપ્રદ જણાતાં, તેને બે ભાગમાં વાંચવું, એ યોગ્ય ન જણાતાં, પ્રથમ ભાગ પુનરાવર્તિત થતો હોવા છતાં અમે એ લેખને સંપૂર્ણપણે અત્રે પ્રસારિત કરેલ છે.

આ લેખ વાંચ્યા પછી અનેક બૌદ્ધિક લોકો તેના પર વિચાર - મનન કરતા થઈ જશે તે ચોક્કસપણે દેખાય છે. તેના અનુસંધાને અગર કોઈ અભ્યાસપ્રદ વ્યક્તિ મંગલ મંદિર પર અભ્યાસપ્રદ અને વધુ માહિતી મોકલી આપશે તો તે માહિતી પ્રસારિત કરવાનો પણ અમને આનંદ થશે.

કચ્છ – એક અલગ રાજ્યના સમર્થનમાં અને વિરુદ્ધમાં જે લોકોની માન્યતા હશે તેઓ પોતાના સમર્થનમાં વધુને વધુ ઊંડા ઉતરતા જશે તો તેઓના વિચાર મંથનના પરિણામે કચ્છના વિકાસના નિત નવા દ્વાર ખૂલતા જશે તેવું અમને સ્પષ્ટપણે દેખાય છે.

– તંત્રી મંડળ

લેખકશ્રીની નોંધ :

આ અભ્યાસ માત્ર જાણકારી માટે છે. અલગ કચ્છ રાજ્યની માંગણી કરનારા અને તેથી જુદો મત ધરાવતા બંને પક્ષો ખુલ્લા મનથી અને વધારે ઊંડાણથી વિચારીને નિર્ણય લઈ શકે તે હેતુથી આ લેખ તૈયાર કર્યો છે.

આ લેખમાંના બૌદ્ધિક આંકડાઓ સરકારી અને અધિકૃત (જો તે સાચા હોય તો) છે. તે ઉપરની કસરત મારી છે.

મારો અભિપ્રાય બતાવ્યો નથી. સિવાય કે ક્યાંક અછડતા ઉલ્લેખથી તે અભિપ્રેત થઈ જતો હોય.

● કચ્છ એક અલગ રાજ્ય!?

સમગ્ર રાજ્યમાં સૌથી વધારે વિકાસ ભરતો ધરાવતો કચ્છ જિલ્લો જ્યારે રાજ્યની રચનાના ચોપ્પન વર્ષ પછી પ વિકાસના માર્ગે જવાના બદલે સ્થગિતતાનો ભોગ બનતો જતો હોય તો અસંતોષની લાગ પીમાં અલગ રાજ્યની માંગ પી સ્વાભાવિક બને.

પરંતુ

અલગ રાજ્યની રચના માત્ર reactive feelingsથી વાજબી ઠરતી નથી. ‘સાતત્યપૂર્વિક વિકાસ’ એ રાજ્ય માટે પાયાની આવશ્યકતા છે. જે માત્ર તર્ક અને વાસ્તવિકતાથી જ માપી કાય. નહિતર ઉલમાંથી ચુલનો ભોગ બનવું પડે અને જેનો પછી – પસ્તાવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ ન હોય.

ઉપર જ વ્યું તેમ માત્ર વિકાસ ભરતો અલગ રાજ્યની રચના માટેનું એકમાત્ર વાજબી કે પર્યાપ્ત કાર બની કે કે કેમ? તે

તપાસવું રહ્યું.

આ સંદર્ભે પ કચ્છના અલગ રાજ્યનો મુદ્દો તપાસવો રહ્યો.

રાજ્યની રચના માટેના કેટલાક મહત્વના અને જરૂરી પાસાઓ છે. જેમકે

૧. ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તાર.
૨. કાયમી વસતિ
૩. નિશ્ચિત થયેલ રાજકીય હકુમત
૪. સરકાર
૫. ભરતો.

રાજ્યની માંગ પી અને તેનું વાજબીપું જેટલા વધારે યથાર્થ, તેટલું માંગ પીનું વજન પ વધારે. એટલે યથાર્થતા દ વિતા પરિબળોના કેટલાક જમા ઉધાર પાસાઓને જોઈએ.

રાજ્યની રચનાના કેટલાક મહત્વના પરિબળો અને તેમની યથાર્થતા તપાસીએ તો ઉપર લખેલ પરિબળો વિષે વિગતે વિચારીએ.

૧. ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તાર :

ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તાર એ રાજ્ય માટે પાયાનું અને અતિ જરૂરી અંગ છે. વિસ્તારની ચોક્કસતા રાજ્યની કાયમી ભૂમિ અને સલામતીને સ્પર્શતો મુદ્દો હોઈ તેની વાસ્તવિક અને સ્પર્શીમારેખા જરૂરી છે. જો કે કુદરતી રીતે જ કચ્છની આ મુદ્દે ચોક્કસતા લગભગ નક્કી થયેલ છે. જેની ત્ર દિ ૧૨૦૦ તો કુદરતે જ નક્કી કરી આપી છે. ચોથી દિ ૧૫ કાયદાથી સુનિશ્ચિત થઈ ચૂકી છે (જિલ્લા સ્વરૂપે). જેથી આ મુદ્દો કોઈ ખાસ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતો જરૂરી મુદ્દો નથી બનતો.

ચારિત્ર્યમાં એક થોડો ડાઘ પડવાથી મનુષ્યની તમામ કીર્તિ ઉપર કાળાશ છવાઈ જાય છે.

મહદ્ અંશે અક્ષાંસ-રેખાંશની પરિભાષામાં :

ઉત્તર અક્ષાંસ : ૨૨-૪૪-૧૧થી ૨૪-૪૧-૨૫
અને પૂર્વ રેખાંસ : ૬૮-૦૮-૪૬ થી ૭૧-૫૪-૪૭ સુધીનો વિસ્તાર.

હવે જો કચ્છ જિલ્લાને રાજ્યમાં પરિવર્તિત કરવાનો થાય તો આ રે ૪૫,૬૫૨ ચો.કિ.મી.નો વિસ્તાર ધરાવતું રાજ્ય બને. જેનો નંબર ટે માં ૨૧મો આવે.

૨. વસતિ :

વસતિનો મુદ્દો કચ્છ જિલ્લાના સંદર્ભે થોડો વિચાર માંગતો મુદ્દો છેલ્લા દાયકામાં બન્યો છે. છેક ૧૯૦૧થી કચ્છ જિલ્લાની વસતિ જે આ રે ૪ લાખ ૮૮ હજાર જેટલી હતી તે ધીમે ધીમે વધતી ૨૦૦૧માં સૈકાના અંતે વધીને આ રે ૧૫ લાખ જેટલી થઈ. ૫ છેલ્લા દાયકામાં આ વસતિમાં સીધો ૫ લાખનો વધારો થઈને તે આજે ૨૦ લાખ ઉપર પહોંચી છે. ૧૯૦૧માં જેટલી વસતિ હતી તેટલો વધારો છેલ્લા એક દાયકામાં થયો તે ટકાવારીની દ્રિ એ સૌથી વધારે ધ્યાન ખેંચતો મુદ્દો બન્યો છે. છેલ્લા દાયકાની કચ્છની વસતિ ૩૨.૦૩ ટકાના દરે વધી છે. છેલ્લા દાયકાનો ભારતનો વસતિનો વૃદ્ધિદર ૧૭.૬૪ ટકાનો, ગુજરાતનો ૧૯.૧૭ ટકાનો અને કચ્છનો ૩૨.૦૩ ટકાનો થયો છે. કચ્છ જો રાજ્ય બને તો તેના વિકાસની પરિભાષા વિચારતી વખતે વસતિના વૃદ્ધિદરની સ્થિરતાનો ખાસ જુદી રીતે વિચાર કરવો પડે કાર કે આ સાથેના ચાર્ટમાં બતાવ્યું છે કે ક્યારેય ૫ આટલું મોટું fluctuation જા વામાં આવ્યું નથી ત્યારે હવે પછી કયા પ્રકારનો વૃદ્ધિદર રહે તેની કલ્પના જુદા જુદા સંદર્ભે વિચારીને કરવી પડે.

ક્રમ	વર્ષ	કુલ વસતિ	દશકાની વસતિનો વધારો (ટકામાં)
૧.	૧૯૦૧	૪૮૮૦૨૨	૦
૨.	૧૯૧૧	૫૧૩૪૨૯	૫.૨૧
૩.	૧૯૨૧	૪૮૪૫૪૭	(-) ૫.૬૩
૪.	૧૯૩૧	૫૨૦૪૯૬	૭.૪૨
૫.	૧૯૪૧	૫૦૭૮૮૦	(-) ૨.૪૨
૬.	૧૯૫૧	૫૬૭૬૦૬	૧૧.૭૬
૭.	૧૯૬૧	૬૯૬૪૪૦	૨૨.૬૯
૮.	૧૯૭૧	૮૪૯૭૬૯	૨૨.૦૨
૯.	૧૯૮૧	૧૦૫૦૧૬૧	૨૩.૫૮
૧૦.	૧૯૯૧	૧૨૬૨૫૦૭	૨૦.૨૨
૧૧.	૨૦૦૧	૧૫૮૩૨૨૫	૨૫.૪૦
૧૨.	૨૦૧૧	૨૦૯૦૩૧૩	૩૨.૦૩

૩. નિશ્ચિત થયેલ રાજકીય હકુમત :

ઉપર લખેલ મુદ્દા નં.-૧ માં આ બાબતનો સમાવે થઈ ગયેલ છે.

૪. સરકાર :

ઉપર વ લેલ બે મુદ્દા કરતાં અત્યારના સંદર્ભે અગત્યનો મુદ્દો સરકાર છે.

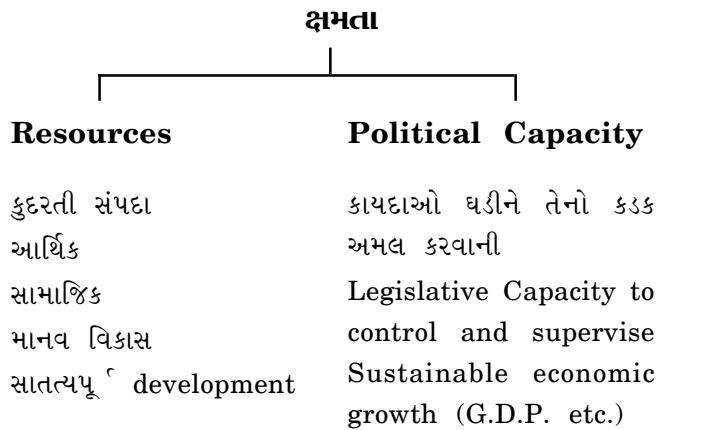
નવી થનારી રાજ્યની સરકાર ભતાવાળી - સમસ્ત વિસ્તારનો સમ્યક વિચાર કરનારી - સાતત્યપૂર્ વિકાસનું આયોજન અને અમલીકર કરવા માટે સામ હોય તે અતિ જરૂરી છે અને ભવિષ્યમાં વિકસતું રાજ્ય અન્ય રાજ્યોની હરીફાઈમાં હર ફાળ ભરી કે તેવું બનાવવાની કલ્પના અને ક્તિ બનાવનારી હોય તો જ નવા રાજ્યની રચના સાર્થક બને. તે સંદર્ભમાં નીતિઓનું ઘડતર અને ઓથોરીટેટીવ અમલીકર કરનારી હોય તે જરૂરી છે. તે માટેની ભતાવાળી માનવ ક્તિ વિના તે સંભવી કે નહિ. આ માનવ ક્તિ અત્યારે તૈયાર મળવાની સંભાવના જ્યારે નહિવત્ છે ત્યારે નવા રાજ્યની રચના એ માત્ર અસ્તિત્વ ટકાવતું રાજ્ય જ બની રહે. ભવિષ્યના તંદુરસ્ત વિકાસના વિચારનું તો બાળમર રચનાના પાયાથી જ થાય.

તેથી રાજ્યના અસ્તિત્વથી પહેલા ઉપર કહ્યા પ્રમાેની dedicated માનવ ક્તિ માટે યુવાધનને તૈયાર કરવો પડે.

આ માટેની સંસ્થાઓનો સદંતર અભાવ એ એક minus point છે.

૫. ક્ષમતા :

રાજ્યની રચનાના વિચાર વખતે સૌથી અગત્યનો મુદ્દો ભતાનો છે. તેથી તેનો અનેકવિધ રીતે જુદા જુદા પાસાઓથી વિચાર કરવો પડે. મુખ્યત્વે ભતા બે પાસાઓમાં વહેંચાયેલી છે.

ઉપર જ લેલ theoretical કોઠો એ રાજ્યની રચનામાંનો જરૂરી પરિબળો બતાવતો ચાર્ટ છે.

ચારિત્ર્ય શુદ્ધિ જ સમગ્ર જ્ઞાનપ્રાપ્તિનું ધ્યેય હોવું જોઈએ.

હવે આ બાબતને કચ્છ જિલ્લા સાથે વાસ્તવિક રીતે ચર્ચવી રહી.

પહેલા અંગ તરીકે કુદરતી સંપદાને તપાસીએ.

● જમીન (કૃષિ) – Land Agriculture :

જમીનનો વિસ્તાર : જમીન વિસ્તારના મુદ્દે કચ્છ જિલ્લો જબરદસ્ત વિપુલતા ધરાવે છે. જે તેનું મોટું જમાપાસું છે. આટલી બધી મોટી ખેત વિષે જમીન આખા દેશમાં જૂજ જિલ્લા પાસે જ છે. જમીનના મુદ્દે જોઈએ તો જિલ્લાના કુલ વિસ્તારમાં કેટલી જમીન સૌથી વધારે મહત્ત્વના એવા ખેત વિસ્તાર એટલે કે ખેડવાલાયક વિસ્તાર ધરાવે છે. આ મુદ્દે નીચેની વિગતો જોઈએ.

જિલ્લાના કુલ ૪૫,૬૫૨ ચો.કિ.મી.માંથી જિલ્લાના ૨ વગેરે વિસ્તારને બાદ કરતાં ભૌગોલિક વિસ્તાર ૧૮,૫૭,૬૨૮ હેક્ટર જેટલો છે. જેમાં ખેડવા લાયક વિસ્તાર ૩,૩૯,૦૦૦ હેક્ટર છે જે પડતર છે, અને ૭૫,૬૬૯ હેક્ટર ચાલુ પડતર છે. જિલ્લાનો ચોખ્ખો વાવેતર વિસ્તાર ૬,૭૯,૯૩૬ અને કુલ વાવેતર વિસ્તાર ૭,૨૭,૭૩૩ હેક્ટર જેટલો છે. આમ વાવેતર વિસ્તાર અને પડતર વિસ્તારનો સરવાળો કરીએ તો ૧૦,૯૪,૬૦૫ હેક્ટર જેટલી જમીન ખેત તળે આવે છે. જે રાજ્યની ટોટલ ખેત તળેની જમીન ૯૭,૨૨,૨૦૦ હેક્ટરના આ રે ૧૧ ટકા જેટલી થાય છે. આટલી મોટી પડતર જમીન રાજ્યના અન્ય જિલ્લાઓમાં ક્યાંય નથી અને કચ્છ જિલ્લાનો નંબર તેમાં પ્રથમ આવે છે. આનો અર્થ એ થાય કે જિલ્લો જો રાજ્યમાં પરિ મે તો રાજ્યની ખેત પેદા ખૂબ જ ગ નાપાત્ર બને અને રાજ્યનું ઘરગથ્થુ ઉત્પાદન (જી.ડી.પી.) Gross Domestic Production જે રાજ્યના વિકાસના માપવાનું માપદંડ છે, તેનો એક અં એટલે કે ખેત પેદા રૂા. ૩૨૮૩૮૧૫૦૦૦૦ (રૂા. ૩૨૦૦ કરોડ) જેટલું થાય. જે રાજ્યની ખેત પેદા ના જી.ડી.પી.ના ૩.૬૪ ટકા થાય. આ બાબત ત્યારે જ સંભવી કે જ્યારે ખેડવાલાયક પડતર જમીન જે ઉપર જાવી છે તે સિંચાઈ હેઠળ આવરી કાય તો જ, અન્યથા નહિ. કૃષિની સાથે જ સીધું સંલગ્ન તત્ત્વ સિંચાઈ છે. માટે સિંચાઈનો પ અલગથી આ સાથે વિચાર કરીએ.

● સિંચાઈ :

પા િ એ અતિ મહત્ત્વનું અને જિલ્લાના અસ્તિત્વના મૂળમાં જતું એક મહત્ત્વનું પરિબળ છે. મનુષ્ય, પ્રા િ, પુ-પ િ, જીવન, બધું પા િ પર આધારિત છે. વૃ િ, જંગલો, ઉદ્યોગો, ધંધા-વેપાર વગેરે તમામ પા િ પર આધારિત છે. પા િ વિના સંસ્કૃતિનું અસ્તિત્વ સંભવી કતું નથી અને કચ્છ જિલ્લો પા િની તીવ્ર તંગી અનુભવતો જિલ્લો છે અને ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર રિસોર્સમાં તે જબરું ઉધારપાસું એટલે કે મોટી લાયેબીલીટી છે. અત્યારે ખેતીના પાસાને

જ જો પકડીએ તો સિંચાઈ જે કેનાલ, ટેન્ક, કૂવાઓ, પાતાળકૂવાઓ અને અન્ય નાના સોર્સોમાંથી ઉપલબ્ધ છે. જિલ્લામાં અત્યારે જે સિંચાઈ થાય છે તે જિલ્લાની કુલ જમીનના માત્ર ૧૨ ટકા જેટલી જ છે. જ્યારે રાજ્યની પરિસ્થિતિ પર (બાવન) ટકા જેટલી છે. જે રાજ્યની એવરેજ લેવલ કરતા ખૂબ જ ઓછી છે. તે નોંધવાપાત્ર છે કે આટલી ઓછી ટકાવારી ધરાવતો કચ્છ જિલ્લો એકમાત્ર જિલ્લો છે. અન્ય બધા જ જિલ્લાઓ કચ્છ કરતાં સિંચાઈમાં ઘ િ જ આગળ છે. હવે જો જિલ્લાને રાજ્યમાં પરિવર્તિત કરવું હોય તો પા િની ઉપલબ્ધિનો પહેલો વિચાર કરવો પડે. રાજ્યનું અસ્તિત્વ જ્યારે પાયાની સુવિધાઓ એટલે કે નેચરલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને રીસોર્સિસ ધરાવતું હોય ત્યારે જ સારી રીતે સંભવી કે. અન્યથા પરાવલંબિત પરિસ્થિતિ રાજ્યને કાયમ બોજાડૂપ થાય. અત્યારે કચ્છ જિલ્લો મહદ્ અં ભૂતળના પા િ આધારિત છે. ૮૭ ટકા જેટલું પા િ ભૂતળથી જ મેળવાય છે જેનું તળ ધીમેધીમે નીચે ઉતરતું જાય છે. વરસાદ આધારિત અનિશ્ચિતતાના આધાર ઉપર રાજ્યના વિકાસનો ચોક્કસ પાયો કંડારી કાય નહિ. ભૂમિ પરનું પા િ સંગ્રહ ક્રિત ન હોવાને કારે વ્યર્થ જાય છે અને પરિ મે નર્મદા ઉપર સંપૂ પે આજે જિલ્લો પરાવલંબિત છે. નર્મદાના પા િ રાજ્યની રચના થઈ જાય ત્યાં સુધીમાં જો કચ્છમાં વહેતા ન થાય તો એ પા િ પરનો કચ્છનો અધિકાર પ એક પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન બની જવા સંભવ છે. તેથી નર્મદાના પા િ કચ્છમાં પૂરા વહેતા થઈ જાય ત્યાં સુધી રાજ્યની રચનાનો વિચાર કરવો જોઈએ નહીં તેવું લાગે છે. સિંચાઈના અને પા િની ઉપલબ્ધિના અન્ય પાસાંઓનો વિચાર અત્યારના પ્રાથમિક અભ્યાસમાં બહુ સુસંગત જાતો નથી. નર્મદાનું પા િ નિયમિત અને વધારાનું એ બંને જો આયોજન પ્રમાે સંપૂ પે ઉપલબ્ધ થઈ જાય તો કચ્છ જિલ્લાની લગભગ સાડા ત્ર લાખ હેક્ટર કરતાં પ વધારે ખેતીની સિંચાઈ માટે પા િ ઉપલબ્ધ બને. માત્ર નિયમિત પા િ તો ખૂબ જ ઓછું એટલે કે ૧ લાખ ૧૨ હજાર હેક્ટર પૂરતું આયોજિત છે. જેથી વધારાનું પા િ એ કચ્છ માટે અતિ જરૂરી છે.

તે સિવાય જળસંચયના કાર્યોનો વિકાસ જોઈએ તે પ્રમા માં થયેલ નથી. પા િની કચ્છ જેવા જિલ્લામાં અત્યંત જરૂરિયાત હોવા છતાં ડી-સેલિને ન પ્લાન્ટ અંગેની વિચાર ા પ હજુ સુધી ગંભીરતાપૂર્વક વિચારાયેલ નથી.

● પશુપાલન (Live Stock) :

GDP Sectorialના ત્ર પાસામાં Primary પાસુ એગ્રીકલ્ચર હોવાથી તે head તળે ખેત ઉત્પાદન પછીનો તબક્કો એ પુપાલન છે. જોગાનુજોગ જિલ્લાની ઓળખ પ પુપાલન સાથે સંકળાયેલી છે. ત્યારે રાજ્યના કુલ પુધન અને દૂધાળા પુધન (ગાયો-ભેંસો) અને દૂધ ઉત્પાદનમાં કચ્છ ક્યાં છે તે તપાસીએ.

નબળા ચારિત્ર્યવાળી વ્યક્તિ નિર્બળ છોડ જેવી છે, જે પવનના પ્રત્યેક સપાટે ઝુકી જાય છે.

રાજ્યના કુલ પુધનમાં કચ્છ જિલ્લાના પુધનનું પ્રમાણ ઘટી ઓછું છે. છતાં વ્યક્તિદીઠ દૂધની સંખ્યા કચ્છ જિલ્લામાં રાજ્ય કરતાં વધારે છે. એક અંદાજ પ્રમાણે અત્યારે વધેલી દૂધ ઉત્પાદન સતર્કતાને નજરમાં લેતાં કચ્છનું અત્યારનું અંદાજે દૂધ ઉત્પાદન વાર્ષિક બેથી અઢી લાખ ટનનું છે. જે રાજ્યના વાર્ષિક દૂધ ઉત્પાદનના ૨.૫ ટકા જેટલું છે.

Agri Sector ના અન્ય પાસાઓમાં ઊન - ઈંડાં ઉત્પાદનને સ્થળ સંકોચના કારણે જાવ્યા નથી. પરંતુ મત્સ્યોદ્યોગના પાસાને અવગણી કાય નહિ. દુનિયાના બજારમાં વર્ષે આ રે ૨૫૩૩ કરોડની મત્સ્યોદ્યોગ નિકાસ ધરાવતા રાજ્યમાં મત્સ્યોદ્યોગ ખેત્રે કચ્છ જિલ્લો વર્ષે આ રે રૂ. ૪૦૦ કરોડ જેટલું નિકાસ હુંડિયામ મેળવે છે. જે રાજ્યના ૧૫.૭૯ ટકા જેટલું છે.

● ખનીજ :

ખનીજ એ કચ્છની મહામૂલી કુદરતી દેન છે. આ ખનીજ ઘન, પ્રવાહી અને વાયુના સ્વરૂપે કુદરતે છૂટે હાથે કચ્છને બધા છે. કચ્છમાં તે Off-shore અને On-shore બંને પ્રકારે ઉપલબ્ધ છે.

સૌથી અગત્યના અને કચ્છના ભાવિને ઘડનાર અને સમસ્ત ભારતને કચ્છ ઉપર આધારિત કરનાર આ કુદરતી સંપત્તિ, જો પાળી એ ઉધારપાસું છે તો આ સંપત્તિ એ મોટું જમાપાસું છે.

કચ્છની ઘન ખનીજ સંપત્તિ ત્રણ પ્રકારની : બળત , ધાતુ અને બિનધાતુ પ્રકારની છે. વ્યવસ્થાની દૃષ્ટિએ તેના મુખ્ય અને ગૌણ ખનીજ (Major and Minor Mineral) એવા પ્રકારે વિભાજિત કરવામાં આવી છે.

Major Mineral એ કેન્ડુ અને Minor Mineral એ રાજ્યનું આધિપત્ય ધરાવે છે. પરંતુ તે બંનેની implementing authority રાજ્ય છે.

પ્રથમ આપે ખનીજવાર જોઈએ તો ગૌણ ખનીજોમાં લાઈમ સ્ટોન, બેન્ટોનાઈટ, જુદા જુદા પ્રકારના કલે, મુરમ ઇત્યાદિ છે. જેનું ઉત્પાદન સંયુક્તપે દોઢ - પો. ૧ બે કરોડ ટનનું છે. અને જેના દ્વારા કચ્છમાંથી ઉત્પન્ન થતી રોયલ્ટીની રકમ આ રે રૂ. ૫૦-૬૦ કરોડ જેટલી છે. જે રાજ્યના ૩ ટકા જેટલી છે.

એ પ્રમાણે મુખ્ય ખનીજ જેવી કે લાઈમસ્ટોન, બેન્ટોનાઈટ, જીપ્સમ, લીગ્નાઈટ, જુદા જુદા પ્રકારની કલે ઇત્યાદિ છે. જેનું ઉત્પાદન સંયુક્તપે સવા બે થી અઢી કરોડ ટન વાર્ષિક છે. જેની રોયલ્ટીની આવક વાર્ષિક રૂ. ૧૧૨થી ૧૧૫ કરોડ આ રેની છે. જે રાજ્યના ૮.૫થી ૧૦ ટકા જેટલી છે.

કચ્છ રાજ્યની રચનાની તરફેનો સૌથી મોટો મુદ્દો પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી વાયુનો છે. જેની અલગથી ચર્ચા હવે પછી કરી.

અત્યારના જિલ્લાના સમાજજીવન ઉપર આ ખનીજ ભલે

અસરકર્તા ન હોય પરંતુ ભવિષ્યમાં અતિ મહત્વનું વૈશ્વિક પરિબળ બની કે તેમ છે.

અત્યારના ઉપલબ્ધ ખનીજ ઉપર કચ્છનું અર્થતંત્ર મોટેભાગે જળવાઈ રહ્યું છે, તેવા ખનીજોમાં લાઈમસ્ટોન, બોક્સાઈટ, લીગ્નાઈટ, ચાઈના કલે, બેન્ટોનાઈટ ઇત્યાદિ છે.

ખનીજ આધારિત કચ્છનું અર્થતંત્ર મોટેભાગે ખનીજના ટ્રેડિંગ ઉપર અત્યાર સુધી આધારિત રહ્યું છે. તેમાં વેલ્યુએડિ નનો અભાવ એ એક ઉધારપાસું છે કાર કે ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ ઈન મિનરલ સેક્ટર એ કચ્છમાં મહદ્દં અવગણાયેલું પાસું છે. મુખ્ય ખનીજોમાં નીચે પ્રમાણેની ઉપરછલ્લી નજર આ મુદ્દાને સ્પષ્ટ કરે છે.

❖ **લાઈમ સ્ટોન** : જેનો જથ્થો ૧૨,૦૦૦ મિલિયન મેટ્રિક ટન જેટલો સિધ્ધ થયેલો સંગ્રહ ગુજરાતમાં છે. જેમાંથી કચ્છમાં ૮,૦૦૦ મિલિયન મેટ્રિક ટન જેટલો, જે આ રે ૬૭ ટકા થાય છે. તેનું ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ જોઈએ તેવું થયું નથી.

❖ **ચાઈના કલે** : ગુજરાતના જથ્થામાં કચ્છનું પ્રમાણ ૭૩ ટકા જેટલું એટલે કે ૧૦૦.૨ મિલિયન મેટ્રિક ટન જેટલું છે. તેની ૫ એ જ ૬ ટકા છે.

❖ **બોક્સાઈટ** : રાજ્યમાં જેનો જથ્થો ૧૦૪.૧૮ મિલિયન મેટ્રિક ટન તેના ૪૨ ટકા જેટલો અને દેશના જથ્થાના ૧૭ ટકા જેટલો, આ જ ૬ ટકાનો અત્યાર સુધી ભોગ બન્યો છે. તેજ પ્રમાણે લીગ્નાઈટ, સિલિકા સેન્ડનું ૫ તેવું જ છે.

❖ **સિલિકા સેન્ડ** : રાજ્યમાં તેનો જથ્થો ૧૫૫.૫૫ મિલિયન મેટ્રિક ટન જેટલો અંદાજાયો છે. કચ્છમાં તેના ૮૮ ટકા એટલે કે ૧૫૨.૮ મિ.મે.ટન જેટલો છે.

❖ **બેન્ટોનાઈટ** : બેન્ટોનાઈટ કચ્છમાં ૬૦ મિલિયન ટન, જે રાજ્યના જથ્થામાં ૫૭ ટકા જેટલો છે.

ઉપરોક્ત ખનીજોના જથ્થા સર્વે દ્વારા વર્ષ ૨૦૦૨ના છે. હજુ તેમાં ઘણે વધારો સંકેતો ધનની નવી ટેકનોલોજીના કારણે ક્ય હોવાનો સંભવ છે.

આખાયે કચ્છમાં સંગ્રહાયેલ ઘન ખનીજ જથ્થાની માત્ર ઉત્પાદન કિંમત રૂ. ૫૦ એક ટનના અંદાજે તો ૫ દોઢ લાખ કરોડ રૂપિયાની થવા જાય છે. તેના પરનું વેલ્યુએડિ ન જુદું.

રોજગારીની દૃષ્ટિએ જોવા જઈએ તો કચ્છમાં ખનીજ આધારિત સીધી રોજગારી આ રે પાંચેક હજાર લોકોની છે. અને આડકતરી રોજગારી પંદર હજાર જેટલી છે. જેની ટકાવારી પ્રમાણમાં ઘણી ઓછી છે.

સમગ્રતયા આ આખું ખેત્ર અત્યારની દૃષ્ટિએ મુખ્ય ખનીજનો અલ્પ ઉપયોગ ધરાવતું ખેત્ર છે, જે સ્થગિતતાનો લગભગ ભોગ

માણસની મોટામાં મોટી જરૂરિયાત શિક્ષણ નહિ પણ ચારિત્ર્ય છે અને તે જ તેનો રક્ષક છે.

બન્યું છે.

● મીઠા ઉદ્યોગ :

લાંબો દરિયા કિનારો, ઓછો વરસાદ, સૂકી હવા, પ્રમા માં હાઈ ટેમ્પરેચર અને પવનની વધુ ઝડપના કારણે મીઠા ઉદ્યોગ ક્ષયમાં સારી રીતે ડેવલપ થયો છે. કારણ કે ઉપરના કારણે આ ઉદ્યોગને ઘટાડો જ મદદરૂપ થયા છે. તેથી ક્ષયનું મીઠાનું ઉત્પાદન ગુજરાતમાં મીઠાના ઉત્પાદનના ૭૪ ટકા જેટલું છે. પરંતુ તેમાં પાંચ વેલ્યુ એડિડ નની મોટી ખામી જાણી રહી છે. આ હોવા છતાં પાંચ મીઠાના ઉત્પાદનનો ગ્રોથ રેટ પ્રમા માં નોંધનીય છે. જે મોટી વિકાસ માતા દેવિ છે.

● ઉદ્યોગો :

આ એક ખાસ અને મહત્વનો વિષય ખૂબ લાંબી છાવટ માંગે છે.

ક્ષયનો ઔદ્યોગિક વિકાસ જેટલો, જેવો અને જે રીતે થવો જોઈએ તે થયો નથી.

વાઈબ્રન્ટો પછી પાંચ પરિણામ યોગ્ય મળ્યું નથી.

વિવિધ જિલ્લાનો ઔદ્યોગિક વિકાસ પાંચ વિવિધ અને તે જ રીતે થવો જોઈએ.

ભૂકંપ પછી આવેલું ઔદ્યોગિક મૂડીરોકા માત્ર ટેલોના મળતા લાભોને કારણે આવેલું મહદ્દાં છે જે કાયમી સ્વરૂપનું હોતું નથી. તેની સાથે સ્થાનિક વિવિધતા પાંચ જોડાવી જોઈએ, જે પાંચ દેખાતી નથી. એટલે ક્ષયને માટે એક ખાસ ઔદ્યોગિક નીતિ જરૂરી છે, જે Cluster Based બને તે જરૂરી છે.

અત્યારના જિલ્લાના ઔદ્યોગિકીકર થી અર્થતંત્ર થોડું ઊંચું આવ્યું છે. પરંતુ તે કાયમી પરિબળ નથી. ઉદ્યોગોનો વિકાસ એ સારું જમાપાસું બની કે તેમ છે, પરંતુ તેનો પાયાથી વિચાર થવો જોઈએ અને જેમાં રોજગારી સર્જક અને GDP સર્જક ઉદ્યોગની સ્થાપનાનો વિચાર જરૂરી છે. નાના અને અતિ નાના ઉદ્યોગો - ટુરિઝમ - હસ્તકલા કારીગરી આ બધા રોજગારી માટે જરૂરી પાસાં છે અને ક્ષય માટે તે જમા પાસું છે. રાજ્ય હોય તો આ સ્થિતિ સારી રીતે સંભવી કે. રાજ્યની રચના માટેનું આ પાસું એ એક વ્યાજબી દલીલ છે.

● બંદરીય વિકાસ :

રાજ્યની વર્તમાન બંદર નીતિ અને તેનું અમલીકર મેરીટાઈમ બોર્ડ દ્વારા જે થાય છે તે કાયદો અને તેને અનુરૂપ અમલ ક્ષય જિલ્લાના દરિયા કિનારા માટે સર્વાંગી રીતે સાનુકૂળ નથી રહ્યા. ક્ષય માટે પ્રમા માં નુકસાનકારક રહ્યા છે, જે અસંતોષનું એક કારણ બન્યા છે.

અલગ રાજ્ય હોય તો નવી બંદર નીતિ જે જરૂરી છે તેને જાહેર કરીને અમલી બનાવી કાય. વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં ગુજરાત રાજ્યમાં ક્ષય જિલ્લાના દરિયા તટનો વિકાસ લાભકારકને બદલે હાનિકારક નીવડી રહ્યો છે. ક્ષયનો દરિયા કિનારો માવજત માંગે છે, જે રાજ્યનું તંત્ર હોય તો જ સંભવિત બને.

● HUMAN RESOURCE :

આથી અગાઉ જોયું તેમ જો કૃષિ માટેની જમીનની ઉપલબ્ધિ એ જમા પાસું છે અને જો પાણીની ઉપલબ્ધિ એ ઉધાર પાસું છે તો ઘન ખનીજ એ બીજું જમા પાસું છે. અને તેથી પાંચ અનેકગુણ વિવેક એ ભૂતળમાંનું પ્રવાહી અને ગેસ સ્વરૂપનું વાયુ ખનીજ એ અદ્વિતીય અને જબરૂ જમા પાસું બની કે તેમ છે.

રાજ્યને સ્થાપનાર, ચલાવનાર અને વિસર્જિત કરનાર મુખ્ય પરિબળ અંતે તો માનવી જ છે. જેટલી કુળ આ સંપત્તિ, તેટલું વધારે સારું પરિણામ. નવા રાજ્યની રચનામાં વધારે કુળતા જોઈએ. આ કુળતા ત્યારે જ ખીલે, જો તેનો પાયો મજબૂત હોય! અને પાયો મજબૂત તો જ બને જો તેના રૂઆતથી જ પાયાના માપદંડો સુચારુ હોય. આ માનવ સંપદાના પાયાના માપદંડોના વિચારથી પહેલા જો અત્યારની ક્ષયની માનવ સંપદાની પરિસ્થિતિ જોઈએ તો પ્રશ્નો ઉઠે છે કે, અત્યારે જો ક્ષયનું રાજ્ય મળી જાય તો તેનો સાચા અર્થમાં વિકાસનો પાયો નાખી કે તેવી અને તેટલી માનવ ક્ષિતિ ક્ષય અત્યારે ધરાવે છે ખરું? પ્રવર્તમાન અને સ્થાપિત માનવ વિકાસ સૂચકાંકમાં આપે ઘટા પાછળ છીએ. કુળ વહીવટકર્તાઓ, ધારાસભ્યો, મંત્રીઓ, ન્યાયવિદો, ટેકનોલોજિસ્ટો અને અભ્યાસુઓ કે જે સાતત્યપૂર્વક વિકાસ સાધી કે તેવું માનવબળ ક્ષય પૂરું પાડી કે તેમ છે ખરું? અને બહારનું ઉધારી માનવબળ તેવી લગની બતાવી કે તેવું મળી કે ખરું? હાલ તુરત તો તેનો જવાબ 'ના' માં છે. પરંતુ સારી કોઠાસુઝ ધરાવતી આ સંપદાને જો વિકસિત કરવામાં આવે તો તેની ક્ષિતિ કદાચ સૌને ટક્કર મારે તેવી બની કે. તો તેવે વખતે ક્ષયનું રાજ્ય ભારતમાં અવ્વલ નંબરનું બને, જે બિલકુલ અક્ય નથી.

અત્યારે આપણી સ્થિતિ તપાસીએ તો જોવા મળે છે કે, માનવ સંપદાના વિકાસમાં દુનિયાના ૧૮૭ દેશોમાંથી ભારતનો નંબર ૧૩૬મો છે અને ભારતમાં ગુજરાતનો નંબર ૧૧મો છે. અને આખા રાજ્યમાં ક્ષય જિલ્લાનો નંબર ક્યાંય પાછળ છે.

માનવ સંપદાને માપવાના દુનિયાએ અપનાવેલા માપદંડો મુખ્યત્વે પ્રાથમિક ૩ પ્રકારના છે.

૧. વિવિધતા
૨. આરોગ્ય - તંદુરસ્ત અને દીર્ઘ (જન્મ સમયે અપેક્ષિત આયુષ્ય)
૩. માથાદીઠ આવક (માનવ જીવનની પાયાની જરૂરિયાતો રોટી, કપડા, મકાન ઇત્યાદિને અનુલભીને)

ચારિત્ર્યથી બુદ્ધિ આવે છે, બુદ્ધિથી ચારિત્ર્ય નથી આવતું.

આ ત્રે માપદંડોને સરખા માર્ક્સ આપીને ઈન્ડેક્સ નક્કી કરવામાં આવ્યા છે, જે નીચે પ્રમાણે છે.

વિદ્યુત : ૩૩%

આરોગ્ય : ૩૩%

માથાદીઠ આવક : ૩૩%

હવે ઉપર બતાવેલા ત્રણ સૂચકાંકોનો વિચાર કરીએ.

● શિક્ષણ :

આપણે બંધારણ પ્રમાણે પ્રાથમિક શિક્ષણ એ રાજ્યની ફરજ અને બાળકોનો અધિકાર છે. રાજ્ય તે માટે બંધાયેલું છે. અત્યારે કચ્છમાં પ્રાથમિક શિક્ષણ લેતા બાળકોની સંખ્યા આ રીતે ૨.૪૫ લાખ છે. જે જિલ્લાની વસતિના પ્રમાણમાં ૧૨.૨૫% જેટલી છે, જે પ્રવર્તમાન માપદંડો પ્રમાણે ૨૦% હોવી જોઈએ. તે દૃષ્ટિએ કચ્છ જિલ્લામાં પ્રાથમિક શિક્ષણ લેતા બાળકોની સંખ્યા ૪ લાખ જેટલી થવી જોઈએ. અલગ રાજ્યની આ જવાબદારી બને કે હજુ દોઢ લાખ બાળકો માટે શિક્ષણ આયોજન કરવું પડે.

● આરોગ્ય :

જાહેર આરોગ્ય ક્ષેત્રે કચ્છ જિલ્લાની સ્થિતિ સારી નથી. ડોક્ટરો, નર્સો, આયાઓ વગેરે સ્ટાફની ખૂબ જ અછત છે. અત્યારે કચ્છમાં આરોગ્ય ક્ષેત્રની ત્રણ સેવાઓ પ્રાથમિક, દ્વિતીય અને ટર્સરી - આ ત્રણેય પ્રકારોમાં ખૂબ જ ખર્ચ અને માનવ ક્ષમ્તિની જરૂરિયાત છે. નવી પોસ્ટો ઊભી કરવી પડે અને ખાસ ના આંકીય વ્યવસ્થા વિચારવી પડે. વિકસિત રાજ્ય કચ્છ તો જ બને જો ટર્સરી પ્રકારની સેવા સગવડો દીર્ઘ જેવી ઊભી કરવી પડે. અત્યારે કચ્છમાં વાસ્તવિક દૃષ્ટિએ કુલ જાહેર ક્ષેત્રના ૧૯ યુનિટો છે, જેની રાજ્યમાં સંખ્યા ૪૦૩ની છે. વસતિની દૃષ્ટિએ આ પાસાનો વિચાર કરવા કરતાં વિસ્તારની દૃષ્ટિએ તેનું આયોજન કરવું પડે.

● માથાદીઠ આવક :

માથાદીઠ આવકની બાબતમાં જિલ્લાની માથાદીઠ આવક કાઢવા માટેની કોઈ સ્વીકૃત ફોર્મ્યુલા હજી સુધી સ્થાપિત થઈ નથી. પરંતુ જુદા જુદા ક્ષેત્રોની ગતરી કરતાં અને કચ્છનું જી.ડી.પી. વાર્ષિક ઘરગથ્થુ ઉત્પાદન જે રૂા. ૧૯,૦૦૦ કરોડનું આ રીતે થાય છે તેની સરખામણી જો ગુજરાતની અને ભારતની માથાદીઠ આવક અનુક્રમે રૂા. ૯૬,૯૭૬/- અને ૬૭,૮૩૯/- (૨૦૧૨-૨૦૧૩) સાથે કરીએ તો કચ્છની માથાદીઠ આવક ઘણી વધારવી પડે. આ ટેકનિકલ વિષય હોવાથી જિલ્લાની માથાદીઠ આવક હજી કેટલાક આંકડાઓ સરકારમાંથી મળ્યા નથી તેથી ફાઈનલ ગતરી થઈ શકી નથી. પરંતુ આ આવક જો અલગ રાજ્ય થાય તો પ્રમાણમાં ઘણી ઓછી નીકળે છે. (ભારતની અને રાજ્યોની માથાદીઠ આવક પધ્ધતિ પ્રમાણે કાઢવામાં આવે છે. પરંતુ જિલ્લાની માથાદીઠ આવક

કાઢવાની સિસ્ટમ ન હોવાથી, કચ્છ જિલ્લાની માથાદીઠ આવકના આંકડા ઉપલબ્ધ થઈ શકેલ નથી. પરંતુ અન્ય રીતે ગણના કરીએ તો તે પ્રમાણમાં ખૂબ જ ઓછી હોવામાં આંકડાને કોઈ સ્થાન નથી.)

● નાણાંકીય :

રાજ્યની રચના વખતે ખાસ વિચારવાનું પાસું એ ના આંકીય સ્થિતિનો વિચાર છે.

રાજ્ય કેવુંક ચાલે? પ્રગતિ કરે કે નહીં? અત્યારે છે તેના કરતાં સારી કે વિપરીત પરિસ્થિતિમાં મૂકા? આવક અને ખર્ચનાં પાસાનો સુમેળ સધાવે કે નહીં? તેથી આવક અને ખર્ચને જોવા પડે.

પ્રથમ આવક જોઈએ.

આ આવક રાજ્યમાં મુખ્ય બે પ્રકારે આવતી હોય છે : મહેસુલના સ્વરૂપે અને મૂડીના સ્વરૂપે. રાજ્યની મહેસુલી આવકમાં કરની આવક અને કર સિવાયની આવક.

કરની આવકમાં :

૧. રાજ્ય સરકારના કરવેરા - કેન્દ્રીય કરવેરામાં હિસ્સો.
૨. કર સિવાયની આવક
૩. ગ્રાન્ટો અને કેન્દ્ર તરફથી ફાળો રાજ્યની કરની આવકમાં.

રાજ્યની કરની આવક :

૧. વેચાણવેરો / વેટ
  - (૧) કેન્દ્રીય વેચાણ વેરો
  - (૨) રાજ્ય વેચાણ વેરો
  - (૩) વેટ
  - (૪) અન્ય
૨. આવક અને ખર્ચ ઉપરનો કર
૩. જમીન મહેસૂલ
૪. સ્ટેમ્પ / નોંધણી
૫. રાજ્યની આબકારી
૬. વાહનો ઉપરનો કર
૭. માલ અને ઉતારાઓ પર કર
૮. વીજળી પર વેરો
૯. મનોરંજન કર
૧૦. અન્ય કરો અને વેરાઓ

કેન્દ્રીય કરવેરામાં ભાગ :

૧. નિગમ કર
૨. ઈન્કમેટે (નિગમ સિવાય)
૩. સંપત્તિવેરો
૪. સીમાકર

ચારિત્ર્યનું નિર્માણ કરવું અને તેને સુધારવું એ જ માનવનું પરમ લક્ષ્ય હોવું જોઈએ.

૫. સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ

૬. સેવા કર (સર્વિસ ટે ૧)

આ ઉપરાંત રાજ્ય પોતે વિચારીને નાખી બે તેવા નવા ટે ડો અને જૂના રદ કરે તેવા ટે ડો.

● કર સિવાયની આવક :

જેમાં ડિવીડેન્ડો - મિલકતોના વેચાણ - ભાગીદારીઓ અને નફો - બોન્ડો ઇત્યાદિનો સમાવે થાય છે.

ગ્રાન્ટો સહાયક અનુદાનો (સ્કીમ વાઈઝ)

મહેસુલી આવક પછી મૂડી આવકને જોઈએ તો તેમાં

(એ) (૧) દેવું (જાહેર આંતરિક)

(૨) કેન્સરકાર તરફથી ખાસ લોન અને પે ગીઓ

(૩) સાધનોપાય પે ગી / ઓવરડ્રાફ્ટ

(બી) આવતી વસુલાતો લોન અને ગ્રાન્ટોમાંથી

(સી) અન્ય મૂડી આવક.

આવકનાં મુખ્ય સ્ત્રોત ઉપર પ્રમાણેનાં રહે છે.

કચ્છ રાજ્યની રચનાના વિચાર વખતે કેટલી આવક થઈ તેનો આઈટમવાર વિચાર કરીએ તો ખ્યાલ આવે તે માટે આ અભ્યાસલેખ ઉપરછલ્લો હોવાથી ટૂંકો પડે કાર કે આઈટમવાર લેખાજોખા કરવા પડે તો જ અંદાજ આવે.

મોટા મોટા અંદાજ પ્રમાણે અત્યારના સંજોગોમાં કચ્છ જો રાજ્ય બને તો તેની કુલ આવક અંદાજે રૂ. ૩૫૦૦થી ૪૦૦૦ કરોડ વાર્ષિક થાય.

સૌથી મોટી આવક વેટની બને જે આ રે ૧૩૫૦ કરોડની થાય. જેથી વર્ષનું બજેટ ૪૦૦૦ કરોડનું થાય.

હવે ખર્ચનો વિચાર કરીએ. ખર્ચમાં મૂડી ખર્ચ અને મહેસુલ ખર્ચ બંનેમાં વિકાસલ ડી અને બિનવિકાસલ ડી એવા બે ભાગ બને.

● બિનવિકાસલક્ષી ખર્ચમાં :

૧. સામાન્ય સેવાઓ (પગારો ઇત્યાદિ)

૨. દેવાઓની ચૂકવણી

૩. સરકાર દ્વારા અપાતી લોન અને ગ્રાન્ટો આવે. જ્યારે તે સિવાયનું બાકીનું દેવું જેવું કે કૃષિ, સિંચાઈ, ગ્રામવિકાસ, ઊર્જા, ઉદ્યોગો, ખનીજ, સામાન્ય આર્થિક સેવાઓ, િલ્ડી, આરોગ્ય, પીવાનું પાણી, સમાજ કલ્યાણ વગેરે લગભગ તમામ બાબતો આવરી લેવાય છે. જેમાં મહેસુલી ખર્ચ અને મૂડી ખર્ચ બંનેનો સમાવે થાય છે.

વિકાસલ ડી અને બિનવિકાસલ ડી ખર્ચનો અંદાજ ૮૦ : ૨૦નો હોય તો સાફ ગણાય. ગુજરાતમાં આ અંદાજ ૭૦ : ૩૦નો છે એવું રાજ્ય સરકાર કહે છે, જે ચકાસણી માંગે છે.

કચ્છ નવું રાજ્ય બને તો મૂડી ખર્ચ - બિનવિકાસલ ડી ખર્ચ ઘટી વધે, જે દેવું જો નજીકના ભવિષ્યમાં ન ભરાય તો કાયમનું દેવાદાર રાજ્ય બની જાય અને Cash Flow તેમજ મહેસુલી ખાધમાંથી ક્યારે પ ઉગરી કે નહીં.

૨૦૦૪-૦૫ ગુજરાત રાજ્યની આવી સ્થિતિ દેખાઈ ત્યારે CAG એ અંગે રાજ્યને સ્પષ્ટ બંધોમાં કહ્યું હતું કે જો ધ્યાન નહીં આપો તો રાજ્ય કાયમનું દેવાદાર રાજ્ય બનશે. તે વખતનું થોડું દેવું આજે વધીને પો. ૧ બે લાખ કરોડે પહોંચ્યું છે અને હજુ ક્યાં જશે તે નક્કી નથી. માટે દેવાના ભાર નો સિધ્ધાંત એવો જાળવવો જોઈએ કે દેવાનું વાર્ષિક વ્યાજ રાજ્યની કુલ GDP ના ૩% કરતા વધવું ન જોઈએ - કચ્છનું નવું રાજ્ય જો બને તો આ ધોર જાળવાઈ રહે તે બાબત કઠિન બની જાય.

મૂડી ખર્ચ - બિનવિકાસલ ડી ખર્ચમાં નવું વહીવટ, નવી જગ્યાઓ, તેના પગારો, નવી નવી ઈમારતો, ન્યાયતંત્ર - સચિવાલય - વિધાનસભા ઇત્યાદિ અનેક (જે અંગે એક પુસ્તક જેટલું લખા થાય છે) વિભાગો રાજ્યના બજેટને કદાચ વ્યાજબી ન ઠેરવે અને કચ્છ ગુજરાત જેવું કાયમી દેવાદાર રાજ્ય બની જાય. જેની અસર ગુજરાતની જેમ લાંબાગાળે નહીં, પણ રૂઆતથી દેખાવા માંડે.

કચ્છનું સંભવિત GDP ઘરગથ્થુ ઉત્પાદન રૂ. ૧૮,૦૦૦ કરોડનું થવા સંભવ છે. જેમાં ૩% એટલે કે રૂ. ૫૭૦ કરોડ જેટલું દેવું રાજ્ય કરે તો વ્યાજબી ઠરી કે. નવા રાજ્યની રચનામાં આ રકમ ખૂબ જ ઓછી પડે.

● કચ્છનું સંભવિત બજેટ :

રાજ્ય બને તો કચ્છની સંભવિત કુલ આવક હાલ રૂ. ૪૦૦૦ કરોડની આસપાસ સંભવી કે (જેમાં રૂ. ૧૩૦૦ કરોડ વેટની અને અન્ય વેચાણ વેરા ઇત્યાદિની આવક રૂ. ૪૪૦ કરોડની મળી વેચાણ વેરા અને વેટની કુલ આવક રૂ. ૧૭૪૦ કરોડ જેટલી થાય.)

ઉપર ઉપરથી જોતાં આ પ્રકારની ના િકીય સ્થિતિ જો સર્જાય તો, અલગ રાજ્યની રચના વ્યાજબી ઠરી કે નહિ. જેથી નવા ના િકીય સ્ત્રોતોનો વિચાર કરવો પડે. કચ્છના રાજ્ય માટે કચ્છનો દરિયા કિનારો અને ભૂતળમાં રહેલ વાયુ અને પ્રવાહી સ્વરૂપનું ખનીજ આ બંને એટલા બધા મોટા પાસાં છે, કે યોગ્ય સ્વરૂપે આયોજન અને અમલીકરણ થાય તો દેશનાં તમામ રાજ્યો કરતાં પ્રથમ પાંચમાં તે આવીને ઊભું રહે.

● સલામતી :

રાજ્યની રચના પછી જેમ જેમ વિકસિત થતું કચ્છ, દુનિયાને દેખાય તેમ તેમ સલામતી એ ચિંતાનો વિષય બને તેમ દેખાય છે. સરહદી સલામતી કચ્છ માટે મોટી ચેલેન્જ બની રહે. દરિયાઈ અને જમીન - આ બંને સરહદોને - કચ્છના અત્યારના વાતાવરણમાં, જે રીતે સામાજિક કે સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ છે, તે

જ્યાં સુધી મનમાં કામ, ક્રોધ, મદ અને લોભ રહે છે ત્યાં સુધી મૂર્ખ અને પંડિતમાં કાંઈ ફરક રહેતો નથી.

રીતે — સલામતી સ્વરૂપે સરહદી રાજ્ય તરીકે કચ્છ સ્થિતિને કઈ રીતે જાળવી કે અને આવતી સમૃદ્ધિ ભૌગોલિક સ્થાન જોતાં ઈર્ષ્યાનું કાર બની, વધુ ચિંતાજનક પરિસ્થિતિ પેદા ન કરે તેનો વિચાર કરીને આગળ વધવું પડે.

● **ધારાકીય :**

કચ્છનું જો રાજ્ય બને તો તે સુરાજ્ય હોવું જોઈએ. એટલું જ નહીં, પ તે સરહદી રાજ્ય બનવું હોવાને કારે સલામત રાજ્ય પ બનવું જોઈએ. રાજ્ય સલામત બનાવવું હોય તો રૂલ ઓફ લો નું રાજ્ય હોવું જોઈએ અને તે ઈફેક્ટીવ રૂલ ઓફ લો નું રાજ્ય બનવું જોઈએ. એટલે કાયદાઓ વાસ્તવિક કડક, અસરકારક અને વ્યાજબી હોવા જોઈએ. આ પ્રકારનાં કાયદા ઘડવાની રાજ્યને એક તક મળે — જો કાયદા ઘડનારું અંગ અભ્યાસુ અને ડેડીકેટેડ હોય. એનો અર્થ એ થયો કે, કાયદા ઘડવા માટે વિધાનસભા અસરકારક હોવી જોઈએ. આઝાદી પછીના કેનીય અને રાજ્યના કાયદાઓ મહદાં વર્ગવિભાજનકારી અને વધારે પડતા ડિસ્ક્રી નરી ઓથોરીટીઝ પેદા કરનારા રહ્યા છે. જેમકે રાજ્ય અને પ્રજા, ઠ અને નોકર, મકાન માલિક અને ભાડુઆત, જમીનદાર અને ખેડૂત વગેરે. આ પ્રકારના કાયદાઓને કારે માનવ સમાજ વિભાજિત થયો દેખાય છે. સરકારના હાથમાં વધારે સત્તાઓના ડિસ્ક્રી ને ભ્રાભ્યારને વેગ આપ્યો છે. જેથી અધિકારી વર્ગ અને પ્રજાની વચ્ચે કાયદાકીય સીસ્ટમનો પડદો જરૂરી છે. પ્રજાનો અધિકાર અને રાજ્યની ફરજ બતાવતાં કાયદાઓ પ જરૂરી છે. આદર રાજ્યની વિધાનસભા આ બધાથી ઉપર ઉઠવાની ક્ષિતિ અને સામર્થ્ય ધરાવતી અને તે પ્રકારનાં કાયદા ઘડતી બને, તો કચ્છ રાજ્યની રચના સાર્થક થાય. અન્યથા તો અત્યારનાં જ્ઞાતિવાદી હરીફાઈના રાજકાર થી ચુંટાયેલા પ્રતિનિધિઓ કચ્છ રાજ્યની વિધાનસભાને ગુજરાતની વિધાનસભા કરતાં વધારે નિમ્ન કક્ષાની બનાવે તેવી સંભાવના દેખાય છે. આ પરિસ્થિતિમાંથી ઉગરવા પોલીટીકલ સાયન્સ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ્સ (જે પીય ઢાંચાઓથી અને ચૂંટીની રાજનીતિથી પર હોય તેવી)ની જરૂર છે. જો અલગ રાજ્યની ઈચ્છા ક્ષિતિ ઢ હોય તો જરૂર સંભવી કે. અને તે માટે યુનિવર્સિટીમાં પ તે પ્રકારનાં િ અને અભ્યાસો જરૂરી બને જેનો આજે સાર્વત્રિક અભાવ દેખાય છે. જો આ ક્ય બને તો દે ને દિ િ ચીંધતું રાજ્ય કચ્છ જરૂર બની કે.

ઉપર મુજબની સમગ્ર પરિસ્થિતિનાં સંદર્ભે જો અલગ રાજ્યની રચના થવી જોઈએ તેવો વિચાર ઢ બને અને ગુ વત્તાની દિ એ વ્યાજબી જ ગ િય તો તેની રચનાની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ બંધાર િય રીતે કઈ પ્રક્રિયાથી સંભવી કે એમ છે તે પ જોઈ લઈએ.

બંધાર ના આર્ટીકલ-૩ માં નવા રાજ્યની રચનાની જોગવાઈ છે. જે માટેની સત્તા પાર્લામેન્ટને છે, જે કાયદા દ્વારા તે કરી કે છે. પરંતુ તેથી પહેલાનાં બે તબક્કા વ્યવહાર દિ એ ખૂબ અઘરા છે.

એક તો પાર્લામેન્ટમાં આ અંગેનું બીલ તો જ દાખલ થઈ કે, જો રાષ્ટ્રપતિએ આ અંગે તેની ખાસ ભલામ કરી હોય અને રાષ્ટ્રપતિ ત્યારે જ ભલામ કરી કે જ્યારે તેમે ગુજરાત વિધાનસભાનું મંતવ્ય તે ખરડો મોકલીને જાણ્યું હોય. ગુજરાત વિધાનસભાનું આવા ખરડા પ્રત્યે મંતવ્ય કેવું રહેવા સંભવ છે તે જા વું અઘરું નથી. જેથી આ બંને તબક્કાઓ એટલા બધા મુશ્કેલ છે કે અતિ ય દબા અને વાતાવર વિના તે સંભવી કે એવું જ તું નથી.

સમગ્રતયા જોઈએ તો નીચે પ્રમાણેનું ચિત્ર ઉપસે છે :

ફાયદા :

- ★ કૃષિની જમીનનો ઉપયોગ.
- ★ ઘરગથ્થુ ઉત્પાદનમાં વધારો.
- ★ ખનીજ સંપત્તિમાં પેટ્રોલિયમ અને ગેસનું ઉત્પાદન (જે કદાચ કચ્છની કાયાપલટ કરી કે.)
- ★ રોજગારીની તકોમાં વધારો.
- ★ વૈજ્ઞાનિક દિ કો થી લેન્ડ યુઝ મેપ પ્રમાેનું આયોજન અને અમલીકર .
- ★ ભાવિ પેઢીઓનું કાયમ માટે સુખદ નિર્મા .
- ★ બંદરોનો વિકાસ.
- ★ પાયાની સુવિધાઓમાં જબરો વધારો.

ગેરફાયદા :

- ★ પા િની ઉપલબ્ધિમાં પરાવલંબિત. (અધિકારનાં બદલે મહેરબાનીથી)
- ★ રૂઆતથી જ અ ઘડ આવડતવાળો વહીવટ (જે કદાચ કાયમી બાળમાંદગી તરફ લઈ જાય.)
- ★ મોટા પ્રમા માં દેવું, જે રાજ્યને કાયમનું દેવાદાર બનાવે.
- ★ માંગ માટેનો યોગ્ય સમય અત્યારે નથી.
- ★ સરહદી રાજ્ય તરીકેની કાયમી જવાબદારી.
- ★ વર્તમાન પેઢીનું સમર્પ .

● **ઉપસંહાર :**

સમગ્રતયા જોઈએ તો ઉપરના લખા માં ઘ િ મુદ્દાઓ અને પાસાઓ રહી ગયા હે. હજુ પ ઊંડા વિચારને અવકા છે. પરંતુ વિચાર માટે ઉપરનું લખા દિ િસૂચક બની રહેવા સંભવ દેખાય છે. લખા જૂના ડેટા આધારિત છે. નવો ડેટા મેળવવો અઘરો પડે છે. આમ છતાં જે કાંઈ મળ્યું તે પરથી આ તૈયાર કર્યું છે. મેં જે તે સમયે જ્યારે જ્યારે મોકો મળ્યો ત્યારે કચ્છનાં વિકાસને માટે કરેલા પ્રયાસો આત્મશ્લાઘા તરફ લઈ જતાં જ િય, તેથી વ િયા નથી. અનેક ભૂલો રહી ગઈ હોવા સંભવ છે, જે બદલ િમાપ્રાર્થી છું. એક પ્રયાસ નિષ્ઠાથી ફરજ સમજીને કરેલ છે. ■

ગુસ્સાનો આરંભ મૂખાઈથી થાય છે અને અંત પશ્ચાતાપથી આવે છે.

શ્રી લક્ષ્મીચંદ માણેકચંદ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ સંચાલિત

કુદરતી ઉપચાર કેન્દ્ર

કુદરતી ઉપચાર, યોગ અને પંચકર્મ કેન્દ્ર

ફક્ત શુદ્ધ કુદરતી અને આયુર્વેદ નિદાન અને સારવાર પદ્ધતિ

- ★ નવીન સુવિધા અને નવા બાંધકામ સાથે ફરીથી સુસજ્જ સ્થિતિમાં શરૂ થયેલ નવ એકરમાં વ્યાપેલ કેન્દ્રમાં તમામ પ્રકારના રોગોની, તમામ પ્રકારની સારવાર ઉપલબ્ધ છે. સાથે રહેવાની ઉત્તમ સુવિધા માટે એ.સી. રૂમ, સ્પેશિયલ રૂમ, સેમી સ્પેશિયલ રૂમ ઉપલબ્ધ છે.
- ★ કેન્દ્રમાં ઓ.પી.ડી. અને આઈ.પી.ડી. દર્દીઓની વ્યવસ્થા અને સાથે કુદરતી ઉપચાર, યોગ, પંચકર્મ, ફિઝિયોથેરાપી, હેલ્થ સ્પા ફક્ત એક જ સેન્ટરમાં ઉપલબ્ધ.

રોગોના ઉપચાર

- ★ પેટ અને આંતરડાના રોગ
  - ★ જૂની શરદી, એલર્જી
  - ★ વાળ તથા ચામડીના રોગ
  - ★ શ્વસનતંત્રના રોગ
  - ★ પાચનતંત્રના રોગ
  - ★ ટીંચણનો દુઃખાવો, સોજો
  - ★ મણકાનો ઘસારો
  - ★ કમરનો દુઃખાવો
  - ★ સાંધાનો દુઃખાવો
  - ★ માનસિક તણાવ
  - ★ સ્ત્રી રોગ
  - ★ બ્લડપ્રેશર
  - ★ મેદસ્વિતા
  - ★ આમવાત
  - ★ થાઈરોઈડ
  - ★ હૃદયરોગ
  - ★ પેરાલીસીસ
  - ★ શરીર શુદ્ધિકરણ
  - ★ ડાયાબિટીસ
- વગેરે રોગોની સારવાર.....

હોસ્પિટલની વિશેષ સારવાર

- ★ પાણીની ચિકિત્સા
- ★ આહાર ચિકિત્સા
- ★ માટીની ચિકિત્સા
- ★ ચુંબકીય ચિકિત્સા
- ★ વિવિધ પ્રકારની માલીશ
- ★ શિરોધાર, નસ્ય, બસ્તી
- ★ ઔષધીય વરાળ સ્નાન
- ★ વાળ તથા ચહેરાની ઓર્ગેનિક ચિકિત્સા
- ★ બાળકોની માલીશ (૩થી ૧૨ વર્ષ)
- ★ વિવિધ પ્રકારના પેકેજ
- ★ એક્યુપંકચર અને રીફ્લેક્સોલોજી વગેરે

યોગ ક્લાસ

સવારે ૭.૦૦ થી ૮.૦૦ (સંયુક્ત ક્લાસ) અને સાંજે ૫.૦૦ થી ૬.૦૦ (ફક્ત બહેનો માટે)

કુદરતી ઉપચાર કેન્દ્ર, ગુંદાલા રોડ, મુંદ્રા, કચ્છ-૩૭૦ ૪૨૧.

ફોન : (૦૨૮૩૮) ૨૨૨૨૧૯

ડૉ. પીયુષ આર. પટેલ (મો. ૯૪૨૯૨ ૨૮૪૪૬)

E-MAIL : info@naturalcarekutch.com

Website : www.natraulcarekutch.com

સમય : સોમવારથી શનિવાર સવારે : ૮.૦૦થી ૧.૦૦ અને સાંજે ૩.૦૦થી ૭.૦૦

રવિવારે સવારે : ૮.૦૦થી ૧.૦૦

સંસાર ચક્ર

માનભર્યું મૃત્યુ : મનુષ્યનો જન્મસિદ્ધ હક્ક

• પ્રવીણચંદ્ર શાહ •

ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતે ઈચ્છા મૃત્યુ અંગે દેશભરમાં ચર્ચા કરવામાં આવે તેવું સૂચન કરેલ છે. તેના કારણે સમગ્ર દેશના વર્તમાનપત્રો અને સામયિકોમાં એક અનોખી ચર્ચાનો માહોલ ઊભો થયો છે. ઈચ્છા મૃત્યુ એટલે 'યુથાનેશિયા' અથવા 'પેસિવ યુથાનેશિયા' વિષે ગંભીરપણે ચર્ચા કરવામાં આવે છે. કુદરતી નિયમ પ્રમાણે જે રીતે વ્યક્તિને જીવવાનો હક્ક મળે છે એ રીતે તેને મૃત્યુ પામવાનો પણ હક્ક હોવો જોઈએ તેવી સર્વસામાન્ય હકીકત લોકોના મગજમાં વહેતી હોય છે. પરંતુ અગર કોઈ ઈરાદાપૂર્વક મરવા માંગે અથવા આપઘાત કરે તો અત્યારના કાયદા પ્રમાણે તે ગુનેગાર બને છે અને એ ગુનો સજાને પાત્ર હોય છે. મનુષ્ય આપઘાત તો જ કરે કે જ્યારે એ ચારેબાજુથી ઘેરાઈ જાય અને જે આપઘાત કરવાના સમયે તે કોઈ પણ કારણસર બચી જાય તો તે એક વધુ તકલીફમાં - કાયદાના સર્કલમાં - ફસાય છે અને આરોપી બને છે. આ તો પડતા પર પાટુ મારવાની વાત થઈ.

માનભેર મૃત્યુ વિષય પર મંગલ મંદિર, ઓગસ્ટ-૨૦૧૪ના અંકમાં તંત્રીલેખ લખવામાં આવેલ હતો. તેના અનુસંધાને એક રસપ્રદ આર્ટીકલ મુંબઈથી શ્રી પ્રવીણચંદ્ર શાહે 'મંગલ મંદિર'ના સજાગ વાચકોને કંઈક અંશે ઉપયોગી થાય તે અર્થે લખીને મોકલી આપેલ છે. જે અત્રે પ્રસારિત કરવામાં આવેલ છે.

સુજા વાચકો આ અંગે પોતાના અભિપ્રાયો લખીને મોકલી આપશે તો તે પણ પ્રસારિત કરવામાં આવશે.

- તંત્રી મંડળ

'માનભેર મૃત્યુ : સર્વોચ્ચ અદાલત અને કેન્સર સરકાર આમને સામને' ના વિષયની હકીકતી માહિતી આપતો 'મંગલ મંદિર'ના ઓગસ્ટ '૧૪ અંકનો તંત્રીલેખ મેં વાંચ્યો છે. તેમાં જળવાયેલી તટસ્થતા, ગંભીરતા અને માનવીય અભિગમ તરફના અંગૂલીનિર્દે માટે 'મંગલ મંદિર' સામયિક અને મુખ્યતંત્રી શ્રી અોક મહેતા કદર પરસ્તિના હક્કદાર બન્યા છે.

કચ્છ અને કચ્છીઓ કેન્સર કચ્છમાંથી કે ગુજરાતમાંથી કે મુંબઈથી ૫૦-૬૦ દૈનિકો, પાનિકો કે માસિકો પ્રકાશિત થતાં જાય છે. આમાંના સરખી સંખ્યાના અખબારો, સામયિકો વાંચવાનું કે કાળજીપૂર્વક નજર કરતા રહેવાનું આ લખનારનું બહુ અરસાથી બનતું રહ્યું છે. સખેદ નોંધ લેવી પડે છે કે કચ્છ-યા-કચ્છીઓ કેન્સર તો કોઈ દૈનિકે યા પાનિક - માસિક સામયિકે આટલા બધા મહત્વની આવી જવલ્લે જ ઘટતી ઘટનાને આવરી છે કે છી છે. કૂપમંડુક વિષયોની જ ઘાડીમાં પીલાતાં તેલ જેવા માહોલવાળા દૈનિકો - સામયિકોની પત્રકારિક વિકલાંગતા ક્ય ત્વરાથી ઘટે એમ જ ઈચ્છવું રહ્યું.

ઈચ્છા-મૃત્યુ યા માનભેર મૃત્યુ સંબંધે નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટની બંધારણ બેંચે આ વિષય પરત્વે સમગ્ર દે માં તેની વિસ્તૃત ચર્ચા-વિચાર । કરવાનો આદે આખ્યો છે. આવી વિસ્તૃત વિચાર । - વિમ 'માં સહભાગીદાર બનવાનો આ લેખનો આ ય છે.

• સાંસ્કારિક પરંપરા :

માનભર્યું મૃત્યુ યા ઈચ્છા-મૃત્યુ ભારતીય સાંસ્કારિક પરંપરા માટે કોઈ અજાણી, નવી બાબત નથી. પૌરાણિક કે આસ્થોક્ત રીતે પ નવી રસમ નથી. ભારતીય સંસ્કૃતિની રગેરગમાં, DNAમાં વળોટાઈ ચૂકેલી બાબત અને વિષય છે. માત્ર ભારતીય સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસમાં જ નહીં, દુનિયાના અન્ય અનેક દેોની વિકસેલી અને વિલય પામેલી સંસ્કૃતિઓમાં પ માનભર્યું મૃત્યુ યા ઈચ્છા-મૃત્યુની પ્રચલિતતાના અનેકાનેક નક્કર નિર્દેો સાંપડતા રહ્યા છે અને સાંપડી રહ્યા છે.

મહાભારતના વિવિધ દસ્તાવેજકરોમાં પાંડવો અને પૌપદીએ કરેલાં 'મહા પ્રસ્થાન'ના

વૃત્તાંતોમાં રાજપાટ ભોગવ્યા બાદ, સાંસારિક દુનિયાના બધા જ સુખ સાહ્યબી તજીને મહાપ્રસ્થાન, મહાનિર્વા , પ્રલંબ મહાયાત્રા એટલે કે સ્વૈચ્છિક ઈચ્છા-મૃત્યુ કે માન-સન્માન સહિતની અંતિમ વિદાય વવાયેલા છે. મહાભારત પછીની સદીઓ દરમ્યાન કાળી-પ્રયા , કાળી-યાત્રા કે કાળી-સંગમ જેવા બ્દોથી ઈચ્છા-મૃત્યુ કે માનભર્યો દેહવિલય સન્માન અને પવિત્રતા અને આધ્યાત્મિક વીરોચીતતાની ફોરમ સાથે એકરૂપ બની વપરાતો રહ્યો છે.

• સંચારો :

પ્રમા માં ઘ િ મર્યાદિત સમૂહ ક્તિવાળો, લઘુમતી વસતિ - વિસ્તારવાળો હોવા છતાંય દે ના જૈન સમાજે તો માનભર્યા મૃત્યુને કે ઈચ્છા-મૃત્યુને આધ્યાત્મિક તત્ત્વજ્ઞાનના એક બુલંદ િખર સમાન સ્થાપેલું છે અને ઉત્કટ ભક્તિભાવથી લયબથ સન્માનેલું છે. જૈન સમાજ માનભર્યા મૃત્યુને, ઈચ્છા-મૃત્યુને માટે 'સંચારા' નામનો બદપ્રયોગ કરે છે. એટલું જ નહીં તેને અયંબાયુક્ત વૈજ્ઞાનિક, આધ્યાત્મિક િખર

કોઈ અજ્ઞાનથી ઉત્પન્ન થાય છે અને અહંકારથી વધે છે.

સ્થાને આરૂઢ કર્યા છે. જૈનો મૃત્યુને 'અંતિમ ઁધ્ધિ' ગે છે. જૈન તત્ત્વજ્ઞાન - સારાં માં મૃત્યુના ૧૭ પ્રકાર વ વાયેલા છે. આમાંના બે પ્રકાર અકામ મર અને સકામ મર બ્દોથી પ ઓળખાય છે. સંથારાના અમલીકર ને પ 'સાગારી સંથારો' અને 'અ ગારી સંથારો' એવા બે વિભાગીકર માં વિસ્તારાયા છે. જૈન સંથારા સંબંધે અહીં આટલો નિર્દે બસ થે.

● મૃત્યુ પ્રકારો :

માનવ જીવનના આખરી અંતને, મૃત્યુને આધુનિક સાંસ્કૃતિક, કાયદાકીય અને મેડિકલ સાયન્સની પરિભાષામાં મુખ્યત્વે પાંચ પ્રકારોમાં વિભાજિત કરાય છે.

(૧) આત્મઘાત (અંગ્રેજી શબ્દ : સ્યુસાઈડ) :

અત્યંત લાગી કે હતા । ભરપૂર માનસિક અનહદ સીમાંતક દ માં િક આવે ની સુનામીની પળે વ્યક્તિ ખુદ પોતાના જીવનનો અંત આે છે.

(૨) સ્વૈચ્છિક મૃત્યુ :

આ મર ઊંડા વિચાર વિમ િ બાદ લાંબી કઠિન વૈદકીય (મેડિકલ) સારવાર પછી પ જો સ્વયં નિ િય લેવાને કાબેલ હોય તો વ્યક્તિ કેમ, ક્યાં અને ક્યારે મૃત્યુ પામવું તે નક્કી કરી તેનો અમલ કરે છે.

(૩) ડોક્ટરી સહાયથી મૃત્યુ :

કોઈપ વ્યક્તિને આત્મહત્યા માટે ડોક્ટર દ્વારા સલાહ-સૂચન, માર્ગદ ન અને જરૂરી સાધનોની સવલત પૂરી પાડવામાં આવે છે.

(૪) એક્ટિવ યુથાનાસીઆ :

આ પ્રકારમાં ડોક્ટર દર્દીને એવું ઈજેક ન કે જલદ - મારક જીવલે દવા આપે છે કે જેથી દર્દીને (કાર્ડિએક એરેસ્ટ) હૃદયાઘાત નીપજવાથી દર્દી મૃત્યુ પામે છે.

(૫) પેસિવ યુથાનાસીઆ :

આ પ્રકારમાં દર્દીને આવરાયેલા જીવર િક સાધનો (જેવા કે વેન્ટીલેટર્સ) સમુળગા ખસેડી લેવાય છે જેને પરિ િમે દર્દી મર ર થાય છે.

● જન્મસિદ્ધ અધિકાર :

બુધવાર, ૧૬ જુલાઈ, ૨૦૧૪ના દિવસની સુપ્રીમ કોર્ટની બંધાર િય, પાંચ ન્યાયમૂર્તિઓવાળી ધરખમ બેંચનો નિર્દે 'મંગલ મંદિર' પ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪વાળા અંકના તંત્રીલેખમાં સુપેરે કરાયો છે. 'કોમન કોઝ' (Common cause) નામની જે સેવાભાવી (NGO)ની અરજીની સુનાવ િ આ ધરખમ બેંચ સમ િ થયેલી ત્યારે અરજદાર સંસ્થા વતીથી અત્યંત સબળ રજૂઆત કરનાર દે ના ભારે ખ્યાતનામ કાયદા નિષ્ િતોમાંના એક, પ્ર િત ભૂષે માનભર્યા મૃત્યુ અંગે કરેલી અનેકવિધ પાસાંઓવાળી ચોટદાર રજૂઆતોમાંની એક 'લીવીંગ વીલ' (Living Will)ની પ હતી. તેનો સંિમ સારાં એ હતો કે કોઈપ દવા, ઔષધ કે ઈજેક ન કે અમુક પ્રકારની સારવાર જો દર્દી લેવા ન માંગતો (કે માંગતી) હોય તો તેમ કહેવાનો તેનો હક્ક - અધિકાર તો આપ િ દે ની સારવાર પ્રક્રિયામાં બે કપે સ્વિકારાયેલો જ છે. જો આ હક્ક - અધિકાર સ્વિકારાયેલો જ છે, તો કોઈ પ વ્યક્તિ - સ્ત્રી કે પુરુષ - માનસિક રીતે બિલકુલ સ્વસ્થ અને સાજો નરવો (કે સાજો નરવી મહિલા) એમ કેમ નક્કી ન કરી કે કે તેની હયાતી દરમ્યાન જો તે કોઈ અસાધ્ય રોગનો ભોગ બને અને સદંતર, સદંતર મેડિકલ ટ્રીટમેન્ટથી બિલકુલ હતા થઈ, વાજ થઈ ચૂક્યો હોય, ફરી તંદુરસ્ત થવાની કોઈ ક્યતા ન જ રહી હોય ત્યારે ડોક્ટરોએ એને જીવંત રાખવાના પ્રયાસો અને સારવાર ન જ કરવા, તેવી પોતાની ઈચ્છાનું વીલ (ઈચ્છાનામું) કરવાનો

તેને હક્ક - અધિકાર હોવો જોઈએ. એટલે કે ભારતીય નાગરિકને જીવવા માટેનો હક્ક - અધિકાર દે ના પવિત્ર બંધાર માં સ્વીકારાયેલો જ છે. તે જ રીતે તેના ઈચ્છા મૃત્યુનો હક્ક - અધિકાર પ અબાધિતપે સ્વિકારાવો જોઈએ.

● કાયદો અને આપઘાત :

એક હકીકતી બાબત નોંધવા સરખી છે. આપઘાત દ્વારા પોતાના જીવનનો અંત આ વામાં નિષ્ફલ નીવડેલી વ્યક્તિને ઈન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ-૩૦૧ હેઠળ ગુનેગાર ગ વામાં આવે છે, તેની ધરપકડ કરાય છે, તેને તહોમતદાર બનાવી તેની સામે કેસ ચલાવાય છે અને આપઘાત કરવાના ગુના સબબ તેને જેલ યા દંડ યા બંનેની સજા કરવામાં આવે છે.

આપ િ દે માં પ્રવર્તમાન આ ધારાકીય સ્થિતિ ભારે વિવાદાસ્પદ છે અને દે ની સર્વોચ્ચ અદાલત સુપ્રીમ કોર્ટની અભ્યાસ અને અભિપ્રાયિક ચિંતન - મનનનું હનન કરનારી છે. તેના અનેક દ િતોમાંથી ચાર જ ઉપર નજર ફેરવી લેવા ઉપયોગી બને તેમ છે.

(૧) ૧૯૯૪ : પી. રથીનમ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (એટલે કે ભારત સરકાર) વાળા કેસના ચુકાદામાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે નોંધ્યું હતું કે ઈન્ડિયન પીનલ કોડના (આપઘાત અંગેના) સેક ન-૩૦૧ હેઠળ આપઘાતને ગુનો ગ નારો કાયદો નિર્દય છે અને અતાર્કિક (ઈરરે નલ) પ્રમા ભાન-વિહીન છે. આ સેક ન દે ના નાગરિકને બમ િ સજા કરનારૂં છે. અસલ્ આંતરિક આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિની અપાર વેદનાથી બચવા વ્યક્તિ આપઘાત કરવા પ્રેરાય છે. તેમાં નિષ્ફળ નીવડતાં સેક ન-૩૦૧ હેઠળ તકસીરવાર ઠરીને બમ િ સજામાં ફંગોળાય છે.

ફાર ઈસ્ટ

સીંગાપોર • મલેશિયા • થાઈલેન્ડ
All Inclusive Rs. 39,999/- + \$ 999
11 Days - 11 Nights • નિયમિત પ્રસ્થાન

દુબઈ • આબુધાબી

All Inclusive Rs. 24,444/- + \$ 499
4 Nights - 5 Days • નિયમિત પ્રસ્થાન

યાત્રા પ્રવાસ ક્ષેત્રે આધુનિક પ્રણાલીકાઓના પ્રણેતા

મુલુંડ

© : 93233 60708 / 25903514 • 5 • 6

(૨) ૧૯૯૮ : કે. ચીત્તિલાપ્પીલી વિરુદ્ધ એરનાકુલમ સબ કોર્ટ (વાળી અપીલમાં) એક વ્યાપારીએ નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ પાસેથી કુદરતી મર પામવા માટેની અનુમતિ માંગતી અરજમાં જાણ્યું હતું કે તેની ૭૦ વર્ષની ઉંમર બાદની હયાતી દરમ્યાન જો તે કોઈ અસાધ્ય રોગનો ભોગ બને તો મારી વૃધ્ધાવસ્થાનું આયોજન હું પોતે જ ખુદ જ કરવા ઈચ્છું છું. જેથી મારા સગાવહાલાઓ પર હું બોજારૂપ ન બનું. મારી રોજિંદી જીવનક્રિયા હું જાતે પોતે આટોપી ન હું તો હું દયાપાત્ર બની જીવવા માંગતો નથી. પાંચ વર્ષ પહેલાં મૃત્યુ પામવા માંગું છું અને બીજા કોઈના જ ઉપર ભારરૂપ બનવા માંગતો નથી. મને આવી અનુમતિ મળવાની અરજ છે....'

(૩) ૧૯૯૭ : સી.એ. થોમસ માસ્ટર વિરુદ્ધ કેરાલા હાઈકોર્ટ (વાળી સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ અપીલમાં) કેરાલાના થિસ્સુર જિલ્લાના પાવરાટ્ટી ગામના રિટાયર્ડ સ્કૂલ ટીચર પોતાની અરજમાં સ્પર્ક કર્યું હતું કે ઈચ્છા મૃત્યુ માટેની તેની અરજ નથી, પણ ક્યાં મૃત્યુ પામવું, ક્યાં સમયે મૃત્યુ પામવું અને કઈ રીતે મૃત્યુ પામવું તેના હક્ક - અધિકાર માટેની આ અપીલ છે. મૂળ આ અરજ તે કેરાલા હાઈકોર્ટને કરેલી. હાઈકોર્ટે આ અરજ નામંજૂર કરેલી. તે પછી ૪ વર્ષ ૮૬ વર્ષની ઉંમરના આ જૈફ રિટાયર્ડ ટીચરે ગળે ફાંસો ખાઈને આપઘાત કરેલો. આપઘાતથી પહેલાં તેને લખેલી નોંધ - ચિઠ્ઠીમાં જાણેલું કે 'મૃત્યુ કરતાંય (દુન્યવી) બંધનોનો બોજો અત્યંત અસહ્ય રહ્યો છે. કા ! કોઈને પણ આવી અસહ્ય યાતનાની જવાબમાં જલવું ન પડે.'

● ગાંધી સિદ્ધાંત :

ઈચ્છા-મૃત્યુ, દયા - મૃત્યુ, છૂટકારા - મૃત્યુ જેવા વિષય અંગેનો ગાંધીજીનો અભિગમ હોય છે?

બનેલું એવું કે અમદાવાદ ખાતેના ગાંધીજીના સાબરમતી આશ્રમમાંના ગાય-

ભંસ-બકરીઓવાળા સમૂહમાંના એક વાછરડાને ગંભીર ઈજા પહોંચી અને લંગડું બની જતાં પારાવાર વેદનાથી સબડવા લાગ્યું. પુઓના વેટરનરી ડોક્ટરોએ અનેકાનેક પ્રયાસો - સારવાર કરી પણ બધી નિષ્ફળ નીવડી. વાછરડું અસહ્ય, પારાવાર વેદનાથી અનહદ ત્રસ્ત હતું. છેવટે તેની પારવાર વેદનામાંથી છૂટકારો અપાવવા તેનું મર નિપજાવાયું. આ ઘટનાએ ભારે ઉહાપોહ સર્જ્યો અને ગાંધીજી ઉપર રોષ, ક્રોધ, ગંભીર નારાજગીના પત્રોનો વરસાદ વરસ્યો. તે સંબંધે ઓક્ટોબર, ૧૯૨૮ના એમના તંત્રીપદ હેઠળના 'નવજીવન'માં ગાંધીજીએ પોતાની દૈનિક, અભિગમ અને સૈદ્ધાંતિક પાયાના ખુલાસામાં જાણ્યું :

“...પેદા થયેલા સંયોગો અને પરિસ્થિતિમાં મને એમ લાગ્યું કે માનવતાની જાળવવી માટે વાછરડાંની પારાવાર અસહ્ય વેદનાનો અંત લાવવા તેના જીવનનો જ અંત લાવ્યા સિવાય કોઈ આરો નથી. આખાય મામલાની રજૂઆત બધા આશ્રમવાસીઓ સમક્ષ મૂકાયેલી. આખરે પૂરેપૂરી વિનમ્રતા અને અત્યંત સ્પર્ક વિચારસરણીના નિર્ણયરૂપે, મારી પોતાની હાજરીમાં ડોક્ટર દ્વારા વેદનાત્રસ્ત વાછરડાંને મારક ઝેરનું ઈન્જેકશન આપવામાં આવ્યું. બધું ફક્ત બેએક મિનિટમાં જ આટોપાઈ ગયું. વાછરડાં માટે જે સિદ્ધાંત મને અમલી બનાવ્યો, તે એ જ સિદ્ધાંત હું મનુષ્ય માટે પણ અમલી બનાવું? તે મારા ખુદના પોતા માટે પણ એ જ ઉપાય યોજું, જે વાછરડાં માટે અમલી બનાવેલો? મારો જવાબ છે, હા. હું એ જ કરું, જે વાછરડા માટે કર્યું. દર્દીની પીડા ટાળવા જ્યારે ડોક્ટર શ્રદ્ધા કરે છે તે જેમ હિંસા નથી તેમ અનિવાર્ય સંયોગોમાં યાતના ભોગવનાર પીડિતને બચાવવા તેનો જીવનદીપ બુઝાવવો એ જ માત્ર યોગ્ય ઈલાજ છે.”

૭, ડફોડિલ બિલ્ડિંગ,
ગોદરેજ સ્કાય ગાર્ડન,
૨૬૬૧ રોડ, પબલેવ-૪૧૦ ૨૦૬.
મો. ૯૧૬૭૫૬૭૩૯૫, ૯૯૩૦૬૬૦૨૪૨

આસમાની આફતો... સુલતાની સીતમો....

(અનુસંધાન : પાના નં.-૩૬ ઉપરથી ચાલુ)

જાહેર ઈતિનો ભંગ થાય એ રીતે આરતી કરવાની છૂટ છે. ત્યાં માઈકમાં નમાઝ પઢવામાં આવતી નથી. જાહેર માર્ગો પર વરઘોડા, ધાર્મિક જૂલુસો, કથા-કીર્તન, હોમ-હવન, પોથી યાત્રાઓ કે રેલીઓ... કહું જ નીકળતું નથી. આપણે ધર્મી ઢે ની પ્રજાને જ આવા અબૌદ્ધિક ઉધામા પરવડે છે.

અમેરિકાના હિન્દુમુસ્લિમો નાસ્તિક નથી. સૌ સમયે સમયે તેમની ભક્તિ કરે છે. પણ તે માટે ધર્મને રોડ પર ખેંચી લાવવાની ભૂલ તેઓ કરતા નથી. તેમ કરવા ચાહે તો ય સરકાર કરવા દેતી નથી. ત્યાં પ્રત્યેકને વ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્ય અને ધર્મ સ્વાતંત્ર્ય છે. ઈશ્વરને ભજો કે ના ભજો અથવા આ ધર્મ પાળો કે પેલો ધર્મ પાળો, કોઈ બાધ નથી. સરકાર કેવળ એટલું ઈચ્છે છે કે દેશના કાયદા સૌએ સરખી રીતે પાળવા. ઘર આંગણે ગમે તે ધર્મ પાળો પણ કોઈની ધાર્મિક હરકતોથી ત્યાંની જાહેર ઈતિનો ભંગ ન થવો જોઈએ. સરકાર તે અંગે પૂરી કડકાઈ રાખે છે. બુદ્ધિપૂર્વકના આયોજનને કારણે ત્યાં પ્રગતિ થઈ છે. રામમંદિર કે બાબરી મસ્જિદ જેવા ધાર્મિક દંગલો ત્યાં થતા નથી. દરેક માસ કામમાં વ્યસ્ત હોય છે. પ્રજા રજ કલાક મહેનત કરે છે. શ્રમયજ્ઞ એ જ પ્રગતિ અને ઉન્નતિ માટેનો સાચો કર્મકાંડ છે એવું ત્યાંની પ્રજાને સમજાઈ ચૂક્યું છે. આપણે એ ક્યારે સમજાવે?

સમજો તો સાવ સહેલું સત્ય એ છે કે સમાજમાં ખુલ્લક પ્રભુભક્તિ કરતાં નક્કર રચનાત્મક કાર્યોનું જ વિષેષ મૂલ્ય છે. સો સજ્જનો સાત દિવસ સુધી એક સ્થળે બેસી રામકથા સાંભળ્યા કરે તેની તુલનામાં કોઈ એક માસ કેવળ એક દિવસ માટે પણ ભૂકંપ પીડિતોની સહાયમાં લાગે તે વિષેષ ઉપયોગી બાબત લેખાય. જન સેવા એજ પ્રભુસેવા!

સી-૧૨, મજૂર મહાજન સોસાયટી,
ગણદેવી રોડ, જમાલપોર,
નવસારી-૩૯૬ ૪૪૫.
મો : ૯૪૨૮૧ ૬૦૫૦૮

અત્યંત કોધી સ્વભાવવાળો, આંખ હોવા છતાં પણ આંધળો છે.

લાલ લાલ ચુંદડી

• ડૉ. ગિરીશ વીછીવોરા •

ફરી એકવાર ગુલમહોર રાતાંચોળ થતાં જાય છે. હર દિવસે ઘ િ સમીપે જવાનું થાય છે. લાલા દિવસે વધે એના કરતાં રાત્રીએ વધતી ચાલી છે. કોને જોઉં ને કોને ભૂલું? એ બધા તો પોતાનાં ને માં નંદલાલને જ આંજી બેઠા છે. નંદલાલે રંગોત્સવ યોજ્યો લાગે છે. લાલચોળ ગુલમહોર તો દૂરથી તરત પરખાઈ જાય. નોખાં તરી રહે. ધ્યાન ત્યાંજ કેન્િ ત થાય. નંદલાલજીના એ હેડક્વાર્ટર હોઈ કે. આટલો બધો વનવહીવટ અને વનવૈભવ નંદલાલ સંભાળે તો એ કંઈ એકલા હાથનો ખેલ હોઈ કે? વળી નંદલાલ તો નાચતાં નાચતાં જ કોઈના ને માં સમાઈ પ જાય ને કહી બેસે, ઠીક છે, તમે તમારું કામકાજ સંભાળો. મારે તો આ નરવા ને ની નરમા મા વી છે એટલે આજ પૂરતો અહીંજ ઉતારો. ને કાલની કોને ચિંતા છે? નંદલાલ એ બધું કહી કે, કરી કે. એમને બધું પરવડે. એમનો વહીવટ અને કારભાર એટલો સામ, આગળ પાછળની જરાપ ચિંતા નહિ. એમ.બી.એ.ના બધા કેનેના રેંકહોલ્ડર એમ આગળથી જ ભુક કરી લીધા હોય છે. આવા રેંકહોલ્ડરો પોતાના હાથ નીચે પ એવાજ ચુનંદા અમલદારો રાખે એટલે પછી બળ બળને ઠેલે સમુસુતરું ચાલતું રહે ને કાળાડિબાંગ શ્યામ પર જરા પ ડાઘ ન દેખાય.

લાલ રંગની જ વાત કરવી કે રંગવૈભવમાં રાચવું? સવારમાં ભગવાનના દર્ન કે નામ લેવાની જરૂર મને તો ક્યારેય વરતાઈ નથી. ઘરની આજુબાજુ ભગવાને - રંગવૈભવે ઘેરો જ ઘાલ્યો હોય પછી એનાથી અલિપ્ત કેમ રહી કાય? પાછી એમની અંદર અંદરની હરીફાઈ જોઈ તાજજુબ થઈ જવાય. ઊંચા તાડ જેવા, લીલાંછમ પાંદડાંને મુગટ પીળા પીતાંબર જેવાં ફૂલોનો પિનાકપાને

પીતાંબર તો રોજ બદલવું જ પડે. નરસિંહ મહેતાએ શ્રીકૃષ્ણ ને ભક્તનું ભલું કરનાર તરીકે પ્રખ્યાત કર્યા છે, એવી એમની એક બ્રાન્ડ ઊભી કરેલી છે. એટલે વહેલા નાહી-ધોઈ પીતાંબર બદલાવતા હે તે સવારના આંખો ચોળી જોઈએ તો ઉતારેલ પીતાંબરનાં ઢગના ઢગ ને પૂંજના પૂંજ પગથારની પડખે પડ્યા હોય ને તરુવર હલકાંફૂલ થઈ નવાનકકોર પીતાંબર ધારી બિભાસ રાગ છોડી બેઠેલા દેખાય.

બળિયાના બે ભાગ કહેવતને સુધારવી પડે. આ ગોવાળિયો બળિયો તો ખરો, બાહો પ તેવો જ. જુઓને ચુનંદા વેપારીની જેમ બજારમાંથી બધો માલ ઉસરડી, વખાર ભેગો કરી, ખેલો કરે ને મનમાન્યા ભાવ લે. લાલ પીળા તો ખરાજ, બધાં રંગમાં જમાવટ કરી બેઠા છે દેવકીના જ્યા. રસ્તા પર ગાડી વહેતી રહે તો ‘જ્યાં જ્યાં મારી નજર ઠરે’ કહેતા કલાપી યાદ આવે. રસ્તાની ભાગે કોરે તો ખરાજ, વચલી ભાગલા પાડતી પગથાર પર પ અડો એમનો જ હોય. ક્યાંક ડુભ, ધવલ ચાદર ઓઢેલ હરખપદ્મું નાનું નટખટ, નટવર થઈ ઊભેલું કોઈ વૃ ઠીસે. કૃષ્ણ ની બંસીએ ડોલતું ઠીસે. ક્યાંક ગુલાબી, ક્યાંક ભૂરા, ક્યાંક કિરમજી અને ક્યાંક વાદળી. વળી પાછી એમની વિવિધ ઝાંય. રાગ અને એની રાગી િઓ. કૃષ્ણ ને કંઈ કામ ધંધો નહિ હોય! ભાઈસાહેબ, હર છોડ પર, હર વૃ ા પર, અરે એની ડાળીને ડાળખી પર લહેરથી લીલા કરતો દેખાય. મન મોહી લે. ઘડીભર થંભી જવાય. બોલાવે પ ખરો. લાલચ આપે. લાલચુ થવાની નોબત પ મનમાં વાગી ઊઠે. સાવધ થઈ જવાય. ભઈ એ તો નટખટ, નટવર નાનકડો બાળ! એને ક્યાં દુનિયાદારીની પડી છે. સદાસર્વદા ગોપીઓ

સાથે જલસા કરતો રહે છે. એને એ બધુ પોષાય, આપું કામ નહિ. ક્યારેક આંખ મિંચોલી કરી લે. કહે, આવ તો ખરો, જરા પ્રેમરસ પી તો ખરો! બધું ભૂલાઈ જ. પાગલ થઈ જ. ભઈ, પાગલ થવા માટે તો આ જિંદગી મળી છે. ડાહ્યો થા, એનાથી વધુું કરું?

આજ સવાર જરા અનોખી રહી. નીચે ઉતર્યો. ગાડીમાં બેસતાં પહેલાં આજુબાજુનાં સર્વ વૃ િને ભેટી લીધું. બધાનાં વદન પરનો મલકાટ ને તરવરાટ માણ્યો. નીકળ્યો તો ખરો, તરુવર મનમાંથી ન નીકળ્યા. સવારનાં પાંખા ટ્રાફિકમાં ગાડી ભાગતી રહી અને અહીં તહીં લુસલુસ નજર ખાતી રહી. વાડિયા હોસ્પિટલ યુગ્મ આવ્યું ને જમ આવી કોલેજ અને હોસ્ટેલ. રાઈટમેં અંદર લે લો. ચમકેલા ડ્રાઈવરે ગાડી અંદર લઈ લીધી. અંદરની સુમસામ િતિ વચ્ચે િરબકોર મચી ગયો. કોને ભૂલું? મારા હેયાના િરબકોરને કે કોલેજના પ્રાંગ માં ઊભેલી પીઠ ઠાવકી ઠરેલ વનરાઈના કલ િરને! સર્વ મારાં દિલોજાન દોસ્તો બની ગયાં છે અડધી સદીથી વધુ સમયથી. હર તરુને િખરે મુરલી બજાવતો કહાન નીલાં નયને ઊભો છે. તરુવરો આનંદની ધ્રુજાટભરી કંપારીએ ધ્રુજારા અનુભવી રહ્યા છે. જા કહી રહ્યા હોય, આજે ઊજા િ થઈ જ.

નંદલાલે મારો કેડો ક્યારેય છોડ્યો નથી. કૃષ્ણે ક્યારેય કરારભંગ કર્યો નથી.

જુઓને, નાતો તો બાળપ થી જ બંધાયો. ખેતરને ંદે તરુવર ભલે કાંટાળુ બાવળ કે ખેર હોય, આ ભાઈ ટેસથી ત્યાં મહાલે. લલચાવે. જરાક મલક્યા કે ગયા કામથી! ઠેકડા મારતો સંગાથે ઘુમતો જ રહે.

દોસ્તારી વધી જ ગઈ. એટલે તો જે નોરતે િપદી નાટક હોય ત્યારે મારો િપદી

કોધને કડવા વેણ સાથે વિશેષ મેળ હોય છે.

ભાવ ઊભરાઈ આવે ને એને સાવધ કરી દઉં. જોજે આજે ખરે ટાં ટાં ચૂકતો નહિ. જરાક મલકાટ સિવાય હરામ એક હરફ ઉચ્ચારે.

૫ એવી બધી વાતો ક્યાં કહી રહ્યો છું.

ઈન્ટર સાયન્સના કેમિસ્ટ્રી પ્રેક્ટીકલમાં એ મારી ખરી પરી ॥ લીધી. ગ્રેવીમેટ્રિક પ્રેક્ટીકલ લગભગ પૂરું કરવાની અહીં પર હતો ને વજનનાં કાંટાને ફંફોસતા મને પાછળથી કોઈનો ગોદો લાગ્યો. પાવડર ઢોળાઈ ગયો. ઢોળાઈ ગયા મારા ડોક્ટર થવાના સ્વપ્ન. ૫ હતપ્રભ હું હતો. હરામ બરોબર હાજર થયેલા જ પોદાના જાયાને જરા ૫ ફિક્કર હતી. જરાક મલકાટ, મારા ઘડિયાળ પર એની નજર જે કહી રહી હતી, હજી ઘડિયાળ સમય છે. એટલું જ નહિ અંગ્રેજીમાં જ ફેંક્યું, Try again.

ચૂપચાપ ફરી બધું કર્યું. સમયસર બધું પતાવી, બહાર ઉભેલા ડેમોન્સ્ટ્રેટરે પોતાના રજિસ્ટરમાં જોઈ બધું ખરું હોવાની ખાતરી

આપી કે ભાઈસાહેબ નટખટ નાઝનીનની જેમ આંખો નચાવતા જોડાજોડ ઊભા રહ્યા. કહે, હવે છોડને લપ, ચાલ આજે પાંચ બગીચામાં હીંચકા ખાઈએ. હીંચકતાં એની લુચ્ચાઈભરી આંખ જોઈ આભો બન્યો. સાવધ થયો ને છેવટે કમાન છટકી. હીંચકો ઊભો રહ્યો. એનો હાથ પકડી લીધો. બોલ, ગોદો કોને માર્યો? કૃષ્ણ જેનું નામ! હસતા હસતાં જ હા કહી ઉમેર્યું, તું જરા છકી ગયો હતો. બધું ખરું હતુંને. થયું, લાવ તને ધરતી પર લાવું!

કોલેજ, મ્યુઝિયમ, હોસ્ટેલ કે લાવલશ્કર જેવી હોસ્પિટલ, કૃષ્ણ નો ભેટો ન થયો હોય એવી કોઈ જગા રહી નથી. એનેટમીના રિસેક ન હોલમાં લાંબી સુતેલી હર લા ને રિસેક કૃષ્ણ પોભે. રિસેક ન કરવા હોલમાં પગ મુક્યો કે ધન્ય થઈ જવાય. અહોહો! આ કનૈયાલાલ કાળુડો કહાન હર નવી લા ના રિસેક મોરપીંછ બની બેઠો હોય ને દરેકની પ્રદર્શિત કરવા મજબૂર કરે. સહપાઠી વેવલો કહે તો તું થયું! અમે સંત

નો'તાજ. કાપકૂપ કરતાં છેડછાડ થતી જ. કૃષ્ણ કોને ખબર ક્યાંથી ફૂટી નીકળે. લાલ આંખે તીખા ભર્યા સ્વરે બોલે, મડદાંઓનો તો જરા મલાજો રાખો! એકાએક ચૂપ થઈ ગયેલા મને જોઈ સહપાઠી વિલાયેલા વદને બોલી ઊઠે, તું તારી કૃષ્ણ લીલા પૂરી કર. નકામો અહીં આવી ચડ્યો. એક સીટ ફોક્ટ ગઈ.

અબ તો બાત ફેલ ગઈ.... હવે તો વઝાર વહી ગઈ છે. કિનારો ઢૂકળાં છે. આખા રસ્તે વઝાર ભેગો વહેનાર વાસુદેવનો જા્યો થોડા માટે તું કામ મેં સાંભળે. કોઈ તક એ છોડી નથી. પરી ॥ હોય, અગ્નિ પરી ॥ હોય કે જીવનની આંટીઘૂંટી હોય, હસતા ચહેરે હાજરાજુર રહ્યો છે. એના સહચર્યે જીવનરસ પીધો છે. એની બંસરીના સ્વર હંમે િ હૃદયને ઝકૂત કરતા રહ્યા છે. લ્યો, એનાથી અધિક હું તું માગું? મારે ચિનગારી માગવાની જરૂર ખરી?

૫૦-૪, રામસદન

માટુંગા, મુંબઈ-૪૦૦ ૦૧૯.

ભગવાન મહાવીર પશુ રક્ષા કેન્દ્ર

એકરવાલા અહિંસાધામ

An ISO 9001 : 2008 Certified

મુંબઈ કાર્યાલય : ૫, ગુરૂકૃપા એપાર્ટમેન્ટ, કસ્તુરબા કોસ રોડ નં.-૧, બોરિવાલી (ઈસ્ટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૬૬. ફોન : (૦૨૨) ૨૮૬૨૭૭૯૫, ૨૮૬૫૮૨૬૬
કચ્છ ઓફિસ : પ્રાગપુર રોડ જંકશન, તા. મુંદ્રા, કચ્છ. (ગુજરાત) મો. ૦૯૯૨૫૧ ૨૫૨૦૨, ૦૯૯૦૪૭ ૫૭૬૪ ફોન : (૦૨૮૩૮) ૨૨૨૩૫૨
ઈ-મેઈલ : ahinshadham_kutch@yahoo.co.in • વેબસાઈટ : www.ahinsadham.org

-: સંસ્થાના સંકુલમાં જોવાલાયક વિભાગો :-

- મ્યુઝિયમ (અહિંસા, પર્યાવરણ)
- ગોપાલ સ્મૃતિ મંદિર
- ૧૧,૦૦૦ સ્કે.નું વિશાળ ICU
- અંધ અને અપંગ પશુઓ માટેના આવાસ
- ઓડિટોરીયમ
- યાત્રિકો માટે ભોજનશાળા

દેવનાર કતલખાનામાંથી મુક્ત કરાયેલાં જય અને વિજય બળદની જોડી.

-: સંકુલથી ૫ કિ.મી.ના અંતરે સંસ્થાના જોવાલાયક અન્ય વિભાગો :-

- ૩૫ એકરનું વિશાળ એકરવાલા નંદી સરોવર
- પશુ-પક્ષીઓ માટે મુક્ત અભયારણ્ય.

આપનું યોગદાન પહોંચશે અબોલ જીવોની સેવા માટે....

ચેક “ભગવાન મહાવીર પશુ રક્ષા કેન્દ્ર”ના નામે લખવો.

- Dena Bank, Borivali (East) Branch, SB A/c. No. 055110013650 RTGS/IFSC Code : BKDN0460551
- Abhyudaya Co-Operative Bank Ltd., Borivali (East) Branch, A/c. No. CD 024021100005006
RTGS / IFSC Code : ABHY0065024

આસમાની આફતો... સુલતાની સીતમો... અને ઈન્સાની અરાજકતાઓ

• દિનેશ પાંચાલ •

છેલ્લા વીસેક વર્ષથી એક વખોડવાપાત્ર દૂષ ગુજરાતમાં વકરી રહ્યું છે. તે છે જાહેરમાર્ગો પર નીકળતા વરઘોડા. ધરતીકંપથી આખુ ગુજરાત ધ ધ િ ઊઠ્યું હતું ત્યારે પ લોકોએ રોડ પર રાસડા લીધા હતા. દસ હજાર ફટાકડાની લૂમો સળગાવી હતી. સમજદાર લોકોએ ભોજન સમારંભ રદ કર્યા અને સાદાઈથી પ્રસંગ આટોપ્યો. પરંતુ કઠોર કાળજાના મા સો ભૂકંપની ગોઝારી ઘડીમાં પ રોડ પર નાચ્યા વિના ન રહી શક્યા. દિ ગુજરાતમાં આ દૂષ વિેષ પાંગર્યું છે. સરકાર અને પ્રજાના સહિયારા સહકારથી નભતી એવી ગેરરીતિઓનું વિસ્તરેલાંબુ છે. થોડાંક ઉદાહરે પર નજર કરીએ.

વર્ષોથી કેટલાંક ફિલ્મી કલાકારો પૂરો ઈન્કમટેા ભરતાં નથી. દસ વાર 'બેસ્ટ એક્ટર' નો એવોર્ડ જીતી ગયેલો કલાકાર એકાદ વર્ષે પ 'બેસ્ટ ટેા પેયર' નથી સાબિત થતો. સમયે સમયે વર્તમાનપત્રોમાં તેમના નામે બાકી બોલતા ટેાના આંકડાઓ રજૂ થાય છે. સમાજનો અદનો આદમી ટેાની ગ તરીમાં સરતચૂકથી કોઈ ભૂલ કરી બેસે તો તેને આકરો દંડ કરવામાં આવે છે. પરંતુ મોટા માથાઓનો વાળ વાંકો થતો નથી. (ન્યાયનીતિ સૌ ગરીબને, મોટાને બધું માફ વાધે માર્યું માનવી તેમાં શો ઈન્સાફ?) બહુધા ફિલ્મી કલાકારો અનેક સંસદીય સવલતો મેળવવા માટે રાજકાર માં પ્રવેે છે. તેમને દે સેવાનો કોઈ ઉમળકો હોતો નથી. સુલતાની સીતમોથી પીડાતી પ્રજા મતપત્રો દ્વારા પોતાનો પરચો બતાવવાનું ચૂકતી નથી. સમસ્યા એ ઉદ્ભવે છે કે રાજકાર માં વ્યાપેલા ભ્રાચારને કારે હારી ગયેલો પા થોડા જ સમયમાં રાજકાર િઓની લે વેચ કરીને પુનઃ સત્તા પર આવી જાય છે. પ્રજાના ભાષામાં વોટનું એકમાત્ર તીર હોય છે. તે પાંચ વર્ષે માત્ર એકવાર છોડી કાય છે.

ત્યારબાદ સમસમીને બેસી રહેવા સિવાય તેમની પાસે બીજો કોઈ રસ્તો રહેતો નથી. પાંચ વર્ષે ચાબૂક બદલાય છે. લોકોની પીઠ એ જ રહે છે.

આપે અરાજકતા વચ્ચે જીવી ખાતી પ્રજા છીએ. જાહેર માર્ગો પર વર્ષોથી ધર્મનું આક્રમ થઈ રહ્યું છે. લગ્નોના વરઘોડા સિવાય પ તાજિયા, પોથીયાત્રા, રથયાત્રા વગેરે નીકળે છે. નવરાત્રિ ટેા એક આખો માર્ગ ગરબામાં રોકાઈ ગયો હોય એ ઘટના નવી નથી. દરેક મોટા હેરોમાં ગે વિસર્જન વેળા ચારે દિામાંથી ઢોલનગારા અને અબીલગુલાલ લઈ કીડિયારુ મા સો ઉમટી પડે છે. બસ, રીાઓ વગેરે બંધ કરી દેવામાં આવે છે. ધા માર્ગોના વાહનવ્યવહાર અટકાવી દેવામાં આવે છે. સમગ્ર વિસર્જન દરમિયાન પોલીસતંત્રનો જીવ તાળવે ચોટેલો રહે છે. ગે ભક્તો ચિક્કાર દારૂ પીને શ્રદ્ધાને નામે આખું હેર બાનમાં લે છે. આવી ઉજવ િથી આખું હેર મુશ્કેલીમાં મૂકાઈ જાય છે. કોકે ટ્રેન યા બસ પકડવાની હોય, કોઈ છેલ્લા શ્વાસ ભરતા દર્દીને હોસ્પિટલે પહોંચાડવાનો હોય અથવા આગ લાગી હોય ત્યાં બંબા દોડાવવાના હોય તો ટ્રાફિક જામને કારે તે મુશ્કેલ બની રહે છે. સરકાર આવી પ્રજાકીય પરેાનીથી બેખબર નથી, પ તે એને જનસમુદાયની શ્રદ્ધાની બાબત ગ િ લઈ આંખ આડા કાન કરે છે. સરકારનો આવો પલાયનવાદ ઉચિત નથી. લગ્ન તો ઠીક ગે વિસર્જન કે અન્ય ધાર્મિક સરઘસોમાં પ રોડ પર ફટાકડા ફોડવામાં આવે છે. બચુભાઈ કહે છે - 'મારું ચાલે તો જાહેર માર્ગો પર ફોડવામાં આવતા ફટાકડાને ફોજદારી ગુનો ગ િ તે માટે કડક સજાનું પ્રાવધાન કરું!'

હવે એ સમાજ સ્વીકૃત દૂષ બની ચૂક્યું છે. જાહેર માર્ગો પર જ્યાં મંદિરો

આવેલા હોય ત્યાં વાંસના આડા બાંબુ બાંધી યજ્ઞો તથા હોમહવન કે કથાકીર્તનો કરવામાં આવે છે. એક પ્રોફેસર મિત્ર કહે છે : 'જાહેર માર્ગો પર અવરોધરૂપ હોય એવા મંદિર, મસ્જિદ, ગીરજાધર કે ચર્ચ વગેરેને સત્વરે દૂર કરવા જોઈએ. કોઈ પ સરકારે ધર્મ યા કોમની આવી જાહેર ગેરરીતિને સખત હાથે દાબી દેવી જોઈએ. એક ચિંતકે કહ્યું છે : 'દેવી દેવતાઓ દિલમાં રહે ત્યાં સુધી તેમનું જોડું રોડુ લાગે, પ રોડ પર મંદિર બને ત્યારે રસ્તાનું રોડું લાગે!' વર્ષોથી ચાલી આવેલી આવી ધ િ સમસ્યાઓને દૂર કરવાનો સમય પાકી ગયો છે. જેમકે ાળાઓમાં ભાર વિનાનું ભ તર હોવું જોઈએ. ડોને ન ના હોવું જોઈએ. સ્કૂલની ફી આપ્યા પછી ય ત્ર આંકડાની ટ્યૂ ન ફી લોકોએ ચૂકવવી પડે તેવી િકિ લૂંટ ના હોવી જોઈએ. એક રીામાં દસ પંદર બાળકોને ઢોરની જેમ પૂરીને ાળાએ લઈ જવામાં આવે છે તે અંગે પ સરકારે કડક કાયદો કરવો જોઈએ. અરે! અદાલતે ચઢનારા મા સો મૃત્યુ પામે તોય ઝટ ન્યાય નથી મળતો. આવી ઘોર અરાજકતા અંગ્રેજોના ાસનમાં ન હતી. આપ િ જ રાજમાં આપે ધ િ ાળ પેટ યોળીને ઊભાં કર્યાં છે.

જાહેર માર્ગો પરના ધર્મ અને ઘોંઘાટના આતંકને કારે ાળાના વિદ્યાર્થીઓને, હોસ્પિટલના દર્દીઓને, જન્મેલા બાળકોને અને બીમાર વૃદ્ધોને અસહ્ય પીડા થાય છે. કોઈ સ્વેચ્છાએ એ દૂષ દૂર કરવાનું નથી. એ માટે વિદેેની માફક આપે ત્યાં કડક સજાની જોગવાઈ નહિ કરવામાં આવે તો બાવીસમી સદીમાંય એવા જાહેર જુલ્મોથી મનુષ્ય ત્રાહિમામ પોકારતો રહેે. અમેરિકા સહિતના ધા પશ્ચિમી દેેમાં ન તો રસ્તા પર મંદિર મસ્જિદ બાંધવાની છૂટ છે, કે ન (અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૩૩ ઉપર)

કોધનું તોફાન વિવેકનો નાશ કરે છે.

સમાજની ક્ષિતિજે

નર-નારીના સંબંધો અને લગ્નસંસ્થા (પ્રકરણ-૯)

લગ્ન : ભાવનાત્મક જીવનની ગાંઠ

• સ્વામી શ્રી સચ્ચિદાનંદજી •

નર-નારીના લગ્ન સંસ્થાના માધ્યમથી જોડાયેલા સંબંધોનો સ્વીકાર ન કરીને કેટલાક મા સો ત્ર રીતે ગુમરાહ થતા હોય છે : (૧) આજીવન નૈજિક બ્રહ્મચર્યવ્રત ધાર કરીને, (૨) લગ્ન વિના જ અથવા લગ્ન થવા છતાં પ હોમોવૃત્તિ તરફ વળીને અને (૩) હસ્તાદિ દ્વારા આવેગોનું મન કરીને. મૂળમાં તો આ પ્રથમ દોષમાંથી જ ઉત્પન્ન થયેલા દોષો છે.

ભારતના મુખ્ય ત્રણ ધર્મોએ (હિન્દુ, બૌદ્ધ અને જૈન) પ્રથમથી જ બ્રહ્મચર્યનાં પ્રચુર ગુણગાન ગાયાં છે. તેમાં હિન્દુ ધર્મના વૈદિકકાળમાં બ્રહ્મચર્યને વિદ્યાધ્યયન સાથે જોડીને પચીસમાં વર્ષે વિદ્યાધ્યયન પૂર્ણ થતાં જ સમાપ્ત કરવામાં આવ્યું છે. તે પછી અંતેવાસી વિદ્યાર્થીએ અનિવાર્ય રીતે લગ્ન કરવાનું નક્કી થયું છે. કારકે કે ધર્મનાં ચાર મુખ્ય તત્ત્વો (ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોહ) માં કામ પ એક મહત્ત્વનું અંગ મનાયું છે.

પ પછી શ્રમ િએ બ્રહ્મચર્યને મોહ સાથે જોડી દીધું. એટલે પચીસ વર્ષે તો ંજીવનભર તેનું પાલન કર્યા જ કરવાનું. કારકે જીવનનું એકમાત્ર લય મોહ નક્કી કરવામાં આવ્યું. બાકીનું બધું તો બીજા જન્મોમાં પ્રાપ્ત કરી કાય છે. મોહ, મોહ અને મોહ જ પ્રાપ્ત કરી લેવા મનુષ્ય જન્મ છે. અને મોહ પરિવ્રજ્યા વિના મળી ન કે. પરિવ્રજ્યા એટલે ગૃહસંસાર સર્વસ્વનો ત્યાગ. જેમાં સૌથી મહત્ત્વનો ત્યાગ સ્ત્રીનો માન્યો છે. સ્ત્રી એટલે વિષયવાસના, કામવૃત્તિ, કામક્રિયા. આ ત્યાગને સિદ્ધ કરવા કઠોરાતિકઠોર નિયમો ધડ્યા. અને પ્રચુર મહિમા ગાવામાં આવ્યો. શ્રમ િની અસર હિન્દુઓ ઉપર પ પડી. તેમ વૈદિક પરંપરામાં પ્રતિસ્પર્ધામાં સાધુઓ બનાવવા માંડ્યા. આ પહેલાં ધર્મનું સર્વોચ્ચ

સ્થાન 'બ્રહ્મિઓ' હતા, જે ગૃહસ્થાશ્રમી અને કર્તવ્યપરાયણ હતા. આખું માળખું અને લય બદલાઈ ગયાં. ચતુર્વિધ પુરુષાર્થની જગ્યાએ બધા મોહની જ વાતો કરવા લાગ્યા.

આના કારકે પરાવલંબી અને અકુદરતી જીવન જીવતા મા સોની સંખ્યા વધવા લાગી. આ લોકો જ પૂજ્ય અને સર્વોચ્ચ માન્ય થયા, જેમ પ્રજાને કાલ્પનિક લયો અને વાંઝિયાં તપ આપ્યાં. એટલું જ નહિ સાચા વૈદિક રસ્તેથી ગુમરાહ કરવામાં આવ્યા. પરિભે રાષ્ટ્ર અને પ્રજા દરિ થઈ, ગુલામ થઈ, પરાજિત થઈ અને મહત્ત્વહીન થઈ ગઈ. કોઈએ એવું બંડ ન પોકાર્યું કે આજીવન નૈજિક બ્રહ્મચર્ય અકુદરતી છે અને શક્ય જ નથી. જે લોકો પાછા વળીને સંસારી થયા, તેમની નિંદા થઈ અને તિરસ્કાર થવા લાગ્યો. તેમનાં સંતાનોને પ્રાત્ય ગ િને હલકાં કાર્યોમાં જોતરી દેવાયાં. પ જે કોઈ પ ભોગે પાછા ન વળ્યા, ન વળી ક્યા, તેઓમાંથી કેટલાક હોમો તરફ વળી ગયા.

નાનાં બાળકોને સાધુ-બ્રહ્મચારી બનાવીને સાથે રાખવા કે સાથે ફેરવવા એને ધન્યધન્યતા સમજાવવામાં આવી. આ ગભરુ બાળકોનાં માતાપિતાને કોણ સમજાવે કે તમે તમારાં બાળકોને મોક્ષના નામે ક્યાં મોકલી રહ્યાં છો? જે લોકો સજાતીય સંબંધોથી મુક્ત રહી કે છે, તેઓ સ્વજાતીય એટલે કે હસ્તાદિ દોષોમાં ફસાઈ જાય છે. લાખ લાખ વાતોની એક વાત સૌએ સમજી લેવાની છે કે કુદરતી આવેગો કોઈને પણ છોડતા નથી. જે તેને કુદરતી માર્ગથી અવરોધવામાં આવે તો તે પછી અકુદરતી માર્ગ હુમલો કરે જ છે. જ્યાં સુધી આ પરમતત્ત્વને સ્વીકારવામાં નહિ આવે ત્યાં સુધી અનર્થોથી બચી શકાવાનું નથી.

નવાઈ એ છે કે જે સંસારીઓ આવેગોને કુદરતી માર્ગે મન કરે છે, તે હલકા ગાય છે, મોહ-માયામાં પડેલા મનાય છે અને જે લોકો અકુદરતી માર્ગે ખાસ કરીને હસ્તાદિ દ્વારા આવેગોનું મન કરીને બળ-બુદ્ધિ અને ઓજનો ના કરે છે, તે પવિત્ર થઈને પૂજ્ય છે. આ અનર્થોથી પ્રજાને બચાવવી જોઈએ. તેનો રાહદારી રસ્તો છે કુદરતી વ્યવસ્થા અને માનવીય વ્યવસ્થા દ્વારા પ્રસ્થાપિત લગ્નસંસ્થાનો સ્વીકાર. બ્રહ્મચર્યને નહિ, લગ્નજીવનને મહત્ત્વ આપવું જોઈએ. મા સને નિર્દોષ, તા વિનાનો, નિષ્કલંક અને ઉત્તરાધિકારીની ચિંતાથી મુક્ત રાખવો હોય તો લગ્નસંસ્થાને મહત્ત્વ આપવું જોઈએ. પારકાં છોકરાંઓને ફોસલાવી - પટાવીને કે બીજી રીતે ઉઠાવીને ઉત્તરાધિકારી બનાવવાં તેના કરતાં પોતાનાં જ બાળકો ઉત્તરાધિકારી બને તે વધુ હિતાવહ છે. બધાં જ બાળકો કાંઈ કરાચાર્ય કે હેમચંચાર્ય થતાં નથી. એટલે વારંવાર તેમની દુહાઈ આપીને બાળદીને પ્રોત્સાહન આપવું ઠીક નથી.

લગ્નસંસ્થા દ્વારા નર-નારીને પતિ-પત્નીના સંબંધમાં બાંધવાથી જો તેઓ ધારે તો એક કુદરતસહજ, નિર્મલ જીવન જીવી કે. પુરુષનું ઢાંકણ સ્ત્રી છે અને સ્ત્રીનું ઢાંકણ પુરુષ છે. બન્ને એકબીજાનાં રક્ષક થઈ શકે છે. પુરુષ વિનાની સ્ત્રી અને સ્ત્રી વિનાનો પુરુષ, અરક્ષિત છે. તેમને ગમે ત્યારે કલંક લાગી કે છે. માટે સારસ પ િની માફક બન્ને હંમે િ સાથે ને સાથે રહે, તો કુદરતી, ધાર્મિક, સામાજિક અને નૈતિક પ્રશ્નો સહજ રીતે ઉકેલાતા રહે. પુરુષને છોડીને સ્ત્રી અને સ્ત્રીને છોડીને પુરુષ જો લાંબા સમય સુધી એકલાં રહે કે એકલાં વિચરે તો અનિચ્છાએ પ તેમને લપસવાની ચીક િ જગ્યાઓ મળી રહે અને ઘ િ સાવધાની

કોઈ આચરતી વખતે વ્યક્તિ સૌથી વધુ કૂરતા પોતાની જાત પર જ આચરે છે.

રાખ્યા પછી પ કોઈ વાર લપસી પડવાનું બની કે છે. એટલે બની કે ત્યાં સુધી સહવાસ અને સહપ્રવાસી જીવનની યોજના બનાવવી જોઈએ.

જેની સાથે તમારે સતત સહવાસ કરવો હોય તેના પ્રત્યે પ્રેમ હોવો જરૂરી છે. પ્રેમ વિનાનો સહવાસ સુખરૂપ ન બની કે. પ્રેમ વિનાના સહવાસમાં એકબીજા પ્રત્યે ધૃ ૧ કે એલર્જી થઈ જવાની ક્યતા રહેલી છે. એલર્જી મહાદોષ છે. સમજ દ્વારા તેને ઢાંકી તો કાય પ નાબૂદ ન કરી કાય. ઉપર બરફ અને નીચે ધગધગતો લાવારસ હોય તો િતિ ન મળે. **બે વ્યક્તિઓના પરસ્પરના આકર્ષણથી થયેલો પ્રેમ અને તેમાંથી થયેલાં લગ્ન ચિરંજીવી થઈ જશે તેવું માની લેવું ઘણા ક્રિસ્તાઓમાં ઠગારું પણ બની શકે છે. કેમકે જે આકર્ષણથી પ્રેમ થયો હોય છે તે આકર્ષણો ઘટી પણ શકે છે, અરે, સમાપ્ત પણ થઈ શકે છે. પછીનો સહવાસ દુઃખદાયી બની કે છે. એટલે ઉત્તમ વ્યવસ્થા એ કહેવાય જેમાં પ્રેમ ઘટે નહિ, પ વધતો જાય. આ કામ ધર્મ, સંસ્કૃતિ, સમાજ અને રાજવ્યવસ્થાથી કેટલાક અં થઈ કે છે.**

સર્વપ્રથમ તો ધર્મ, લગ્નને એક પવિત્ર સંબંધની ભાવના ભરી આપે છે. એક બૌદ્ધિક જીવન હોય છે અને એક ભાવનાત્મક જીવન હોય છે. માત્ર બૌદ્ધિક જીવન, સ્વાર્થપ્રધાન, નીરસ અને અલ્પજીવી થઈ કે છે. જ્યારે ભાવનાત્મક જીવન, પ્રેમપ્રધાન, ત્યાગપ્રધાન રસભર્યું અને ચિરંજીવી થઈ કે છે. બુદ્ધિની સંબંધગાંઠ સરકાગાંઠ હોય છે; જરાક ખેંચો તો છૂટી જાય. ભાવનાની ગાંઠ મજબૂત ગાંઠ હોય છે, જેમ જેમ ખેંચો તેમ તેમ વધુ ને વધુ દૃઢ થતી જાય. કોરા બુદ્ધિવાદીઓનાં લગ્નજીવન ભાગ્યે જ સફળ થતાં હોય છે. એટલે ધર્મના દ્વારા સંબંધમાં પવિત્રતાની ભાવના ભરાય તો પરસ્પરની ઉચ્ચ ભાવના વધુ ખીલી કે. પતિ-પત્નીમાં પરસ્પરની ભાવના ું છે? એકબીજાં એકબીજાને એવું સમજે કે “મારો પતિ એ જ મારો ભગવાન છે. હું તેમાં સંપૂર્ણ વિલીન થઈને ઓગળી જઈ, નદીની માફક સાગરનું રૂપ ધાર કરી લઉં એ જ મારી અપે ૫ છે.

મારે તેની પાસેથી કું મેળવવું નથી પ મારું સર્વસ્વ ક ૧ રત વિના તેને અર્પ કરી દેવું છે. પ્રેમને ક ૧ રત ન હોય, રત તો વ્યાપારને હોય. કું મેળવવું નથી, સર્વસ્વ આપી દેવું છે. આપીને પસ્તાવું નથી પ ધન્ય ધન્ય થઈ જવું છે.” આવી સતત રહેનારી ભાવના પત્નીને મહાન બનાવી કે છે.

બીજી તરફ પતિમાં પ એવી પવિત્ર ભાવના રહે કે “આ જ મારું સર્વસ્વ છે. આ પત્ની સિવાય બીજી કોઈ સ્ત્રી મારા માટે નથી, મારું સર્વસ્વ આ પત્નીનું જ છે. પૂરો વિશ્વાસ અને પૂરો સંતોષ આમાં જ કરવાનો છે. એકબીજાના દોષો, િતિઓ કે અપૂર્તાઓ સહન કરીને પ મારે આમાંથી જ જીવન મેળવવાનું છે.” આવી પવિત્ર ભાવના પુરૂષને રહે તો ધર્મભાવના બન્નેનાં જીવનને છીછરાં થતાં અટકાવે અને સ્થાયિત્વ આપી કે છે.

સંસ્કૃતિ સમાજને રિવાજો - પ્રથાઓ વગેરે આપે છે. ધ ૧ રિવાજો અને ધ ૧ પ્રથાઓ દાંપત્યની પોષક હોય છે તો કેટલાક રિવાજો અને કેટલીક પ્રથાઓ હાનિકારક પ હોય છે. **બાળલગ્નો, કબ્રોડાં, સાટાંપેટાં, કન્યાવિક્રય અથવા વરવિક્રય, વિધવાવિવાહનો નિષેધ, ત્યકતાવિવાહનો નિષેધ, અનેક-પત્નીત્વ, દહેજ વગેરે અનેક રિવાજો હાનિકારક છે. જેમાં સતત સુધારો કરીને સંસ્કૃતિને હિતકારી બનાવી કાય છે. તો બીજી તરફ કેટલાય રિવાજો હિતકારી છે, જેને સાચવવા જરૂરી છે. જેમ કે લગ્ન પહેલાંના ચૌન સંબંધનો નિષેધ. માત્ર વર-કન્યાની જ નહિ તેમનાં માતા-પિતા વગેરેની પણ પસંદગી. કુળ જોવાની પ્રથા, પતિ-પત્નીમાં ખાસ કરીને પત્નીની શરમાળ વૃત્તિ જે તેને નફફટ કે છીછરી થતાં રોકે છે. પરપુરૂષ કે પરપત્ની સાથેના ગાઠ સંપર્કનો નિષેધ, એકલી પત્નીને ગમે ત્યાં ગમે ત્યારે રખડવા ભટકવાનો નિષેધ. આવા બધા અનેક રિવાજોથી ઘણાં અનિષ્ટોથી બચી શકાય છે. આ રીતે જે ૨ ૧ કરનારી સંસ્કૃતિ તથા રિવાજો હોય તેનું ૨ ૧ કરવું જોઈએ.**

પતિ-પત્નીના સંબંધની રૂઆતથી

અંત સુધી સમાજ પ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. ભારત, સમાજોનો દે છે. અહીં હજારો સમાજો વસે છે. સૌને પોતપોતાનાં બંધાર છે, માળખાં છે અને રીતિરિવાજો છે. આ બધાનું ઉધારપાસું પ છે અને જમાપાસું પ છે. અનેક કુરિવાજો તો છે જ, પ પ્રત્યેક સમાજનું એક જમાપાસું એ છે કે વ્યક્તિને, ખાસ કરીને સ્ત્રીઓને એક હૂંફ મળે છે, એક ૨ ૧ મળે છે. સમાજબંધનના કારે કોઈ પુરૂષ ગમે ત્યારે ગમે તે કન્યાને કાઢી મૂકી કતો નથી. સમાજ છૂટ આપે પછી જ લગ્નવિચ્છેદ કે લગ્નસંબંધ થઈ કતો. જ્યાં સમાજ નથી ત્યાં સામાજિક બંધન તો નથી પણ સાથે સાથે સામાજિક રક્ષણ પણ નથી. ખાસ કરીને પશ્ચિમમાં સમાજ નથી એટલે વરકન્યા ઇચ્છા પ્રમાણે સંબંધ બાંધે છે અને ઇચ્છા પ્રમાણે ઝડપથી સંબંધ તોડે પણ છે. વચ્ચે કોઈની દખલગીરી રહેતી નથી. પણ આના કારણે લગ્નજીવનમાં સ્થિરતા કે વિશ્વસનીયતા ઓછી થઈ જાય છે. અંકુશ વિનાની વધુ પડતી સ્વતંત્રતા બધા માટે કલ્યાણકારી થઈ શકતી નથી. એટલે સમાજનું જે કલ્યાણકારી તત્ત્વ હોય તેનું રક્ષણ થવું જોઈએ. આજે કેટલાય સમાજો પોતાનાં વરકન્યાનાં સમૂહલગ્નો દ્વારા વગર પૈસે લગ્નો કરાવી આપે છે, ભેટો આપે છે. છાત્રાલયો અને િ ૧ સંસ્થાઓ બાંધે છે, છાત્રવૃત્તિ આપે છે. વિધવાઓ કે ત્યકતાઓ માટે વ્યવસ્થા કરે છે. આવાં બધાં અનેક સમાજ જીવનનાં જમાપાસાં પ છે. તેની ૨ ૫ થવી જોઈએ. હા, સમાજોમાં કુરૂઢિઓ કે કુરિવાજો પેસી ગયાં હોય તેને દૂર કરવાં જોઈએ. જેમકે મર પછીનું ફરજિયાત કૂટવું, લાજ કે બુરખો પહેરવો, બાળલગ્નો, આજીવન વૈધવ્ય પાળવું, ફરજિયાત ખર્ચા કરવા વગેરે ધ ૧ અનિ ૧ છે, તેનાથી મુક્તિ મેળવવી પ જરૂરી છે.

એકંદરે પ્રત્યેક સમાજમાં સતત સુધારો થતો રહે અને દે કાળ પ્રમાે નવી વ્યવસ્થા સ્વીકારાતી રહે તે જરૂરી છે.

ભક્તિ નિકેતન આશ્રમ
પો.બો.નં. ૧૯, પેટલાદ (દંતાલી)
જિલ્લો : આણંદ-૩૮૮ ૪૫૦.

કોથ નિર્બળ મનની નિશાની છે.

તું અને હું - આ દાસ્તાન સનાતન : (૫)

• માવજી કે. સાવલા •

ફરી એકવાર આજે આ 'તું અને હું' ની દાસ્તાન એક અફસાનાની જેમ આગળ લખી રહ્યો છું. તારી છબી સામે બે ધૂપસળીઓની ધૂમ્રલહરીઓને શ્વાસોશ્વાસમાં ભરી રહ્યો છું. તું આ બધું સાંભળે તો છે ને?

સાડા પાંસઠ વર્ષનું આપું દાંપત્યજીવન તો જાહે કે કેવી ઝડપથી ધસમસતું વીતી ગયું - ત્ર કલાક ચાલતી એક ફિલ્મની જેમ. આજે (તા. ૪-૮-૨૦૧૪) તારી વિદાયને ૨૮૯ દિવસ થયા. સમય જાહે કે થંભી ગયો છે. દિવસો - કલાકો - વરસો આટલા બધા લાં...બા?

સને ૧૯૪૮ની ચોથી ફેબ્રુઆરીએ 'લગ્ન' નામના સંબંધથી હું તારી પાસે દીક્ષિત થયો. ત્રાઓમાં ઉત્તમ ગુરૂ એ કહેવાય છે કે જે િષ્યથી પરાજિત થાય. પ જ્યારે જ્યારે કોઈક પ્રસંગે કે કોઈક નિય લેવાના સમયે તું જીતી છે, મારાથી સાવ જુદો એવો તારો જ નિય મેં સ્વીકાર્યો છે, ત્યારે જ મને ગુરુ તરીકેનું તારું સ્થાન બરાબર સમજાયું. આવી રીતે તેં લીધેલ નિયો અમારા સૌ માટે કેટલા સુખકારક આજ દિવસ સુધી પુરવાર થયા છે, એ તો આપું સંતાનો પ જાહે છે. એની મારે વિગતે વાત નથી જ કરવી.

રાત્રે સૂતી વખતે બે જ રમી કે એવી પાનાં (પ્લેઈંગ કાર્ડ્સ) ની રમત તો આપું ઘી રમતા રહ્યા. ૧૯૯૯ પછી વરસમાં બે-ત્ર વાર ફરાદી દસ-પંદર દિવસ રહેવા જઈએ. ત્યારે તો લગભગ રોજ એ રમત (છાની માની) આપું મંડાતી. એમાં સરવાળે તું જ વધુ વખત જીતતી. એ યાદ છે ને તને?

આઠેક વર્ષ પહેલાં તને લકવાનો પ્રથમ હુમલો આવ્યો ત્યારે તો તું પંદરેક દિવસ પછી વોકરથી હરતી-ફરતી, સ્મિત છલકાવતી થઈ ગઈ હતી. ત્યારે રોજેરોજ હું તને આનંદધનજી

સ્તવન ચોવીસીમાંથી એક સ્તવન વાંચી સંભળાવતો. હું જમી લઈ એ પછી આપું આ પાનાની રમત મંડાતી. એ રમત દરમિયાન ક્યારેક આવી ચડતા આપું નીકટના સગાંસંબંધીઓ આ રમત જોઈને કેવો આનંદ અનુભવતા! એમાં પ તારી જીતનો જ મને આનંદ. એવું પ નહોતું કે હું ઈરાદાપૂર્વક તારી જીત માટે ખોટી ચાલ રમતો હોઉં.

ગાંધીધામ આવ્યા (૧૯૫૬) ત્યારથી છેવટ સુધી આપું ત્યાં કોઈપ સાધુ સાધ્વી ગોચરી માટે આવે તો તને પ્રથમ પૂછે - 'તમારા પીયરનું ગામ?' તું જેવું 'ફરાદી' કહે એટલે તેઓ ફરાદીના વંડીવાળા 'પુરીમા' નું નામ યાદ કરે; તું જ્યારે કહે કે 'હું પુરીમાની દીકરી' ત્યાંએ એ મુનિજનો કહેતા 'ભક્તિ ભાવનાનો પુરીમાનો વારસો તમે બરાબર ળેભાવ્યો છે!'

'ગયે વખતે મેં તને વચન આપ્યું હતું કે રેહાના તૈયબજીની જેમ હવેથી દરરોજ બપોરે જમતાં પહેલાં મારી પીરસાયેલી થાળી તારી છબી સામે તને ધરાવી .' મારા એ સંકલ્પનું હું ચુસ્તપે પાલન એટલે નથી કરી ક્યો કે જમવા ટાે જો રૂમમાં અન્ય કોઈ હાજર હોય તો મને આવું પ્રદન કરતાં સહેજે સંકોચ થાય. પોતાનો પ્રેમ અને પોતાની આધ્યાત્મિક સાધનાને ગુપ્ત રાખવાનું સૂત્ર હું ભણ્યો જ છું. દિવસે દિવસે ળી થતી મારી યાદ ક્ષિતને કારે પ તને થાળી ધરાવવાનું હું ભૂલી જાઉં છું એ માટે હું તારી ળમા એટલા માટે નથી માગતો કે જ્યાં પ્રેમ હોય ત્યાં 'સોરી,' 'થેંક્યુ,' જેવા વિલાયતી ઠાલા પોકળ બ્લોને અવકા જ ન હોય. તું તો આ બધું મારા કરતાં પ વધુ સ્પષ્ટ સમજે છે. એક અંગ્રેજી નવલકથા (ધુંકરી 'ડેથ ઓફ અ સેલ્સમેન') માં છેલ્લું વાક્ય છે - 'વ્હેર ઘેર ઈજ લવ, ઘેર ઈજ નો પ્લેસ ફોર આઈ એમ સોરી.'

તું જવાબ આપે કે ન આપે - હોંકારો સુદ્ધાં ભલે ન આપે; તો પ હું તને પૂછું છું અને પૂછતો રહી કે તારા સુધી પહોંચવાનો કોઈક માર્ગ મને બતાવ. ભલે એ માર્ગ ગમે તેવો દુર્ગમ હોય, કઠિન હોય કે જોખમી હોય તો પ એ બધું વેઠવા હું તૈયાર છું. હવે આ દીવામાં તેલ ખૂટવા આવ્યું છે. મારું ઘેર્ય પ હવે મારે વ નથી. હવે તું મોડું ન કર. આ ધૂપસળીઓની ધૂમ્રલહરીઓ પર બેસાડીને તું મને ન લઈ જઈ કે?

'તું અને હું' ની આ સનાતન રમતનાં કેટલાંક રહસ્યો તો મારા ફિલસૂફીના ઊંડા અભ્યાસથી મેં ઠીકઠીક સમજી લીધાં છે. હું સમજું છું કે આ રમતનો આરંભ નથી પ અંત જરૂર હોઈ કે. માટે જ આપું આ રમત થોડીક ભલે આગળ ચાલતી રહે. એમાં મારી કોઈ આસક્તિઓ લગભગ નથી જ; પ માનવીય સંવેદનાઓની ગરિમા હું જોઈ રહ્યો છું. ભવિષ્યના થોડાક જન્મ - જન્માંતરોમાં જ્યારે પ તું મારા મસ્તકે હાથ મૂકીને કહે - 'હવે આ રમત બંધ', ત્યારે એ જ પળે મારું મસ્તક તારા ચરે હે એ પ તું સમજે જ છે.

સામાન્ય રીતે સાચી વાત કોઈ માનતું જ નથી, એટલે જ તારી અને મારી આ કથા હું જાહે કે મને પોતાને જ સંભળાવી રહ્યો છું. 'જીવનું છે' એવા તાત્વિક પ્રશ્નના જવાબો વિધવિધ હોઈ કે. આ પળે મારા હૈયે ઉગેલો ઉત્તર છે - જીવન - મનુષ્યજીવન - એ તારી અને મારી કહા ળી સિવાય અન્ય કું જ નથી.

ભલે થોડુંક વિષયાંતર થાય, પ ફારસી સૂફી કવિ જલાલુદ્દીન રૂમીનું આ કાવ્ય મારા અનુવાદ રૂપે અહીં નોંધું છું. આજથી ચાલીસેક વર્ષ પૂર્વે ફારસી ભાષાના વિદ્વાન

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૪૫ ઉપર)

ચિંતા સજીવને બાળે છે, જ્યારે ચિંતા નિર્જીવને બાળે છે.

થેન્ક્યુ ડૉ. વેણુગોપાલ

• ગિરીશ ગણાગ્રા •

દાર્જલિંગનું ભરપૂર સૌંદર્ય માં ને રજાના છેલ્લાં પાંચ-છ દિવસ કાલીમ્પોંગમાં ગાળવાનું અમે નક્કી કર્યું હતું. દાર્જલિંગની અડધી ઊંચાઈએ કાલીમ્પોંગ આવેલું એટલે વાતાવર ઠંડું - ગુલાબી હતું.

એક સરસ મજાની હોટલમાં રૂમ તો મળ્યો પાંચ બેડવાળો! રૂમ પાસે લાંબો પહોળો. 'હમ-દો, હમારે-દો'ના સૂત્રવાળા અમારા કુટુંબ માટે આ ઓરડો પાસે મોટો હતો. બાળકો પાંચના દસ-બાર વરસના. ભાડું ઘટું હતું. પાંચ ન છૂટકે આ રૂમ અમારે લેવો પડ્યો કાર કે બીજી બધી હોટલો ભરતક હતી. આમેય, દાર્જલિંગ જેટલી હોટલો આ નાનકડા હિલ સ્ટે ન પર તો નહિ જ. બહુધા, દાર્જલિંગની સેર કરી, બધાં આ નાનકડા હિલ સ્ટે નને છોડી આગળ વધતા.

લાચારીથી અમારે આ મોટો રૂમ લેવો પડ્યો. પાંચ પછી થયું કે ના, ખોટું તો કું જ નહોતું. ઉપર બીજે મજલે આવેલો માત્ર આ એક જ ખંડ હતો. એ ખંડની સાથે નાનકડી ઓપન ટેરેસ હતી જ્યાં હોટલમાલિકે ફૂલઝાડના ફૂંડા મૂકી એનું સુભેન વધાર્યું હતું. વહેલી સવારે ખુરશી ઢાળી ત્યાં ચા-નાસ્તો લીધો ત્યારે રૂમનું બહુ મહત્ત્વ અમને સમજાઈ ગયું હતું. આગલી રાત્રે મોંઘું લાગેલું ભાડું હવે મોંઘું નહોતું લાગતું.

બીજા દિવસે સાંજે બજારમાં ફરી અમે કાલીમ્પોંગની અમારી માનીતી હોટલ - ધાબામાં જમવા ગયા ત્યારે ત્યાં અભૂતપૂર્વ ગીરદી જોઈ. ચાર વ્યક્તિઓનું ટેબલ મેળવતા પાસે પોતે કલાક વીતી ગયો.

બહાર ઊભેલા પ્રવાસીઓ જોડે વાતચીત કરતા જાવા મળ્યું કે દાર્જલિંગ જવાના રસ્તે લેન્ડ-સ્લાઈડિંગ (પર્વત પરથી માટી પથરાઓનું રસ્તા પર ધસી આવવું) થયું હોવાથી દાર્જલિંગ જવાનો રસ્તો બંધ થઈ ગયો છે. ત્રણ-ચાર ઠેકાળે આવા લેન્ડ-સ્લાઈડિંગને કારણે જ્યાં સુધી એ માટી - પથરાઓ ન ખસે ત્યાં લગી દાર્જલિંગથી કોઈ આ બાજુ આવી ન શકે ને કોઈ ત્યાં જઈ ન શકે. પરિણામે, અડધી મંજિલે આવેલા પ્રવાસીઓ કાલીમ્પોંગ રોકાઈ ગયા છે. કાલીમ્પોંગની તમામ હોટલો પર 'નો-વેકેન્સી'ના પાટિયા લટકે છે. દૂર દૂરથી કુટુંબ કબીલા લઈને આવેલા પ્રવાસીઓ માટે એક જ વિકલ્પ હતો - પાછા નીચે જલપાઈગુડી કે સીલીગુરી જવાનો. પાંચ સાંજ પછી ત્યાં પાછા જવાની કોઈ બસ નહોતી અને ટેલીવાળાઓ ખૂબ જ પૈસા માગતા હતા.

જ્યારે અમે જમતા હતાં ત્યાં સુધીમાં અન્ય ટેબલ પર જમવા બેઠેલા પ્રવાસીઓની અંદરોઅંદર થતી વાતચીતથી જાવા મળ્યું કે આ ધાબાની બહાર સામાનનો ઢગલો કરી કુટુંબને અહીં જમવા બેસાડી, એમના મોભીઓ કોઈ હોટલમાં રહેવા જગ્યા પોધવા ગયા હતા!

જમવાનું પૂરું કરી બજારમાં એક ચક્કર લગાવી જ્યારે અમે અમારી હોટલ પર પાછા ફર્યા ત્યારે એક દિવસ ભારતીય કુટુંબ આ હોટલના માલિકને ગમે તે ભાવે એક રાતની વ્યવસ્થા કરવા કાકલૂદી કરી રહ્યું હતું.

જે રીતે બીજા બધાને પાછા કાઢેલાં એ જ રીતે આ કુટુંબને પાંચ હોટલ માલિક ના પાડતો હતો પાંચ કોઈ રીતે એ કુટુંબનો પુરૂષ

માત્ર એક રાત પૂરતી જ જગ્યા મેળવવા ગમે તે ભાવ આપવાની તૈયારી સાથે આજીજી કરી રહ્યો હતો.

આ તાલ જોઈ અમે અમારી રૂમમાં ચાલ્યા ગયા. ઓપન-ટેરેસમાં ખુરશીઓ નાખી, હાલ ઓઢી અમે પત્તાની રમત રૂ કરી.

થોડીવાર પછી એ દિવસ ભારતીય પુરુષ અમારી પાસે આવ્યો અને ઈંગલી માં કહ્યું : 'આ હોટલના માલિકે મને કહ્યું કે તમે માત્ર ચાર જ વ્યક્તિ છો. માત્ર એક રાત પૂરતા અમને તમારી સાથે રહેવા દે ? અમે તમને જરા પાંચ ડિસ્ટર્બ નહિ કરીએ. તમારું આજના દિવસનું આ રૂમનું ભાડું હું ભરી દઈ ...'

'કોઈ દૂસરી હોટલ પર તલા કીજિયે, રૂમ મિલ જાયેગી' મારા બાર વર્ષના પુત્રે હિંદીમાં જવાબ આપ્યો.

'યંગમેન... ' સાઉથ ઈન્ડિયને કહ્યું : 'આ નાનકડા હિલ સ્ટે નની તમામ હોટલો કુલ્લી બુક થઈ ગઈ છે. ઓવર કેપેસિટીમાં એ બધાંએ એકોમોડે ન આપ્યું છે. હું બપોરથી જ તપાસ કરું છું પાંચ મને જગા મળી નથી' અને પછી મારી પત્ની સામે જોઈ કહ્યું, 'બહેનજી, એક રાત માટે આટલી મહેરબાની કર ? મારે પાંચ તમારા બાળકો જેટલી જ ઉંમરના બે બાળકો છે.'

પત્નીએ મારી સામે જોયું.

સાંજે હોટલમાં જમતા હતા ત્યારે ગંભીર પરિસ્થિતિનો ઉપરછલ્લો ખ્યાલ તો આવી જ ગયેલો. એટલે આ રૂમ પરની અમારી માલિકી ભાવના ખૂબ વધી ગયેલી.

Dhiren Shah - Director

M. : 98795 00916 • E-mail : dhirenshah@favouriteshoes.com

FAVOURITE

Manufacturers & Exporters of Safety Shoes & Casual Shoes

FAVOURITE SAFETY PRODUCTS

J-1915-18/A, GIDC Industrial Estate,

Ankleshwar-393 002, Dist. Bharuch, Gujarat (INDIA)

Ph. : +91 2646 220690 / 251646 Fax : +91 2646 251030

E-mail : info@favouriteshoes.com Web : www.favouriteshoes.com

FAVOURITE SHOE COMPANY

C-1/B-2007-2006/3, GIDC Indl. Estate,

Ankleshwar-393 002, Dist. Bharuch, Gujarat (INDIA)

અમે સુખી હતા. અમે બે દિવસ વહેલાં અહીં આવી ગયેલા એટલે અમારે આવી કોઈ તકલીફ નહોતી વેઠવી પડી. પ અત્યારે છટાદાર, ખાનદાન લાગતા સાઉથ ઈન્ડિયને જે અવાજમાં આજીજી કરી એમાં પેલી માલિકી ભાવનાનો છેદ ઊડી ગયો.

મેં કહ્યું : 'હોટલ માલિકને જો વાંધો ન હોય તો....'

મારા આટલા જ બ્લો સાંભળીને એ ખુ થતાં બોલી ઊઠ્યો : 'એજ એ મેટર ઓફ ફેક્ટ, એમે જ આ સૂચન કર્યું છે. જો તમે હા પાડી દો તો હું તમારી રૂમનું ભાડું....'

'એની જરૂર નથી.' મેં ખુરશીમાંથી ઊભા થતાં કહ્યું : 'આજની રાત તમે અમારા મહેમાન છો. જાઓ, તમારા કુટુંબને અહીં બોલાવી લાવો.'

એ આભારવ થતો નીચે ગયો. જતાં પહેલાં એ મને એનું વિઝિટિંગ કાર્ડ આપ્યું. અમે ચારેય જાએ કાર્ડ જોવા લાગ્યાં. એ સાઉથ ઈન્ડિયનનું નામ હતું ડો. વેગુગોપાલ. કોઈમ્બતુરની કોઈ સરકારી હોસ્પિટલમાં સર્વિસ કરતા હતા.

મારા બંને પુત્રોને મારી આ આતિથ્યભાવના જો કે ન ગમી. થોડા બ્લોમાં એમે એમની નારાજી વ્યક્ત કરી લીધી પ જ્યારે ડો. વેગુગોપાલ એમનો સરસામાન લઈ અમારી રૂમમાં આવ્યા ત્યારે પંદર-વીસ મિનિટમાં અમારા સંતાનો અને એમના સંતાનોને દોસ્તી થઈ ગઈ. હવે ડોક્ટરનો પુત્ર અને પુત્રી પત્તા રમવામાં જોડાયા. મારી પત્ની ડોક્ટરના પત્ની રાધા સાથે વાતચીતમાં પરોવાયા અને હું તથા ડોક્ટર બીજી વાતોએ વળગ્યા. અમારી વાતની વચ્ચે, અમે બતાવેલી આ લાગણી બદલ એ વારંવાર આભાર વ્યક્ત કરતા હતા.

અજાણ્યા મા સો ત્યાં સુધી જ અજાણ્યા લાગે છે જ્યાં સુધી તમને એમનો પરિચય

ન થાય. પ એક વખત સમભાવ વ્યક્ત થવા લાગે કે પેલી અપરિચિતતા ઓગળી જાય છે. બીજા દિવસ સુધીમાં તો અમે એટલા નજીક આવી ગયા હતા કે મારા પત્નીએ આ કુટુંબને વધુ એક-બે દિવસ રહેવાનું આમંત્ર આપી દીધું. પ, એ દિવસે બપોરે ડોક્ટરને માહિતી મળી કે દાર્જિલિંગ જવાનો રસ્તો ખુલ્લો થઈ ગયો છે. એટલે એ બપોરે પ્રસ્થાન કરવાનું નક્કી કર્યું. અમે રોકાઈ જવાનો ખૂબ આગ્રહ કર્યો પ એ ન માન્યા. દાર્જિલિંગની સરકારી ટુરિસ્ટ સેન્ટરની હોટલમાં એમે અગાઉથી બુકિંગ મેળવી લીધેલું એટલે એ કેન્સલ થઈ જાય તે પહેલાં ત્યાં પહોંચી જવા થનગની રહ્યા હતા.

બપોરે અમે સાથે જમ્યા અને ત્રેક વાગે તો એક જીપ ભાડે કરી દાર્જિલિંગ જતા રહ્યા. જતાં જતાં એમે ફરી અમારો ખૂબ ખૂબ આભાર માન્યો.

અમારી રજાઓ પૂરી કરી જ્યારે અમે ઘેર પાછા ફર્યા ત્યારે બેગમાં સંગ્રહાયેલી નકામી ટિકિટો, બીલો, રિઝર્વે નના કાગળો વગેરે સાથે ડો. વેગુગોપાલનું વિઝિટિંગ કાર્ડ પ કચરાટોપલીને સ્વાધીન થઈ ગયું.

આ વાતને દસ-બાર વર્ષ વીતી ગયા.

કોલેજની ફાઈનલ પરી આપી મારો પુત્ર ફરવા દળિ ભારતમાં ગયો. દસ-બાર મિત્રોએ મળી કોઈ ટૂર એન્ડ ટ્રાવેલિંગ એજન્સીની ટૂરિસ્ટ બસમાં આ પ્રવાસ ગોઠવ્યો હતો. અદારેક દિવસનો ભરચક પ્રવાસ હતો.

પુત્ર ફરવા ઉપડી ગયો. પછી દસેક દિવસ બાદ ટ્રાવેલિંગ એજન્સીની ઓફિસનો એક મા સ દુઃખદ સમાચાર આપી ગયો. ત્રિવેન મ નજીક આ એજન્સીની બસ, સામેથી આવતી ટ્રકની સાથે થનાર અકસ્માત નિવારવા બાજુના ખાડામાં ઉથલી ગઈ હતી. બસમાં બેઠેલા તમામ પ્રવાસીઓ બચી ગયા

છે પ બધાને નાની-મોટી ઈજાઓ થઈ છે.

સ્થાનિક ઓફિસે સૌ પ્રવાસીઓને ઘેર આ

સમાચાર આપવા મા સો દોડાવ્યા હતા.

અમે ચિંતાતુર બની ગયા.

તાત્કાલિક અમે પતિ-પત્નીએ ત્રિવેન મ જતું પહેલું પ્લેન પકડી લીધું. સાથે નાના પુત્રને પ લઈ લીધો.

અમે પુત્રની ચિંતા કરતાં કરતાં જ્યારે ત્રિવેન મની હોસ્પિટલમાં પહોંચ્યાં ત્યાં વળી બીજી ચિંતા ઊભી થઈ!

હોસ્પિટલની ઈન્કવાયરી ઓફિસે અમારા પુત્રનો જે વોર્ડ નંબર અને કોટ નંબર આપ્યો હતો એ પથારીમાં તો કોઈ બીજું જ સૂતું હતું!

સિસ્ટરને પૂછ્યું તો કહે, એ પેન્ટ તો સવારથી જ અહીં છે. આગલા પેન્ટનો રેકોર્ડ મેટ્રન પાસે હોય.

મેટ્રને વળી ડો. નામ્બિયારનો હવાલો આપ્યો. ડો. નામ્બિયારની ડ્યુટી પૂરી થઈ ગઈ હતી.

અમે ચકરાવે ચઢી ગયા. વળી ઈન્કવાયરી ઓફિસમાં તપાસ કરી. ઈન્કવાયરી ઓફિસે ચાર-પાંચ જગ્યાએ ફોન કરી એ જ માહિતી આપી. અમારી પાસે જે માહિતી હતી તે અમે તમને આપી દીધી છે. એથી વધુ માહિતી નથી આપી શકતા. એથી વધુ જાણું હોય તો વોર્ડ, નર્સો કે મેટ્રન અથવા મેડિકલ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટને મળો.

સરકારી ઈસ્પિટાલના આ ચક્રમાં હું અટવાયો હતો ત્યાં પત્નીએ કોઈ નર્સને સાધી એટલું જાણી લીધું કે અમારા પેન્ટ અંગે કદાચ ડો. વેગુગોપાલ જાણી કે કાર કે બસ અકસ્માતમાં ઘવાયેલાઓને જ્યારે અહીં લાવવામાં આવ્યા ત્યારે ડો. વેગુગોપાલ હાજર હતા. એ આ હોસ્પિટલના ચીફ સિવિલ સર્જન છે.

ડો. વેગુગોપાલ!

આ ડો. વેગુગોપાલ કાલીમ્પોંગમાં મળેલા તે જ? પ એ અહીં ક્યાંથી હોઈ

JAYANT STEELS

179-A, Kandori Building, Opp. Sarvodaya Nagar,
Panjarapole Road, Bhuleshwar, Mumbai-400 004.

Ph. : (022) 2242 2463 • 2242 7263

જયંત સ્ટીલ્સ

૧૭૯/એ, પાંજરાપોળ રોડ, સર્વોદય નગરની સામે,
સુંબઈ-૪૦૦ ૦૦૪. ★ ફોન : ૨૨૪૨૨૪૬૩ / ૭૨૬૩ / ૭૩૯૦

સુંદર - સુઘડ રસોડાના રાચરચીલાનું પ્રાપ્તિનું પ્રેરણા સ્થાન

કે? એ તો કોઈમ્બતુરની કોઈ હોસ્પિટલમાં હતા. પ અત્યારે એ બધું વિચારવાનો ક્યાં સમય હતો? તપાસ કરતાં ખબર પડી કે એ એક મેજર ઓપરે ન પતાવી હમ i જ ઘેર ગયા હતા. એમનો બંગલો હોસ્પિટલના કમ્પાઉન્ડના છેડે હતો.

અમે ડૉ. વેગુગોપાલના ઘરની ઘંટડી ર કાવી ત્યારે એમના પત્નીએ બારું ખોલ્યું.

ઘડીભર અમારી સામે તાકી રહ્યા અને અમે એમની સામે. પત્નીએ પોતાનો પરિચય આપ્યો કે તુરત જ એ બોલી ઊઠ્યા : ‘કમ, કમ, કમ. અમે તમારી જ પ્રતી ા કરીએ છીએ. અમને ઓળખ્યા તો ખરાને?’

એ જ શ્રીમતી રાધા વેગુગોપાલ હતા.

ડાઈનિંગ ટેબલ પર જમવા બેઠેલા ડૉ. વેગુગોપાલ ભોજન છોડીને અમને મળવા દોડી આવ્યા. મારો હાથ પકડીને એ બોલી ઊઠ્યા : ‘ક્યારના તમારા ફોન ધુમાવીએ છીએ, પ રિંગ જ જાય છે. ક્યારે આવ્યા?’

‘બપોરના પ્લેનમાં. પ ડૉક્ટર

સાહેબ, અમારો પુત્ર.....?’ પત્નીએ ચિંતાતુર સ્વરે કહ્યું.

‘ડોન્ટ વરી. એ ખૂબ જ સહીસલામત છે. હાથે પગે થોડું વાગ્યું છે, મોં પર થોડા બ્રીસ છે, પ એ તો બે-ચાર દિવસમાં મટી જ...’

‘પ એ છે ક્યાં?’

‘હું એને હોસ્પિટલમાંથી મારા ઘેર લઈ આવ્યો છું. એ જ્યારે બધા સાથે અહીં હોસ્પિટલમાં આવ્યો ત્યારે હું હાજર હતો. એ પછી પે ન્ટની યાદી વાંચી કે તુરત જ હું તમારા સનને મળ્યો. કાલીમ્પોંગની ઓળખા તાજી કરાવી. ત્યાં મેં પર્સનલી એને ટ્રીટમેન્ટ આપી છે. પ રહી સરકારી હોસ્પિટલ! અજાણ્યા પ્રદે માં આવી પરિસ્થિતિમાં એ મુંઝાઈ ન જાય એટલા માટે મારે ત્યાં લઈ આવ્યો છું. મારી ડોટર અને સનની એને કંપની મળે અને....’

અમે વાતો કરતા હતા ત્યાં ડોરબેલ વાગી.

ડૉક્ટરની યુવાન પુત્રી કોલેજથી પાછી આવી હતી. આવતાવેંત જ એ પૂછ્યું, ‘પપ્પા, હાવ ઈઝ મિ. કાલીમ્પોંગ?’

ડૉક્ટર ખડખડાટ હસી પડ્યા અને મારી સામે જોઈને કહે : ‘મારી પુત્રી એને મિ. કાલીમ્પોંગ કહીને જ બોલાવે છે.’ પછી પુત્રી સામે જોઈ કહ્યું, ‘આમને તું ઓળખે છે? એ તારા મિ. કાલીમ્પોંગના પપ્પા-મમ્મી થાય અને આ છોટે કાલીમ્પોંગ....’

અમે ફરી હસી પડ્યા.

ડૉક્ટર અમને એક એરકંડિ ન્ડ બેડરૂમમાં લઈ ગયા કે જ્યાં અમારા પુત્રને રાખવામાં આવ્યો હતો. એ ડૉક્ટરના પુત્ર જોડે તરંજ રમતો હતો.

ડૉક્ટરને ત્યાં ત્ર દિવસ રોકાઈ જ્યારે અમે પુત્રને લઈને ઘેર પાછા ફર્યા ત્યારે અમારા મનમાં સતત એક જ વાત ઘોળાતી હતી. વર્ષો પહેલાં એક અજાણ્યા પ્રદે માં એક અજાણ્યા કુટુંબને એક રાત સાથે રહેવા દેવાનો જે ઉપકાર અમે દ વ્યો હતો એનો અનેકગ ા બદલો આજે એમ અમને વાળી આપ્યો હતો.

સદ્ભાવનાની સુવાસ વર્ષો પછીયે મહેકતી હતી. ■

વડીલો માટે ઘેરબેઠા નેચરોપેથી સારવાર

ઈમર વધવાની સાથે શરીરમાં રોગોનું પ્રમાણ વધતું જાય છે. શરીરમાં જુદા જુદા રોગોએ કાયમી સ્થાન જમાવી દીધું હોય છે. જુદા જુદા રોગો માટે અનેક જાતની દવાઓ લેવી પડતી હોય છે. જે સરવાળે તો નુકસાન જ કરે છે. જીવન અસહ્ય બની જાય છે, જીવનનો પંથ કપાતો નથી. વડીલોની આ બધી તકલીફોમાં સહાયભૂત થવા અમોએ નેચરોપેથી દ્વારા નવી જ સારવાર વિકસાવી છે જેનાથી શરીરના અગત્યના અવયવો જેવા કે મગજ, લીવર, હાર્ટ, કિડની, આંખો વિ.ને નવી જ શક્તિ મળે છે. લોહીનું સરક્યુલેશન સુધરતાં બ્લડ પ્રેશર નિયંત્રણમાં આવે છે. દર્દો સામે લડવા માટે ઈમ્યુન સીસ્ટમ, સેલ્ફ કિફેન્સ સીસ્ટમ જાગૃત થાય છે. માનસિક પરિસ્થિતિમાં પણ ઘણો સુધારો આવે છે. આ સારવાર ઘેર બેઠા કોઈપણ દવા વગર લઈ શકાય છે. સારવાર લેવા માટે આપે ફક્ત પાસપોર્ટ સાઈઝનો ફોટો તથા તકલીફની સંપૂર્ણ વિગત આપવી પડે. સારવારનો માસિક ખર્ચ રૂા. ૨૧૦૦/- આવે છે અને ઓછામાં ઓછા ૩ માસ સારવાર લેવી અનિવાર્ય છે.

સારવાર માટે મળતી ફી ની સંપૂર્ણ રકમ જીવદયામાં વાપરવામાં આવે છે.

ખીવાન્દી મંગલ ભુવન, પાલીતાણા.

અત્રે નવ્વાણું યાત્રા અર્થે આવવાનું થયું અને તે સમયમાં ઢીંચણના દુઃખાવા વિગેરે થવાથી તપાસ કરતાં ખીમત યાત્રિક ભવનમાં અરિહંત સારવાર કેન્દ્રના ડૉ. ઉપેન્દ્રભાઈ એસ. શાહની સાત દિવસ ટ્રીટમેન્ટ લેતાં ખૂબ સારો અનુભવ રહ્યો. અનુકૂળતા આવી તે માટે ડૉ. ઉપેન્દ્રભાઈના આ સેવાકાર્યની અમો ખૂબ ખૂબ અનુમોદના કરીએ છીએ. આ નિઃસ્વાર્થ સેવાનો ઘણા પૂજ્યો તથા ગૃહસ્થો લાભ લે છે અને નિરોગીપણાને પ્રાપ્ત કરીને શાતા પ્રાપ્ત કરે છે તે બદલ ધન્યવાદ.

આચાર્ય સિંહસેન સૂરિના ધર્મલાભ, તા. ૨૯-૧-૨૦૧૪

અરિહંત સારવાર કેન્દ્ર

“દીપિકા”, માલેકવાડી સ્ટેશન રોડ, હરીયાળા પ્લોટ નં. ૧૩૮-બી, ભાવનગર-૩૬૪ ૦૦૧.

ડૉ. ઉપેન્દ્રકુમાર એસ. શાહ
(એન.ડી.)

મો. ૦૯૪૨૬૨૫૫૩૦૫

સાદી સરળ ઉપચાર પદ્ધતિ દ્વારા તીવ્ર - જીર્ણ - અસાધ્ય રોગની સારવાર

દર સોમવારથી શનીવાર સવારે ૯.૦૦થી ૧૨.૦૦ બપોરે ૩.૦૦થી ૬.૦૦ (એપોઈન્ટમેન્ટ લઈને મળવા આવવું.)

• પ્રો. સૂર્યકાંત ભટ્ટ •

આપ દે માં અનેક પ્રકારની પ્રાદેશિક અસમતુલા દૃશ્યમાન થાય છે. કોઈ પ્રદેશ નદી કિનારે, તો કોઈ સમુદ્ર કાંઠે. પહાડી પ્રદેશો કે રાજ્યોમાં આજે માનવ વસવાટ છે. આવા પ્રાદેશિક વિસ્તારો નિસર્ગદત્ત છે. અમુક પ્રદેશો એવા છે કે જ્યાં જમીનમાંથી લિગ્નાઈટ, બોક્સાઈટ, બેન્ટોનાઈટ જેવી ખનિજ સંપત્તિ સાંપડે છે તો કોઈ ઘટાટોપ વૃદ્ધિ ધરાવતી જંગલીય વિસ્તારો જોવા મળે છે. જ્યારે કોઈક પ્રદેશોમાં ગેસ તેલ સાંપડે છે. આજે એવો કોઈ પ્રદેશ જોવા મળતો નથી કે જે પ્રદેશમાં નૈસર્ગિક તમામ ચીજવસ્તુઓની પ્રાપ્તિ થાય.

ભારત ખેતીપ્રધાન દેશ છે. આજે પણ લગભગ બાસઠ ટકા લોકો ખેત વ્યવસાય સાથે સંલગ્નિત છે. ભૂસ્તરશાસ્ત્રીઓ અને ખગોળ વિદ્યાના સંલેખો જાણે છે તે પ્રમાણે આ પૃથ્વી પર ૭૧% ભાગમાં ખાતે છે, માત્ર ૨૮%માં જમીન છે. ભારતને આમાંની ૨.૨% જમીન પ્રાપ્ત થયેલી છે. જે પર વિશ્વની વસતીની ૧૬% વસતિ વસી રહી છે. જો સમયસર અને પ્રમાણસર વરસાદ આવે તો ધનધાન્યના ઢગલા થઈ જવા પામે. પરંતુ ક્યારેક અતિવૃત્તો ક્યારેક અનાવૃત્તિનો સામનો ભારતના ખેડૂતોને અવશ્ય કરવો પડે છે. ઉપજ ઓછી થતાં કે પછી તીડ, વાવાઝોડું, ભૂકંપ, અનાવૃત્તિને કારણે પાકનો નાશ થતાં ખેડૂતને દેવું કરવું પડે છે. આઝાદી પહેલાં જમીનદારી પદ્ધતિના અનેક દોષો હતા. તેથી જ કહેવાતું કે “ભારતનો ખેડૂત દેવામાં જન્મે છે, દેવામાં જીવે છે અને મૃત્યુ બાદ દેવું મૂકી જાય છે.” કહેવાય છે કે, “India is a rich Country but her inhabitants are poor.” અમીર ભારતમાં ગરીબો વસે છે. ભારતના ખેડૂતોને ખેતવ્યવસાય છોડવા મજબૂર કર્યા હોય તો તે છે જમીનનું ખંડ વિભાજન અને ઉપવિભાજન. કોઈ ખેડૂતની

જમીન બેન્ક રાજ્યોના ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં હોય તો પોતાના વારસદારોમાંના પ્રત્યેકને જે તે રાજ્યના ગામડાંની જમીનના ભાગ પાડી વારસામાં આપતા રહે છે. મોટા ભાગે કોઈ એક ગામડાંનો ખેડૂત પોતાના વારસદારોને માલિકીની જમીનના ભાગ પાડી માલિક બનાવે છે. આવું વં પરંપરાગત ચાલતાં બે - ચાર પેઢી પછી જમીનનો નાનો ટુકડો વારસદાર પાસે રહી જાય. જેમાંથી ખેત પેદાશની પ્રાપ્તિ અલ્પ થતાં રોજગારી માટે ખેડૂતોને હેરોમાં પ્રયાજ કરવું પડે છે. અતિ વસતિ, ગરીબી, અલ્પ આવક કે બેરોજગારી, અભિવૃદ્ધિના કારણે આવા ગ્રામ્ય ખેડૂતો કે મજદૂરો હેરો તરફ મીટ માંડે તે સ્વાભાવિક જ છે.

હેરોમાં નાના મોટા અનેક ઉદ્યોગો, ઝડપી વાહન વ્યવહાર, મનોરંજનના સાધનો, હોટલ વ્યવસાય કે હાથલારીમાં વેચાતી ખાતેની ચીજવસ્તુઓ વેચનારા પાસે પણ મજૂરી મળી રહે છે. તેથી હેરોમાં ગ્રામ્યપ્રજા ધસી રહી છે. આરોગ્ય હેરો વિસ્તારો વધતા જાય છે, ગામડાં તૂટતા જ જાય છે. જો આપણે માત્ર અમદાવાદનો દાખલો લઈએ તો અમદાવાદનો વિસ્તાર ૧૯૨ ચો.કિ.મી. હતો. આજે ૪૧૨ ચો.કિ.મી. થયો છે. અમદાવાદની સમીપના ગામડાંઓનો આમાં સમાવેશ થઈ ગયો છે. બીજી તરફ મુંબઈમાં દહીંસરથી પાલઘર સુધી બિલ્ડિંગોનો રાફડો ફાટ્યો છે. આજે તો એક સર્વે મુજબ દેશના ૬૫૦ જિલ્લાઓમાંથી માત્ર ૧૦૦ જિલ્લામાં જ ગ્રામ્ય સંસ્કૃતિ દૃશ્યમાન થઈ રહી છે.

હેરોમાં રોજગારી મળે પરંતુ આવાસની સગવડો ન હોવાને કારણે લોકો ઝુંપડા બાંધીને રહે છે. આ ઝુંપડપટ્ટી વિસ્તારો અતિ ગંદકીભર્યા છે. ગંદા પાણી રેલાતા હોય છે. પરિણામે માખી મચ્છરોના ઉપવૃત્તિ આ

વિસ્તારના લોકો ભયાનક બીમારીઓમાં સબડતા હોય છે. પેટનું પૂરું કરવા આવા લોકો દારૂની વેંચસાટ, અન્ય કેફી પીણીની વેંચસાટ, જુગાર, વેશ્યાવૃત્તિ કે લોહીના વ્યાપાર દ્વારા ગુજરાન ચલાવે છે. ગુંડાગીરી કરવી કે ચોરી લુંટફાટ કરવી એ તો બધું આ લોકો માટે સામાન્ય બની ગયું છે. ગામડાંમાંથી કેટલાક એવા લોકો હેરોમાં રોજગારી મેળવે છે કે જેઓ થોડા ધનવાળા છે. તેઓ પોતાની જમીનો ખેત મજૂરોને ખેડવા આપી દે છે. પરિણામે પ્રશ્ન ખેત પેદાશના ઉત્પાદનનો થઈ રહ્યો છે.

ડાહ્યા અને વિદ્યાલ શાસ્ત્રકારોએ તો વર્ણવીને નીતિ સૂત્રો આપ્યા છે તે મુજબ, “ખેડૂતો અનાજ, શાકભાજી અને ઘાસચારાનું ઉત્પાદન નહિ કરે તો ભવિષ્યમાં લોકોની જીવાદોરી ટૂંકી થઈ જશે. કારણ અનાજ આપણી મુળભૂત જરૂરિયાત છે. માટે જ કહેવાયું છે કે, “A Farmer is a Father of Nation.” ખેડૂત જગતનો તાત છે.

આજે તો આરોગ્ય હેરોને હેરોને કદરૂપા બનાવ્યા છે. ઈ.સ. ૨૦૩૦ને લગતાં રાષ્ટ્રીય હેરો નિર્માણ પ્રક્રિયાને ઓપ અપાયો. જેનું ૭૦% કામ બાકી છે. થોડી ધનવાળી બિલ્ડિંગો પણ પર્યાવરણના જોખમો ઊભા કરે છે. “સેન્સર ફોર સાયન્સ એન્ડ એન્વાયરમેન્ટ” સી.એ.એસ.આઈ.ના લેટેસ્ટ અહેવાલ મુજબ ચેન્નાઈ - મુંબઈ કે જ્યાં વાતાવરણમાં ભેજ વધારે છે ત્યાં કાયથી એરટાઈટ મકાનોને સ્થાને ખુલ્લા બારીબાર ૧ જરૂરી છે. આરોગ્ય મકાનોના બાંધકામથી કાર્બનનું ઉત્સર્જન ખૂબ જ વધી રહ્યું છે.

“સૌનો સાથ સહુનો વિકાસ”ના સૂત્ર હેઠળ નવી સરકારે ગરીબોની રખવાળી અને (અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૪૫ ઉપર)

ચિંતાઓ, તનાવ, પરેશાની - આ બધા પરિસ્થિતિથી લડવાથી દૂર નથી થતાં પણ આપણી અંદરની કમજોરીને દૂર કરવાથી જ નષ્ટ થઈ શકે છે.

પુરાતત્વીય ખજાનો : ભદ્રેશ્વર

• નરેશ પી. અંતાણી •

અનેક સંસ્કૃતિઓના સુમેળથી નિર્માયેલી નોખી કચ્છી સંસ્કૃતિના દર્શન કચ્છમાં ઠેર ઠેર રહેલા વિલ્પ, સ્થાપત્ય અને પુરાતત્વીય અવશેષોમાં આપને થાય છે. ધોળાવીરા, ખીરસરા, કુરન, વિકારપુર, કાનમેર સહિતની અનેક પુરાતત્વીય વારસાથી સભર પ્રાચીન વસાહતો માટે આજે ગુજરાત અને કચ્છ ગૌરવ લઈ રહે છે. આજ રીતે એક સમયના ભવિતી અને હાલના ભેશ્વર અને તેની આસપાસના અનેક પુરાતત્વીય અવશેષો સંલેખો માટે આકર્ષણનું કેન્દ્ર બન્યા છે. જાપાન સહિતના દેશો પણ આ પ્રદેશ તરફ આકર્ષાયા છે. પુરાણોમાં ભવિતી નગરી તરીકે જેનો ઉલ્લેખ કરાયો છે તેવી આ પ્રાચીન નગરીના ધ્વંસાવશેષો, મંદિરો અને મસ્જિદોના ખંડેરો અને અહીંથી મળતાં પુરાતત્વીય આધારો આ નગરીની પ્રાચીનતા અને મહત્તાનો ખ્યાલ આપે છે.

સામાન્ય પ્રજામાં ભેશ્વર આજે તેના પ્રાચીન જૈન તીર્થ 'વસઈ'થી વધારે જાણીતું છે. પરંતુ જૈનતીર્થની સાથે સાથે ભદ્રેશ્વર અને તેની આસપાસના આવેલાં એટલાં જ સ્થાનોથી નવી પેઢી ઓછી માહિતગાર હશે. આ સ્થાનોનું સંશોધન અને ઉત્ખનન આ સ્થાળની પ્રાચીનતાને ઉજાગર કરવા માટે જરૂરી બન્યું છે; એ સ્થાળોની અગત્યતા તરફ અંગૂલી નિર્દેશ કરવાનો અને કાળની ગતિમાં વિસરાઈ ગયેલા આ સ્થાળોનો પરિચય કરાવવાનો આજનો ઉપક્રમ છે.

ભેશ્વરના પ્રાચીન જૈન દેરાસરની પ્રાચીનતા અંગે અનેક મતમતાંતરો પ્રવર્તે છે. એક ક્વિવંદતી મુજબ આજથી અંદાજે ૨૫૦૦ વર્ષથી વધારે સમય અગાઉ ઈસવીસન પૂર્વે ૪૪૮માં દેવચંદ્ર નામના ગૃહસ્થે અહીં મંદિર બંધાવ્યું અને તેમાં જૈન તીર્થંકર પાર્શ્વનાથની

પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. અનેક વખત જિર્ણોધાર પામેલાં આ જૈન દેરાસરનો સૌ પ્રથમ વખત જિર્ણોધાર કુમારપાળે કરાવ્યો. એ પછી સંવત ૧૩૧૫માં જગડુ અને અને એ પછી આ તીર્થની હાલત જોઈ સંવત ૧૮૨૦માં જૈન મુનિ ખંતવિજયજીએ કચ્છના રાવ પ્રાગમલજી અને દેવજીની સહાયથી કરાવ્યો. આ પછી બ્રિટિશ રોના કચ્છના રાજદ્વારી પ્રતિનિધિ કેપ્ટન મેકમર્ડોએ ઈસવીસન ૧૮૧૬માં તેનો જિર્ણોધાર કરાવ્યાની નોંધ મળે છે. સંવત ૧૮૩૮ના મહાસુદ ૧૦ ના દિવસે માંડવીના ઠેકાણે તેજીના પત્ની મીઠાબાઈએ પણ તેનો જિર્ણોધાર કરાવ્યાની વિગતો નોંધાઈ છે.

આમ, અનેક ચઢાવ ઉતારના મૂક સાથે એવા ભેશ્વર જૈન તીર્થનો છેલ્લો જિર્ણોધાર કરવાની અનિવાર્યતા ઈસવીસન ૨૦૦૧ના ધરતીકંપને કારણે આવી પડી. આ ભૂકંપમાં જિનાલયને વ્યાપક નુકસાન થતાં કચ્છ અને બૃહદ કચ્છના દાતાઓના સહયોગથી ૧૫ કરોડથી વધારેના ખર્ચથી આ કાર્ય પણ સંપન્ન થયું છે.

છેલ્લા જિર્ણોધારના કાર્ય દરમ્યાન પાયાના ખનન દરમ્યાન જૈન તીર્થંકરની અનેક પ્રતિમાઓ મળી આવી હતી. પરિણામે પ્રજામાં એ સમયે કુતૂહલ પેદા થયું હતું. પરંતુ ભેશ્વરના આ પ્રાચીન જિનાલયનો અનેક વખત જિર્ણોધાર કરવામાં આવ્યો છે એટલે સ્વાભાવિક છે કે દરેક જિર્ણોધાર સમયે ખંડિત પ્રતિમાઓના સ્થાને નૂતન અખંડ પ્રતિમાઓનું સ્થાપન કરવામાં આવે. ખંડિત પ્રતિમાઓને પૂજવામાં આવતી નથી. અગાઉના સમયમાં સંગ્રહાલયોની રચના કરવા જેવી સભાનતા કદાચ નહોતી. આથી આ ખંડિત પ્રતિમાઓને દરિયામાં પધરાવી દેવામાં આવતી અથવા તો જમીનમાં દાટી દેવામાં આવતી.

આમ, ભેશ્વરના જૈન તીર્થની આ ખંડિત પ્રતિમાઓ પણ દર વખતે જિર્ણોધાર સમયે દાટી દેવામાં આવી હોય, જે પ્રાપ્ત થઈ હોય.

વર્તમાન સમયમાં સોમનાથ, લોથલ, મોઢેરા, વડનગર, ધોળાવીરા, વડનગર વગેરે સ્થળોએ આવેલા પ્રાચીન મંદિરોમાંથી પ્રાપ્ત ખંડિત પ્રતિમાઓ, વિલ્પો અને અન્ય અવશેષોને જાળવી રાખવા તથા પ્રવાસીઓ અને સંલેખકોના માર્ગદર્શન માટે સ્થળ સંગ્રહાલયોનું નિર્માણ કરાયું છે. ભેશ્વર ખાતે પણ હાલમાં પ્રાપ્ત ખંડિત પ્રતિમાઓ તથા ૨૦૦૧ના ભૂકંપમાં જિનાલયને નુકસાન થતાં જે પ્રતિમાઓ અને વિલ્પો ખંડિત થયા હોય તે તમામને જાળવી રાખવા આવું જ સ્થળ સંગ્રહાલય ભેશ્વર ખાતે જ આકાર પામે તો લોકોને ઉપયોગી થાય એમ છે. પાલિતા ખાતે પણ આવું સંગ્રહાલય છે.

ભેશ્વરની જાહોજલાલીમાં જગડુ નો ફાળો સવિશેષ રહ્યો છે એ ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ હકીકત છે. એ સમયની ભવિતી નગરીમાં કેવા મહેલો અને મોલાતો હોય તેની તો કલ્પના જ કરવાની રહી. પરંતુ એ સમયની જગડુ ની મોલાત તરીકે જાણીતો જગડુ નો મહેલ, જગડુ ની બેઠક તરીકે જાણીતી ઈમારતના વિભાજનો એ અતીતની ભવ્યતાના દર્શન કરાવે છે.

ભેશ્વરથી દોઢેક કિલોમીટર દૂર ચોખંડા ખાતે નાળેશ્વર મહાદેવનું મંદિર છે. લોકજીભે તે ચોખંડા મહાદેવ તરીકે વધારે જાણીતું છે. આ મંદિર પણ ભૂકંપમાં ધ્વસ્ત થયું હતું. તેનો પણ જિર્ણોધાર સંપન્ન થયો છે. આ મંદિરના ઓટલા પર સિધ્ધરાજ જયસિંહના ઇસનકાળના પાછલાં વર્ષોનો સંવત ૧૧૮૫નો એક વિલાલેખ જડી દેવાયો હતો. આ વિલાલેખ ભૂકંપ પછી ગૂમ થઈ ગયો હતો. જો કે પાછળથી તે બે ટુકડાઓમાં મળી

કામનાં બોજા કરતાં તેની ચિંતા તેને મારી નાખે છે.

આવ્યો છે અને તેને સુરક્ષિત રીતે મૂકવામાં આવ્યો છે.

ઓખંડા મહાદેવના જિર્ણોધારના કાર્ય દરમ્યાન વધુ એક વિલાલેખ મળી આવ્યો છે જેનું હજી વાંચન બાકી છે. એ વંચાયા પછી આ સ્થળના ઇતિહાસના વધુ સોનેરી પૃષ્ઠો ખોલી કાઢે.

માંડવી-ગાંધીધામના રાજમાર્ગથી ભેશ્વરના અંદરના ભાગે પ્રવે તાં ડાબી તરફે એક આલી ન ભગ્ન ઈમારતના અવેષો નજરે પડે છે. આ ઈમારત અર્ધ દટાયેલી હાલતમાં છે. જેના મોટાભાગના વિલાસ્તંભો જાડા અને લાંબા છે. પ્રથમ નજરે જોતાં જ તે ભૂતકાળની કોઈ ભવ્ય ઈમારતના ભગ્નાવેષો હોવાની સાબિતી પૂરે છે.

આ ઈમારતને મોટાભાગના લોકો જગડુ ના મહેલ તરીકે ઓળખાવે છે, તો કેટલાક તેને 'સોળથંભી મસ્જિદ' તરીકે પણ ઓળખાવે છે. પરંતુ તે માનવા માટે તાત્કાલિક કોઈ કારણ નજરે પડતું નથી. કાર કે આ ભગ્ન ઈમારતમાં ૧૬થી વધારે સ્તંભો જોઈ કાય છે. પૌથી વધારે તો આ લખનારે ગેલા છે. તેથી તેને સોળ સ્તંભી કેવી રીતે કહી કાય? હા, સો સ્તંભી ઈમારત કોઈ કાળે તે હોઈ કે છે. આમાં હકીકત તું તે જા વા આ મહેલનું પૂર્વ ઉત્ખનન થવું જરૂરી છે. આ મહેલનું સ્થાપત્ય જો કે તે હિન્દુ ઈલાનીનું હોય તેવું જાય છે. આ મહેલનું પૂર્વ ઉત્ખનન થયા પછી જ કોઈ નિષ્કર્ષ પર આવી કાય.

આ ઈમારતથી ભેશ્વર ગામ તરફ આગળ વધતાં ખીમલી મસ્જિદ તરીકે જાણીતી મસ્જિદ આવે છે. આ મસ્જિદ જગડુ ના પોતાના મિત્ર ખીમલી પંજારાની યાદમાં બંધાવ્યાની નોંધ 'જગડુ નિરિત' માં છે. આ મસ્જિદમાં કુફી ભાષામાં લખા છે. મસ્જિદથી થોડે દૂર 'લાલ ના બાઝ'નો કૂબો પણ નજરે પડે છે.

● દુદા હરિજનની વાવ :

ભેશ્વર જિનાલયથી થોડે દૂર દુદા હરિજનની વાવ આવેલી છે. આ વાવ પાટ ની રાજીની વાવ કે અડાલજની યાદ અપાવે એવી સુંદર એક સમયે હોવી જોઈએ. સાત મજલાની આ વાવના ચાર મજલા તો આજે પણ જોઈ કાય છે. આ વાવ જગડુ ના મિત્ર દુદાની યાદમાં બંધાવાઈ હોવાની નોંધ મળે છે. જેના નિર્મા માં જગડુ ના ભેશ્વર જિનાલયમાં કરેલા ખર્ચ કરતાં એક દોકડો વધારે ખર્ચ કર્યો હોવાથી તેને 'દોકડા વાવ' તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. વાવની એક વિલા સત્તર ફૂટ લાંબી છે.

● ફૂલસર તળાવ :

'જગડુનિરિત' માં કરાયેલી નોંધ મુજબ ભેશ્વરના તળાવ સાથે કુમારપાળ અને મૂળરાજ સોલંકીના નામો જોડાયેલા છે, જેનું ખોદકામ જગડુ ના કરાવ્યું હતું. હાલનું ભેશ્વરનું ફૂલસર તળાવ એ જ એ સમયનું જ તળાવ હોવાનું કહેવાય છે.

આ ઉપરાંત ભેશ્વરની આસપાસ પિંજોરા પીર, ખંડિત દોરી, આ બો પીર, આ પુરાનું મંદિર, ભૂતેશ્વરનું મંદિર વગેરે પણ ખંડિત હાલતમાં જોઈ કાય છે.

આમ, ભેશ્વર અને તેની આસપાસ આવેલાં આ તમામ પુરાતત્વીય સ્થાનો અંગે સંશોધન કરવામાં આવે અને જરૂર જાય ત્યાં ઉત્ખનન કરવામાં આવે તો આ તીર્થની પ્રાચીન જાહોજલાલીની ઘણી અપ્રગટ કથાઓને પ્રકાશમાં લાવી કાય.

'ભૂમા નિકેતન', ૨૨/બી, શિવમ્ પાર્ક,
નાનાયક મંદિર પાસે, રીંગ રોડ, ભુજ, ૬૨૪-૩૭૦ ૦૦૧.
ફોન : (૦૨૮૩૨) ૨૪૩૨૪૨, ૨૦૪૩૭૨, મો. ૯૯૯૯૨ ૨૦૪૭૮

હું અને તું - આ દાસ્તાન સનાતન (૫)

(અનુસંધાન : પાના નં.-૩૯ ઉપરથી ચાલુ)

એવા મારા મિત્ર મોતીરામ મીરચંદા નાં મને અસલ ફારસી ભાષામાં એ કાવ્ય સંભળાવ્યું હતું. સાથોસાથ પ્રત્યેક પંક્તિનો અંગ્રેજી અનુવાદ તેઓ મને કહેતા ગયા જે હું લખતો ગયો :

“હું” અને “તું” ની આ રમત છે;
જો ‘હું’ બની જાઉં ‘તું’ અને ‘તું’ બને ‘હું’
જો હું પ્રાણ અને તું પ્રાણાધાર
તો પછી
હવે કોણ કહી શકે ‘હું’ અને ‘તું’ જુદા.”

ફરીફરીને હું એકરાર કરતો રહી કે તેં મને ફૂલોની જેમ સદા તારા દિલમાં સાચવ્યો છે; એટલે કે મને તારામાં સમાવી લીધેલ છે. સૂફી કવિની ઉપરોક્ત રચનાના અનુવાદ પછી એકવીસ વર્ષે એ કવિતાનો મર્મ મને ઉપલબ્ધ થયો છે.

(કમશ:)

એન-૪૫, ગાંધીધામ, ૬૨૪-૩૭૦ ૨૦૧.
ફોન : (૦૨૮૩૬) ૨૨૧૫૨૬, ૨૨૦૮૭૭

ભારતમાં પ્રાદેશિક ભિન્નતા અને શહેરી વસવાટ

(અનુસંધાન : પાના નં.-૪૩ ઉપરથી ચાલુ)

આવાસ આપવા વચનો આપી દીધા છે. નવી આવાસ યોજનાઓમાં ગુજરાત રાજ્યના પાટનગર ગાંધીનગરના સેક્ટરોની જેમ આવાસ સંકુલો બંધાય કે જેમાં ગીચતા ન હોય. લાઈટ - પાણી - ગટર - સફાઈની સુચારૂ વ્યવસ્થા હોય. પ્રત્યેક સેક્ટરોના બોર્ડ રસ્તા પર હોય, સેક્ટરોમાં નિકાલ, અનાજ - કરિયા ના આદિની દુકાનો, બાલ ના, કીડાંગ , બાગ-બગીચા, પુસ્તકાલય, આરોગ્ય કેન્દ્રો હોય, વોર્કિંગ ટ્રેક અને જીવન જરૂરિયાતની ચીજવસ્તુઓ મેળવવા દુકાનો તથા સીટીબસ, રી ડી, ટેલીના સ્ટેન્ડ એ સમયની માંગ છે. હવેના હેરી નિર્મા કે હેરી વિકાસના કામો એક ચોક્કસ પ્રકારની વિચારસરળી માંગી લે છે. ભારતનું આગામી સો વર્ષના વિકાસનું ચિત્ર મગજ સામે રાખીને હેરી વિકાસના નિર્માતાઓએ અવશ્ય ચાલવું પડે.

(લેખક ભુજની શ્રી આર.આર. લાલન કોલેજના અર્થશાસ્ત્રના નિવૃત્ત પ્રાધ્યાપક છે.)

૬/એ, લીમડા લાઈન, સંસ્કાર નગર,
ભુજ, ૬૨૪-૩૭૦ ૦૦૧. મો. ૯૫૨૫૨૩૪૩૬

દુ:ખની તો સીમા હોય છે, પણ ચિંતા અસીમિત હોય છે.

પ્રજાતંત્ર

સખાવતી નાણાંમાંથીય તંત્રની નફાખોરી?

• શશીકાંત ઠક્કર - એડવોકેટ •

ગુજરાત રાજ્યના ચેરિટી તંત્રનો વહીવટ તદ્દન અનિયંત્રિત છે તે અંગેની વિગતવાર આંકડાઓ સહિતની માહિતી સાથે અગાઉ આ કોલમમાં વિ દ્ વ ૧૧૮ કરી હતી. એનાથી અગાઉ 'જાહેર ટ્રસ્ટો - નિયંત્ર અને પ્રશ્નો' એ વિષય પર તા. ૧૦-૧૨-૯૫, તા. ૧૭-૧૨-૯૫ અને તા. ૨૪-૧૨-૯૫ ના ત્ર લેખો દ્વારા વિવિધ પ્રશ્નોની છ ૧૧૮ કરી હતી. સન ૧૯૯૭માં ૮મી ઓગસ્ટે ગુજરાત રાજ્યના કાયદાખાતાના સચિવ પ્રભાકરભાઈ ધોળકિયાની કચ્છની મુલાકાત સમયે કચ્છના અગ્રગણ્ય સખાવતી ટ્રસ્ટોના પ્રતિનિધિઓએ રજૂ કરેલા પ્રશ્નોની માહિતી અને મળેલા પ્રતિભાવની વિગતો તા. ૩૧-૮-૯૭ ના લેખમાં આપી હતી. આ પછી તા. ૮ મી મે ૧૯૯૮ ના ભેશ્વર મુકામે તેમના સાંનિધ્યમાં યોજાયેલી બેઠકમાં ૫ વિવિધ પ્રશ્નો રજૂ થયા હતા. જેની વિગતો 'મંદિરોની જગ્યાઓ પર સરકારી હાથ' એ મથાળા હેઠળ તા. ૧૭-૫-૯૮ ના લેખમાં અપાઈ હતી જેના અનુસંધાને તા. ૯-૧૦-૦૩ ના લેખમાં સરકારી વહીવટ હેઠળ મંદિરોનો વિકાસ અવરોધાતો હોવાની વિગતો રજૂ થઈ હતી.

શ્રી ધોળકિયાના સમયમાં કેટલાક સામાન્ય પ્રશ્નોના ઉકેલો અંગે થોડી ઘ ૧ પ્રગતિ થઈ પરંતુ ત્યારબાદ મૂળભૂત પરિસ્થિતિમાં કોઈ ફેરફાર થયો નહીં. તેના પરિામે ચેરિટી તંત્રની કેવી દયનીય હાલત છે તેનો ચિતાર તંત્રના જ સન ૨૦૦૯-૧૦ના વાર્ષિક વહીવટી અહેવાલના આધારે તા. ૨૫-૧૦-૧૩ના આખ્યો હતો. અપેા એ હતી કે આપ ૧ ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓ આ અંગે સરકારમાં રજૂઆત કરી યોગ્ય ઉકેલ કરાવે પરંતુ તેવી કોઈ પ્રવૃત્તિ થયાનું જા વા મળ્યું નથી.

કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલના નેજા હેઠળ આવા જાહેરહિતના પ્રશ્નો અંગે નાણાટકે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં પબ્લિક લીટીગે ન પીટી નો રજૂ કરવા પ્રાથમિક વિચાર ૧ થઈ છે. આના અનુસંધાને તા. ૨૧-૫-૨૦૧૪ ના રાજ્યના ચેરિટીતંત્ર પાસેથી માહિતી અધિકાર કાયદા હેઠળ કેટલીક માહિતી માંગેલી. જેના સંદર્ભે મળેલી માહિતી અત્યંત ચોંકાવનારી છે અને તેથી એ સ્પ થાય છે કે પ્રજાહિતના કાર્યો માટે લોકો પાસેથી દાન-ફાળા ઉઘરાવી સરકારે કરવાની કલ્યા કારી પ્રવૃત્તિઓ કરતાં ટ્રસ્ટો પાસેથી ફાળો ઉઘરાવવામાં રાજ્ય સરકાર ભયંકર નફાખોરી કરી ટ્રસ્ટોનું િષ કરી રહી છે અને બીજી તરફ જેના માટે આ ઉઘરાું કરવામાં આવે છે તે સેવાઓ તદ્દન ખાડે ગઈ છે.

રાજ્યના સમગ્ર ચેરિટીતંત્રના અધિકારીઓ, કર્મચારીઓ વગેરેના પગારભથ્થા અને સમગ્ર તંત્રનો વહીવટીખર્ચ આ ટ્રસ્ટ ફાળામાંથી ચુકવાય છે. સરકારને એક પૈસાનો ૫ ખર્ચ કરવાનો હોતો નથી. કાયદા મુજબ દરેક ટ્રસ્ટ પાસેથી તેની આવકના બે ટકાનો ટ્રસ્ટ ફાળો દર વર્ષે ઉઘરાવાય છે અને તે રકમનું અલાયદુ ફંડ રાખવાની અને તેમાંથી તમામ ખર્ચ કરવાની કાયદા મુજબની જોગવાઈ છે. આમ છતાં આ તંત્રમાં મોટાભાગની જગ્યાઓ ખાલી રખાઈ છે અને આઠેક અધિકારીઓને બબ્બે ત્ર - ત્ર જિલ્લાઓના ચાર્જમાં રખાય છે. દા.ત. કચ્છમાં ચેરિટી તંત્રના ચેરિટી કમિ નર અન્ય જિલ્લામાંથી કચ્છમાં મહિને એકાદ બે દિવસ કેમ્પ કરે છે અને કચેરીનો સમગ્ર વહીવટી માત્ર ત્ર જ ૧થી ચલાવાય છે. પરિામે મોટાભાગની કામગીરી સમયસર થતી નથી અને વર્ષો લંબાયા કરે છે.

ચેરિટી કમિ નર કચેરી અમદાવાદથી મેળવેલા સત્તાવાર આંકડા મુજબ તા. ૨૮-૫-૧૪ ની સ્થિતિએ સરકાર પાસે ટ્રસ્ટ ફાળાની ૧૩૩ કરોડ ૧૯ લાખથી વધારે રકમ બેલેન્સમાં છે જે પૈકી ૧૨૪ કરોડ ૨૬ લાખ બેન્કોમાં થાપ મુકાઈ છે અને ૭ કરોડ ૫૭ લાખ નર્મદા નિગમમાં રોકા કરવામાં આવી છે.

છેલ્લા ત્ર વર્ષની ફાળાની આવક ૩૮ કરોડ ૧૧ લાખની છે જે સરેરા વાર્ષિક રૂ. ૧૨ કરોડ ૭૦ લાખ થાય છે. તે સામે સમગ્ર તંત્રનો ત્ર વર્ષનો ખર્ચ રૂ. ૨૮ કરોડ પાંચ લાખ જેટલો છે. જે સરેરા ૯ કરોડ ૩૫ લાખ વાર્ષિક છે. આમ સરેરા વાર્ષિક ૩ કરોડ ૩૫ લાખ જેટલી રકમ બચત થતી રહે છે.

ફાળાની જે રકમ સરકાર પાસે બચત છે તેના રોકા માંથી મળતા વ્યાજની આવક જોઈએ તો જામીનગીરીઓના વ્યાજની ત્ર વર્ષની આવક રૂ. ૧૭ કરોડ ૩ લાખ જેટલી છે. જે સરેરા વાર્ષિક રૂ. ૫ કરોડ ૬૭ લાખ થવા જાય છે. બેન્ક થાપ િનું ત્ર વર્ષનું વ્યાજ રૂ. ૬ કરોડ ૧૮ લાખ થઈ છે. જે સરેરા વાર્ષિક રૂ. ૨ કરોડ ૬ લાખ થાય છે. આમ છેલ્લા ત્ર વર્ષની વ્યાજની આવક રૂ. ૨૩ કરોડ ૨૨ લાખ થઈ છે. જે સરેરા વાર્ષિક રૂ. ૭ કરોડ ૭૪ લાખ થાય છે.

આમ વાર્ષિક સરેરા ટ્રસ્ટ ફાળાની રકમ રૂ. ૧૨ કરોડ ૭૦ લાખ અને વ્યાજની વાર્ષિક સરેરા આવક રૂ. ૭ કરોડ ૭૪ લાખ મળી એકંદર વાર્ષિક આવક રૂ. ૨૦ કરોડ ૪૪ લાખ થાય છે. તે સામે વાર્ષિક સરેરા ખર્ચ રૂ. ૯ કરોડ ૩૫ લાખ થાય છે. આમ દર વર્ષ સરકાર પાસે સરેરા ૧૧ કરોડ ૯ લાખ રૂ. ની બચત થાય છે. આમ સરકાર ટ્રસ્ટ ફાળામાંથી તગડો નફો કરી રહી છે.

મુંબઈ રાજ્યમાં રતિલાલ પાનાચંદ ગાંધી વિ. મુંબઈ રાજ્યના કેસમાં સુપ્રીમકોર્ટે

જે માણસો વધુ પડતા વિચારવાની આદતવાળા હોય છે તેઓ ચિંતિત પણ વધુ રહે છે.

એ.આઈ.આર. ૧૯૫૪ એસસી ૩૮૮ વાળા ચુકાદાથી કર અને ફીની વ્યાખ્યા કરી સ્પર્ક્યું છે કે ફી નું ધોર જે તે બાબતે અપાતી સેવા માટે જરૂરી હોય તે પ્રમા માં હોવું જોઈએ. આથી ટ્રસ્ટ ફાળાની રકમ ચેરિટીતંત્ર માટેની જરૂરી રકમ સાથે સંકળાયેલી હોવી જોઈએ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર વિ. સાલ્વે ન આર્મિ એઆઈઆર ૧૯૭૫ એસસી-૮૪૬ સુપ્રીમકોર્ટની આ માર્ગદર્શિકાનો અમલ કરવા મહારાષ્ટ્ર સરકારે કાયદામાં સુધારો કરી જરૂરિયાત મુજબ ફાળાનો દર વખતોવખત નક્કી કરી કાય તેવી જોગવાઈ કરી છે.

આ ઉપરાંત મહારાષ્ટ્ર સરકારે નીચેના ટ્રસ્ટોને ફાળો ભરવામાંથી મુક્તિ પ આપી છે.

૧. જે ટ્રસ્ટોની એકંદર વાર્ષિક આવક રૂ. ૨૫૦૦૦ કે તેથી ઓછી હોય.
૨. જે ટ્રસ્ટો સેક્યુલર િના હેતુ માટે સંપૂર્ણ ત્યા કામ કરતા હોય.
૩. જે ટ્રસ્ટો આરોગ્ય સારવાર અથવા પુઓની સારવાર માટે સંપૂર્ણ ત્યા કામ કરતા હોય.
૪. જે ટ્રસ્ટો, અછત, દુષ્કાળ, પૂર અને આગ કે અન્ય કુદરતી આપત્તિ માટે સંપૂર્ણ કામ કરતા હોય અથવા આવા હેતુઓ માટે દાન ફંડ મેળવી તે તમામ રકમ તે જ હેતુઓ માટે ખર્ચતા હોય.

ગુજરાત રાજ્યના ઉપરોક્ત આંકડાઓનું તાર કાઢતાં એ સ્પ થાય છે કે સરકાર પાસે હાલ જે ૧૩૩ કરોડની થાપ છે તેનું યોગ્ય રીતે રોકા થાય તો તેમાંથી વાર્ષિક ૧૩ કરોડ જેટલું વ્યાજ પ્રાપ્ત થાય. જ્યારે સમગ્ર તંત્રનો વાર્ષિક સરેરા ખર્ચ માત્ર ૮ કરોડ ૩૫ લાખ છે. આમ ટ્રસ્ટ ફાળો સમૂહગો રદ કરી નાખવામાં આવે તો પ ચેરિટીતંત્ર માટે સરકારને પોતાના બજેટમાંથી એક રૂપિયો પ આપવો ન પડે.

કચ્છના ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓ પોતાની િસ્તમર્યાદામાં રહીને પ સરકારના કાયદાખાતા અને ના િખાતા સાથે આ બાબત ઉપાડી લઈને જરૂરી ફેરફારો કરાવે એ અપેક્ષિત છે.

મહારાષ્ટ્રના કેટલાયે વ્યક્તિગત ટ્રસ્ટોએ પ ફાળામાંથી મુક્તિ મેળવી છે. કચ્છના કેટલાયે સેવાભાવી ટ્રસ્ટો આજ ધોરે રાહત મેળવી કે છે. પરંતુ બોલે તેના બોર વેચાય એ ન્યાયે કચ્છમાંથી કોઈ અવાજ ઊઠતો ન હોવાથી પરિામ મળ્યુ નથી તે સ્વયંસિદ્ધ હકીકત છે.

પૂરક માહિતી

મુંબઈના શ્રી વર્ધમાન પરિવારની પ્રેસ નોટ મુજબ મુંબઈની વડીઅદાલતમાં મહારાષ્ટ્રના ત્ર જૈનસંઘો સંસ્થા દ્વારા એક જાહેર હિતની અરજી કરવામાં આવી હતી. જેમાં મુંબઈની વડી અદાલતની ડિવિઝન બેંચમાં એક વચગાળાનો આદે આપવામાં આવ્યો કે જેમાં ચેરિટી કમિ નર પાસે લગભગ ૪૩૧ કરોડ રૂપિયાની ફીક્સ ડીપોઝીટ તા. ૩૦-૯-૧૨ ની સ્થિતિએ હોવાથી તેના વ્યાજની આવક અને અન્ય આવક તેમના પ્રતિવર્ષના ખર્ચ કરતાં અધિક હોવાથી હાલ મહારાષ્ટ્રના ચેરિટેબલ અને રીલીજિયસ ટ્રસ્ટો પાસેથી ૨ ટકાનો સેસ આ કેસનો નિ ય ન આવે ત્યાં સુધી લેવો નહીં. આ દરમ્યાન હુકમ ઉઠાવી લેવા ચેરિટી કમિ નરે ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૩ માં અરજી કરી હતી જેનો એફીડેવિટ સ્વરૂપે જવાબ જૈન સંઘો તરફથી અપાતાં ચેરિટી કમિ નરે અરજી પાછી ખેંચી લીધી હતી. આથી તા. ૨૫-૯-૦૯ નો દરમ્યાન હુકમ અમલમાં છે તે મુજબ ૨ ટકાનો સેસ મહારાષ્ટ્રની સંસ્થાઓએ ભરવાનો રહેતો નથી.

કચ્છના જૈન સંઘો પ આ પ્રશ્ને જાગૃત થઈ કાયદાકીય કાર્યવાહી કરે તો બે ટકા ફાળામાંથી બધા ટ્રસ્ટોનો છૂટકારો થાય. આ બાબતમાં મુંબઈના વર્ધમાન પરિવારે તેમના રોકાયેલા એડવોકેટો દ્વારા મફત માર્ગદર્શન પૂરું પાડવામાં આવે તેવું ઉપરોક્ત પ્રેસનોટમાં જ િવાયું છે.

‘જલિયાણા’,

જૂના બસ સ્ટેન્ડની બાજુની ગલી,
જૂનાવાસ, માધાપર, ૬૨૭-૩૭૦ ૦૨૦.

મો. ૯૮૨૫૪ ૫૩૯૫૧

શુભ કાર્ય મહાન છે.... મુહૂર્ત નહીં
(અનુસંધાન : પાના નં.-૫૮ ઉપરથી ચાલુ)

જો આપે કર્મનો સિધ્ધાંત સ્વીકારતા હોઈએ તો સ્પ છે કે આપ તમામ સુખ-દુઃખ આપ ત કર્મોને આધીન છે. બીજું કોઈ એના માટે જવાબદાર નથી.

આપું સમગ્ર જીવન કર્મધીન છે :

મંગળ - શનિ - રાહુ - કેતુ આધીન નથી

સમુરતા - કમુરતા આધીન નથી

દેવીઓ - દેવતાઓ આધીન નથી

શુકન - અપશુકન આધીન નથી

શુભ - અશુભ આધીન નથી.

અરે! ખુદ તીર્થકર આધીન પણ નથી.

ઉપર જ િવેલા કોઈપ તત્ત્વ આપ ત કર્મના પરિામમાં ફેરફાર કરી કે એમ માનવું એ મોટી ભૂલ છે. બરાબર બાર ને ઓગ ચાલીસ મિનિટે પરેલાઓમાં કેટલાક સફળ થાય છે, કેટલાકને ત્યાં કલહ - કંકાસ થાય છે, કેટલાકના છૂટાછેડા થાય છે. બરાબર દેરા કે લાભ પાંચમે ખરીદેલી ગાડીનો પ એક્સિડન્ટ થાય છે.

જૈનો તો જાે જ છે કે કર્મોના પરિામથી તો ખુદ મહાવીર પ બચી ક્યા ન હતા.

આ આખીયે વાત શ્રદ્ધાળુઓ માટે નથી પણ રેશનાલિસ્ટો - એટલે કે ભુદ્ધિવાદીઓ - એટલે કે જેમની પાસે સ્વતંત્ર વિચારશક્તિ છે એવા લોકો માટે છે.

આર્ય સમાજના સ્થાપક સ્વામી દયાનાંદ સરસ્વતીએ પોતાના ગ્રંથ ‘સત્યાર્થ પ્રકા’માં જ્યોતિષની આકરી ટીકા કરી છે. તેમે તો જન્મ કુંડળીને ‘લોક પત્રિકા’ કહી છે. તેમે જ્યોતિષીઓ કઈ રીતે સમાજને છેતરે છે અને લૂંટે છે તે દ િંતો સાથે સમજાવ્યું છે. તે ઉપરાંત મંત્ર-તંત્રનું પ મિથ્યાપું પ દ વિલ છે. તથા કોઈ રુ િામાં ક િ દિવ્ય ક્તિ હોવાનો પ ઈન્કાર કરેલ છે.

આ બધું આપે ક્યારે સમજું?

આર.એચ./ર, પુણ્યશ્રી એપાર્ટમેન્ટ,

કાશીરામ અગ્રવાલ હોલ પાસે,

યુનિવર્સિટી રોડ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫.

ફોન : (૦૭૯) ૨૬૩૦૧૭૨૯

જો ચિંતા જ કરવી હોય તો ચારિત્ર્યની કે ઉગ્રતિની કરો.

ડાઘુઓ નીચે નમ્યા અને ડોલરબહેનની નનામી ઉપાડી અને 'રામ બોલો ભાઈ રામ' બોલતા ઘરની બહાર નીકળ્યા અને સ્મ 1ન તરફ ચાલ્યા ગયા.

ઘરનો બધો સ્ત્રી વર્ગ હળવો થયો. થોડી વાર તો પુત્રીઓ અને પુત્રવધૂઓ રડી, પ પછી િંત થઈ ગઈ. આવેલાં બધાં પ ઊભાં થયાં અને છૂટાં પડ્યાં. વડીલોએ પુત્રીઓને આશ્વાસન આપ્યાં અને ધીરજ ધરવા કહ્યું. પિતાને પ સંભાળવાની સલાહ આપી. બે-ત્ર વડીલ બહેનો પતિ પાસે પ ગયાં. તે તો આરામ ખુર 1 પર ઢીલા થઈને બેઠા હતા. તેમના ખભા પર હાથ મૂકી આશ્વાસન આપ્યું. તેમ ે ધીમેથી મસ્તક હલાવ્યું અને આકા તરફ આંગળી ચીંધી નિયતિ પર છોડી દીધું. બધાંએ મસ્તક હલાવ્યું અને 'ભગવાનની ઈચ્છા' કહી રજા લીધી.

ગૌરીબહેન પ ઊભાં થયાં. તે પ જેઠ પાસે ગયાં અને બે-ચાર મિનિટ ઊભાં. પછી "કાલે આવું છું" કહી રજા લીધી અને બહાર નીકળ્યાં. બહાર ઊભેલ િફરને ઈ 1રો કર્યો અને ઊભાં રહ્યાં. બે-ત્ર મિનિટમાં બી.એમ.ડબલ્યુ. ગાડી આવી અને તેમના પાસે ઊભી રહી. ધીમેથી તે પગથિયાં ઊતર્યા અને હળવેથી નમીને ગાડીમાં બેઠાં. િફરે દરવાજો બંધ કર્યો અને પછી ગાડી ચાલુ કરી અને ઘર તરફ લીધી.

ગૌરીબહેન પ લગભગ ઐસી વર્ષનાં હતાં. ડોલરબહેન જેવડાં જ. તે ભલે તેમનાં જેઠા 1 હતાં, પ બન્નેની ઉંમર લગભગ સરખી જ હતી. તેથી બન્ને બહેનપ 1ઓની જેમ જ રહ્યાં હતાં. ડોલરબહેન થોડાં વર્ષોથી વિવિધ તકલીફોથી થાકી ગયાં હતાં અને

વારંવાર માંદાં પડી જતાં હતાં. છેવટે રીર સહન ન કરી ક્યું અને તે મૃત્યુને વ થઈ ગયાં. તેની તુલનામાં ગૌરીબહેન હજી પૂરાં સ્વસ્થ હતાં. ટકાર ચાલતાં હતાં. હા, ચાલ ધીમી પડી ગઈ હતી, ઉંમરના કાર ે, પ રીરમાં માંદગી ન હોવાથી સ્વસ્થ જીવતાં હતાં અને સક્રિય પ હતાં. અત્યારે પ ચારેક કલાક બેસવા છતાં ખાસ થાક અનુભવતાં ન હતાં.

ગૌરીબહેને ટેકો લીધો અને થોડાં લંબાઈને બેઠાં. આંખો બંધ કરી.

આંખો બંધ કરતાં જ ડોલરબહેન આંખ સામે આવ્યાં. તરત જ થોડા સમય પહેલાં બધાં બેઠાં હતાં ત્યારે એક બહેને આપેલો અભિપ્રાય તેમના કાનમાં ગુંજવા લાગ્યો : "ઓહો! ડોલરબહેન કેટલાં ભાગ્ય 1ળી! ભર્યુભાદર્યુ કુટુંબ છોડી ગયાં. અહાહા! મરવા ટા ે સૌભાગ્યવતી થઈને ગયાં. ચુંદડી ઓઢી ગયાં. છ સંતાનો, પુત્રવધૂઓ, જમાઈઓ, પોતરાં, દોહિત્રો બધાને છોડીને ગયાં. અદેખાઈ આવે એવું સુખી જીવન જીવી ગયાં, નહીં? અને ગૌરીબહેનને એ પ યાદ આવ્યું કે આ બોલાયું ત્યારે બે ચારની નજર પોતા પર પ પડી હતી. અલબત્ત, ઝડપથી ખેસવી પ લીધી હતી.

આમ તો ખોટું નથી જ! ગૌરીબહેને વિચાર્યું. અને પોતા સામે જોયું તે પ ખોટું ન હતું. ડોલરબહેન ભર્યાભાદર્યા કુટુંબમાં ગયાં અને પોતે એકલાં રહેતાં હતાં. આજે છ દાયકાથી વિધવા હતાં. બે જ સંતાન હતાં. એક સાથે હતો, પ અત્યારે તો અમેરિકા હતો, તો પુત્રી તો મુંબઈમાં મોટા હોદ્દા પર કામ કરતી હતી. સંતાનો છતાં પોતે એકલાં

જ રહેતાં હતાં.

સ્વાભાવિક તુલના થઈ ગઈ. ગૌરીબહેન સ્મૃતિમાં સરી ગયાં.

સત્તરમે વર્ષે ગૌરીબહેનની સગાઈ થઈ ગઈ અને થોડા જ વખતમાં રસે સાથે લગ્ન થઈ ગયાં. તેની બહેનપ 1ઓએ તો અદેખાઈ કરી કે તેનો પતિ તો સરકારમાં હતો. કાલે ઉઠીને અધિકારી થઈ જવાનો. "તું તો અલી, અમને ભૂલી જ જવાની!" કોઈ બહેનપ 1 કહેતી. ગૌરી રમાતી, પ અંદર મલકાતી. પોતે ભલે આઠ ધોર સુધી જ ભ 1 હતી, પ તેનો વર તો કોલેજમાં ભણ્યો હતો. ફટાફટ ઈંગ્લિ બોલતો હતો. "તું તો હિંચકામાં જૂલી અને મોટરમાં ફરી , હો!" બીજી બહેનપ 1 કહેતી.

લગ્ન બાદ ગૌરી સાસરે ગઈ. વર પ સરસ સ્વભાવનો હતો. ઘર પ મોટું હતું. બે જેઠ અને બે દેર હતા. નાના દેર સિવાય બધા પર ેલા હતા. (દેર પોતા સાથે જ પરણ્યા હતા.) સાસુ હતાં. બે ન ેદો હતી. તેનાં લગ્ન બાકી હતાં. સસરાનાં બહેન વિધવા હતાં. તે સાથે રહેતાં હતાં. આમ બધાં સાથે જ રહેતાં. પરિ 1મે સમય ક્યાં પસાર થઈ જતો હતો તેની ખબર પ પડતી ન હતી.

બીજા વર્ષે ગૌરીને પુત્ર જન્મ્યો. બધા તો હરખમાં આવી ગયાં. વાહ! પહેલો જ પુત્ર. ગૌરીનું માન વધી ગયું. વર પ ખુ હતો. જો કે તે તો પોતાના કામમાં ડૂબ્યો રહેતો. માત્ર રાતે જ મળી કતાં. પ ખુ હતાં. ચાર વર્ષ પછી પુત્રી જન્મી. ગૌરીનું કુટુંબ પ વધતું જતું હતું. સમય દોડ્યો જતો હતો.

હરખચંદ ગડા (મો. ૯૩૨૮૪ ૪૦૦૪૦) ★ નીલેશ ગડા ★ રીતેશ ગડા

લગ્નપદ, ઘરવપરાશ, લ્હાણી તથા હોટલ કેન્ટીન વાડી ફરાસખાના માટેના મોટા વાસણોના હોલસેલ વેપારી

એલ/૧૦૪૦/૭, વિજય ટ્રાન્સપોર્ટ પાસે, જી.આઈ.ડી.સી., અંકલેશ્વર. ફોન : ૦૨૬૬૬-૩૨૯૩૦૩, ૨૨૦૯૪૨

E-mail : kaykay_industries@yahoo.com

અચાનક વર માંદો પડ્યો. ડોક્ટરોને ખબર ન પડી કે કઈ બીમારી હતી. જાતભાતના પ્રયોગો રૂ થયા. ડોક્ટરો બદલાતા રહ્યા. તે તો પથારીવ થઈ ગયો. બહાર ગામ જઈ ચેક કરાવ્યું. ૫ ખબર પડતી ન હતી. માંદગી વધતી જ ગઈ. બધા અસ્વસ્થ થઈ ગયા. અને એક દિવસે તે બધાને છોડીને ચાલ્યો ગયો. ત્યારે તેની ઉંમર ત્રીસ વર્ષની જ હતી. અને ગૌરીની સત્યાવીસ વર્ષ! હાહાકાર મચી ગયો. ગૌરીની અદેખાઈ કરતી બહેનપીઓ તો રડતાં થાકતી જ ન હતી. હવે તે તેની દયા ખાવા લાગી. ગૌરી ૫ અવાચક થઈ ગઈ. તે તો સમજી જ ન કી કે અચાનક આ ડું થઈ ગયું! તે ૫ રડતી અટકતી ન હતી. બધાં તેને આશ્વાસન આપતાં હતાં, ૫ સમજતાં હતાં કે જુવાનજોષ વર ફાટી પડે તો રડે નહીં તો ડું કરે!

ગૌરી અનાથ થઈ ગઈ. થોડા દિવસ તો પસાર થઈ ગયા. પછી કુટુંબમાં ધીમે ધીમે ચર્ચા રૂ થઈ કે ગૌરીનું ડું કરવું? વર તો નાનો હતો. હજુ બચત ૫ નહોતી કરી. ગૌરીને કેમ પાળવી! જેઠ-દેર ખસવા લાગ્યા. તેમને હાથ ઊંચા કરી દીધા. સાસુ ૫ લાચાર હતાં. તે ચૂપ હતાં. તે પોતે જ દીકરાઓ પર અવલંબિત હતાં.

મોટા જેઠ થોડા સ્વાર્થી હતા. તે નાના ભાઈની પ્રગતિની અદેખાઈ ૫ કરતા હતા. તેમને એક પુત્ર હતો. પછી પત્નીની બીમારીના કારે બીજું સંતાન થવાની ક્યતા ન હતી. તેથી ૫ ધૂંધવાતા હતા. બીજા જેઠને ત્ર બાળકો હતાં. મોટા જેઠે તો સ્પ કહી દીધું કે હવે ગૌરીનું સ્થાન સાસરામાં ન હતું. તે પોતાની વ્યવસ્થા કરી લેવી. ગૌરીને તેનો રૂમ ૫ ખાલી કરવાનું કહી દીધું. બીજા જેઠ-દેર સંમત ન હોવા છતાં ચૂપ રહ્યા. સાસુ ૫ બોલી કતાં ન હતાં.

ગૌરી માટે તો કટોકટી ઊભી થઈ ગઈ.

ક્યાં જવું? કેમ જીવવું? છોકરાં કેમ ઉછેરવાં? એક આઠ વર્ષનો, બીજા ચાર વર્ષની. તેને પાળવાં કેમ? તે તો મૂંઝાઈ ગઈ. સદ્ભાગ્યે તેના પિતા અને મામા હાજર થઈ ગયા. મામાએ જેઠને ધમકી આપી કે જો ગૌરીને ઘરમાંથી કાઢી છે, તો તેઓ સહન નહીં કરે. લડે. તેથી જેઠ ચૂપ થઈ ગયા અને ગૌરીનો એક રૂમ હતો, તેમાં તેને રહેવાની રજા આપી. ગૌરી હળવી થઈ ગઈ.

૫ આર્થિક સ્થિતિનું ડું? તેમાં કો મદદ કરે? અહીં તેના પિતા મદદે આવ્યા. તે નિવૃત્ત હતા. તેમને થોડું પેન ન મળતું હતું. તે તેના પુત્ર સાથે રહેતા હતા. તેમ પુત્રની રજા લઈ દર મહિને પેન ન આપવા માંડ્યું. ભલે થોડી, ૫ આર્થિક સ્થિતિ તાત્કાલિક તો હળવી થઈ ગઈ.

૫ ગૌરી સમજતી હતી કે પિતા તો વૃદ્ધ હતા. કેટલું જીવે? અને તો પછી પેન ન ૫ બંધ થસે! લાંબાગાળાનો વિચાર કરવો જ પડે. ૫ ડું કરવું? પોતે તો આઠ ધોર જ ભી હતી. ડું કરી કે? મોટા કુટુંબની હતી તેથી નાનાં કામ ૫ ન કરી કે. ખાનદાનીનો સવાલ હતો. તે મૂંઝાઈ ગઈ.

ફરી પિતા મદદે આવ્યા. તે િક હતો. તે ગૌરીને કહ્યું કે તે મેટ્રિક પાસ કરવી જોઈએ.

“૫ બાપુજી, વર્ષો વીતી ગયાં ભણ્યે. આ ઉંમરે કેમ ભાય? અને સીધું મેટ્રિક કેમ કરાય? અને, મોટી વાત, તેમાં ગિત છે. તે તો મને નહીં ફાવે તો?”

પિતાએ ધીરજથી જવાબ આપ્યો, “બેટા, ફાવવા ન ફાવવાનો હવે સવાલ જ નથી. ભવું જ પડે.”

“૫ સાસરાંવાળા ભવા દે?”

“તો પછી દર મહિને મદદ કરે?”

ગૌરીએ નકારમાં માથું હલાવ્યું.

“તો તેમની ચિંતા ન કર. અને હા,

હું તને બધા જ વિષયો પીખવી. તું જરૂર પાસ થઈ જઈ.”

અને ગૌરીએ અગમતા મને ૫ ભવાનું રૂ કર્યું. છોકરાંના કામમાંથી નવરી પડે કે પિતા પાસે ભવા બેસે. વર્ષોથી ટેવ નીકળી ગઈ હતી એટલે ખૂબ તકલીફ પડતી હતી, ૫ ગૌરીએ નિચ કર્યો હતો કે આર્થિક રીતે સ્વાવલંબી તો થવું જ પડે. રાત-દિવસ મહેનત કરવા માંડી અને છેવટે મેટ્રિક પાસ કર્યું.

બધા તો તેની મહેનત જોઈ જ રહ્યાં.

મેટ્રિક પાસ થતાં જ તે પ્રાથમિક િક તરીકે જોડાઈ ગઈ. પગાર ચાલુ થઈ ગયો. હવે તે વધારે હળવી થઈ ગઈ. તે પિતાનું પેન ન લેવાનું બંધ કર્યું. હવે તેનાં બાળકો ૫ ભવા માંડ્યાં હતાં. અને બન્ને હોયાર હતાં. હવે તે તેમનામાં રસ લેવા લાગી.

એકાદ વર્ષ પછી તે િકની તાલીમ લઈ લીધી અને એસ.ટી.સી. થઈ ગઈ. હોયાર હતી એટલે ાળાના આચાર્ય અને વિદ્યાર્થીઓ ૫ તેને માન આપતા હતા. થોડા સમય પછી તે આચાર્યા થઈ ગઈ. પગાર વધ્યો. હળવા વધી. સમય દોડતો હતો.

પછી તો પગાર વધતો ગયો. તે ૫ આગળ વધતી ગઈ. કેળવ પી નિરીક થઈ ગઈ. અધિકારી કાએ પહોંચી ગઈ. આ તરફ પુત્ર ૫ સારા નંબરે પાસ થયો અને બહાર ભવા ગયો. પુત્રી ૫ આગળ વધતી હતી. તેને ૫ બહાર ભવા મોકલી. બન્ને ખૂબ સારું ભણ્યા. પુત્ર ભવિને ખૂબ મોટી જગ્યાએ નિમાયો અને વિશ્વમાં ફરવા લાગ્યો. દીકરી ૫ કોલેજમાં પ્રાધ્યાપક બની. પર પી ૫ ગઈ. તે ૫ પોતાના જીવનમાં પડી ગઈ. દીકરો-દીકરી બન્ને ગોઠવાઈ ગયાં. ગૌરીબહેન ૫ નોકરી કરતાં રહ્યાં.

હવે દીકરાએ આગ્રહ કરવા માંડ્યો કે - “બા, હવે નોકરી છોડી દો. હવે તમને

Neelam
STEEL CENTRE

G-75, Sarvodaya Nagar,
1st Panjrapole Lane, C.P. Tank,
Mumbai-400 004.
Tel. : 022-2242 0227 / 7128, 32428386
E-mail : neelamsteel@yahoo.com

નોકરી કરવાની જરૂર નથી. આરામ કરો.” પ ગૌરીબહેન ન માન્યાં. થાય ત્યાં સુધી નોકરી કરવી તે તેમનો નિશ્ચય હતો. તે પુત્રવધૂ પાસે નવરાં બેસવા માગતાં ન હતાં. સ્વતંત્ર રહેવા માગતાં હતાં.

પુત્રનો આગ્રહ વધતો જ ગયો. તે પ હવે દે માં આવીને સ્થિર થઈ ગયો હતો. મોટા હેરમાં રહેતો હતો. હવે તે અને પુત્રવધૂએ પ દબા કરી નોકરી છોડાવી. હવે ગૌરીબહેન પુત્ર સાથે હેરમાં રહેવા ચાલ્યાં ગયાં.

નોકરી દરમ્યાન તે એકલાં હોવાથી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેતાં હતાં. મહિલા મંડળ, રિટાયર્ડ લોકોનું મંડળ, વૃદ્ધાશ્રમ જેવી અનેક પ્રવૃત્તિઓમાં રસ લેતાં હતાં. બધે જ લોકપ્રિય હતાં. નિવૃત્તિ પછી પ આ કામ ચાલુ રહ્યાં. પુત્ર સાથે હેરમાં રહેવા ગયા પછી પ ત્યાં પ આવી જ પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાઈ ગયાં અને વ્યસ્ત રહેવા લાગ્યાં. પોતા પાસે પ બચત હતી એટલે થોડા સમયે ફરવા પ જતાં. આમ તેઓ ખૂબ જ સુખ અને મસ્તીથી જીવન પસાર કરતાં હતાં. અને આમ કરતાં કરતાં આઠમો દાયકો આવી ગયો હતો. તે સ્વસ્થ, સુખી અને આનંદમાં જીવતાં હતાં. બધાનું સન્માન મેળવતાં હતાં. ગાડીમાં ફરતાં હતાં.

આજે તે પોતાનાં જેઠા પી કહો કે બહેન પ પી ગુમાવ્યાં હતાં.

પ , તેના મનમાંથી વિચાર પસાર થતો હતો, બેમાંથી કો સુખી હતું? પોતે કે જેઠા પી?

આમ તો જેઠા પી જ સુખી કહી કાય. મરવા વખતે સૌભાગ્યવતી, છ સંતાનોનું પ કુટુંબ હાજર. ભર્યુભાદર્યુ કુટુંબ! આનાથી વધારે એક સ્ત્રીને હું જોઈએ?

પ તે હકીકતે સુખી હતાં?

ગૌરીબહેનને યાદ આવ્યું તેમનું જીવન. પર પીને સાસરામાં આવ્યાં. આવીને ગોઠવાઈ

ગયાં. એક પછી એક બાળકો આવતાં ગયાં. એકને ઉછેરે ત્યાં બીજું આવતું. નવરાં જ ન પડતાં. આમ જ જીવન પસાર થઈ ગયું. બાળકો મોટાં થયાં તો તેમને પર લ્યાં. વહુઓ આવી. તેમને ઘડી. તેને છોકરાં થવા લાગ્યાં. દીકરીઓને પર લવી. તેના રિવાજોનું પાલન કરવામાં સમય ચાલ્યો જતો. તેનાં બાળકો! ક્યાં સવાર પડતી અને ક્યારે રાત પડી જતી તેની તેમને ખબર જ ન પડતી. જે સમય વધતો તેમાં વરની સેવા હોય. વર નિવૃત્ત થયા પછી માંદા રહેવા લાગ્યા. એટલે તેની સેવામાં બાકીનો સમય ચાલ્યો જતો. તેમનાં પ આ બધામાં આઠ દાયકા વીતી ગયા. કામના બોજમાં તે ખપડી ગયાં. ઘસાતાં ગયાં અને આજે ચાલ્યાં ગયાં.

તેમનું જીવન કેવું ગયું? કેવળ સેવા. કેવળ કામ. એક મિનિટ નવરાં ન પડ્યાં. છ છ સંતાનો ઉછેરતાં જ જીવન વીતી ગયું. બીજા માટે જ જીવ્યાં. પોતા માટે એક પણ પ ન જીવી ક્યાં. પોતાનું કોઈ જ વ્યક્તિત્વ ઊભું ન કરી ક્યાં. વર સામે એક બદ પ બોલી ન કતાં. મૂંગાં મૂંગાં કામ કર્યા કરતાં. વરને “સંતોષ” આપવામાં જ જીવન ખર્ચી નાખ્યું. રીર ઘસી નાખ્યું. વરને સ્વસ્થ રાખવામાં પોતે અસ્વસ્થ થતાં ગયાં. અને છેવટે હીદ થઈ ગયાં.

પ સૌભાગ્યવતી!

અને આવું જ બીજાં દેરા પી જેઠા પીના જીવનમાં પ ન હતું? બધાં આમ જ છોકરાં - છૈયામાં જ બુઢાં ન થઈ ગયાં? અને પોતે તો વિધવાનું જીવન જ જ જીવ્યાં. સૌભાગ્યવતીનો લાભ ન મળ્યો.

ગૌરીબહેનને અચાનક વિચાર આવી ગયો કે પોતાના વર આજે હોત તો? પોતે પ સૌભાગ્યવતી ન હોત?

એ વિચારમાં ગાબડું પડ્યું... પ આજે જે રીતે સ્વતંત્ર જીવે છે તે જીવી કત? તેમને પ પાંચ - છ છોકરાં થયાં ન હોત?

અને તો? તેને ઉછેરવામાં તેની જિંદગી પ પસાર થઈ ન ગઈ હોત? ભ વાનો - નોકરીનો આનંદ, પ્રગતિનો આનંદ, કમાવવાનો આનંદ, અને મોટી વાત, સ્વતંત્રતાનો આનંદ મળત? વર હોત તો? તે આ બધું કરવા દેત? સારો હોવા છતાં?

ગૌરીબહેન અસ્વસ્થ થઈ ગયાં. પડખું ફેરવ્યું.

વર હોત તો પોતે પ જેઠા પી જેમ જ ન જીવત? કામ... કામ... કામમાં જ લાઈફ વેડફાઈ ન જાત? પોતાનું વ્યક્તિત્વ ખીલવી કત? જાહેરમાં આવી કત? સ્વતંત્ર રહી કત? ભલે કદાચ વિધવાની તકલીફો, સંઘર્ષો, અતૃપ્તિઓનો સામનો કરવો પડ્યો તેમાંથી બચી જાત, પ બદલામાં વ્યક્તિત્વ વિકાસનો લાભ ન મળ્યો? જીવનનો આનંદ ન મળ્યો? પોતે જીવ્યાનો આનંદ ન મળ્યો?

ું સારું? સૌભાગ્યવતી રહેવું કે સ્વતંત્ર વિકાસ કરવો?

તો વિધવા થયાં તે સારી બાબત કે કમભાગ્ય?

ગૌરીબહેન પડખાં ફેરવતાં રહ્યાં.

ઘર આવી ગયું. ગાડી ઊભી રહી. ફેરે બારું ખોલ્યું. હળવેથી ઉતરીને નીચે ઉતર્યા. ઘરમાં ગયાં. પુત્રવધૂ સામે આવી. ગૌરીબહેન બાથરૂમમાં ગયાં અને તાજાં થયાં. પછી ટેબલ પર આવી બેઠાં. પુત્રવધૂએ ચા આપી. સાથે નાસ્તો કર્યો.

ગૌરીબહેન ઊભાં થયાં અને પોતાના બેડરૂમમાં ગયાં. સામે વિ ાળ ંટી પડી હતી. તેના પર લંબાવ્યું.

તેમની નજર, સામે લટકાવેલ પતિના ફોટા પર પડી. બે-ચાર મિનિટ પ્રશ્નાર્થ નજરે તાકીને જોઈ રહ્યાં.

પછી તેના સામે જોઈ બોલ્યાં, “સોરી” અને આંખ મીચી દીધી.

ન્યુ મિન્ટ રોડ,

ભુજ, કચ્છ - ૩૭૦ ૦૦૧.

ફોન : (૦૨૮૩૨) ૨૨૭૯૪૬

“ROLEX” Brand

Rushabh
STEEL CENTRE

MFGR. & DEALERS IN : **Rolex SQUARE DABBA & TIFFIN**

G-77, Sarvodaya Nagar,
Shri Mahendrakumar T. Shah Marg,
(1st Panjrapole Lane), Mumbai-400 004.
Tel. : 2242 2072, 2242 7310 • Fax : (022) 3008 0072

ગુલમહોર

• ડૉ. ચંદ્રકાન્ત મહેતા, પૂર્વ ઉપકુલપતિ - ગુજરાત યુનિવર્સિટી •

સાંજના સાડા સાત થવા આવ્યા, પ રસેન હજી પોતાની ખુરશી પર જ બેઠેલો હતો...

ચપરાશી પ્રતીક કરી રહ્યો હતો કે રસેન ચેમ્બરમાંથી બહાર નીકળે કે તરત જ પોતે પ ઘર ભરી દોટ મૂકે! એ બે-ત્ર વખત રસેનની ચેમ્બરમાં નજર પ કરી જોઈ. દરરોજ ફાઈલોના ખડકલા વચ્ચે કામમાં મ ગૂલ રસેનના ટેબલ પર એક પ ફાઈલ દેખાતી નહોતી!...

“આ સાહેબ” લોકો તો ફેન ખાતર પ ચેમ્બરમાં બેસી રહે! એમને શું? ઘેર જાય તો એમનાં ‘મેમ સાહેબ’ ક્યાંક કોઈક ક્લબ કે પાર્ટીમાં ગયાં હોય...! એટલે ઘેર જવાની ઉતાવળ પ એમને ક્યાંથી હોય? અમારી જેમ કાલ્યાણ કે રે ન લઈને ઘેર પહોંચવાનું હોય તો ખબર પડે!” ચપરાશીની બીજા ચપરાશી જોડેની વાતચીતના બ્લો રસેનને કાને પડ્યા હતા!

અને રસેન તરત જ ચેમ્બર છોડી બહાર આવ્યો હતો... કું જ બોલ્યા વગર એ સડસડાટ પગથિયાં ઊતરી ગયો હતો... સામે દેખાતી સડક એને ‘ગૃહપથ’ અપનાવવાનું નોતરું આપી રહી હતી...! પ રસેનને આજે ‘ઘેર’ પહોંચવાની લે માત્ર ઉતાવળ નહોતી!

ઘેર વહેલા પહોંચવાના પરિભ્રમની તેને કલ્પના હતી!

પોતે ધીમા અવાજે કહે : “મૈથિલી, આજે વળી પાછો!”

‘અરે જહનમમાં જાય... તમારો વળી પાછો ઓર્ડર! બદલીના સમાચાર સિવાય બીજી કશી વાત કોઈ દહાડો તમે કરી છે મારી સાથે...? કહી કહીને થાકી ગઈ કે મોટા સાહેબોને ખુ રાખો, થોડોક ખર્ચ કરો

તો, સાહેબોની રહેમ નજર રહે, પ તમને તો સિદ્ધાંતો અને નીતિનું ભૂત વળગ્યું છે! જેની વારંવાર બદલીઓ થાય છે, એમની પત્નીઓને પૂછી જુઓ...સતવાદી હરિશ્ચં પ આજના જમાનામાં કોઈક ઓફિસમાં નોકરી કરતો હોત ને તો એ પ પોતાની પત્ની તારામતીના આગ્રહથી સત્યનું પૂંછડું પકડી રાખવાનું છોડીને ‘બોસ’ની ખુભત કરતો થઈ જાત...! પ તમને જીવતાં જ ક્યાં આવડે છે! જીવવું હોય તો જમાનાની સાથે ચાલતાં પીખવું પડે... સમજ્યા?’ લગભગ આવી જ દલીલો સાથે મૈથિલી તાડૂકે... દાંપત્યને માથે વાદળો ઘેરા, ધુજાવી નાખે એવા બ્લોના કડાંકા થે... આંધી... તોફાન! માથું ફોડી નાખે એવા કરાની વર્ષા!

મૈથિલીએ અનેક વાર એવું કહ્યું છે કે તમારા જેવા ઓફિસરની પત્ની થઈ એના કરતાં કોઈક ખેડૂત કે વેપારીની પત્ની બની હોત તો સ્થિર જીવન તો મળત! વ જારા જેવી ભટકતી જિંદગીથી હું કંટાળી ગઈ છું! નવા ઠેકા બદલી થાય, રસેનનો માનપાન સાથે સત્કાર થાય, પ મૈથિલીને લમે તો લખાવાની ચાર દીવાલોની કેદ!

રસેન મૈથિલીને વારંવાર એક વાત સમજાવવાની કોઈ કરી હતી કે એ જરૂરી નથી કે મૈથિલી આખો દિવસ ઘરમાં બેસી રહે! એ પોતાના રસ કે રૂચિ અનુસારનાં પેત્રોમાં મન પરાવવું જોઈએ.

પ મૈથિલી ભારપૂર્વક માનતી હતી કે પોતે કાંઈ ઓર્ડિનરી ‘હસબંડ’ ની વાઈફ નથી કે ગમે ત્યાં ફર્યા કરે! રસેન મિસિસ પાલનો દાખલો આપીને તેને બ્યુટી પાર્લર રૂ કરવા માટે પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું...પ મૈથિલીએ સાફ જાવી દીધું હતું, ‘હું સેવા કરવા નહીં સેવા લેવા જન્મી છું સમજ્યા? મારા

દાદાજીએ એક વાત મને ભારપૂર્વક સમજાવી છે કે માન મેળવવું હોય તો લોકો સાથે વધુ ‘મિક્સ’ થવાનું ટાળો! અને એટલે જ હું આજ સુધી એક પ ઠેકા મહિલા મંડળની સભ્ય નથી થઈ...પ મને તમારી દયા આવે છે. તમે આટલા મોટા ઓફિસર થઈને ઉદ્ઘાટનો, ગોળીઓ વગેરે પરત્વે કેમ ઉદાસીન રહો છો? તમે ‘ચીફ ગેસ્ટ’ તરીકે જાઓ તો મને પ લોકો ઈનામ વિતર માટે બોલાવે ને! પ્રધાનોની આસપાસ સરકારી કામો માટે આંટા મારો છો, પ એમની પાસેથી પત્નીને ખુ રાખવાની કળા બિલકુલ પીખ્યા નહીં! પત્નીને ખુ રાખવી હોય તો દે-પરદે ના કાર્યક્રમોમાં તેને સાથે રાખવી જોઈએ! પ તમને તો વળગ્યું છે ગાંધીજીનું ભૂત! તમે કહો છો ‘બાપુ’ ‘બા’ ને દરેક કાર્યક્રમમાં થોડા જ ‘સ્ટેજ’ પર પાસે બેસાડતા હતા! સેવા કરવી હોય તો મૂંગે મોઢે થાય!’

અને અંતે રસેન રાતના નવ વાગ્યે ઘેર પહોંચ્યો હતો!

મૈથિલી તેની રાહ જોઈને બેઠી હતી...નાટકના ‘સાત’ વાગ્યાના પેમાં જવા માટે...! રસેનને જોતાંવેંત એ નાટકની ટિકિટોના ટુકડેટુકડા કરી નાખ્યા હતા...

એ રાત્રે મૈથિલીએ રસેનને જમવાનો પ ભાવ પૂછ્યો નહોતો.

બીજે દિવસે સવારે બદલીના સમાચાર મૈથિલીને કહ્યા વગર છૂટકો ન હતો! રસેન ખિસ્સામાંથી જેવો કાગળ કાઢ્યો કે તરત જ મૈથિલીએ કહ્યું...

‘એમ કરો...આ પપ્પુને પાંજરાપોળમાં મૂકી આવો અને મને મારા પિયર! બેગ-બિસ્તરા બાંધી-ખોલીને હું તંગ આવી ગઈ છું! મારાથી તમારી સાથે નહીં રહેવાય.

આપણામાં રહેલી તમામ મર્યાદાઓ ચિંતાનાં સ્વરૂપમાં આપણી સમક્ષ આવતી હોય છે.

િતિથી જીવવું હોય તો મૂકી દો આ બદલીના ત્રાસવાળી નોકરી! વેપાર કરો, ધંધો કરો, નાનકડી ફેક્ટરી નાખો, પ હેર હેરનાં નળનાં પા િ પીવાના આ પમાંથી મને બચાવી લો!

રસેને અત્યંત નમ્રતાપૂર્વક પોતાની મજબૂરી મૈથિલીને સમજાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. પ મૈથિલી એકની બે થઈ નહોતી.

અને અંતે મૈથિલી તથા પપ્પુને એકલાં મૂકીને રસેને બદલીને સ્થળે હાજર થયો હતો... મૈથિલીને એ હેયાધાર આપી હતી કે થોડાક સમયમાં જ બદલી કરાવીને પોતે પોતાની મૂળ જગ્યાએ પાછો ફરે.

પ નવા સ્થળે માત્ર જ મહિનામાં રસેને ની વિરુદ્ધ અરજીઓ થવા માંડી હતી! એનો અપરાધ માત્ર એટલો કે તે નિયમ અને સિદ્ધાંતથી વર્તતો હતો! એના હાથ નીચેના મા સો લાંચિયા અને બેઈમાન હતા. બોસ એમને દાદ દેતો નહોતો, એનું એમને દુઃખ હતું. એટલે કોઈક 'સારા' સાહેબને લાવીને

તેઓ 'જનસેવા'નો પોતાનો િસ્તો ચાલુ રાખવા ઈચ્છતા હતા. અત્યાર સુધી 'જનસેવા' અને ઓફિસના 'પ્રભુની સેવા' બન્ને એક સાથે તેઓ સાધી ક્યા હતા, પરંતુ રસેને આવીને 'વાતાવર' બગાડી નાખ્યું હતું! વર્ષોથી સ્થપાયેલી 'પરંપરાઓ' આમ એક અ સમજુ ઓફિસર તોડી નાખે તો 'ભવિષ્ય'નું ુ?

એ વાત તેઓ રસેને ના ઉપરી અધિકારીઓને ગળે ઉતારી ક્યા હતા! અને ઉપરી અધિકારીઓ નહોતા ઈચ્છતા કે ઓફિસનું 'વાતાવર' બગડે! પરિ િમે રસેને જેવા પ્રામાિક અને સમર્થ ઓફિસરની સેવાઓની અન્યત્ર અનિવાર્ય જરૂર હોવાના 'કાર સર' રસેને ની વળી પાછી બદલી કરવામાં આવી હતી.

અને મૈથિલીને જ િવ્યા વગર જ રસેને વળી પાછો નવી જગ્યાએ હાજર થયો હતો.

નવી ઓફિસમાં એના આગમનથી જાે કે 'ોક' નું વાતાવર સર્જાયું હતું.

રિસેસમાં એના કાને કેટલાક કર્મચારીઓના બ્દો પડ્યા હતા! 'સાલ્લા...આપ િ મોટા ઓફિસરો જ 'ઈડિયટ' છે! આવી કારમી મોંઘવારીમાં 'રસેને' જેવા મા સને આપ િ ઓફિસમાં મૂકીને આપ િ પેટ પર પાટું મારવાની િ જરૂર હતી?'

અને રસેને ઊંડા નિસાસા સાથે બારી બહાર નજર કરી હતી! વૈ િખનો આકરો તાપ! એની પરવા કર્યા સિવાય એ આગમાં ગુલમહોરનું વૃ િ પૂર બહારમાં ખીલ્યું હતું! પ એના તરફ નજર કરવાની કોઈને ફુરસદ નહોતી!

ગુલમહોરે તો એકલા જ ખીલવું પડે છે ને... 'એરકન્ડિ ન્ડ' કે 'એર કુલર' ની િતળતાના લાલચુઓને ગુલમહોરના ખમીર કે ખુમારીની કિંમત પ ક્યાંથી હોય? અને મૈથિલીની નજર પ એવાં તકલાદી સુખો તરફ જ હતી ને?

૧૬, હેવન પાર્ક,
રામદેવનગર પાસે, સેટેલાઈટ રોડ
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫.
મો. : ૯૮૨૪૦ ૧૫૩૮૬

M/s. Jethabhai Doongarshi Transport Pvt. Ltd.

M/s. J. D. Roadlines

M/s. J. D. Logistics

M/s. J. D. Transport Co.

TRANSPORT CONTRACTORS & FLEET OWNERS

DAILY SERVICE FROM

RAJKOT, JAMNAGAR, AHMEDABAD, SURAT, VAPI

TARAPURE, MUMBAI TO PUNE & CHINCHWAD

Full Truck Load Service All Over Maharashtra & Gujarat

PUNE

708/18, Bhavani Peth,
Gurunank Nagar, Pune-411 042
Ph. : 26434611

CHINCHWAD

128/B, Mohan Nagar, Sanghvi Compound,
Chinchwad, Pune-411 019.
Ph. : 27471378, 27475167

MUMBAI

Khajurwala Chambers, Gr. Floor, 313/315,
N.N. Street, Mumbai - 400 009.
Ph. : 23426818, 23448705, 23400597

● VAPI	: (0250) 3244993, 2023291	● VASHI	: (022) 27889527, 69517538
● SURAT	: (0261) 2367670, 2367287	● WAGOLI	: (020) 27052309
● BHIWANDI	: (02522) 270194, 271987	● FURSUNGI	: (020) 26980361
● ANDHERI	: (022) 28509760, 93703 19692	● VADGAON MAVAL	: (02114) 225629, 9372074359

E-mail : jdtcompany@gmail.com

મારી લાગણી એ જ મારા માટે અભિશાપ

• ડૉ. ઊર્મિલા શાહ •

“રૂપા બેટા! જોવા દે તો તારું રિઝલ્ટ
હું આવ્યું છે?”

“ના મમ્મી રહેવા દે ને!”

“કેમ ના કહે છે દીકરા! હું ન જોઉં
તો મને ખબર હું પડે કે તું ક્યાં છે?” ને
એમ માંડ માંડ સમજાવી મેં રૂપાના હાથમાંથી
તેનું રિઝલ્ટ લીધું.

“અરે! આ હું? ગતિમાં માત્ર આઠ જ
માર્ક્સ? રૂપા દીકરા...ગઈ પરી 11માં તો તારે
નેવું માર્ક્સ આવ્યા હતા ને એમાંથી એકદમ જ
આઠ? આ હું થયું? મને પ એકદમ આઘાત
લાગ્યો. હું સાચે જ ધ્રૂજી ઊઠી. પ મને ધ્રૂજતી
જોઈ રૂપા પ રડવા લાગી ને ડૂસકા ભરતાં
ભરતાં બોલી : ‘મા...તને યાદ છે? ગતિ તની
પરી 11ને આગલે દિવસે પપ્પાને રાતે કેવું થયું
હતું? હું ઘરમાં સાવ એકલી હતી. ભ વા તો
બેઠી હતી પ ખૂબ બીક લાગતી હતી. પપ્પા
છેક સાડા અગિયાર વાગે આવ્યા અને ખૂબ દારૂ
પીને આવ્યા હતા. અને એમને જોઈ હું કેવી
ડરી ગઈ હતી? ખૂબ દારૂ પીને આવ્યા હતા.
મમ્મી હું આખી રાત રડતી રહી હતી ને બીજે
જ દિવસે તો પરી 11 હતી. ને મને બધું જ જા
એક પછી એક નજર આગળ આવતું ગયું.

આમ જુઓ તો મારાં કંઈ પ્રેમલગ્ન ન
કહેવાય. બા-બાપુજીએ જ નાતનું સારું ગાતું
ઘર માની રૂપે ને મારે માટે પસંદ કર્યા હતા.
મને ય બા-બાપુજી પર સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા હતી.
અને એટલે મારે જાણું વિચારવાનું હતું જ
નહીં. કેટકેટલાં અરમાનો સાથે મેં પ્રભુતામાં
પગલાં પાડ્યાં હતાં! અને તેમાંય અગ્નિની
11મે સપ્તપદીની સાત પ્રતિજ્ઞાઓ લેતાં તો
મારા હૃદયમાંથી ભાવનાઓની ભરતી
ઊભરાતી હતી. ભલે મેં પ્રેમલગ્ન નહોતાં કર્યા
પ લગ્ન થયાં તે જ દિવસથી મેં રૂપે ને
મારા સાચા અંતરથી પ્રેમ કર્યો છે. પ રૂપા
જન્મી અને મારી આખીય ગ્રહદા 1 જ બદલાઈ
ગઈ. આમેય રૂપા વખતે દિવસ હતા ત્યારથી

જ રૂપે નું વર્તન થોડું બદલાતું તો જતું હતું
જ, પ મને પ થતું કે ‘આમેય હું
તબિયતને કારણે સુસ્ત રહું છું. પછી બિચારો
રૂપે ઘરમાં એકલો કંટાળે તો ખરોને! ને એમ
જ એનું બહાર રહેવાનું વધતું ગયું. એ સામે
તો મને બહુ વિરોધ હતો જ નહીં. આમેય
એકબીજાની સ્વતંત્રતા પર તરાપ મારવાથી
કંઈ લગ્નનાં બંધન ઓછાં જ ટકી કે છે!
એકબીજાનાં સાંનિધ્ય અને સહકારથી બંનેના
વ્યક્તિત્વ પાંગરે એ જ સફળ દાંપત્ય. મારું
હૃદય આમેય નાની હતી ત્યારથી જ ઘ
ભાવના ણી.

નાની હતી ત્યારથી મને કાવ્યો ખૂબ
ગમતાં. વર્ગમાં કોઈ સુંદર કાવ્ય ભાવાતું
હોય ત્યારે હું એટલી તો લાગી વ બની
જાઉં કે મારા મોં પર એ લાગી વરતાયા
વિના રહે નહીં. મને બરાબર યાદ છે.

“મા મને કોઈ દી સાંભરે નહીં.

કેવી હતી ને કેવી નહીં...”

એ કાવ્ય ભા તાં ભ તાં હું એટલી
ભાવુક બની ગઈ હતી કે મારી આંખમાંથી
ડપક ડપક આંસુ પડવા માંડ્યાં. ચાલુ વર્ગ
મને બહેને પા પીને સ્વસ્થ થવા મોકલવી
પડી હતી. હૃદયની આ જ લાગી આજે મારી
વેર થઈને બેઠી છે. તમને હું કહું મારી વાત!

રૂપા જન્મી પછી બે-ત્ર મહિના સુધી
તો રૂપે તેનું મોં જોવા સુધ્ધાંય આવ્યો
નહોતો. મારું મન અંદર અને અંદર વલોવાયા
કરતું હતું. બાએ પ બે ચાર વાર વાત કરી,
“રૂપે કેમ દેખાતા નથી?” બાને હું હું કહું?
આ ઉંમરે એમને કેટલાક ઉધામા કરાવવા?
કેટલી ચિંતા કરાવવી? અને એટલે જ હું
જવાબ આપતી. “બા, એમને ખૂબ કામ રહે
છે.” પ હું ય મનોમન સમજતી. એ કેવું
ને કયું કામ કરે છે? 11માં વ્યસ્ત રહે છે?
બે ચાર વાર મેં ય ફોન કર્યો. મને થતું
“પોતાનું સર્જન જોવાનું મા વાનું મન ન થાય

તેવો તે કોઈ મા સ હોય! બાળક કોને ન
ગમે? અરે! બીજાનાં બાળકને ય જોઈ
આપ ને હૃદયમાં ઉમળકો આવે છે તો આ
તો પોતાનું બાળક. એનું મોં પ જોયા વિના
મા સ કેવી રીતે રહી કે? મારે રૂપે ની
લાગી ઓને ઢંઢોળવી હતી. અને એટલે જ
મેં ચારેક વાર ફોન કર્યો પ જ્યારે જ્યારે
ફોન કરું ને માંડ ફોન ઊપડે તો રૂપે વાત
કરવા જેટલા પ સ્વસ્થ ન હોય. ખૂબ દારૂ
પીધેલી હાલતમાં હોય અને મને છાતીમાં
તિરાડો પડે. એક બાજુ રૂપા નાની. હું
સમજતી હતી કે નાના બાળકની મા પ્રસન્ન
ન રહે તો તેને પૂરું દૂધ ન આવે. બાળકના
વિકાસ પર તેની વિષમ અસર થાય. પ
સંજોગો જ એવા વિપરીત ઊભા થયા હતા
કે હું કરું? હું સતત અંદર ને અંદર સિઝાયા
કરતી હતી. ત્ર મહિના થયા ને બાની પાસે
મેં જીદ કરી, “મારે ઘેર જવું છે” મનમાં
મથામ હતી કે ભલે અગવડ પડે પ એક
વખત હું ઘરમાં હોઉં એટલે રૂપે પર થોડી
નજર તો રહે. એકલા એકલા એ કંટાળી જાય
ને પીવાનું મન થાય એ હું સમજું છું. મને
વિશ્વાસ હતો કે રૂપાને જો એટલે એનું હૃદય
આપોઆપ હલે. લોહીની સગાઈ ઉપર મને
સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા હતી. અને એટલે જ ગમે તેવી
અગવડો, ગમે તેટલી મુશ્કેલીઓ સામે મેં
એકલે હાથે ઝડપવાનું નક્કી કર્યું. બાનું મન
માનતું ન હતું ને છતાંય હું માની નહીં. પ
મારી શ્રદ્ધા ઠગારી નીવડી. એક બાજુ રૂપાને
ઉછેરવાની, ઘરમાં બધું જ કામ પાર પાડવાનું.
‘થાક’ બદ તો મારી ડિનેરીમાં જ ક્યાંથી
હોય! મેં ઝડપવાનું નક્કી કર્યું હતું. આમ
ને આમ હું છેલ્લાં સાત વર્ષથી એકલે હાથે
ઝડપી રહી છું. પ તમે માન ? રૂપે
કેટકેટલા અત્યાચાર મારી પર ગુજાર્યા છે!
નાની નાની વાતોમાં વાંકું પડે. રોજેરોજ
પુષ્કળ પીને આવે ને પછી કંકાસ. ધીરે ધીરે
કરતાં મને મારવા-પીટવાનું પ રૂ થયું. હું

મોત કાયરોને વળગે છે, જ્યારે બહાદુરોને ભેટે છે.

કકળી ઊઠતી. “હે ઈશ્વર! તને મારી તો દયા નથી આવતી પ આ માસૂમ બાળકીની ય દયા નથી આવતી?”

અને એક દિવસ રાતે રૂપે મને પહેરેલે કપડે ઘરમાંથી કાઢી મૂકી. મેં રૂપાને સાથે લઈ જવા એમને પગે પડીને વિનવડી કરી પ રૂપે તો રૌ સ્વરૂપ ધાર કર્યું હતું. મને ઘરમાં પેસી રૂપાની તરફ એક નજર સુધ્યાં નાંખવા ન દીધી. પ મારા એ હૃદયના ટુકડાને હું કેમ ભૂલી કું? અને એટલે જ હું તેને મળવા સ્કૂલમાં રિસેસમાં જાઉં છું. રૂપાની ચિંતા મને સતત સતાવતી રહે છે. અડધી રાતેય હું ચીસ પાડી ઊઠું છું; ક્યારેક બા અને બાપુજી ય મૂઝાય છે પ કોને આશ્વાસન આપે!

રિસેસમાં રૂપા મને જુએ છે ને ધ્રુસકે ને ધ્રુસકે રડી પડે છે. મને વળગી વળગીને રડે છે. ‘મા તું મને તારી સાથે લઈ જાને! પપ્પા તો ખૂબ મોડા આવે છે. મને ઘરમાં ખૂબ બીક લાગે છે. હું ખાઉં ડું? પપ્પા કું રાંધતા પ નથી. સૂકી બ્રેડ તો હવે મારે ગળેય ઊતરતી નથી.’ અને એટલે જ હું વારંવાર રૂપે ને વિનવું

છું ‘મારી દીકરી મને સોંપી દે, હું એના વિના નહીં જીવી કું રૂપે ... એ મારા વિના ઝુરી ઝુરીને મરી જ. રૂપે તારી દીકરીની તો દયા જા .’ પ આપે પુરૂષપ્રધાન સમાજ! રૂપે નો અહમ્ ક્યાંય જરાય પીગળતો નથી. મને એક જ વાત કહ્યા કરે છે ‘તારા બાપને કહે મારા પગ પકડી મારી માફી માગે તો જ દીકરી સોંપું’ બાપુજીનેય હું ક્યા મોઢે આ વાત કરું? એમનો ક જે જ વાંક નથી. એક વડીલને આમ વાંક વગર માફી માંગવાનું ય હું કેમ કહી કું? રૂપે ના હાથમાં જા યાવી છે. એ જા છે કે મારી દીકરી માટેની મારી લાગડી એ જ મારી નિર્ભળતા છે અને એટલે દીકરી સોંપતોય નથી અને સાચવી કતો ય નથી. દીકરીને રિબાતી હેરાન થતી, દુઃખી થતી, ઝૂરતી જોઈ જોઈ હું સતત કાઉ છું. નથી સહન થતું હવે આ. ક્યારેક બા પ મને કહે છે, ‘બેટા! હવે ક્યાં સુધી આમ સિઝાયા કરી ? દીકરીની માયા મૂકી દે. નસીબની દોરી આગળ આપે કું કરી કવાનાં! છોડ પર ઊછરતાં ને ખીલતા ગુલાબને ચૂંટીને સૂંઘવા મળે તો જરૂર આનંદ થાય પ એમ કરતાં એ મૂરઝાય પ ખરુંને?

રૂપા ભલે એના બાપ પાસે રહે...ત્યાં રહીને પ એ સુખી રહેતી હોય તો કું ખોટું છે?” ને ત્યારે મારું હૃદય અંદરથી આકંઠ પોકારી ઊઠે છે. બાને હું કેવી રીતે કહું કે ‘રૂપે દીકરીના પ્રેમથી એને તેની પાસે નથી રાખતો પ મારી લાગડીની સાથે ચેડાં કરવા જ, મને રીબાવવા માટે જ રૂપાને સોંપતો નથી. રૂપાને એ સાચવે છે જ ક્યાં? નહીં કપડાનું ઠેકાડું, કપડાં સાવ લઘવરલઘર, વાળ સાવ અસ્તવ્યસ્ત. ભૂખથી નિશ્ચેતન બની ગયેલું મોં, આટલી નાની છોકરીમાં તો કેટલો ઉત્સાહ હોય? તેને બદલે આ મૂરઝાઈ જતી રૂપાને જોઈ છું ને મારું કાળજું કપાઈ જાય છે. કસાઈની જેમ એનો બાપ એને રીબાવે છે. એ જા છે એને દુઃખી થતી હું નહીં જોઈ કું અને એટલે જ મારી લાગડી જા મારી વેર બની છે. રૂપે મારી એ લાગડીની સાથે ચેડાં કરી એનો અહમ્ પોષી રહ્યો છે. માની મમતા મારે માટે અભિ પ બની ગઈ છે. હું કું કું?

૨૫, પાર્શ્વ બંગ્લોઝ, એસ.જી. હાઈવે
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫.
મો. : ૯૯૭૯૨ ૩૦૪૦૪

યાત્રા	ઈન્ટરનેશનલ ટુર્સ				પ્રવાસ
શિખરજી સૌરાષ્ટ્ર દર્શન રાજસ્થાન પાલિતાણા - પંચતીર્થ ગીરનાર - સોમનાથ કચ્છ પંચતીર્થ જગન્નાથપુરી નાગેશ્વર (એમ. પી) પુના -કાત્રજ કાવી-ગંધાર-ઝગડીયા કુલપાકજી - હૈદરાબાદ ચારધામ પંજાબ પંચતીર્થ	દુબઈ શ્રીલંકા મોરેશીયસ	ફારઈસ્ટ હોંગકોંગ માલદીવ્સ	ન્યુઝીલેન્ડ ઓસ્ટ્રેલીયા યુરોપ	કેનેડા થાઈના અલાસ્કા	કાશ્મીર-વૈષ્ણોદૈવી લેહ લડાક-કાશ્મીર દાર્જીલીંગ-સીકકીમ હિમાચલ ઉતરાંચલ દક્ષિણ ભારત કેરલા રાજસ્થાન હૈદરાબાદ-રામોજી સીટી કોસ્ટલ કાર્ગાટક ભૂતાન-નેપાલ આંદામાન-નિકોબાર
PASSPORT ASSISTANCE VISA FOREX OVERSEAS INSURANCE					
					
૨૦૬, નેપ્ચ્યુન અપટાઉન, એન. એસ. રોડ, મુલુંડ (વે). ૯, હેમુ પ્લાઝા, ડી. જે. રોડ, વિલેપાર્લા (વે). Tel. : 2593 4545 2610 1062 2612 2270 Email : info@bubblegumtours.com Web : www.bubblegumtours.com					
ભારતભરના તમામ યાત્રા તેમજ ગિરિમથકો માટે વ્યક્તિગત કે ગ્રુપમાં ટેલરમેડ કે અમારા બારે માસ ચાલતા આયોજીત ફેમિલિ / હનીમુન પ્રવાસોમાં બંધી જ અત્યાધુનિક સગવડતાઓ સાથે...					

- ડૉ. ધીરેન શાહ, MB, MS, MCH (CVTS) •
કાર્ડિયોથેરાસીક અને વાસ્ક્યુલર સર્જન

હૃદયની બાયપાસ સર્જરી એક મેજર ઓપરેશન છે. જેમાં રીરની ધમની અને િરાનો ઉપયોગ કરીને હૃદયની કોરોનરી ધમનીમાં અવરોધને બાયપાસ કરવામાં આવે છે.

પુરૂષોની સરખામીએ મહિલાઓમાં બાયપાસનું પ્રમાણ ઓછું છે. અત્યાર સુધી બધા સંલેખનોમાં પુરૂષોમાં બાયપાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરાયું છે. હમણાં છેલ્લા ઘણા વર્ષથી મહિલાઓ ઉપર પણ અભ્યાસ થવાનું ચાલુ થયેલ છે.

દરેક મહિલાઓએ એક મહિલાનું મૃત્યું હૃદયની બીમારીને કારણે થાય છે. હૃદયની બીમારી મહિલાઓમાં નાની ઉંમરમાં પણ જોવા મળે છે અને જ્યારે આવે છે ત્યારે તે અતિ ગંભીર રૂપમાં આવે છે. ૨/૩ મહિલાઓમાં હાર્ટ એટેક આવ્યા પછી સંપૂર્ણ રીકવરી આવતી નથી. ૫૪% મહિલાઓ હૃદયની બીમારીના કારણે મૃત્યુ પામે છે, જ્યારે આ પ્રમાણ પુરૂષોના ૪૬% છે.

મહિલાઓમાં મેનોપોઝ પહેલાં હાર્ટ એટેક આવવાની સંભાવના બહુ જ ઓછી હોય છે, કારણ કે એમના હોર્મોન્સ નળીઓમાં બ્લોક આવવાની પ્રક્રિયાને અટકાવે છે. પણ એમને ડાયાબિટીસ હોય તો હૃદયની બીમારી વહેલી પણ આવી શકે છે.

બહેનોમાં જે પરંપરાગત છાતીનો દુઃખાવો થતો હોય છે એવા ચિકિત્સા અને લાભ ઓછા પ્રમાણમાં જોવામાં આવે છે. મોટાભાગની મહિલાઓને પેટમાં ભરાવો, છાતીમાં બળતરા, શ્વાસમાં તકલીફ, ઉબકા, ગળામાં, પીઠમાં કે જડબામાં દુઃખાવાની ફરિયાદ કરતા હોય છે.

સંલેખનોએ એવું તારણ બહાર કાઢ્યું છે કે બાયપાસ પછી હોસ્પિટલમાં સ્ત્રીઓનો મૃત્યુદર, પુરૂષોની સરખામીમાં વધારે જોવામાં આવે છે. અને ખાસ કરીને જો ઓપરેશન નાની ઉંમરમાં કરવામાં આવે તો આ દર માટે સંલેખકોનું માનવું છે કે એના બે મુખ્ય કારણો છે : એક કે મહિલાઓમાં હૃદયની કોરોનરી ધમની પુરૂષોની સરખામીમાં બહુ જ નાની હોય છે. અને બીજું કે એમના રીરનું કદ પણ નાનું હોવું.

અને સાથે-સાથે રીરની બીજી ધમની અને િરા પણ નાની હોય છે. બહેનોમાં પણ મોટાપાનું પ્રમાણ વધારે હોવાના કારણે અને બીજી બીમારીઓનું પ્રમાણ વધારે હોવાના કારણે જોખમ વધારે હોય છે.

છતાં બધા અભ્યાસનું એક તારણ એ પણ છે કે બાયપાસ કરાયા પછી લાંબાગાળાનો લાભ પુરૂષો કરતા વધારે હોય છે.

● મહિલાઓમાં બાયપાસના પરિણામ સુધારવાની યાત્રા:

બાયપાસની અમુક સર્જકલ ટેકનિકથી આ ઓપરેશનના પરિણામ સુધારી શકાય છે.

બાયપાસ સર્જરીમાં બીટીંગ હાર્ટ સર્જરી અથવા ધબકતા હૃદયમાં સર્જરી કરવાથી સ્ત્રીઓમાં મૃત્યુદર ઘટાવી શકાય છે. આ ઓપરેશનમાં બાયપાસનું ઓપરેશન હૃદયને બંધ કર્યા વગર એટલે હૃદય ધબકતું હોય, એની સાથે કરવામાં આવે છે. ધબકતા હૃદય પર બાયપાસ સર્જરી કરવાથી, ફેફસાની તકલીફ, લકવા થવાની ક્યતા અને હોસ્પિટલના રોકાણમાં ઘટાડો કરી શકાય છે.

બીજું કે બાયપાસ માટે વાપરવામાં આવતી ધમની અને િરામાં પણ પસંદગીથી પરિણામમાં બદલાવ લાવી શકાય છે. બાયપાસ માટે છાતીની ધમની અને હાથની ધમની વાપરવાથી લાંબાગાળાના પરિણામમાં ખાસ સુધાર જોવામાં આવ્યો છે અને આ ધમની લાંબા સમય સુધી ખુલ્લી અને કાર્યરત રહે છે.

● મહિલાઓમાં બાયપાસના લાંબાગાળાના પરિણામો :

સંલેખનોમાં એક બહુ મહત્વપૂર્ણ તારણ આવ્યું છે કે ભલે સ્ત્રીઓમાં બાયપાસ સર્જરી વખતનું જોખમ પુરૂષોની સરખામીમાં વધારે હોય, પણ એક વરસ પછીથી મહિલાઓમાં લાંબાગાળાના ફાયદા પુરૂષો કરતાં વધારે હોય છે.

મહિલાઓમાં વધારે વિટામીન કે કેલ્શિયમ લેવાથી કોઈપણ પ્રકારનો ફાયદો થતો નથી. મેનોપોઝની હોર્મોન રીપ્લેસમેન્ટ થેરાપી કરવાથી બાયપાસનો દર ઘટતો નથી પણ કેન્સરનો અને લકવાનો દર વધી જાય છે. માટે એ કરાવવું હિતાવહ નથી.

● જીવનશૈલીમાં મહત્વના ફેરફાર :

બાયપાસ સર્જરી કરવાથી હૃદય તરફ રૂધિરનો પુરવઠો વધે છે અને છાતીના દુઃખાવામાં રાહત રહે છે. પણ એનાથી નળીઓમાં ચરબીનું પ્રમાણ જામવાની પ્રક્રિયા અથવા કહો કે હૃદયની ધમનીઓમાં સંકડા આવવાની પ્રક્રિયાને આપે બંધ નથી કરી. બાયપાસ પછી પણ તમને આ ચરબી (કોલેસ્ટેરોલ) ની પ્રક્રિયાને કાબુમાં રાખવા માટે તમારી જીવનશૈલીને બદલવાની જરૂર છે. નિયમિત પ્રમાણે દવાઓ લેવાની જરૂર છે અને ડોક્ટરની ભલામણે અનુસરવાની જરૂર છે. જીવનશૈલીમાં ફેરફારો નીચે દર્શાવેલ પ્રમાણે કરવું જરૂરી છે.

મૃત્યુ રૂદન કરાવે એવું જોઈએ, અફસોસ કરાવે તેવું નહિ.

- (૧) ધૂમ્રપાન છોડવું.
- (૨) ઊંચા કોલેસ્ટેરોલની સારવાર કરવી.
- (૩) હાઈ બ્લડપ્રેશર અને ડાયાબિટીસને કંટ્રોલ કરવો.
- (૪) નિયમિતપે ૪૦-૬૦ મિનિટ કસરત કરવી.
- (૫) સ્વસ્થ વજન જાળવવું.
- (૬) હૃદય માટે તંદુરસ્ત ખોરાક લેવો.
- (૭) સ્ટ્રેસ અને ક્રોધ કાબૂમાં રાખવા.
- (૮) નિયમિતપે દવાઓ લેવી.
- (૯) હાઈપીપીથી જિંદગી જીવવી.

મહિલાઓમાં હૃદયરોગ થવાની શક્યતાની ચકાસણી કરતી આકારણી

સ્ટેપ - ૧ : ઉંમર

વર્ષ	પોઈન્ટ	વર્ષ	પોઈન્ટ
૨૦-૩૪	-૭	૫૫-૫૯	૮
૩૫-૩૯	-૩	૬૦-૬૪	૧૦
૪૦-૪૪	૦	૬૫-૬૯	૧૨
૪૫-૪૯	૩	૭૦-૭૪	૧૪
૫૦-૫૪	૬	૭૫-૭૯	૧૬

સ્ટેપ-૨ : ટોટલ કોલેસ્ટેરોલ

ટીસીપોઈન્ટ (mg/dL)	પોઈન્ટ ઉંમર ૨૦-૩૯	પોઈન્ટ ઉંમર ૪૦-૪૯	પોઈન્ટ ઉંમર ૫૦-૫૯	પોઈન્ટ ઉંમર ૬૦-૬૯	પોઈન્ટ ઉંમર ૭૦-૭૯
< ૧૬૦	૦	૦	૦	૦	૦
૧૬૦-૧૯૯	૪	૩	૨	૧	૧
૨૦૦-૨૩૯	૮	૬	૪	૨	૧
૨૪૦-૨૭૯	૧૧	૮	૫	૩	૨
> ૨૮૦	૧૩	૧૦	૭	૪	૨

સ્ટેપ - ૩ : એચડીએલ કોલેસ્ટેરોલ

HDL-C (mg/dL)	પોઈન્ટ
> ૬૦	-૧
૫૦-૫૯	૦
૪૦-૪૯	૧
< ૪૦	૨

સ્ટેપ - ૪ : સિસ્ટોલીકબ્લડ પ્રેશર

સિસ્ટોલીકબ્લડ પ્રેશર (mm Hg)	પોઈન્ટ (સારવાર ન થઈ શકે તેવા)	પોઈન્ટ (સારવાર થઈ શકે તેવા)
< ૧૨૦	૦	૦
૧૨૦-૧૨૯	૧	૩
૧૩૦-૧૩૯	૨	૪
૧૪૦-૧૫૯	૩	૫
> ૧૬૦	૪	૬

સ્ટેપ - ૫ : ધૂમ્રપાનની સ્થિતિ

ધૂમ્રપાન નહીં કરનાર	૦	૦	૦	૦	૦
ધૂમ્રપાન કરનાર	૮	૭	૪	૨	૧

સ્ટેપ - ૬ : આ ટેબલમાં પોઈન્ટસ ઉમેરો

ઉંમર	
ટોટલ કોલેસ્ટેરોલ	
એચડીએલ-કોલેસ્ટેરોલ	
સિસ્ટોલીકબ્લડ પ્રેશર	
ધૂમ્રપાનની સ્થિતિ	
ટોટલ પોઈન્ટ	

સ્ટેપ - ૭ : સીએચડીનું જોખમ

કુલ જોખમી પોઈન્ટ	૧૦ વર્ષનું જોખમ	કુલ ૧૦ વર્ષના પોઈન્ટ	
૮	૧%	૨૦	૧૧%
૧૦	૧%	૨૧	૧૪%
૧૧	૧%	૨૨	૧૭%
૧૨	૧%	૨૩	૨૨%
૧૩	૨%	૨૪	૨૭%
૧૪	૨%	> ૨૫	> ૩૦%
૧૫	૩%		
૧૬	૪%		
૧૭	૫%		
૧૮	૬%		
૧૯	૮%		

નોંધ : ઉપર દર્શાવેલ રિસ્ક Massachusetts, USAમાં મોટા પ્રમાણમાં કાર્ડિયોવસ્તીમાં વસ્તીમાં ફેમિલિયલ હાઈ સ્ટ્રીક દરમિયાન તારવેલ અંદાજ પ્રમાણે સીમ્સ હોસ્પિટલ, શુકન મોલની સામે, સાયન્સ સિટી રોડ, સોલા, અમદાવાદ મો. ૯૮૨૫૫ ૭૫૯૩૩ • Email : dhiren.shah@cims.me

સંગ્રહનો અંત છે નાશ, ઊંચે ચઢવાનો અંત છે નીચે પડવાનું, સંયોગનો અંત છે વિયોગ અને જન્મનો અંત છે મરણ.

સંસ્થા/વ્યક્તિ વિશેષ

વટામણમાં આચાર્યા અમૃતભાઈ ચાંપાનેરીની નિવૃત્તિમાં ગ્રંથાલયની નિજાનંદની પ્રવૃત્તિ

• કિરણ ચાંપાનેરી 'સેતુ' - ફીલાન્સ પત્રકાર •

ગામડાંના પ્રશ્નો, ગામની સમસ્યાઓ, મુશ્કેલીઓ ગામતળે જ ઉકેલાય એ જ સાચો અને યોગ્ય ઉપાય છે. ભૂદાન યજ્ઞના પ્રેતા વિનોબાજી તો લોકોને કહેતા કે - “ગામનું કલ્યાણ દિલ્હીમાં આવેલા સ્વરાજ્યથી ન થઈ શકે. તેમનાં ગામમાં લાગેલી આગ શહેરના લોકો આવીને ન ભૂગાવી શકે. કે કોઈ એવી એક વ્યક્તિ કે વ્યક્તિઓનો સમૂહ એક જ જગ્યાએ બેસીને આવડા મોટા દેશની વ્યવસ્થા કરી શકે એ અસંભવિત છે...” સાતેક દાયકા પહેલાં વિનોબાજીએ કહેલ આ વાત આજે પ ગામડાંઓ માટે એટલી જ સાચી અને પ્રસ્તુત છે.

વિનોબાના આ વિચાર પ્રમાે ગામતળનાં પ્રશ્ન ગામની જ કોઠાસૂઝ વ્યક્તિ દ્વારા ઉકેલાયાના અને અન્યને પ્રેર ડરૂપ બને તેવા પ્રસંગ-ઘટનાની આ વાત છે. સમાજ ઘડતરમાં એક િ કની આગવી ભૂમિકા રહેલી છે. િ ક તેના નોકરીના કાર્યકાળ દરમ્યાન યુવાપેઢીમાં સંસ્કાર સિંચનનું ભગીરથ કાર્ય કરતા હોય છે. અમુક વ્યક્તિઓ આજીવન િ કની ભૂમિકા અદા કરતા રહે છે. િ ક નિવૃત્તિ પછી પ પોતાના ગામ કે જ્યાં રહેતા હોય ત્યાં આસપાસના વિસ્તારના લોકોમાં વિચાર ઘડતરનું કાર્ય કરતા રહેતા હોય છે. અહીં આવા જ એક િ કની પ્રેર ડદાયી વાત છે. આ વાત ભાલ પંથકના વટામ ગામની છે.

જુનાગઢ જિલ્લાના મા વદર તાલુકાના નાકરા ગામની હાઈસ્કૂલ શ્રી નાકરા વિનય મંદિરમાં આચાર્યપદે અઢાવીસ વર્ષ સેવા આપી શ્રી અમૃતલાલ મિલાલ ચાંપાનેરી નિવૃત્ત થયા. નિવૃત્ત થતાં તેઓ પોતાના વતનના ગામ વટામ માં આવીને વસ્યા. ગામમાં પુસ્તકાલય ન હતું. તેમે રૂ મીબેન મિલાલ ચાંપાનેરી સાર્વજનિક ગ્રંથાલય અને વાંચનાલય રૂ કર્યું.

નિવૃત્તિકાળે તેમને મળેલ પ્રોવિડંટ ફંડમાંથી પચ્ચીસેક હજારના પુસ્તકો વસાવી ગ્રામજનોને અર્પ કર્યા! જૈન જ્ઞાતિની વાડીમાં જ પુસ્તકાલયની પ્રવૃત્તિ ચાલે.

નિવૃત્તિમાં પુસ્તકાલયની નિજાનંદ પ્રવૃત્તિ! અમૃતભાઈની નિવૃત્તિમાં પ્રવૃત્તિ દ્વારા વટામ ગામમાં પુસ્તકાલયના પ્રારંભથી ગ્રામજનોની તથા આસપાસના ગામનાં વાંચન રસિકોની વાંચન ભૂખ સંતોષાઈ. ઘરઆંગે મનગમતાં પુસ્તકો મેળવી વાંચતા થયા. ગામના વિદ્યાર્થીઓને ‘રોજગાર સમાચાર’ દ્વારા રોજગારીની અને ભાવિ અભ્યાસક્રમ અંગે વિદ્યાર્થીઓને અમૃતભાઈ માહિતી માર્ગદર્ન આપે. વિદ્યાર્થીઓ પાસે તૈયાર કરાવી પ્રસંગોચિત્ત પ્રદર્નનું આયોજન પ કરે. ગામની હાઈસ્કૂલમાં ધોર ૮, ૯ અને ૧૦ ની વાર્ષિક પરીાના આધારે પ્રથમ, બીજો અને ત્રીજો નંબર મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓને ‘ગાંધીજીની આત્મકથા : સત્યના પ્રયોગો’ ભેટમાં આપે.

વટામ માં પુસ્તકાલયના ઉપક્રમે યોજાયેલ એક કાર્યક્રમમાં નયા માર્ગના તંત્રીશ્રી ઈન્દુકુમાર જાનીએ જ ાવ્યું હતું કે - “વતનના ગામમાં રહી આ પ્રમાે નિઃસ્વાર્થભાવે ગ્રંથાલય પ્રવૃત્તિ કરાવી એ માત્ર ભાવના ાળી વ્યક્તિ જ કરી કે. વતનનું ઋ અને વતન સાથેનો લગાવ હોય તે જ આ કાર્ય કરી કે. અમૃતભાઈ ચાંપાનેરીએ આ કાર્ય કરી ગ્રામજનોની વાંચન ભૂખ સંતોષવાનું ઉમદા કાર્ય કર્યું છે.”

વટામ ના ગ્રંથાલયમાં બેઠાં બેઠાં અમૃતભાઈએ અનુવાદ દ્વારા સાહિત્ય િત્રે પ આગવું કાર્ય કર્યું. સુરેન નગરના બાલાશ્રમ ધ્રુવ અનાથાશ્રમના બાળકોના વાસ્તવિક કરૂ વૃત્તાંત સંચાલક અને કેળવ િકાર શ્રી નાગજીભાઈ દેસાઈ લિખિત ‘હૈયું અને હૂંફ’ નો હિન્દી અનુવાદ ‘માં કી તસવીર’ અને તેમની ઉત્કૃ

આત્મકથા ‘મારી કરમ કથની’ નો હિન્દી અનુવાદ ‘મેરી કરમ કથની’ કર્યો છે. વ્યવસાયે તબીબ અને ગુજરાતી સાહિત્યને ઉત્તમ વાર્તા આપનાર ડો. અનિલ વ્યાસના વાર્તાસંગ્રહ ‘સવ્ય અપસવ્ય’ નો હિંદીમાં અનુવાદ કર્યો. ડો. અનિલ વ્યાસની ‘ભૂખ’ વાર્તાને રાષ્ટ્રીય ‘કથા’ એવોર્ડ મળેલ છે. ગુજરાતીના બીજા જા િતા લેખક શ્રી ધરમાભાઈ શ્રીમાળીના ગુજરાતી વાર્તાસંગ્રહ ‘સાંકળ’ નો હિંદી અનુવાદ કર્યો. હિંદીમાંથી ભારદ્વાજજી લિખિત પુસ્તકોના ગુજરાતીમાં ‘હિન્દુ ધર્મનો વૈજ્ઞાનિક આધાર’ અને ‘હિન્દુ ધર્મનો ધાર્મિક આધાર’ અનુવાદિત કર્યા છે. આ પુસ્તકો આર.આર. ંઠે પ્રકાિત કર્યા છે. જૈન સાંપ્રદાયના સતાવધાની સંત શ્રી રત્નચં મહારાજ સાહેબના જીવનચરિત્રનું હિંદીમાં અનુવાદ કાર્ય ચાલી રહ્યું છે.

એક નિવૃત્ત િ ક - આચાર્યએ ૧૯૯૬માં ગ્રંથાલય - વાંચનાલય પ્રવૃત્તિનો પ્રારંભ કરેલો. આજે તો આ ગ્રંથાલય વૈવિધ્યસભર પુસ્તકોથી સમૃદ્ધ બન્યું છે. નિવૃત્તિમાં અમૃતભાઈની આ પ્રવૃત્તિની જા થતાં ઈમેજ પબ્લિકે ન - અમદાવાદ દ્વારા ઉત્તમ પુસ્તકો ભેટ મળતાં રહે છે. ‘ગુજરાત ટાઈમ્સ ન્યુયોર્ક’ અને અન્ય વ્યક્તિઓ પ સારા પુસ્તકો ભેટમાં આપતા રહે છે. ગુજરાતના મુખ્યમંત્રીએ ‘વાંચે ગુજરાત અભિયાન’નો વિચાર વહેતો મુકેલ છે... એક િ ક પોતાના ગામમાં અમૃતભાઈ ચાંપાનેરીની જેમ, નિવૃત્તિમાં નિજાનંદી પ્રવૃત્તિ - ગ્રંથાલયનો પ્રારંભ કરે તો!! વાંચે ગુજરાત અભિયાન સફળ... સફળ... બની રહે.

૧૦૪/૧૮૪૨, કૃષ્ણનગર, સૈજપુર બોધા

અમદાવાદ-૩૮૨ ૩૪૬.

મો. : ૯૬૬૨૮ ૩૩૨૬૮

**Meera
Marketing**

Mfg. Exporters & Suppliers of Stainless Steel & Aluminium Utensils
Specialised in Manufacture of Items of Specific Requirements of Exporters & Institutions

30/2nd Panjrapole Lane, C.P. Tank, Mumbai-400 004. INDIA

Tel. : +91-22-22425857, 22421830 Fax : 91-22-22423281

email id : meeramkt@gmail.com

આત્મવિશ્વાસ

શુભ કાર્ય મહાન છે - મુહૂર્ત નહીં અંધશ્રદ્ધાઓમાંથી મુક્ત થાઓ, પરંપરાથી દૂર રહી આત્મવિશ્વાસ કેળવો

• શાંતિલાલ સંઘવી •

જૈન સમાજમાં કેટલાક સંપ્રદાયો છે. શ્વેતાંબર પરંપરામાં મુખ્યત્વે દેરાવાસી અને સ્થાનકવાસી એમ બે સંપ્રદાયો છે. જો કે એના પેટા સંપ્રદાયોની સંખ્યા ઘણી મોટી છે. સિધ્ધાંતની દ્રષ્ટિએ તેમમાં જૈનો નિરીશ્વરવાદી છે.

આપે બધા જ - કોઈ દેરાવાસી હોય કે સ્થાનકવાસી હોય - અમુક ચોક્કસ પેટા સંપ્રદાયના હોય - સૌ કોઈ પોતપોતાની કુટુંબ પરંપરા થકી જે-તે સંપ્રદાયના છીએ.

જો કોઈ વ્યક્તિ અન્ય ધર્મવાળા કુટુંબમાં કે અન્ય સંપ્રદાયવાળા કુટુંબમાં જન્મ લે છે ત્યારે આપોઆપ તે વ્યક્તિ પોતાની કુટુંબ પરંપરાને સ્વીકારી લે છે.

તે પોતાનો ધર્મ, પોતાનો સંપ્રદાય તેમજ પેટા સંપ્રદાયના ગુણદોષ એટલે કે ખૂબી - ખામી તપાસતો નથી કે તેનો સ્વતંત્ર અભ્યાસ કરતો નથી. એથી પણ વિશેષ તે કોઈ વ્યક્તિ વિશેષને ગુરુ તરીકે સ્વીકારી લે છે.

આ બધામાં ક્યાંય પ ધર્મ, સંપ્રદાયના ખામી - ખૂબીના સ્વતંત્ર અભ્યાસ ઉપરાંત અન્ય ધર્મ અને સંપ્રદાયોના પ સ્વતંત્ર અભ્યાસ કરવામાં આવતો નથી.

પોતાને દેરાવાસી ગણવાનાર સાચા અર્થમાં દેરાવાસી હોય તેમજ પોતાને સ્થાનકવાસી તરીકે ઓળખાવનાર પ ખરા અર્થમાં સ્થાનકવાસી હોય એવું ભાગ્યે જ જોવા મળે છે. બધે જ માત્ર લોલે લોલ ચાલે છે. ક્યાં છે સાચો નિરીશ્વરવાદી જૈન?

હું એવા જૈન યુવાનની તલા માં છું કે જેને જાવવામાં આવે કે તેની કુંડળીમાં મંગળ છે, તો તેના જવાબમાં તે યુવાન બોલી ઊઠે, 'મારી કુંડળીમાં મંગળ છે એમ? તો હું મંગળનો બાપ છું.'

હું એવી જૈન યુવતીની તલા માં છું કે જેને કહેવામાં આવે કે 'તારી કુંડળીમાં તો મંગળ

છે!' તો તે યુવતી એમ કહે કે, 'મારી કુંડળીમાં મંગળ છે એમ? તો મંગળ રહે મારે ખાસડે!'

પ આ માટે જૈન યુવાનોમાં મરદાઈ જોઈએ, બાયલાઓનું કામ નહીં.

છોકરીને પ સાચું સમજાવનાર તેના મા-બાપ જોઈએ. એમાં આત્મવિશ્વાસ વગરના અને ડરપોક મા-બાપ ન ચાલે.

વિદ્વાન સાધુ-સાધ્વીઓએ સતત રાત-દિવસ આ વાત જૈન સમાજને સમજાવતા રહેવી જોઈએ.

આવા મર્દ અને હિંમતવાળા જૈન યુવાનો ક્યારે જોવા મળે? ખુમારી અને આત્મવિશ્વાસથી ભરેલી જૈન યુવતીઓ ક્યારે જોવા મળે?

જૈનો જ્યારે નિદેવ (દેવ?)ની પૂજા કરે છે ત્યારે ભારે હસવું આવે છે. જે કામ ખુદ તીર્થંકર પ ન કરી કે તે કામ નિર્જીવ માટીનું ઢેકું કરી કે એમ માનવું એ ગંભીર ભૂલ છે. (અરે! સંભાળીને લખો મિસ્ટર! ક્યાંક નિદેવ વાંચી લે તો તમારું ધનોતપનોત કાઢી નાખે!!)

કર્મથી ડરવું સમજાય એવી વાત છે. અસત્ કર્મોથી ડરવું જોઈએ. પ તે સિવાયના કોઈ આકાંક્ષા કે દૈવી તત્ત્વથી ડરવું એ મૂર્ખાઈ છે.

જો ખુદ મા-બાપો જ ડરપોક અને આત્મવિશ્વાસ વગરના હશે તો તેઓ પોતાના દીકરા-દીકરીને હિંમતવાળા ક્યાંથી બનાવી શકશે? આચાર્ય રજની કહે છે, 'મા સને જો ડિસ્ટર્બ કરવામાં આવે તો જ તે વિચારતો થાય, અન્યથા તે કદી વિચારે નહિ.' **પ્રાચીન શાસ્ત્રોમાં 'જ્યોતિષ'નો સ્પષ્ટ અર્થ આપેલો છે કે 'જ્યોતિષ એટલે આપણી સૂર્યમાળામાં ફરતા આકાશી પદાર્થોની ગતિ, સ્થિતિ અને અંતર જાણવાની વિદ્યા.'**

અને કોઈ અજ્ઞાત મહાજ્ઞાની પુરુષે કહેલી વાત :

*હરિજનને ગ્રહો શું કરે?
ગ્રહો બાપડા પરવશ ફરે.
રવિ ભમન્તો, શશી કલંકિત
રાહુ શિર વિહોણો વહ
કાણો શુક, લૂલો શનિ
બૃહસ્પતિએ સ્ત્રી ખોઈ
ગ્રહોના ગ્રહ તે શ્રી હરિ.*

અર્થ સ્પષ્ટ છે, ખુલાસાની જરૂર નથી.

અને 'જ્યુલિઅસ સીઝર' નાટકમાં 'ક્સપિયર કહે છે : 'The faults, dear Brutus, are not in our Stars, but in ourselves.'

અને મોરારીબાપુ શું કહે છે? સાંભળો : 'કમૂરતા તો કાયરને નડે.'

અને જો તમામ સુભ કાર્યો જેવા કે સગાઈ, લગ્ન, વાસ્તુપૂજન, િલાન્યાસ, ભૂમિપૂજન, ઉદ્ઘાટન વગેરે વગેરે હિંમતપૂર્વક છાતી કાઢીને અને ઊંચી ડોકે કમૂરતામાં કરવામાં આવે તો બધી રીતે ફાયદો થાય. મનગમતો હોલ કે પાર્ટી પ્લોટ, મનગમતો કેટરર, ડેકોરેટર, વિધિ કરાવનાર મહારાજ બધા સહેલાઈથી અને કાંઈ ખુભત કર્યા વગર મળી કે. એની સાથે ભાવમાં પ બાંધછોડ (બારગેઈનિંગ) થઈ કે. ટેન ન પ ઓછું રહે. રેલવે-વિમાનની ટિકિટો પ સહેલાઈથી મળી જાય. તમામ સારા - સુભ કાર્યો કમૂરતામાં જ કરાય. બાકી ખોટાં કામ કરવા માટે તો આખું વર્ષ છે જ.

શ્રી ભગવતીકુમાર માર્તી બે પંક્તિ :

*ક્ષમા કરો મને કે મારો માર્ગ છે જરા જુદો,
મનસ્વી હું પતંગિયું છું, મારે કતારમાં નથી જવું.
(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૪૭ ઉપર)*

જીવન એ પરમાત્માનું રૂપ છે અને જીવનને પ્રેમ કરવો એ પ્રભુને પ્રેમ કરવા બરાબર છે.

સંકલન : ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા

બચુડો

અધા : પુત્તર બચુડા?

બચુડો : કો અધા કુરો કમ આય?

અધા : પાંજે સામે જે ફલેટમેં ભગુકાકા રેંતા સે પંઢજે પેટજો ઓપરે ન કરાયેલા હોસ્પિટલમેં દાખલ થ્યા વા ને અજ ઉગેજો અનીંજો ઓપરે ન વો. આંઉ બારી ગીયા ઊભો વો તેર નેર્યો ક ભગુકાકા ધોડધા ધોડધા પાછા આવ્યા તે. સે જરા તપાસ કર ક ભગુકાકા કુલા પાછા આવ્યા?

બચુડો : (તપાસ કેનેં ચે) ભગુકાકા ઓપરે ન ટેબલ તે સુતાવા તેર નર્સ બોલઈ ક આંજો પહેલો ઓપરે ન આય તરેં આંઈ હેડા મડે કુલા ધુબોતા... હિંમત રખો... તરેં ભગુકાકા તેરંઈ ઓપરે ન ટેબલતા ઠેક ડે ને ભજે આવ્યા... ભગુકાકાકે પૂછ્યો ત ચ્યાં નર્સ મુંકે હિંમત રખેજો નતે ચેં પ ડોક્ટરજો પહેલો ઓપરે ન વો ને ડોક્ટર ધ્રોબ્યો તે... અતરે નર્સ ડોક્ટરકે હિંમત ડેનેતે. અતરે ભગુકાકા ભજે આવ્યા.

ખિલખ મ ભલા

જુહારમલ : (ઈન્કમટે । ઓફિસરને) સાહેબ, તમે તો ખરા છો. આ તમે ત્રીજી નોટિસ મોકલાવીને પૈસા ભરવાનું કહ્યું છે. પૈસા તો હું ભરી દઉં છું... પ અગાઉની બે નોટિસ તો મને મળી જ નથી.

ઈન્કમટે । ઓફિસર : અરે ભાઈ! વાત જા એમ છે કે અમારી ઓફિસમાં પહેલી અને બીજી નોટિસ જેના દ્વારા મોકલવામાં આવે છે તેના કાગળ જ ખલાસ થઈ ગયા છે. એટલે સીધી આ ત્રીજી નોટિસ જ મોકલી આપી છે!!

કર ન : (હેલ્મેટની દુકાને જઈને) અરે ભાઈ, મને સારું હેલ્મેટ બતાવોને!

સેલ્સમેન : હું તમે નવું સ્કુટર ખરીદ્યું કે મોટર સાઈકલ?

કર ન : બેમાંથી કાંઈ નહિ. આતો મેં હમ િ જ લગન કર્યા છે!

ચમન : (મગન ેઠને) ેઠ સાહેબ, તમારો પોપટ ખોવાયો છે. તો તે ેધી આપનારને ૧૦૦ રૂપિયા ઈનામ આપવાના હતા, તો તે આપો.

મગન ેઠ : મારો પોપટ આપો.

ચમન : લ્યો ેઠ...

મગન ેઠ : પ આ તો બિલાડી છે. પોપટ ક્યાં છે?

ચમન : એ તો આ બિલાડીના પેટમાં છે. તે જ તમારો પોપટ ખાઈ ગઈ છે!

પંકજ : દિલીપ, તારા દાદાજીનું મગજ છેલ્લે સુધી બરાબર કામ કરતું હતું ને?

દિલીપ : એ તો કાલે ખબર પડે.

પંકજ : કેમ કાલે?

દિલીપ : કાલે એમ ે કરેલું વિલ વંચાવાનું છે.

ઓફિસર : (ક્લાર્કને) તમે ઓફિસે મોડા આવો છો ને સાંજે વહેલા જતા રહો છો એનું ું કાર ?

ક્લાર્ક : હું બંને વખત મોડો પડવા નથી માંગતો.

એક કલાકાર : (બીજા કલાકારને) કાલે મારું નાટક એવું જામ્યું... એવું જામ્યું કે બધા પ્રે ।કોના મોં ખુલ્લા જ રહી ગયા.

બીજા કલાકાર : રોગ ચેપી છે એ વાત ખરી પ બધા જ પ્રે ।કોને એકી સાથે બગાસું આવે એ ક્ય નથી.

ડોક્ટર : તમે મારા બીલમાંથી ૨૦ રૂપિયા કેમ કાપી લીધા?

દર્દી : તપાસ કરતી વખતે સ્ટેથોસ્કોપ મૂકીને તમે મારી ચાર સીગારેટો તોડી નાખી હતી એટલે.

કનુ : અલ્યા મનુ, અહીં આ સંભાળીને વાહન ચલાવવાનું બોર્ડ માર્યું છે પ અહીં તો સાવ ઓછો ટ્રાફિક છે. તો બોર્ડ કેમ માર્યું છે?

મનુ : નીચે સુચના લખી છે તે વાંચ. એમાં લખ્યું છે કે અહીં આજુબાજુ ૫૦ કિ.મી.માં એકે હોસ્પિટલ નથી.

િ ।ક : (નાનકડી ટીનાને) બોલ તો ટીના, તારા પપ્પાનું નામ ું છે?

ટીના : હજુ નામ નથી પાડ્યું. હમ િ તો પપ્પા કહીને જ બોલાવું છું.

ફોનની ઘંટડી સાંભળી ચીન્કીએ ફોન ઉપાડ્યો અને ‘હેલો’ કર્યું.

સામેથી પૂછ્યું : પ્રકા છે?

ચીન્કી : ના, અહીં પ્રકા નથી.

સામેથી : તો જખ મારવા અંધારામાં બેસી રહ્યા છો. મી બત્તી સળગાવો તો પ્રકા આવે.

૮/૨૬, ગંગામણિ ફલેટ્સ, વસંતનગર સોસાયટી, ગોપાલચોક, મણિનગર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮. ફોન : ૨૫૪૬૮૧૬૦

બધી કલામાં જીવન જીવવાની કલા શ્રેષ્ઠ છે સારી રીતે જીવી જાણે તે જ સાચો કલાકાર.

બાલુડેં જ્યું ગાલિયું

HOW THE CRAB RUNS

Have you ever seen a crab run? It runs very fast, but it runs sideways!

A mother crab was looking at her son. She did not like the way he ran.

"I wish you would not run sideways," said the mother crab. "Why do you not run straight like other people?"

"I should like to run straight," said the son, "and so I might, but for one thing."

"What is that?" said the mother crab.

"I should run straight if you would show me the way," said the son.

The mother crab started to show him how to run straight. But she ran sideways just like her son.

So the son did not learn how to run straight.

વાતની રજૂઆત ઝઘડીને નહીં, શાંતિ અને પ્રેમથી કરો.

કચ્છજી ખમતીધર ધીંગી ઘરા...

ખમતીધર ખમીરેજી હી સોણી ઘરા સધ્ધર ખમીરવંતી અરે હિન કચ્છડેજી કંયાતો ગાલ, જરા જભ્બર જશવંતી સચો સન્યાસી ચેં દે ઉસકાભી ભલા, ન દે ઉસકાભી ભલા તીય કચ્છડો ચે મેઘરાજાકે અચોત વલ્લા નેકાં નડીબો ખલ્લા વસુંધરા પાંજે વતનજી જેજી હેળી કેતરી ઊંચી અમીરાઈ ધુખ્ખે ઘરણીને શક્તિ પ્રગટે, મુડસેંમેં સિંચે મુડસાઈ વર્ષારાણી નમિલે તોજો પાણી, ન ચાંતો અસાંજી ધીંગી ક્હાણી સુખ્ખમેં ત મિળે ખિલ્લેં, હિતે દુખ્ખમેં ખિલ્લેં કચ્છી ભેરી કચ્છીયાણી ધીંગી ઘરાજા અસીં રાંધીકડાં, આકાશમેં નેરીયું સજો ચોમાસો માલિકસેં મિઠ્યું ગાલીયું ક્યું ન વર્ષાત ત કરેં નડીયું ડોભાસો વડા અસાંજા એળા જગર, જેળા વખત અચેં ઈ મથે સંઉ માં ભોમકાકે ધિલસેં ચૂમીં યાહ્યું અસાંજે જીવ સંઉ નેણેજા મીં વર્ષાઈ હિતે મિળે ધિલસે રાજી રેતાંઅધ્ધા 'રશ્મિન્' ચેં સુકાળ વે-ક-ડુકાળ તય ધુનિયાસેં ઈ - ન - થીંધા જુધ્ધા.

'રશ્મિન્' જો રણકાર : ભાગ-૩'માંથી સાભાર

શુભેચ્છા સહ : સૌ. લીનાબેન હંસકુમાર શાહ, મે. હેમંત સર્જીકલ, મુંબઈ-૨૦.

દ્વામાપના : મન માનવ માનવ સાથે મૈત્રી ભાવ ઝંખે અને સૌ સંગાથે- સુ સંબંધ ઈચ્છે, પરંતુ વાણી ઉપર કાબૂ રહી શકતો નથી, તેમજ વર્તન આધુપાદ્યું થઈ જાય છે અને વ્યવહાર પણ ઓછું - અધિકું થઈ જાય છે, જેનાથી સજાયેલા વેર-ઝેરના સ્પંદનો મારા કરણે આપ સૌને જરી પણ સ્પર્શ્યા હોય તો આપ સૌની અંતઃકરણપૂર્વક ક્ષમા યાચું છું.

— રશ્મિન્ ખોના (મુંબઈ)

આ જગમાં થોડા મલે!

જાણે ભાષાને ભાવ, અંતરના ઊંડાણથી પ્રગટાવે પુણ્ય પ્રકાશ, આ જગમાં થોડા મલે! લખે લલિયા અનેક, દેવના પરિણામથી મર્મ માણી જે લખે, આ જગમાં થોડા મલે!

— રશ્મિનનો રણકાર, ભાગ-૨માંથી સાભાર

Viketa Electronics

An ISO 9001-2000 COMPANY

**MANUFACTURERS OF
ELECTRICAL PANEL BOARDS**

4759, GIDC Industrial Estate,
Ankleshwar-393 002. Dist. Bharuch.
Phone : 02646-226257 Fax : +91-2646-252759
Mobile : 9824101111, 9824762141
E-mail : viketa53@rediffmail.com

Dalal

S. Nitinkumar & Co.

CANVASSING AGENT

115/1-B, Sindhi Commercial Market,
Kalupur, Chokha Bazar, Ahmedabad-380 002.

Ph. : (O) 22120051, 22124474, 22123210

(R) 22867064, 22865433

M. : 93761 14024 (Nitinbhai),
93772 09530 (Dhami)

• Sister Concern •

SUCHIT TRADING CO.

Gali L, No.-12, A.P.M.C. Market No.-2,
Phase-II, Sector-19, Vashi,
New Mumbai-400 703.

Ph. : (022) 27651033, 27651037, 32997068

M. : 93200 89056 (Suchitbhai)

અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા ફંડ રેઈઝીંગ પ્રોગ્રામ

પોતાની પ્રવૃત્તિઓનો વ્યાપ વધારવા શ્રી કચ્છી સમાજ-અમદાવાદે ચાલુ વર્ષ દરમિયાન ૧૦ જેટલી વિવિધ સમિતિઓનું ગઠન કરેલ છે અને જરૂરિયાત અનુસાર હજુ ૫ નવી સમિતિઓની રચના કરવાની વિચાર । ચાલુ છે.

આ સમિતિઓ દ્વારા સામાજિક ઉત્કર્ષના વિવિધ કાર્યક્રમો હાથ પર લેવાની ગ ના રાખવામાં આવેલ છે. તેના અનુસંધાને સામાજિક પ્રવૃત્તિઓનો વ્યાપ સારા એવા પ્રમા માં વધારી કા ળે. આ કાર્યોના અમલીકર માટે સ્વાભાવિકપ ળે ફંડની આવશ્યકતા રહે. જેના અનુસંધાને તા. ૧૯-૧૦-૨૦૧૪, રવિવારના રોજ ટાઉનહોલ - અમદાવાદ ખાતે એક ફંડ રેઈઝીંગ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે. જેની વિગતો આ સાથે સામેલ છે.

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ ફંડ રેઈઝીંગ કાર્યક્રમ અંતર્ગત યોજે છે.. એક અદ્ભૂત અવિસ્મર ળીય, એક નથી ભરપુર અને ભાગ્યે જ જોવા મળે તેવો રસપ્રદ અને આનંદદાયક કાર્યક્રમ જેમાં આપને મળ ળે જોવા અને જા વા સાથે સંપૂ ળ મનોવૈજ્ઞાનિક ઢબ સાથેનો કાર્યક્રમ...

હિપ્નોસીસ ડેમોનસ્ટ્રેશન ... (હિપ્નોટીઝમ)

ડો. પ્રશાંત ભીમાણી (જાણીતા સાયકોલોજીસ્ટ તથા હિપ્નોથેરાપીસ્ટ)

રવિવાર, તા. ૧૯-૧૦-૨૦૧૪ • સમય : બપોરના ૩ થી ૬ • સ્થળ : શેઠ મંગલદાસ ટાઉન હોલ, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ.

ઉપરોક્ત કાર્યક્રમનો મુખ્ય હેતુ ફંડ રેઈઝ કરવાનો હોવાથી શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના કાર્યકરો આપની સમ ળ પ્રવે પાસ લઈને ઉપસ્થિત થાય ત્યારે તેઓને સહકાર આપવા ખાસ અપીલ કરવામાં આવે છે. રૂ. ૨૫૦૦, ૧૫૦૦, ૧૦૦૦, ૫૦૦ અને ૨૫૦ ના ડોનેશન સામે યોગ્ય પાસનું વિતરણ કરવામાં આવશે.

અમદાવાદ-ગાંધીનગર સ્થિત દરેક કચ્છી પરિવારોને ઉત્સાહભેર ભાગ લેવા વિનંતી કરવામાં આવે છે. પ્રવે પાસ માટે નીચે જ ળવેલ સમિતિના સભ્યોનો સંપર્ક કરવા વિનંતી.

• પ્રવેશ પાસ માટે સંપર્ક •

★ શ્રી અશોક મહેતા	: મો. ૯૮૨૫૩ ૨૨૬૮૯	★ શ્રી ભરત ઓઝા	: મો. ૯૮૨૫૭ ૧૪૮૩૩
★ શ્રી કેલાસદાન ગઢવી	: મો. ૯૮૨૫૩ ૨૫૧૪૫	★ શ્રી જગદીશભાઈ ઠક્કર	: મો. ૯૮૨૫૦ ૦૫૯૦૧
★ શ્રી હિમાંશુ ઠક્કર	: મો. ૯૮૭૯૩ ૦૧૦૦૪	★ શ્રી મેઘજીભાઈ ખેતાણી	: મો. ૯૯૨૫૪ ૪૮૮૮૮
★ શ્રી અમિત પટેલ (સુરાણી)	: મો. ૯૮૨૪૪ ૭૯૯૨૩	★ શ્રી નરેન્દ્રભાઈ શાહ	: મો. ૯૮૨૫૦ ૬૧૫૯૮
★ શ્રી દિપક ચૌહાણ	: મો. ૯૮૭૯૫ ૪૯૭૬૫	★ શ્રી મનુભાઈ કોટડીયા	: મો. ૯૬૦૧૨ ૭૫૦૭૮

નોંધ : આ અગાઉ ફંડ રેઈઝીંગ કાર્યક્રમ અંતર્ગત સમાજના કલાકારો દ્વારા મનોરંજન કાર્યક્રમ રજૂ કરવાનું નક્કી થયેલ હતું. જે હાલ પુરતુ મુલતવી રાખવામાં આવેલ છે. ભવિષ્યમાં આ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવશે.

હરીભાઈ ભીખાભાઈ પેઈન્ટર

જૈન ધર્મના કેન્વાસ પેઈન્ટીંગ, તીર્થપટ, માર્બલ કાર્વિંગ તીર્થપટ - તીર્થ રચના બનાવનાર

★ તળાવ એરીયા, પ્રાઈમરી સ્કુલ સામે, પાલીતાણા-૩૬૪ ૨૭૦. ★ ૧૩, બાલમંદિર શોર્પીંગ સેન્ટર, તળેટી રોડ, પાલીતાણા.

Tel. : (02848) 252454 • Mo. 94262 46176, 99240 36761

જીવનમાં ભય પામવા જેવું કશું જ નથી, બધુંય સમજવા જેવું હોય છે.

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ : વયસ્ક સમિતિ સરદાર સરોવર ડેમની મુલાકાતથી સૌ પ્રભાવિત

ગુજરાતમાં મોટાભાગના વિસ્તારોમાં પાછળથી વરસાદ થયો છે. છેલ્લા સપ્તાહમાં અનેક વિસ્તારોમાં મેઘરાજાની અવિરત મહેર વરસી છે અને તેના કારણે નદી, ડેમ તેમજ સરોવર પાણીથી છલકાઈ રહ્યા છે. આ રીતે કેટલાક સમયથી સરોવરમાં નવા પાણીની આવક વધતાં નર્મદા બંધ ઓવર ફ્લો સપાટીથી થોડે નીચે એટલે કે ૧૨૦.૮૩ મીટર જેટલી થઈ હતી અને જળ સંગ્રહ ૫૦૮૬.૪૮ મિલિયન ક્યુબિક મીટર નોંધાયો હતો. આ સ્થિતિ નિહાળવાની તક પાંચ એક અનોખી હોય છે.

અનોખા ખુ નુમાવાળા વાતાવરણના માહોલની વચ્ચે તા. ૮-૮-૨૦૧૪ના રોજ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદની વયસ્ક સમિતિના ૮૦ સભ્યો સરદાર સરોવર - નર્મદા ડેમની સાઈટ પર પહોંચ્યા હતા.

કેવડિયા કોલોનીમાં જ આ સાઈટનો 'મોડેલ' રાખવામાં આવેલ છે. તેનું નિરીક્ષણ કરવાથી ડેમના આયોજનનો સંપૂર્ણ ખ્યાલ મેળવી શકાય છે. જેમાં અન્ય વિગત સાથે જ તળાવ તથા ૦.૦ કિ.મી.થી ચાલુ થતી મેઈન કેનાલ વગેરેની ખૂબ સારી રીતે સમજ આપી છે.

● **કેનાલ ડેડ પાવર હાઉસ :** આ વીજ મથકમાં ૫૦ મેગાવોટનું એક એવા પાંચ જનરેટર સેટ બેસાડવામાં આવેલ છે. આ મથક ૧૯૯૭માં તૈયાર કરવામાં આવેલ તેની મૂળ નિરીક્ષણ ભારતમાં જ બનાવવામાં આવી છે. સાઈટ પર ૩ કિ.મી.ના અંતરે ઊભા કરાયેલા આ ૨૫૦ મેગાવોટ કેનાલ હાઈફો પાવર હાઉસની મુલાકાત કરીને ત્યાંની વિવિધ રસપ્રદ માહિતીથી સૌ સભ્યો વાકેફ થયા હતા.

● **નર્મદા ડેમ સાઈટ :** ડેમના મુખ્ય ચાર પોઈન્ટ્સ પૈકી ડેમ સમીપ પહોંચીને તેની ઊંચાઈ, તેના ૩૦ બેરેજ અને તેમાંથી એકધારા ધસમસતા પાણીના ફ્લો તથા રોપ-વે ને નિહાળીને સૌ પ્રભાવિત થયા હતા.

● **નર્મદા નદી :** નર્મદા નદીનું ઉદ્ગમ સ્થાન મધ્યપ્રદેશમાં અમરકંટક પાસે આવેલું છે અને ૧૩૧૨ કિ.મી.ની લાંબી યાત્રા કરીને ખંભાતના અખાત પાસે આવીને અરબી સમુદ્રને મળે છે. નર્મદાને ૪૧ પેટા નદીઓ મળે છે.

● **મુખ્ય ડેમ :** ગુજરાતમાં નવા ગામ પાસે આવેલ મુખ્ય ડેમની ઊંચાઈ ૧૨૧.૮૨ મીટર જેટલી છે. આ ડેમના ફાઉન્ડેશનની ઊંચાઈ ૧૬.૫ મીટર છે. આ જળા યત્રી લંબાઈ ૨૧૪ કિ.મી. છે. જે ગુજરાતમાં અંદાજે ૨૫ કિ.મી. અને બાકી મધ્યપ્રદેશમાં છે. આ જળા યત્રી મહત્તમ પહોળાઈ ૧.૭૭ કિ.મી. છે. જ્યારે તેની સંગ્રહ

મતા ૪.૭૫ એમ.એ.એફ. પાણીની છે. ૧૮ મીટરની ઊંચાઈના ૩૦ દરવાજા ચડાવવાનું કામ થતાં બંધની ઊંચાઈ ૧૩૮.૬૨ મીટર થશે.

● **વિવિધ પ્રકારના તળાવ :** ડેમમાંથી પ્રથમ તળાવ નંબર-૧ માં અને ત્યારબાદ લીક કેનાલ દ્વારા તળાવ નંબર-૨, ૩ અને ૪માં પાણી પાસ થઈ રેડિયલ ગેઈટ દ્વારા મેઈન કેનાલમાં લઈ જવામાં આવે છે.

● **મુખ્ય કેનાલ અને શાખા નહેરો :** ડેમ સાઈટથી રાજસ્થાનની હદ સુધી મેઈન કેનાલની લંબાઈ ૪૫૮ કિ.મી.ની છે. મેઈન કેનાલમાંથી ૪૪ જેટલી શાખા નહેરો છે. સૌરાષ્ટ્ર શાખા નહેરની મતા ૪૨૫ તથા કચ્છ શાખા નહેરની ૨૨૦ ક્યુબિકસના આયોજન થયેલા છે.

ત્યાં પ્રાપ્ત થયેલ અન્ય માહિતી અનુસાર સરદાર સરોવર નર્મદા યોજના મુખ્યત્વે ખેતી અને પીવાના પાણી માટે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. વર્ષ ૧૯૮૮માં આ યોજનાનો આરંભ થયો ત્યારે તેનો અંદાજિત ખર્ચ રૂ. ૯૪૦૬.૦૪ કરોડ જેટલો હતો. જેમાં જળ વિદ્યુત ભાગનો ખર્ચ રૂ. ૧૫૫૧.૮૬ કરોડ હતો. અમુક તબક્કે યોજનામાં વિલંબના કારણે આ યોજના પાછળ અત્યાર સુધી ખર્ચ ૩૯,૫૭૧ કરોડ ઉપર થઈ ગયેલ છે. બીજી તરફ, બધા જ પ્રકારની મુખ્ય નહેર, શાખાઓ, પેટા શાખાઓ, માઈનોર શાખાઓ વગેરેની ૭૫,૦૦૦ કિ.મી. લંબાઈની નહેરની ગુંથ પી સામે ૧૯૯૫થી ૨૦૧૩ સુધી માત્ર ૧૦ કિ.મી.નું કામ થયું છે. તેવી વિગતની જાણ કરીએ આંચકો આપ્યો હતો. કચ્છ પ્રાંચ કેનાલ સંબંધી અભયારણ્ય અને અન્ય પ્રશ્નો તાજેતરમાં હલ થતાં હવે તેમાં પ્રગતિ થશે. આ પ્રકારની ઘણી બધી માહિતી મુલાકાત દરમ્યાન જાણવા મળી હતી.

● **કાર્યક્ષમતા અને કૌશલ્ય :** સાઈટ પર સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમના એન્જિનિયરોની કાર્યમતા તથા કૌશલ્યતાનું પ્રત્યક્ષ નિરીક્ષણ કર્યા પછી તેમના ટેકનિકલ જ્ઞાન પ્રત્યે સૌને ગૌરવ થાય તેવી કામગીરી છે.

ઉપરોક્ત કાર્યક્રમ દરમ્યાન રસ્તામાં પૂલપાંચર તથા કુબેરેશ્વર મહાદેવના સ્થળની પાંચ સૌંદર્ય મુલાકાત લીધી હતી. ત્યારબાદ ડાહ્યાઈ થઈને અમદાવાદ મોડી રાત્રે પરત ફર્યા હતા. કાર્યક્રમને સફળતા માટે સર્વશ્રી ધનશ્યામભાઈ ઠક્કર, પરબતભાઈ પટેલ તથા મનુભાઈ કોટડિયાએ સારી જહેમત ઉઠાવેલ હતી.

નર્મદા ડેમ સાઈટનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ કર્યા વિના તેનો અસલ અંદાજ પ્રાપ્ત કરવો મુશ્કેલ છે. જાતે આ યોજના નિહાળ્યા બાદ આશ્ચર્ય થાય તેવી સમગ્ર કામગીરી છે. સૌ કચ્છીએ એક વખત સરદાર સરોવર બંધની તેમજ મેઈન કેનાલની મુલાકાત અવશ્ય લેવી જ જોઈએ.

કન્વીનર : રજનીકાંત પારેખ

જીવનની સાધનાનું અંતિમ દૃશ્ય તો આ છે : મેળવવું, આપવું અને છોડી દેવું.

ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈને કવિ નર્મદ એવોર્ડ

મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી દ્વારા ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈને રૂ. ૫૧ હજારના રોકડ પુરસ્કાર સહિતનો કવિ નર્મદ એવોર્ડ આપવાની જાહેરાત કરાઈ છે. કવિ નર્મદના જન્મદિવસ ૨૪ ઓગસ્ટને વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે અને તે નિમિત્તે એક ગુજરાતી અને એક મરાઠી સાહિત્યકારને એવોર્ડ અપાય છે. ત્યારે ગુજરાતી વિશ્વકો ની જવાબદારી સંભાળતા પદ્મશ્રી ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈ ગુજરાતની સૌથી જૂની સાહિત્યિક સંસ્થા ગુજરાત સાહિત્ય સભાના પ્રમુખ અને ગુજરાત વિદ્યાસભાના ઉપપ્રમુખ છે. આ અગાઉ તેઓ ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના પ્રમુખપદે રહી ચૂક્યા છે.

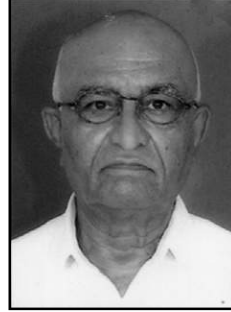
વરિષ્ઠ ધારાશાસ્ત્રી યોગેશચંદ્ર માંડડનું નિધન

ગુજરાત હાઈકોર્ટના વરિષ્ઠ ધારાશાસ્ત્રી અને મૂળ કચ્છ-ભુજના યોગેશ ચંદ્ર વિલાલ માંડડનું ૮૦ વર્ષની જૈફ વયે તા. ૨૯-૭-૨૦૧૪ના રોજ અવસાન થતાં અમદાવાદના કચ્છી સમાજ તેમજ કચ્છ જિલ્લામાં લોકની લાગણી ફેલાઈ ગયેલ. ગુજરાત હાઈકોર્ટના બાર એસોસિએશન તેમજ ભુજ ખાતે બાર એસોસિએશને તેમને અંજલિ આપી હતી. ગુજરાત હાઈકોર્ટની સ્થાપના થતાં મુંબઈ હાઈકોર્ટમાંથી અમદાવાદ ખાતે હાઈકોર્ટમાં પ્રેક્ટિસ રૂ કરી હતી. તેઓશ્રી મુંબઈ હાઈકોર્ટ બાર એસોસિએશનના ઉપપ્રમુખ રહી ચૂક્યા હતા. ૧૯૮૩માં શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના પ્રમુખ તરીકે ૫ સેવા આપી હતી. વડોદરા યુનિવર્સિટીમાં કાનૂની નેત્રના અભ્યાસક્રમમાં પેપર સેટર તથા પરીક્ષક તરીકે ૬ વર્ષો સુધી કામગીરી કરી હતી. તેમની પ્રાર્થના સભામાં વર્તમાન તેમજ પૂર્વ ન્યાયાધીશ, એડવોકેટ્સ, શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના તેમજ કચ્છી સમાજના અગ્રણીઓ, કાર્યકર્તાઓ તેમજ અન્ય નાગરિકો ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

દિનેશ પાંચાલની ઈન્ટરનેટ બુક (ઈ-બુક : ૨) રજૂ થઈ

નવસારીના જાણીતા સાહિત્યકાર અને 'મંગલ મંદિર'ના લેખક પરિવારના સભ્ય એવા શ્રી દિનેશ પાંચાલને ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ એવોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય સાહિત્ય અકાદમી એવોર્ડ, વિજ્ઞાનમંચ એવોર્ડ તથા 'પૂર્વશ્વર ટાઈમ્સ' એવોર્ડ વગેરે પ્રાપ્ત થઈ ચૂક્યા છે. 'મંગલ મંદિર'ના તંત્રીમંડળ આયોજિત સ્પર્ધામાં ૫ એમને શ્રેષ્ઠ લેખકની શ્રેણીમાં એવોર્ડ પ્રાપ્ત થયો હતો. તાજેતરમાં નવસારીના શ્રી ગોવિંદ મારૂના બહુચર્ચિત 'અભિવ્યક્તિ' બ્લોક પર શ્રી પાંચાલની ઈ-બુક રજૂ થઈ છે (www.govindmaru.wordpress.com). જે ખાસ તો વિદેશી વાચકોની માંગણીને માન આપીને રજૂ કરવામાં આવી છે.

ભાવનગર ડિસ્ટ્રીક્ટ ચેમ્બર ઓફ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ સ્ટિઅરીંગ સમિતિમાં શ્રી મહેન્દ્રભાઈ શાહની પુનઃ નિયુક્તિ

છેલ્લા ૨૮ વર્ષથી ભાવનગર કચ્છ સમાજના પ્રમુખપદે રહેલા કચ્છ - નલિયાના શ્રી મહેન્દ્રભાઈ એસ. શાહની તાજેતરમાં ભાવનગર ડિસ્ટ્રીક્ટ ચેમ્બર ઓફ ઈન્ડસ્ટ્રીઝની સ્ટિઅરીંગ સમિતિના ચેરમેનપદે આગામી બે વર્ષ માટે પુનઃ નિયુક્તિ થઈ છે. તે સંસ્થાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓશ્રી ૬ વર્ષથી કાર્યરત છે. તે ઉપરાંત સરકારી, બિનસરકારી તેમજ સામાજિક અનેક સંસ્થાઓ સાથે ૫ તેઓ સંકળાયેલા છે, તેમ ચેમ્બરની એક યાદીમાં જણાવ્યું છે.

કચ્છના બે શિક્ષકોને રાષ્ટ્રપતિ એવોર્ડ જેમાં માંડવીના દિનેશભાઈ શાહની પસંદગી

સ્વાતંત્ર્ય પર્વના ઉપલક્ષ્યમાં રાષ્ટ્રપતિ કાના બે અને રાજ્યકાનો એક એમ કચ્છના ત્રણ શિક્ષકોને તાજેતરમાં એવોર્ડ જાહેર થયા હતા. ઉચ્ચ માધ્યમિક વિભાગમાં ભુજની ઈન્ડિયાઈ ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલના શિક્ષક નીતિનભાઈ હીરજી જોબનપુત્રાને, જ્યારે પ્રાથમિક વિભાગમાં કચ્છ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષક સમાજના મહામંત્રી માંડવી જૈન નૂતન પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષક દિનેશભાઈ વિલાલ શાહને રાષ્ટ્રપતિ પુરસ્કાર, જ્યારે ધોરડોના પ્રાથમિક શિક્ષક શૈલેષકુમાર હરિલાલ સિંઘલને રાજ્યકાને એવોર્ડ જાહેર થયેલ હતા.

ભારત સરકારનો પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષક માટેનો રાષ્ટ્રપતિ એવોર્ડ શિક્ષક સાથે શિક્ષકોના સંગઠન માટે વર્ષોથી સેવા આપતા દિનેશભાઈ વિલાલ શાહના ફાળે ગયેલ. તેમને આ અગાઉ રાજ્ય સરકારનો શ્રેષ્ઠ શિક્ષકનો એવોર્ડ મળી ચૂક્યો છે. અબડાસાના ભાનાડા ગામેથી શિક્ષક કારકિર્દીની રૂઆત કરી ચૂકેલા શ્રી શાહ ત્રણ મહિના પહેલાં જ સેવાનિવૃત્ત થયા છે. ભૂકંપ વખતે કચ્છના પ્રાથમિક શિક્ષકો પાસેથી માહિતીનું સંકલન કરીને રાજ્યના શિક્ષકસંઘ પાસેથી કચ્છના સમાજના માધ્યમથી કચ્છના પ્રાથમિક શિક્ષકોને રૂ. ૨૬ લાખની આર્થિક સહાય અપાવવાની તેમની કામગીરી સૌએ બિરદાવી હતી. હકારાત્મક અભિગમ ધરાવતા આ શિક્ષક માંડવીની અગ્રણી વિવિધ સેવાકીય સંસ્થાઓ સાથે ૫ સંકળાયેલા છે.

રાષ્ટ્રપતિ એવોર્ડ પાંચમી સપ્ટેમ્બરે 'શિક્ષક દિનેશ' દિલ્હીમાં રાષ્ટ્રપતિ પ્રવચન મુખરજીના હસ્તે અર્પ કરાશે. બંને શ્રેષ્ઠ શિક્ષકોને રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા પારિતોષિક સાથે રૂ. ૨૫-૨૫ હજાર રોકડ પુરસ્કારરૂપે અપાશે. ■

સાર સમાચાર

સંકલનકર્તા : શાંતિલાલ સંઘવી

- (૧) ને નલ એલાયન્સ ઓફ પીપલ્સ મુવમેન્ટ (NAPM)ની અખબારી યાદીમાં જાહેલ છે કે ઉત્તર પ્રદેશના મહેંદીગંજ ખાતે આવેલ કોકાકોલાની ફેક્ટરી સરકારે તા. ૬-૬-૨૦૧૪થી બંધ કરાવેલ છે. આ વિસ્તાર પાનીની છતવાળો હતો પણ કોકાકોલા કંપનીએ મોટા જથ્થામાં જમીનમાંથી પાની ખેંચી લેતાં હવે એ વિસ્તાર 'CRITICAL' વિસ્તારની યાદીમાં મૂકવામાં આવેલ છે. (ભૂમિપુખ, તા. ૧-૭-૧૪)
- (૨) જગતના સૌથી ધાર્મિક દેશો જ જગતના સૌથી ગરીબ દેશો છે. આ ગરીબ દેશોમાં જ સૌથી વધુ ધાર્મિક લોકો રહે છે. (વિવેકપંથી, જૂન-૨૦૧૪)
- (૩) ચીનની હોસ્પિટલોમાં નર્સોને એર હોસ્ટેસ પહેરે છે એવા યુનિફોર્મ પહેરવાનું કહેવામાં આવેલ છે. આમ કરવાથી દર્દીઓ પર સારી માનસિક અસર થઈ એમ માનવામાં આવેલ છે. (વિવેકપંથી, જૂન-૨૦૧૪)
- (૪) ચીનની સરકારે ત્યાંના મુસ્લિમ બહુમતીવાળા જિનજિયાંગ પ્રાંતમાં મુસ્લિમોને રમજાનમાં રોજા રાખવા પર પ્રતિબંધ લગાવી દીધો છે. તાજેતરમાં જ આ વિસ્તારમાં મુસ્લિમોએ મચાવેલ ઉત્પાતની સજા રૂપે આ પ્રતિબંધ લગાવવામાં આવેલ છે. (સાધના, તા. ૧૨-૭-૧૪)
- (૫) છત્તીસગઢના બસ્તર જિલ્લાના ૫૦ ગામના લોકોએ પંચાયત બોલાવીને ગામોમાં ઈસાઈ મિનરીઓના પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ લગાવી દીધો છે. પંચાયતોનો આરોપ છે કે આ મિશનરીઓ લોકોનું બળજબરીથી ધર્મ પરિવર્તન કરાવે છે. (સાધના, તા. ૧૨-૭-૧૪)
- (૬) મહારાષ્ટ્રના ખેડ જિલ્લાના 'સાત કસસ્પલ' નામના ગામમાં સરપંચની પસંદગી માખી કરે છે! આ ગામના મંદિરમાં ઉમેદવારોના નામની ચબરખીઓ બનાવીને મંદિરના પ્રાંગમાં મૂકવામાં આવે છે. પછી જે ચિઠ્ઠી ઉપર કોઈ માખી પ્રથમ બેસે તેને સરપંચ બનાવવામાં આવે છે! (સાધના, તા. ૧૨-૭-૧૪)
- (૭) ગુજરાતની ૩૧ સરકારી પોલીટેકનિકમાંથી ૨૭માં આચાર્ય જ નથી! (મુંબઈ સમાચાર, તા. ૨૫-૬-૧૪)
- (૮) યુનેસ્કોના એક અંદાજ મુજબ અત્યારે જગતમાં ૭૦૦૦ જેટલી ભાષાઓ છે પરંતુ આ સદીના અંત સુધીમાં માત્ર ૩૦૦ જેટલી ભાષાઓ જ જીવતી રહેશે. (નયા માર્ગ, તા. ૧૬-૭-૧૪)
- (૯) દિલ્હી પાસેના અસોલા તથા ફત્તેપુરબેરી નામના બે ગામમાં દરેક ઘરનો એક છોકરો અખાડામાં જઈને બાઉન્સરની ટ્રેનિંગ લે છે. આ ગામોના લગભગ ૫૦ હજાર યુવાનો બાઉન્સર તરીકે અલગ અલગ જગ્યાએ નોકરી કરે છે અને સારો પગાર મેળવે છે. (સાધના, તા. ૧૯-૭-૧૪)
- (૧૦) વર્તમાનમાં આપેલ ભ્રાજ્યારની ખૂબ ફરિયાદ કરીએ છીએ. છત્રપતિ વિવાજનો રાજ્યાભિષેક કરવા બ્રાહ્મ પંડિતો તૈયાર ન હતા કારકે તેઓ વિવાજને ત્રિય માનતા ન હતા. છેવટે કાળીથી પંડિત ગોગા ભટ્ટને બોલાવવામાં આવ્યા. તેમને ખૂબ મોટી દાનિ (લાંચ) લઈને વિવાજના પૂર્વજ ત્રિય હતા એમ જાહેર કર્યું અને વિવાજનો રાજ્યાભિષેક થયો. (બ્રહ્મચાર તો આપણા જન્મમાં છે!) (દલિત અધિકાર, તા. ૧૬-૭-૧૪)
- (૧૧) વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશનની આગાહી છે કે વર્ષ ૨૦૨૦ સુધીમાં ડિપ્રેશન એ આત્મહત્યાનું સૌથી મોટું કારક હશે. દર વર્ષે ૧૫ લાખ જેટલાં મૃત્યુ ડિપ્રેશનના કારક થશે. (૫૬ વર્ષોવર્ષ આ સંખ્યા વધતી જશે.) (દિવ્ય ભાસ્કર, તા. ૨૮-૭-૧૪)
- (૧૨) આદિવંકરાચાર્યજીએ તો ચાર જ દિવસમાં મઠ સ્થાપી ચાર વંકરાચાર્ય નીમ્યા. પરંતુ ત્યારબાદ પોતાને વંકરાચાર્ય તરીકે જાહેર કરનારા ૪૮ મઠાધિપતિઓ છે. (સાધના, તા. ૨૬-૭-૧૪)
- (૧૩) ભારતમાંથી દર વર્ષે સરેરાશ ૪૫,૦૦૦ બાળકો ગૂમ થઈ જાય છે. (સાધના, તા. ૨૬-૭-૧૪)
- (૧૪) 'અભયપાત્ર' નામથી જાણીતું જયપુરનું એક રસોડું જોવા અમેરિકાના પૂર્વપ્રમુખ ક્લિન્ટન આવ્યા હતા. આ રસોડામાં એક લાખ ને ચાર હજાર વિદ્યાર્થીઓ માટેની ૪૮૩ ખાઓ માટે ભોજન બને છે. રોટલી - ભાત મીનથી બને છે. એક કલાકમાં ૪૦ હજાર રોટલી બને છે. ત્રણ કલાકમાં બે લાખ રોટલી, છ ટન દાળ અને પાંચ ટન ભાત બની જાય છે. આ રસોડું દે પાંડે ફાઉન્ડેશન સાથે જોડાયેલું છે. (સાધના, તા. ૨૬-૭-૧૪)
- (૧૫) હાલમાં સુરતમાં રોલ્સ રોયસ ગાડીના ૧૦ રૂમમાં જેની કિંમત ૪.૫ કરોડ રૂપિયા હતી તેવી ગાડી વેચા માટે આવી. સિને એક્ટ્રેસ મલ્લિકા રાવતે તે ગાડી લેવા ઈચ્છા કરી. પરંતુ તેના ટૂંકા અને અશ્લીલ વેષને કારકે રોલ્સ જેવી વિખ્યાત કંપનીની પ્રતિષ્ઠા ખરડાઈ એમ વિચારીને મલ્લિકાને તે કારક વેચવાની ના પાડવામાં આવી. (સાધના, તા. ૨૬-૭-૧૪)

જીવન એક બાજી છે. જેમાં હાર-જીત આપણા હાથમાં નથી પણ બાજી રમવી આપણા હાથમાં છે.

“મંગલ મંદિર” – પ્રાપ્ત થયેલાં લવાજમ

ઓગસ્ટ - ૨૦૧૪ દરમ્યાન નીચે મુજબ લવાજમ પ્રાપ્ત થયેલ છે.

નવાં પ્રાપ્ત થયેલ લવાજમો**૧ વર્ષનું લવાજમ**

- લ મીચંદ કોર ૧ વોરા સમાધોધા (કચ્છ)
- હરે નવનીતરાય મહેતા ભુજ, કચ્છ

આજીવન

- જીજ્ઞાબેન એચ. દો ૧ ઝરિયા (ધનબાદ - ઝારખંડ)
- મહેતા એન્ટરપ્રાઇઝ ગાંધીધામ, કચ્છ
C/o. વિ નજી ગોપાલજી મહેતા
- હિતે બાબુલાલ ૧૬ ભુજ, કચ્છ

રીન્યુ થયેલ લવાજમો**૧ વર્ષનું લવાજમ**

- ઋષિલ સવાઈલાલ ૧૬ ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ
- તારક રશ્મિકાંત ૧૬ આંબાવાડી, અમદાવાદ
કુંવરજી જેઠાભાઈ ખોના મુલુંડ (વેસ્ટ), મુંબઈ

૫ વર્ષનું લવાજમ

- િતિલાલ સાકરચંદ ૧૬ ભુજ, કચ્છ
- રમિ કલાલ મેઘજી દેઢિયા ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ

આજીવન

- જુગલ કિ ૧૨ વીરા બેંગાલુરુ

આવી ભૂલ હંમેશાં હોજો....

જૂના ખાનગી રખાયેલા દસ્તાવેજો અને કાગળો અમુક સમય પછી ખુલ્લા મૂકવામાં આવે છે. આવા દસ્તાવેજો ખૂલે ત્યારે આશ્ચર્યજનક હકીકતો બહાર આવે છે.

હમ i અમેરિકાના ને નલ સીક્યુરીટી આર્કાઈવ્ઝ તરફથી ખુલ્લા મૂકાયેલા દસ્તાવેજોમાંથી આ હકીકત જા વા મળેલ છે.

જાપાનના બે હેરો હિરોિ મા અને નાગાસાકી પર બે બોમ્બ નાખવામાં આવેલા. એ બોમ્બની વિસ્ફોટક કિત્ત એક મેઘા ટનના એક હજારમા ભાગની હતી. છતાં તે બોમ્બ પડવાની સાથે મિનિટોમાં જ ત્ર લાખ મા સો મરી ગયા અને એનાથી અનેકગ ૧ મા સો રીબાઈ રીબાઈને પાછળથી મર્યા. હજુ એવા અનેકગ ૧ લોકો રીબાય છે. એ બંને બોમ્બની કુલ ભેગી વિસ્ફોટક કિત્ત એક મેઘા ટનના ૧૦મા ભાગમાંથી ત્રીજા ભાગ જેટલી હતી.

હવે આગળ વાંચો. હમ i ખુલ્લા મૂકાયેલ દસ્તાવેજોમાંથી ખબર પડી છે કે ૧૯૬૧ના વર્ષના જાન્યુઆરીની ૨૪મી તારીખે એક અમેરિકન બોમ્બર નોર્થ કેરોલીના રાજ્ય પરથી ઉડતું હતું ત્યારે અચાનક જ એના પેટ જેવો વચલો ભાગ ફાટ્યો અને એમાં રાખેલા બે અુબોમ્બ ગોલુસબરો હેર ઉપર પછડાયા. આ બે બોમ્બની વિસ્ફોટક કિત્ત જા ૧૦ છે? જાપાન પર નંખાયેલા બે બોમ્બની કુલ કિત્તથી તેર ઘ ૧ હતી. આ બંને બોમ્બ ફાટવા માટે જરૂર પડે ત્યારે ફાટવા માટે તૈયાર રાખવામાં આવેલા. અમેરિકાના સંર ૧ ખાતાના સચિવના જ ૧૦૫ મુજબ બોમ્બમાં માત્ર બે વાયર ગોઠવવામાં રહી ગયેલી ભૂલના કારે એ બંને બોમ્બ ફાટ્યા નહીં. એ બોમ્બ ના ફાટ્યા એને કારે એકાદ કરોડ અથવા વધારે અમેરિકન નાગરિકો (બગવાનની દયાથી) બચી ગયા.

‘લોક સ્વરાજ’ ઓગસ્ટ-૨૦૧૪માંથી
પ્રેષક : શાંતિલાલ સંઘવી - અમદાવાદ

ઘર ઘરની મીઠાઈ..

હાથી

જોખા

શાહ હાથીભાઈ અજરામલદાસ

જુના માધુપુરા, અમદાવાદ. ફોન : ૨૨૧૨૩૬૫૪

કચ્છને માડુ...

કચ્છને માડુ ભુખ સૈયેં દુખ સૈયેં, પદા કઠીયેં ન પિંટને કંઘ;
માડુ મીળે હેમય વારા, તર્કે રશ્મિન્ પુજેતાં પિંટને પંઘ.

- રશ્મિન્ ખોના (મુંબઈ)

MAYUR PEER

NATIONAL ENTERPRISES

**CLEARING, FORWARDING
SHIPPING & TRANSPORT AGENT**

277, Sahid Bhagat Singh Road, 1st Floor,
Suite No. 16, Hansraj Damodar Trust Building,
Fort, Mumbai-400 038.

Tel. : (022) 2266 3097, 3254 7879

Fax : (022) 2267 3098

E-mail : mumbai@burleighintl.com

E-mail : mp@nealmp.com

Website : www.burleighintl.com

Website : www.nealmp.com

જાણવા જેવું

સંકલન : રજનીકાંત પારેખ (મો. ૯૮૯૮૦ ૫૩૫૨૧)

★ ૩૩ વરસે નશો છોડ્યો ૪૦ વરસે કોમનવેલ્થમાં:

ઈંગ્લેન્ડના સ્ટીવ વે ૨૦ વરસનો હતો ત્યારથી જ દારૂ અને સિગારેટની લતે ચડી ગયો હતો. વજન વધીને ૧૦૨ કિલો થઈ ગયું. ૩૩મા જન્મ દિવસે સવારે અરીસામાં પોતાના ફેલાયેલા રીરથી નફરત થઈ અને બધી કુટેવો છોડવાનો સંકલ્પ કર્યો. પ્રથમ દિવસે માત્ર ૧૦૦ મીટર દોડીને થાકી ગયો પ હિંમત ન હાર્યો. અવિરત પ્રયાસથી સ્ટેમિના વધતો ગયો. કમર ૩૮ની થઈ ગઈ અને ૨૦૦૬માં લંડન મેરેથોનમાં ભાગ લીધો. ત્યારબાદ એથલીટ બની ૨૦૧૪માં લંડન મેરેથોનમાં ત્રીજા નંબરે આવી કોમનવેલ્થ ગેમ્સ માટે ક્વોલિફાય કરી લીધું.

★ દુનિયાની સૌથી ઝડપી કાર :

પોર્ટ એલિઝાબેથથી મિકેનિકલ એન્જિનિયરીંગ કરનારી ૩૦ વર્ષીય બેવલીસિંહ યુ.કે. માં વિશ્વની સૌથી તેજ કાર બનાવી રહી છે. આ કારનું નામ બ્લડ હોન્ડ સુપર સોનિક રાખવામાં આવ્યું છે. આ રોકેટ પાવર્ડ કાર ૨૦૧૫માં સૌથી પહેલાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં લોન્ચ થશે. તેની ઝડપ ૧૨૨૫ કિ.મી. પ્રતિ કલાકથી વધુ હશે.

★ દરિયા અને રણનું મિલન :

દરિયાકાંઠાની વાત આવતાં જ મગજમાં સુંદર બીચની છબી ઉપસી આવે છે. પરંતુ દુનિયામાં એક એવી જગ્યા એવી છે જ્યાં એટલાન્ટિક મહાસાગર અને નામિબિયાના વેસ્ટ કોસ્ટ ૨ નું મિલન થાય છે. આ કોસ્ટલ ડેલ્ટાને નામિબ સેન્ડ સી પ કહેવામાં આવે છે. યુનેસ્કોએ તેને વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટમાં સ્થાન આપ્યું છે. તેના ઉત્તરમાં ક્યુનેન નદી અને દક્ષિણમાં ઓરેન્જ નદી છે. દુનિયાનું સૌથી જૂનું ર હોવાથી પ તે ખ્યાતનામ છે. આ ૨ ૫.૫ કરોડ વરસ કરતાં પ જૂનું છે. તેની રેતી સેન્ડ ડ્યૂન્સ આખી દુનિયામાં સૌથી વધુ વચની છે. આ જગ્યાએ ૨ , પહાડ અને સમુ હોવાથી તેની સુંદરતા અલગ જ છે.

★ ઠંડક આપતી હેલ્મેટ :

ઈન્ડોનેશિયાના ૧૩ વરસના લિનિયસ નારા નામના ટાબરિયાએ ધોમધખતા તાપમાં વાહન ચાલકના માથાને ઠંડક આપતા હેલ્મેટની ંધ કરી છે. આ હેલ્મેટ બનાવવા માટે સોડિયમ પાલીઓક્લેટ નામના પદાર્થનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. બહાર

૩૨ ડિગ્રી સેલ્સિયસ તાપમાન હોય ત્યારે હેલ્મેટની અંદર માત્ર ૨૧ ડિગ્રી તાપમાન હોય છે.

★ વિશ્વનો સૌથી મોટો પૂલ :

ફાન્સના એફિલ ટાવર કરતાં ૫ ઊંચો, ચીનની બેઈપાન જિયાંગ નદી પર આવેલા ૨૭૫ મીટરથી ૫ ઊંચો રેલવે બ્રિજ હિમાલયની ગોદમાં બનાવી ભારતીય એન્જિનિયરીંગના કૌ લ્યનો અજોડ નમૂનો ૨૦૧૬ સુધીમાં આ દે ને ભેટ મળે. આ બ્રિજના કામકાજની રૂઆત ૨૦૦૨માં થઈ હતી ૫ ૨૦૦૮માં આ કામ અટકાવવામાં આવ્યું. ત્યારપછી બે વરસ બાદ આ પ્રોજેક્ટ ફરીથી રૂ કરવામાં આવ્યો છે. વિશ્વનો સૌથી ઊંચા આ પૂલની ડિઝાઈન એવી રીતે બનાવવામાં આવી છે કે જેથી તે ભૂકંપ અને ખૂબજ ઝડપી પવનનો સામનો કરી કે.

★ અનોખો બ્રિજ :

દુનિયામાં જ્યાં સૌથી વધારે વરસાદ પડે છે તેવા મેઘાલયના ચેરાપુંચ પાસે ઝાડની ડાળીઓમાંથી બનાવેલો બ્રિજ છે. ચેરાપુંચથી નોનગ્રીએટ ગામ જવા માટે ગીરનારની જેમ સીડી ઉતરીને નોન ગ્રીએટ ડબલ ડેકર લિવિંગ બ્રિજ સુધી પહોંચી કાય છે. આ ઝાડની ડાળીથી બનેલા બ્રિજને જોવા માટે દુનિયાભરથી લોકો આવે છે.

★ સૌથી બુદ્ધિશાળી બાળકો :

ગત વરસ દરમિયાન 'ચેનલ ફોર' ટીવી ચેનલની ચાઈલ્ડ જિનિયસ કાર્યક્રમમાં વિજેતા જાહેર થયેલ. આ વખતે ૫ સ્પેલિંગ બી ચેમ્પિયન ૧૫માં વિજેતા જાહેર થઈ છે. સ્પેલિંગ યાદ રાખવામાં તેની માસ્ટરી એવી છે કે કોઈપ ગોઠવ માં સ્કેબલની લગભગ આખી સ્ટ્રીપનો ઉપયોગ કરીને સ્પેલિંગ બનાવી કે છે. આ ઉપરાંત તે ગંજફાની બરોબર ચીપેલી જોડને માત્ર એક જ વાર જોઈને તેના બધાં જ બાવન પત્તાનો ક્રમ કહી આપી કે છે. આ બાળકી છે અગિયાર જ વરસની શ્રીનિધિ પ્રકા જે ત્ર વરસ પહેલાં જ ભારતમાંથી ઈંગ્લેન્ડમાં ટ્રાન્સફર થયા છે.

★ અચનાન્ત ઉત્સવા :

૨૧મી જૂને કર્ક રાિમાં સૂર્ય પ્રવે છે તે દિવસે ન્યુયોર્ક મહાનગરના મહાચિક્કાર અને ચક્ર્યાર ભરેલા દુનિયાના ગીચતમ વિસ્તાર ટાઈમ્સ સ્ક્વેરની ચાર ેરીઓ રોકીને સ્થાનિક સાથે આર્જેન્ટીના, સ્વિટ્ઝરલેન્ડ, જાપાન અને દુનિયાના ખૂેખૂેથી આવેલા ૧૫૦૦૦થી ૫ વધારે લોકોએ આખો દિવસ યોગાસનો કરી આ ઉત્સવ ઉજવ્યો હતો.

AMBA
SHIPPING AGENCIES

CLEARING FORWARDING & SHIPPING AGENTS

HIRALAL DAGHA

401, Rajgor Chambers, 99, Masjid Siding Road, Near Masjid Station (E),
Mumbai-400 009. E-mail : ambashipage@rediffmail.com
Cell : 98210 69299 Tel. : 23772744 Telefax : 23710875 Resi. : 24097776

શબ્દ રમત-૯૭											
સંકલન : રજનીકાંત પારેખ											
	૧	૨			૩	૪		૫	૬	૭	
૮				૯					૧૦		૧૧
૧૨			૧૩		૧૪			૧૫		૧૬	
		૧૭					૧૮		૧૯		
૨૦	૨૧				૨૨				૨૩	૨૪	
	૨૫			૨૬			૨૭			૨૮	
૨૯			૩૦		૩૧	૩૨		૩૩			
			૩૪							૩૫	૩૬
૩૭	૩૮	૩૯			૪૦			૪૧	૪૨		
૪૩				૪૪				૪૫			
		૪૬					૪૭			૪૮	
	૪૯				૫૦				૫૧		

શબ્દ રમત ભરનારનું નામ : _____

સરનામું : _____

_____ ફોન/મો. _____

આપશ્રીના જવાબો શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડીના સરનામે મોકલવા વિનંતી. (શબ્દ રમતનો જવાબ મોકલવાની અંતિમ તારીખ : ૨૦-૯-૨૦૧૪)

આડી ચાવીઓ

૧. ભાર (૩)
૩. કેરી (૨)
૫. પાછું આપવું તે (૩)
૮. અર્જ, વિનંતી, નિવેદન (૩)
૯. સવડ, સોઈ (૪)
૧૦. દુઃખ, પીડા (૩)
૧૨. જીભથી માલૂમ પડતો સ્વાદ (૨)
૧૪. _____ ખાના ગમ ખાના, નમ જાના (૨)
૧૬. તરડ, ફાંટ (૨)
૧૭. ઈચ્છા, ખુશી (૩)
૧૮. ફૂલ (૩)

૨૦. _____ કી દુનિયા કો છોડ દે, પ્યાર કી દુનિયા મેં _____ (૪)
૨૨. લાભ, કમાણી, ફાયદો (૨)
૨૩. સમુદાય, મંડળી, સભા (૩)
૨૫. જે રીતે, દાખલા તરીકે (૨)
૨૭. નકાર, નિષેધ (૧)
૨૮. પળ, ક્ષણ, ઘડીનો આઠમો ભાગ (૨)
૨૯. પતિવ્રતા (૨)
૩૦. વ્યાયામ, અભ્યાસ (૪)
૩૩. ઘસાઈ ગયેલું, સૂકાયેલું, નબળું (૨)
૩૪. સર્જનહાર, ઉત્પત્તિકર્તા, વિભુ (૬)
૩૫. રામની પત્ની (૨)

૩૭. દક્ષિણ ભારતનું એક તીર્થધામ (૪)
૪૦. નિયમ, નેમ (૨)
૪૧. દક્ષિણ ગુજરાતમાં આવેલું ગિરિમથક (૪)
૪૩. એક માદક પદાર્થ, ચડસ (૩)
૪૪. ઉત્સવ, જલસો, હર્ષ (ફા) (૩)
૪૫. સમુદાય, જથ્થો, ગાછ (૨)
૪૬. નાચ, નૃત્ય (૩)
૪૭. પરોણી, કાંજી, આહાર (લોઢાની) અણી (૨)
૪૮. ચોથા ભાગનું, બાજુ (૧)
૫૦. સુંદર, મનોહર, ચાહવા, ઈચ્છવા યોગ્ય (૪)
૫૧. દરકાર, ગરજ (૩)

ઊભી ચાવીઓ

૧. ભાર મહિનાનો સમય (૩)
૨. ન્યાયાધીશ (૨)
૩. કમાણી, આવવું તે (૩)
૪. ગુમડા પર લગાડાતો પદાર્થ (૩)
૬. નકામું, ખાતલ કરેલું (૨)
૭. એકદમ, ઝટ (૩)
૮. અભિલાષા, ઉમેદ (૪)
૧૧. કોઈપણ જગ્યાએ અટક્યા વગરની મજલ (૫)
૧૩. કરાર, હોડ (૩)
૧૫. સીતાના પતિ (૨)
૧૭. મર્મ, રહસ્ય, ભેદ (૩)
૧૯. રગ, રસવાહિની, રેસો (૨)
૨૧. ભવાડો, બદનામી, અપકીર્તિ (૩)
૨૪. ગજુ, લંબાઈ પહોળાઈ વગેરેનું પ્રમાણ (૨)
૨૬. વસ્તુની છાપ, પરિણામ, લાગણી (૩)
૨૯. સ્થાવર, જંગમ બધું સર્વત્ર (૫)
૩૦. ઘટ, ખોટ, નુકસાન (૩)
૩૧. ચંદ્ર (૪)
૩૨. _____ ધનથી સેવા કરો (૪)
૩૩. દૂધનો સમુદ્ર (પુરાણ પ્રસિધ્ધ) (૫)
૩૪. સરોવર, જીતાયેલું, આધીન (૨)
૩૫. રામની પત્ની (૨)
૩૬. ખેદાનખેદાન, જમીનદોસ્ત (૩)
૩૮. શિરોમણિ, મુગટ, બાજુ, દિશા (૨)
૩૯. શ્વાસ લેવો તે, પવન (૩)
૪૧. સમુદ્ર, દરિયો (૩)
૪૨. પૂંછડી (૨)
૪૩. ચંચળ, અસ્થિર, ફરતું, જાસુસ (૨)
૪૪. સીતાના પિતા (૩)
૪૫. ઝેરી અધાર, ગલ (૨)
૪૭. આવરદા, આયુષ્ય (૨)
૪૮. સરોવર, તાબે, આધીન, જીતાયેલું (૨ગ)

સાંઘવ-રત્ન સ્વ. પૂ.શેઠ શ્રી મુરજી રાઘવજી લોડાયાના સ્મરણાર્થે....
**MRL CLEARING
 AND FORWARDING PVT. LTD.**

(CHA No. 11/374)

13/B, Sucheta Niwas, 285, Shahid Bhagat Singh Road, Fort, Mumbai-400 001.

Tel. : +91 22 22661380 / 22661600 Fax : +91 22 22703624

E-mail : imp@mrlshipping.com Web : www.mrlshipping.com

Clearing, Forwarding & Shipping Agents

શબ્દ રમત-લેદનો ઉકેલ

બે	ડ	મિ	ન્ટ	ન	વિ	લા	ય	ત	અં		
રો	ઝ			હિ	મા	લ	ય		ખ	ગ	
મી	ન		સા	ત	મ		ક		આ	મ	
ટ		ક	વ	ર	લ			મ	ગ	ફ	ળી
ર			ર		ત	ક	સા	ધુ		ળ	
	ઓ	ટ	છી		દા	સ		ર			અ
અ	ડ	ગ		યા	ર	પા	ઈ		અ		સ્તિ
ર	કા			ડિ				દો	હ	રો	
મા	ર	ફ	તિ	યો		દ	રા	જ		જ	
ન		ના	ક		ન	ખ	શિ	ખ		ની	ક
	મ		ડ		વા				મ	શી	ન
	હા	તિ	મ	તા	ઈ		ભ	જ	ન		ક

માસ જુલાઈ-૨૦૧૪ના અંકમાં છપાયેલ શબ્દ રમત-લેપના ઉકેલ મોકલાવનારના નામ

૧. પ્રતાપ નારા જી દંડ - અમદાવાદ બધા સાચા
૨. ચંદ્ર મહેન્દ્રા - સેટેલાઈટ, અમદાવાદ બધા સાચા
૩. સ્મિતા વિ. લાલ - અમદાવાદ બધા સાચા
૪. પ્રભા મહેન્દ્રા - વલસાડ બધા સાચા
૫. કિરેજી. લાલ - ભુજ ૧ ભૂલ
૬. સરોજ અનુપ ચંદુરા - સુરત ૩ ભૂલ
૭. અજીત મ. મહેતા - અમદાવાદ ૩ ભૂલ

બળવાન નહીં, કરુણાવાન બચશે

સમગ્ર વિશ્વના ચિંતકોને અસ્વસ્થ કરનારી ત્ર મહત્ત્વની સમસ્યા અંગે ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે જ લેલું. પ્રથમ, હું માનવી જન્મથી જ હિંસક છે? જો માનવ સ્વભાવમાં જ હિંસા હોય તો અહિંસા એક સ્વપ્ન જ રહે. ગાંધીજીનું માનવું હતું કે માનવી સ્વભાવથી હિંસક નથી. તો પછી પ્રશ્ન એ ઊઠે છે કે વ્યક્તિ-સમાજ કે રાષ્ટ્ર ઈતિને માર્ગે કઈ રીતે આગળ વધે? વિશ્વયુધ્ધથી અને વિના ક સૌથી મુક્ત કઈ રીતે બને? જે વિજ્ઞાન યંત્રવિદ્યા અન્યને મારી નાખવામાં સહાય કરે છે તે હવતા રાખવામાં મદદ ન કરી કે? વિશ્વ અ સૌથી મુક્ત બની કે? દરેક યુગના ઈતિયાહકોએ ઈચ્છ્યું છે કે તલવારને બદલે હળ બને. આ સ્વપ્નને સાકાર કરવા લશ્કર પરનો ભર્ય ઘટાડવો રહ્યો. તે ભર્યનો ઉપયોગ ગરીબાઈ - ભૂખમરો - રોગચાળો વગેરે અટકાવવા કરવો જોઈએ. જેથી વિશ્વ સુંદર બને. બીજું, માનવી પર્યાવર નો જ એક ભાગ છે. આપે આપે પર્યાવર ને સાચવીું? માનવી કુદરત પ્રતિ અહિંસક વલ દાખવે? માનવી અન્ય પ્રજાતિઓનો ટ્રસ્ટી બને? ત્રીજું, પુરુષો કરતાં સ્ત્રીઓ વિશ્વને વધુ સલામત અને સુંદર બનાવે? તેઓ ઈતિ અને અન્યોની કાળજી લેવામાં પુરુષો કરતાં વધુ સલામત છે? ગાંધીજી સ્ત્રીઓની તરફે માં હતા. આશ્ચર્યજનક બાબત એ છે કે તાજેતરની ધે જ એ છે કે Survival of Fittest (બળવાન બચે)ને બદલે Survival of Kindness (કરુણાવાન બચે) સાચું ઠરી રહ્યું છે. તેથી તે બાબત પ સ્ત્રીના પો જાય છે.

- મહાત્મા ગાંધી (સાબાર : "ભૂમિપુત્ર")

Ramesh Savla
Manish Savla
M. 94260 77479

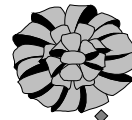

ARIHANT INDUSTRIES

Mfg. : Bakelite Moulding & Panel Board
Accessories, Push Buttons,
Connector Strip & Cooker Handles

5/33, G.I.D.C. Ind. Estate,
Phase-1, Vatva,
Ahmedabad-382 445.

Ph. : (F) 25831205 (R) 25464948

Isha Shah
+91-9638414481

I Creative

Trousseau Packing

- Home Decor
- Trousseau Packing
- Sparking Wax / Gel Candles
- Chocolates
- Events Managements of Party's
- Classes of Creative Creation

Marriage and rajwada theme packing. Heavy decorated Trays, ring ceremony trays, Saree & Suit Packing, Flowers (related to the packing and event), Bunch making, Origato floers, Pooja Thalís, Bandarwal, Shubh-labh, Ready Rangolis, Envelopes and many more exciting things.

E-mail Id : ishashahcreation@gmail.com

Nano 9 Sudoku

શરતો :

- ૧થી ૯ના આંકડા ઊભી-આડી લાઈનમાં ફક્ત એક જ વખત હોવા જોઈએ.
- ૧થી ૯ના આંકડા ૩ X ૩ના ચોકડામાં પણ એક જ વખત હોવા જોઈએ.

જુલાઈ-૨૦૧૪ના અંકમાં છપાયેલ
સુડોકુ-૧૦૫૧ના ઉકેલ મોકલનારના નામ

- ધારા નાગડા - અમદાવાદ બધા સાચા
- કલ્પના નીતિન પાલા - અમદાવાદ બધા સાચા
- નિમિષ ચમનલાલ વોરા - અમદાવાદ બધા સાચા
- પ્રશીલ ભાવે પારેખ - અમદાવાદ બધા સાચા
- રમે ઉમર િ સાવલા - અમદાવાદ બધા સાચા
- પ્રતાપ નારા જી દંડ - અમદાવાદ બધા સાચા
- ઉષ્મા વિ ાલ ાહ - અમદાવાદ બધા સાચા
- સ્મિતા વિ ાલ ાહ - અમદાવાદ બધા સાચા
- પ્રતિમા ગિરી ાહ - અમદાવાદ બધા સાચા
- ગીતા વિનોદ મહેતા - અમદાવાદ બધા સાચા
- સરોજ અનુપ ચંદુરા - સુરત બધા સાચા
- અરવિંદ રતન િ દેઢિયા - ભુજપુર બધા સાચા
- પ્રભા મહે- િ ઠિયા - વલસાડ બધા સાચા
- ઉષા ભરત સંઘવી - રાઉરકેલા ૧ ભૂલ

ઉપર્યુક્ત પૈકી ૧૩ સાચા જવાબ મોકલનારાઓના લક્કી ડ્રો અનુસાર ત્ર વિજેતાઓ નીચે પ્રમાે છે. જેઓએ પોતાના ઈનામો સમાજના પાલડી ખાતેના કાર્યાલયમાંથી મેળવી લેવા વિનંતી છે.

★ વિજેતાઓ ★

- કલ્પના નીતિન પાલાણી - અમદાવાદ
- નિમિષ ચમનલાલ વોરા - અમદાવાદ
- પ્રશીલ ભાવેશ પારેખ - અમદાવાદ

સ્નાનથી શરીરની શુદ્ધિ કરવી, સત્યથી મનને શુદ્ધ કરવું, વિદ્યાથી આત્માની શુદ્ધિ કરવી અને જ્ઞાનથી બુદ્ધિને દિનરાત પ્રકાશિત કરવી.

Nano 9 Sudoku

રજનીકાંત પારેખ (૯૯૯૯૦ ૫૩૫૨૧)

સુડોકુ ક્રમાંક-૧૦૫૩ અત્રે રજૂ કરવામાં આવેલ છે. તેના ચારે ભાગ ભરીને 'મંગલ મંદિર' કાર્યાલય પર તા. ૨૦-૯-૨૦૧૪ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી. તદન પરા જવાબો મોકલનારનાં નામ ઓક્ટોબર-૨૦૧૪ના અંકમાં પ્રસારિત કરવામાં આવશે.

સુડોકુ ભરનારનું નામ : _____
 સરનામું : _____
 ફોન/મોબાઈલ : _____

A ક્રમાંક - ૧૦૫૩ B

૬	૯			૮		૧
		૪	૯	૧		
૩		૮	૬			૪
	૬	૧	૫	૪		
	૧					૬
	૫	૩	૭	૧		
૧		૭	૮			૫
		૨	૧	૯		
૭	૩			૯		૨

૫		૬				૯
		૪				૮
૭	૪		૯		૧	
૪		૫		૬		
		૭	૧			
	૬		૪			૯
	૪		૭		૨	૧
	૨		૫	૯		
૩			૬	૮		૪

C D

૩			૬		૮	૪
	૭	૮		૩	૬	
		૮				૫
		૪	૧			૯
	૨		૫			૬
	૬			૨	૪	
૨				૬		
		૬		૮	૩	
	૧	૯		૪		૬

		૪				૧	૨	
		૭	૮			૩		
૬	૫		૨	૧				
૪	૨	૩		૮				
			૩	૧				
			૬			૪	૯	૩
				૩	૫		૨	૬
		૬		૯	૧			
૫	૭					૯		

ઉકેલ :
ક્રમાંક - ૧૦૫૨

A

૪	૮	૯	૨	૭	૧	૩	૬	૫
૨	૧	૩	૯	૬	૫	૭	૪	૮
૭	૪	૨	૮	૩	૧	૯	૬	૨
૭	૪	૨	૩	૧	૯	૫	૮	૬
૧	૫	૬	૪	૮	૭	૯	૨	૩
૯	૩	૮	૬	૫	૨	૪	૭	૧
૮	૯	૭	૫	૩	૬	૨	૧	૪
૩	૨	૪	૧	૯	૮	૬	૫	૭
૫	૬	૧	૭	૨	૪	૮	૩	૯

B

૩	૪	૯	૮	૬	૭	૫	૧	૨
૬	૨	૧	૪	૫	૯	૭	૩	૮
૭	૫	૮	૧	૩	૨	૯	૪	૬
૪	૧	૩	૨	૭	૫	૮	૬	૯
૨	૯	૫	૬	૮	૧	૪	૭	૩
૮	૬	૭	૩	૯	૪	૧	૨	૫
૯	૩	૨	૭	૪	૮	૬	૫	૧
૫	૭	૬	૯	૧	૩	૨	૮	૪
૧	૮	૪	૫	૨	૬	૩	૯	૭

C

૧	૩	૮	૯	૭	૪	૫	૬	૨
૭	૨	૫	૧	૬	૩	૪	૯	૮
૯	૪	૬	૮	૨	૫	૧	૭	૩
૬	૮	૯	૫	૩	૧	૭	૨	૪
૩	૭	૪	૬	૮	૨	૯	૧	૫
૫	૧	૨	૭	૪	૯	૮	૩	૬
૮	૯	૧	૨	૫	૬	૩	૪	૭
૨	૫	૩	૪	૯	૭	૬	૮	૧
૪	૬	૭	૩	૧	૮	૨	૫	૯

D

૩	૬	૧	૪	૭	૨	૯	૮	૫
૨	૭	૯	૩	૮	૫	૧	૬	૪
૫	૪	૮	૬	૧	૯	૩	૭	૨
૧	૨	૩	૫	૪	૮	૭	૯	૬
૮	૫	૭	૨	૯	૬	૪	૩	૧
૪	૯	૬	૧	૩	૭	૫	૨	૮
૯	૧	૪	૮	૬	૩	૨	૫	૭
૭	૮	૫	૯	૨	૧	૬	૪	૩
૬	૩	૨	૭	૫	૪	૮	૧	૯

Nano 9™

Insulated Stainless Steelware

Mfg by:
Shree Balaji Metal Industries, Vasai
www.ninemetal.com | ninemetal@gmail.com

Ahmedabad Authorised Distributor :- Shahil Marketing - 9426177138
 Mumbai Authorised distributor : Vasant Marketing - 9820672501 , K K Associates - 9323404736

॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ ॥

શ્રી કાનજી શિવજી ઓસવાળ જૈન બોર્ડિંગ હાઉસ (ગુરુકુળ)

રજિ. નંબર : એ-૧૬૪ ● સ્થાપના : ૧૯૨૨

કાર્યાલય : જિલ્લા પેઠ, બી.એસ.એન.એલ. ઓફિસની પાસે, જલગાંવ, મહારાષ્ટ્ર-૪૨૫ ૦૦૧.

અધ્યક્ષ : શ્રી દલિચંદ્રજી હસ્તીમલજી ચોરડિયા
ઉપાધ્યક્ષ : શ્રી વિજયરાજજી કપૂરચંદ્રજી કોટેયા
શ્રી અનિલકુમાર કેવલચંદ્રજી દેસડા

સચિવ : શ્રી પ્રદીપભાઈ જ્ઞાનચંદ્રજી રાયસોની
પ્રબંધક સમિતિ અધ્યક્ષ તથા સહસચિવ :
શ્રી દિલીપ હસ્તીમલજી ચોપડા

જલગાંવ (મહારાષ્ટ્ર)માં જ્યારે એક પણ કોલેજ અસ્તિત્વમાં ન હતી ત્યારે સમગ્ર જૈન જ્ઞાતિની શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિને પોષકરૂપ અને સંવર્ધક કહી શકાય તેવી આ અગ્રિમ હરોળની સંસ્થા શ્રી કાનજી શિવજી ઓસવાળ જૈન બોર્ડિંગ હાઉસ (ગુરુકુળ)ની સ્થાપના આજથી ૯૨ વર્ષ અગાઉ એટલે કે વર્ષ ૧૯૨૨માં થઈ હતી. જે એક દંતકથારૂપ કહી શકાય. દાનવીર શ્રી કાનજીભાઈ શિવજી ગામ બારોઈ - કચ્છનાં છે, જે સમગ્ર કચ્છ માટે ગૌરવની વાત છે.

હાલે જલગાંવમાં વિદ્યા મેળવવા ક્ષેત્રે જુદા જુદા વિષયોની લગભગ ૧૬ જેટલી કોલેજો કાર્યરત છે અને તેનો લાભ લેનાર છાત્રોની સંખ્યા મોટા પ્રમાણમાં છે.

ઉપરોક્ત કોલેજોમાં અભ્યાસ માટે દાખલ થનારને રહેવા માટે આ સંસ્થા બોર્ડિંગની સગવડ આપે છે.

- ધોરણ-૧૧થી ઉપરના છાત્રોને આ બોર્ડિંગમાં પ્રવેશ મળશે.
- જલગાંવ સ્થિત ઉત્તર મહારાષ્ટ્ર વિદ્યાપીઠ પણ ચાલુ છે.
- ભારતભરના જૈન છાત્રો માટે ઉપરોક્ત સગવડતા ઉપલબ્ધ છે.

પ્રવેશપાત્ર છાત્રો નીચે જણાવેલ ફોન પર સંપર્ક કરી શકે છે.

મેનેજર : શ્રી રમેશચંદ્ર જૈન
(૦૨૫૭) ૨૨૩૯૪૫૩
મો. ૦૯૯૭૦૦ ૩૯૮૦૮

કાર્યકારી સભ્ય : શ્રી રાઘવજી લાલજી સતરા
(૦૨૫૭) ૨૨૨૧૨૪૫
મો. ૦૯૬૭૩૩૬૪૨૯૦

‘દસમું અને બારમું’ - મોજૂદ શિક્ષણ વ્યવસ્થાનું

િ । ને સરકારના ભરોસે ન છોડતાં સમાજ તરીકે િ । નો વિચાર કરવાની જરૂર છે.

હાલની િ । વ્યવસ્થાના ‘ભારવાળા (ભાન વગરના) ભ તર’ની નીચે જ્ઞાન, ગ તર, બાળકો અને તેમના આખા કુટુંબોના કુટુંબો દબાઈ ગયા છે. આ દબાઈ ગયેલા લોકો એકલા એકલા કોઈક વાર બોલે છે, ક્યારેક આકો પ વ્યક્ત કરે છે પરંતુ કદાચ તેમને એમ લાગે છે કે આને જ મોડર્ન િ । કહેવાતું હે અને આના સિવાયનો કોઈ બીજો વિકલ્પ જ નહિ હોય.

રૂઆતમાં િ । ના ખાનગીકર અને ત્યારબાદ સંપૂર્ વેપારીકરે સામાન્ય મા સની કમર જ તોડી નાખી છે. સરકારોએ તો િ । ની જવાબદારીઓમાંથી સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ લઈને િ । ને વેપારીઓના હવાલે કરી દીધું છે.

બાળક જન્મે ત્યારથી જ તેના સ્કૂલના એડમિ નની ચિંતા. પછી સ્કૂલની સાથે સાથે ટ્યુ નના એડમિ નની ચિંતા. સ્કૂલની મોંઘી ચોપડીઓ, મસમોટી ફી, અધધ... ટ્યુ ન ફીએ તો સામાન્ય મા સની કમર જ તોડી નાખી છે.

બાળકોની તો જોવા જેવી થાય છે. ઘરના લોકો બાળકોને રી ા-વાન-સ્કૂલ બસમાં નાખે, રી ા-વાન-સ્કૂલ બસ બાળકોને સ્કૂલમાં નાંખે, સ્કૂલ ફરી રી ા-વાન-સ્કૂલ બસમાં નાખે, રી ા-વાન-સ્કૂલ બસ બાળકોને ઘરમાં નાખે. ફરીથી ઘરના લોકો ટ્યુ નમાં નાખે. ટ્યુ ન ક્લાસ ફરી ઘરમાં નાંખે! પાછું ાળા અને ટ્યુ નનું લે ન તો ખરું જ અને આ આખું ચક્કર બેરોકટોક ચાલ્યા જ કરે છે.

એક કુરિવાજ સમાજમાં છે કે ‘મા-બાપ’ના મર પછી તેમના વારસદારો તેમનું ‘દસમું અને બારમું’ કરતા હોય છે. હાલની દુનિયાએ હવે એક નવો કુરિવાજ સમાજમાં રૂ કર્યો છે. મા-બાપે મર પહેલાં જ બાળકોનું ‘દસમું અને બારમું’ કરવું પડે છે અને આ માહોલ એક દિવસ નહીં પરંતુ આખું વર્ષ ચાલે છે.

જે ઘરોમાં બાળકો દસમા કે બારમામાં આવ્યા હોય, તેમનાં ઘરોનું તો જાે આખા ઘરનું જ ‘દસમું કે બારમું’ હોય તેવું તંગ વાતાવર આખું વર્ષ ધૂમરાયા કરે છે. આ ઘરોમાં આખું વર્ષ વારંવાર ‘દસમું છે - બારમું છે’ તેમ તમને સાંભળવા મળે. આખા ઘરની પરી ા હોય તેમ તમને લાગે. ‘દસમા અને બારમા’ની પરી ાના દિવસોમાં તો જે ાળાઓમાં તેમનાં બાળકોની બેઠક વ્યવસ્થા હોય તેની બહાર બાળકોની પરી ા દરમ્યાન ાળાઓના ગેટ પાસે બહાર બેઠેલા મા-બાપો જાે મંદિર કે મસ્જિદની બહાર બેઠેલા મજબૂર લોકો જેવા જ તમને લાગે. જે દિવસે પરિ ામ હોય તે દિવસે આખા

ઘરનું પરિ ામ હોય તેમ લાગે.

મોજૂદ મૂડીવાદી વ્યવસ્થાએ બે પ્રકારના બાળમજૂરો નિર્મા કર્યા છે - ાળાએ નહીં જઈ કતાં, પેટનો ખાડો પૂરવા મજૂરીએ જતાં અને ાળાએ જતાં પૈસા ખર્ચી માર્ક માટે મજૂરી કરતાં. એક, જેના કુટુંબના બે હાથ પાસે કામ નથી અને કામ છે તેમને તે કામનું પૂરતું વેતન નથી મળતું અને તેથી તેમનાં બાળકોએ ાળાને બદલે કામે જવું પડે છે. અને બીજા એવા કુટુંબો છે કે જેનાં બાળકોને તેઓ ાળાએ મોકલી કે છે પરંતુ આ બાળકોની જિંદગી નજીકથી જોઈએ તો આ બાળકોને પ ાળા અને ટ્યુ ને જતાં બાળમજૂરો જ કહેવા પડે.

જાે આટલું ઓછું હતું તે હવે મોં-માથા વગરની સેમિસ્ટર પ્રથા રૂ કરી દેવામાં આવી છે. આ બાળકોને જોઈએ તો ઘા િએ બાંધેલા બળદને પ આ બાળકો અને એના ઘરના લોકોની દયા આવે.

મા-બાપ નોકરી કરતાં હોય તો તેમના કામના કલાકો મુસાફરી સાથે ગ િએ તો ૧૦-૧૪-૧૬ અને બાળકના ભ વાના કલાકો પ હવે તો મુસાફરી અને ટ્યુ ન સાથે ૭-૧૦-૧૨ કલાક થઈ ગયા છે. જેને આપે તાજાં ાકભાજી અને ફળો કહીએ છીએ તે પ અનેક કિલોમીટરો દૂરથી મુસાફરી કરીને ઘર સુધી પહોંચતાં થાકીને ઠુસ થઈ ગયેલાં હોય છે. ઘરમાં થાકેલાં મા-બાપ, થાકેલાં બાળકો અને થાકી ગયેલાં ાકભાજી અને ફળો ભેગાં થાય છે. આ થાકેલાં ભેગાં થયેલાં પોતાને મજામાં છે તેમ કેમ સમજતા હે તે પ્રશ્ન થાય.

આમ તો ાળા અને કોલેજોનો રાફડો ફાટ્યો છે, પ તે િ । આપવા માટે નહીં, ‘ઓનલી ઈફ યુ કેન પેન ધેન ઓન્ટલી યુ કેન યુઝ’ જેવો છે. આઈ.પી.એલ.માં જેમ ખેલાડી વેચાય છે તેમ તમે જો પૈસાદાર હો, તો તમારા બાળક માટે મનગમતી કોલેજમાં મનગમતી ાખામાં એડમિ ન ખરીદી કો.

લાખો રૂપિયા ખર્ચ્યા પછી પ નોકરીનું ુ? તો આપે એમ જ કહેવું પડે કે તમારી ઓળખા હોય તો ઠીક, નોકરી માટે રૂપિયા આપી કો તેમ હોય તો ઠીક, નહીં તો ફિક્સ પગાર, કોન્ટ્રાક્ટ પર ૧૦-૧૨-૧૪-૧૬ કલાકની સામાજિક સુર ા વગરની ઓછા પગારની નોકરી તથા ભ તર મુજબની નોકરી ના પ મળે અથવા બેકારી.

જો ભાવિ નાગરિકોને દિ । વગરનું ટોળું અને ભીડ ન બનવા દેવા હોય તો આ પરિસ્થિતિ બદલવી જ રહી. ચાલો, સૌ ભેગા મળીને ‘દસમા અને બારમા’નો કુરિવાજ બંધ કરવા કામે લાગીએ. આ મુદ્દે અમો તમામ કુટુંબોને પોતાનાં ઘરોમાં ગંભીર ચર્ચા કરવાની અપીલ કરીએ છીએ.

સાબાર : “ભૂમિપુત્ર”

Gala
Agencies

EXCLUSIVE SAREES

Contact Person : CHAITALI K. GALA (M. : 98333 26660)

EXCLUSIVE FANCY KOTA

EXCLUSIVELY

(RETAIL ONLY ON SATURDAY)

11/A, Ground Floor,
Old Hanuman 2nd Cross Lane,
Kalbadevi, MUMBAI-02.
Tel. : 22401195 Fax : 40221195

સંકલન : દિનેશ આર. મહેતા

- ★ **જેલીફિશ તળાવ :** કચ્છના અખાતમાં આવેલા અર્માબડા વિસ્તારની મુલાકાત દરમ્યાન વન્યજીવન વૈજ્ઞાનિક બી.સી. ચૌધરીના નેતૃત્વવાળી વાઈલ્ડલાઈફ ટ્રસ્ટ ઓફ ઈન્ડિયાના સંબંધકોની એક ટીમે આ જેલીફિશ તળાવની ધેધ તાજેતરમાં કરી હતી. સમગ્ર ભારતમાં આ પ્રકારનું પહેલું જેલીફિશ તળાવ હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો. અંદાજે ૫ થી ૬ હેક્ટર વિસ્તારમાં ફેલાયેલા તળાવમાં જેલીફિશ નો નયનરમ્ય નજારો મા વાલાયક હોય છે.
- ★ **કચ્છના વીજતંત્ર માટે અલગ પોલીસ મથક :** પ્રાથમિક માહિતીના આધારે પશ્ચિમ ગુજરાત વીજ કંપની લિ. કચ્છ ખાતેના વડા કે.સી. પંડ્યાને પૂછતાં તેમને સમર્થન આપી કહ્યું હતું કે ભુજ ખાતે અલાયદું પોલીસ મથક એક બટાલિયન સાથેનું રાજ્યના ગૃહવિભાગ દ્વારા મંજૂર કરાયું છે. અત્યાર સુધી પાવર ચોરી, માલ-સામાનની ચોરી સહિતના કિસ્સામાં જો પોલીસ કાર્યવાહી થાય તો રાજકોટ જવું પડતું હતું અને કોર્ટ કિસ્સામાં ૫ ત્યાં જવું પડતું હતું.
- ★ **કચ્છી કસબી માટે યેશ્વિક બજાર :** તાજેતરમાં કચ્છની મુલાકાતે આવેલા વરિષ્ઠ આઈ.એફ.એસ. અધિકારીએ જાણ્યું હતું કે કસબીઓ માટે એમ્પોરિયમ, ખાસ વેબસાઈટ, કસબીઓની ડિરેક્ટરી, બ્રાન્ડ પ્રમોશન, કચ્છી કારીગરો માટે દેના અન્ય કલા ક્ષેત્રોમાં પ્રેરણા પ્રવાસ તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય ગ્રાહક વિકેતા મિલન દ્વારા વિદેશી બજાર સાથે કારીગરોના જોડા સહિત અનેક મહત્વની પ્રવૃત્તિઓથી કચ્છીઓની ઓળખ સમાન હસ્તકલાને વધુ ધબકતી કરવાની ઘોષણા કરી હતી.
- ★ **કચ્છના બે શિક્ષકોના રાષ્ટ્રપતિ એવોર્ડ :** સ્વાતંત્ર્ય પર્વના અવસરે રાષ્ટ્રપતિ કાલાના બે અને રાજ્ય કાલાનો એક એમ કચ્છના ત્રણ શિક્ષકોને એવોર્ડ જાહેર થયા હતા. ઉચ્ચ માધ્યમિક

વિભાગમાં ભુજની ઈન્ડિયા ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલના વિજ્ઞાન નીતિનભાઈ હીરજી જોબનપુત્રાને, જ્યારે પ્રાથમિક વિભાગમાં કચ્છ જિલ્લા પ્રાથમિક વિજ્ઞાન સમાજના મહામંત્રી અને માંડવી જૈન નૂતન પ્રાથમિક શાળાના વિજ્ઞાન દિનેશ ભાઈ મિલલ ઠાકરને રાષ્ટ્રપતિ પુરસ્કાર, જ્યારે ધોરડોના પ્રાથમિક વિજ્ઞાન શિક્ષકોને એચ. સિંઘલને રાજ્યકક્ષાએ એવોર્ડ જાહેર કરાયા હતા.

- ★ **નર્મદાના નીર કાયાપલટ કરશે :** ગુજરાતના મુખ્યપ્રધાન આનંદીબેન પટેલે તાજેતરમાં સાંતલપુર તાલુકાના ઝઝામ ગામે કચ્છ શાખા નહેરમાં નર્મદાના પવિત્ર નીર વહેવડાવી નર્મદા યોજનાની કચ્છ નહેરનું લોકાર્પણ કરતા બનાસકાંઠા, પાટણ અને કચ્છ જિલ્લાના છેવાડાના તાલુકાઓની તૃષ્ણાતુર ધરતીની તૃષ્ણાના સંતોષની દિવસ ખૂલી હતી. કચ્છ શાખા નહેરમાં નર્મદાના નીરને વહેવડાવવાની સાથે જ કચ્છના નાના રાજ અને સાંતલપુર તાલુકાનો સૂકો વિસ્તાર નર્મદાના ધસમસતા પાણીના પ્રવાહથી આગામી દિવસોમાં હરિયાળો બનશે.
- ★ **નખત્રાણામાં વિમાન વૃત્ત્યું :** નખત્રાણા તાલુકાના બિબ્બર અને ખારડિયા ગામ વચ્ચે તાજેતરમાં વાયુદળનું લડાકુ વિમાન તૂટી પડવાની ઘટના ઘટી હતી. જગુઆર ફાઈટર પ્લેન કે થતા જ પાઈલોટ પેરાચૂટની મદદથી કૂદી પડતાં આબાદ બચાવ થયો હતો. સીમાડામાં પ્લેન દુર્ઘટનાની જાણ થતાં જ નજીકમાં આવેલા ગામના લોકો મોટી સંખ્યામાં દોડી ગયા હતા. ભુજથી ઉડાન ભરેલા આ વિમાનમાં કોઈ ભારતીય સર્જિતા અકસ્માત થયો હોવાનું પ્રારંભિક તબક્કે જાણવા મળ્યું હતું.
- ★ **કચ્છ શાખા નહેર :** કચ્છ શાખા નહેર કચ્છના વન્ય વિસ્તારમાંથી પસાર થવાની છે તે વિસ્તાર ભારત સરકારના પર્યાવરણ વિભાગની ૫ તાજેતરમાં મંજૂરી મળતાં કચ્છ શાખા નહેરની ૨૩ કિ.મી. લંબાઈનું બાંધકામ પૂરું હવે આગળ ધપશે.
- ★ **મુંબઈમાં ઉષા ઈન્ટરનેશનલ લિ. દ્વારા આયોજિત કાર્યક્રમમાં પ્રિયંકા ચોપરાએ કચ્છી યુવતીને સન્માનિત કરી :** પાંચ વખત બોક્સિંગમાં વિશ્વ ચેમ્પિયન બનેલી મેરીકોમના જીવન આધારીત ફિલ્મ 'મેરીકોમ'ના મ્યુઝિક લોન્ચ પ્રસંગે આઈ.ટી.સી. મરાઠા હોલમાં ભારતભરમાંથી પાંચ રાજ્યની જે પાંચ મહિલાઓને ઉષા ઈન્ટરનેશનલ લિ. કંપની દ્વારા મહિલા સક્તિકરણ બલ તાજેતરમાં સન્માનિત કરાઈ

JNK Lifters Pvt. Ltd.

Kunal Gala - Director
Cel : +91 9833118836

Jayantilal Gala - Director
Cel : +91 9821070747

302, Godrej Coliseum, 3rd Floor, Somaiya Hospital Road,
Off Eastern Express Highway, Sion (E), Mumbai-400 022.
Tel. : (022) 24013311 • Fax : (022) 24013322
E-mail : info@jnklifters.com • Web : www.jnklifters.com

હતી તેમાં કચ્છમાંથી સુમરાસર જેખની લ મીબેન મહેશ્વરીનું પ સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. તેમના નામની ભલામ અંધજન મંડળ - વસ્ત્રાપુર અને કે.સી.આર.સી. દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ સમારોહમાં અભિનેત્રી પ્રિયંકા ચોપરાએ એવોર્ડ આપીને સન્માનિત કરી હતી.

આ પ્રસંગે ઉપરોક્ત ફિલ્મમાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવતી અભિનેત્રી પ્રિયંકા ચોપરા, ફિલ્મ દિગ્દર્શક ઉમંગકુમાર, સંજય લીલા ભાલ્લી, અન્ય સ્ટારકાસ્ટ, ગાયકો તેમજ ઉષા ઈન્ટરને નલ લિ. કંપનીના કિષ્ના શ્રીરામ, એક્ઝિક્યુટિવ ડાયરેક્ટર ડૉ. પ્રિયા સોમૈયા વગેરે મહાનુભાવો ઉપસ્થિત હતા.

(કચ્છમિત્ર, તા. ૧૫-૮-૨૦૧૪)

★ **૨૦૦ વર્ષ જૂનું વૃક્ષ ધ્વસ્ત :** ભુજ ગેરવાળી વંડી વિસ્તારમાં ખેતરપાળના મંદિર પાસે લગભગ ૨૦૦ વર્ષ જૂનું લીમડાનું ઝાડ તાજેતરમાં મૂળસોતું ધ્વસ્ત થતાં રહી તેમાં ભયનું વાતાવર સર્જાયું હતું. જોકે, સદ્ભાગ્યે જાનહાનિ થઈ ન હતી. ભરચક રહે ડાક વિસ્તારમાં આવેલું આ ઝાડ ભયંકર ધડાકા સાથે પડતાં નજીકના બે જર્જરિત બંધ મકાન તેમજ અન્ય એક મકાનની અગાસીને નુકસાન થયું હતું.

★ **ભુજમાં પાસપોર્ટ સેવા કેન્દ્ર માટે રજૂઆત :** કચ્છના લોકોને પડતી હાલાકી દૂર કરવા ભુજ ખાતે પાસપોર્ટ સેવા કેન્દ્ર રૂ કરવા સેપ્ટેમ્બર ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ ફેડરેશન દ્વારા વડાપ્રધાનને તાજેતરમાં પત્ર પાઠવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ વિદેશ ખાતા દ્વારા ને નલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સ્માર્ટ ગવર્નમેન્ટને સર્વે કરવાની જવાબદારી સોંપાઈ છે.

★ **દોઢ ફૂટ લાંબી ચાંચવાળા ઢોંક :** અંજાર તાલુકાના નિંગાળ તળાવ ઉપર થોડી અમીદાઈ થવાથી અહીં સારું પાણી આવવાના કારણે દોઢ ફૂટ લાંબી પીળી ચાંચવાળા ઢોંક જેની ગુલાબી કાળા સફેદ રંગની ભભકના કારણે આ પાણીને અંગ્રેજીમાં પેઈન્ટેડ સ્ટોર્કના નામથી ઓળખાય છે તે વિહંગોએ પોતાનો બસેરો તાજેતરમાં બનાવ્યો છે.

★ **સુથરી શહીદ સ્મારકની અવગણના :** વર્ષ ૧૯૬૫ દરમ્યાન પડોળી રાષ્ટ્રના હવાઈ હુમલામાં માર્યા ગયેલા રાજ્યના પૂર્વ મુખ્યમંત્રી બળવંતભાઈ મહેતાના સુથરી પાસે આવેલા રાજ્યકાના હીદ સ્મારકની દેખભાળ અને યોગ્ય રખેવાળીના અભાવે રખડુ અને આવારા તત્ત્વો માટે આ હીદ સ્મારક આશ્રય સ્થાન બની ગયો છે. રાષ્ટ્રને પંચાયતી રાજ્યની રાહ

ચીંધનાર સ્વ. બળવંતભાઈની સાથે તેમના પત્ની સરોજબેન સહિત સોળેક જાએ રાષ્ટ્ર માટે ૧૯૬૫માં પોતાના જાન ન્યોચ્છાવર કર્યા હતા. સુથરી ગામના સરપંચ અબ્દુલ કરીમ સુમરાએ હીદ સ્મારકની બદતર હાલત અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી. જૈન મોટી પંચતીર્થા પૈકી એક એવા સુથરી ગામે વર્ષ ૨૦થી ૨૨ હજાર જેટલા જૈન યાત્રિકો આવે છે પરંતુ ઉપરોક્ત સ્મારક માટે માર્ગ પર બોર્ડ ન હોવાના કારણે આ હીદભૂમિની જા કારીથી વંચિત રહે છે.

★ **જી.કે. જનરલમાં તબીબી સેવા પૂરતી મળતી નથી :** કચ્છની સિવિલ હોસ્પિટલ જી.કે. જનરલમાં જરૂરિયાતમંદ દર્દીઓને તબીબી સેવા પૂરતી ન મળતી હોવાની ફરિયાદોના પગલે આંતરરાષ્ટ્રીય માનવ અધિકાર સમિતિ દ્વારા અદાલત ઈન્સ્ટિટ્યૂટને નિઃસ્વાર્થભાવે પૂરતી સેવા પૂરી પાડવા આવેદનપત્ર દ્વારા તાજેતરમાં રજૂઆત કરાઈ હતી. તેના પ્રત્યુત્તરમાં ગેઈમ્સ દ્વારા લેવાઈ રહેલા પગલાની વિગતો તાજેતરમાં પૂરી પડાઈ હતી.

★ **કે.ડી.સી.સી. બેંકમાં બે કરોડનું કૌભાંડ :** કચ્છ જિલ્લાની સૌથી મોટી સહકારી બેંક એવી કે.ડી.સી.સી. બેંકની માંડવી ૧૫૫ મારફતે રાય અને રતાડિયાની મંડળીની જા બહાર આ મંડળીઓના નામે રૂ. ૧.૮૨ કરોડનું ધીરા મંજૂર થઈ ચૂક્યું હોવાનું પ્રાથમિક તપાસમાં જ ઉભરી આવ્યું છે. બંને મંડળીઓના નામે ધીરા ની દરખાસ્ત મૂકી તેને પાસ કરાવી વાઉચર બનાવીને મંડળીઓની જા બહાર બારોબાર આ મસમોટી રકમ ઉપાડી લેવાઈ હોવાનું બહાર આવ્યું છે. આ આર્થિક ગોલમાલના મામલામાં આવનાર દિવસોમાં ધડાકાભરી વિગતો બહાર આવી કે છે.

★ **માંડવી - મુંદ્રામાં રવાડીનું આકર્ષણ :** ખારવા સમાજ દ્વારા શ્રાવણ સુદ-૧૦ નિમિત્તે વર્ષોની પરંપરા અનુસાર બંને બંદરીય હેરોની આગવી ઓળખ સમી રવાડી પરંપરા મુજબ ખારવા સમાજ આયોજિત 'મોટી રવાડી'નું આયોજન થયું હતું. સમાજના અગ્રણીઓના કથન મુજબ કૃષ્ણ ભગવાનના જન્મોત્સવની યાદમાં માંડવી ખારવા સમાજે ૨૮૪મો નંદ મહોત્સવ રંગેયંગે ઉજવ્યો હતો.

★ **'વૃક્ષ લગાવો, ભૂમિ બચાવો' :** 'મેરી ભૂમિ મેરા કર્તવ્ય, વૃક્ષ લગાવો, ભૂમિ બચાવો' એવા સૂત્ર સાથે તાજેતરમાં સીમા સુર ઠાંકણે દે ભરમાં માત્ર અડધા જ કલાકમાં એક સાથે લાખો

Prakash®

PRAKASH METAL CRAFT PVT. LTD.

E-56/57, Sarvodaya Nagar, 1st Panjrapole Lane, Mumbai-4.

Tel. : 2242 7461 Telefax : 2242 6636

E-mail : prakashmetalcraft@rediffmail.com • Website : www.prakashmetalcraft.com

MFG. ST. STEEL UTENSILS

વૃ ઠોનું વાવેતર કર્યું હતું. મા ભારતીની ૨ ૫ કરતાં જવાનોએ હવે ધરતીમાંની સુર ઠાનું બીડું ઝડપું છે. જે લીમ્કા બુક ઓફ રેકોર્ડમાં સ્થાન મેળવે. દે ની સાથે સાથે કચ્છ સીમાએ તથા તમામ બટાલિયનોના બેઝ કેમ્પ ખાતે પ તાજેતરમાં સેંકડો વૃ ઠો વવાયા હતા. તમામ બોર્ડર આઉટ પોસ્ટ દીઠ, જવાનોએ ૫૦-૫૦ વૃ ઠો સીમાડે લગાડ્યા હતા. જો આ સેંકડો વૃ ઠો ઉગી નીકળે તો કચ્છની સીકલ જ બદલાઈ જે.

★ **નવરઘિત જિલ્લા તાલુકા :** ઔદ્યોગિકીકર ને પગલે પગલે પોતાના પેટાળમાં અનેકવિધ કિંમતી ખનીજો ધરાવતા પશ્ચિમ કચ્છના અબડાસા તાલુકાનું મહત્વ દિન-બ-દિન વધી રહ્યું છે, ત્યારે જ એક ચૂપચાપ હાથ ધરાયેલી ગતિવિધિ અનુસાર આખે આખા અબડાસાના બે ટુકડા કરી કોઠારાને સ્વતંત્ર તાલુકો જાહેર કરવાની તૈયારી ચાલી રહી છે. અને એ જ દિ ઠામાં ગાંધીનગરમાં એક મહત્વની બેઠક પ મળવાની હતી. કોઠારાને તાલુકાપદ મળે કે ન મળે પ ભુજ - ગાંધીધામને અંજાર સાથે ભેળવીને હેરી તથા ગ્રામ્ય તાલુકાનું સ્થાન આપવા રજૂઆત કરાય તેવી પ સંભાવના છે.

★ **નર્મદા નહેર ફરી પાણીચોરોના હાથમાં :** તાજેતરમાં સૂરજબારી પાસે કચ્છને પીવાનું પા ઠી પૂરું પાડતી લાઈનમાં સર્જાયેલાં ભંગા થી ત્ર દિવસ સુધી નર્મદાના નીર બંધ રહ્યા બાદ તાજેતરમાં ચાર પમ્પિંગ સ્ટે ન પા ઠીના અભાવે ઠપ્પ થઈ જતાં કચ્છને નર્મદાના નીર નહીં મળે, તે પાછળ બેફામપે ચાલતી પા ઠીની ચોરી જવાબદાર હોવાનું વધુ એક વખત સપાટી પર આવી ગયું છે. આ અંગે સત્તાવાર સાધનો પાસેથી મળતી વિગતો મુજબ માળિયા કેનાલ ખાતે પાંચ પમ્પિંગ સ્ટે નોમાંથી એક જ પમ્પિંગ સ્ટે ન ચાલુ છે.

ઉલ્લેખનીય છે કે, કચ્છ જિલ્લાની માનવ વસતિ અને તેની સાથે પુધનની સંખ્યાએ દૈનિક ૩૫૦ એમ.એલ.ડી. જેટલો પા ઠીનો જથ્થો પીવા માટેની જરૂરિયાત છે.

★ **નર્મદા સાયફનમાં ફરી પાણી વહેતું થયું :** કચ્છને કેનાલ વાટે નર્મદાના સિંચાઈના નીર પહોંચાડવા માટે કચ્છ બ્રાંચ કેનાલ પર કરોડોના ખર્ચે અઘતન ઈજનેરી કૌલ્ય સાથે બનાવાયેલા વિશ્વના સૌથી મોટા સાયફનમાં સર્જાયેલા ગાબડાનું આધુનિક ઢબે તાજેતરમાં સમારકામ પૂર્ કરી સાયફન કેનાલમાં રાબેતા મુજબ પા ઠી વહેતું કરાયું છે.

ગત તા. ૧૪ના રાજ્યના મુખ્યમંત્રીએ અદી કિ.મી. લાંબી

કેનાલનું ઉદ્ઘાટન કર્યા બાદ તા. ૧૭ના સાયફનના ૮૫ બ્લોક પૈકી બ્લોક નં.-૧૨, ૨૦, ૬૪ અને ૬૫ - એમ ચાર સ્થળે પા ઠી લીકેજ થયું હતું.

★ **સિયોતમાં ૧૫૫ લાખના ખર્ચે મંદિરનું નિર્માણ :** ડુંગરોની હારમાળા વચ્ચે ૨ પાસે આવેલા સરહદી સિયોત ગામમાં શ્રી લ મીનારાય ભગવાન નૂતન મંદિર મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ અને ૮૦ લાખના ખર્ચે નિર્મા પામેલા ઉમાભવન (સમાજવાડી)નું લોકાર્પ જેવા વિવિધ કાર્યક્રમોને લઈને તાજેતરમાં ત્યાં મોટો ધમધમાટ દેખાયો હતો. ધંધાર્થે અન્યત્ર વસતાં પાટીદાર પરિવારો મોટી સંખ્યામાં માદરે વતન પહોંચી આવ્યા હતા.

★ **કચ્છથી પંજાબની સીધી ટ્રેન :** ગુરુનાનક સિંઘ સભા ગાંધીધામ અને લખપત ગુરુદ્વારા કમિટી કચ્છ દ્વારા કચ્છથી સીધી પંજાબની ટ્રેનની માંગ ઠી સંદર્ભે કેનિ ય રેલવે મંત્રી સમ ઠ તાજેતરમાં રૂબરૂમાં રજૂઆત કરાઈ હતી. કેનીય મંત્રીએ આગામી રેલવે બજેટમાં કચ્છથી પંજાબની સીધી ટ્રેન રૂ કરાવવા હેયાધાર આપી હતી.

★ **‘કલમ કાંતે કચ્છ’ :** કચ્છમિત્રના પૂર્વતંત્રી અને હાલ સલાહકાર તંત્રી તરીકે સેવા આપતા કીર્તિભાઈ ખત્રી લિખિત પુસ્તક શ્રે ઠી ‘કલમ કાંતે કચ્છ’નો આસ્વાદ કરાવવા માટે અમદાવાદ ખાતે સાહિત્ય પરિષદના હોલમાં તાજેતરમાં યોજાયેલા સમારંભમાં અધ્ય ઠ સ્થાનેથી બોલતાં ગુજરાતના સુપ્રસિધ્ધ સર્જક રઘુવીરભાઈ ચૌધરીએ જ ઠવ્યું હતું કે, કચ્છ જેવા વિ ઠ પ્રદે માં ગ્રામી પત્રકારત્વોત્રે એક અનોખી છાપ ઊભી કરનાર ‘કચ્છમિત્ર’માં પ્રસિધ્ધ થતા લખા ઠોનાં પુસ્તક પત્રકારિત્વના વિદ્યાર્થીઓ માટે મહત્વના છે.

(સમાચારપત્રો પર આધારિત)

“શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનો ઇતિહાસ”

“શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનો ઇતિહાસ”ના સંકલનકર્તા લેખક અન્ય કામકાજના દબાણના કારણે તેમજ પર્યુષણ પર્વ નિમિત્તે બહારગામ ગયેલ હોવાથી પ્રકરણ-૩૨ તૈયાર કરી શકેલ નથી. જે આવતા અંકથી નિયમિત રીતે પ્રકાશિત કરવામાં આવશે. જેની વાચકવર્ગે નોંધ લેવી.

— તંત્રી મંડળ

Aristo™
STAINLESS STEEL

Mfrs. of Aristo Brand Stainless Steel Utensils

ARISTO PLUS

177/A, Panjrapole Road, Opp. Sarvodaya Nagar, Mumbai-400 004.

Tel. : 2242 6555 / 2242 2666 • Fax : 2242 7324

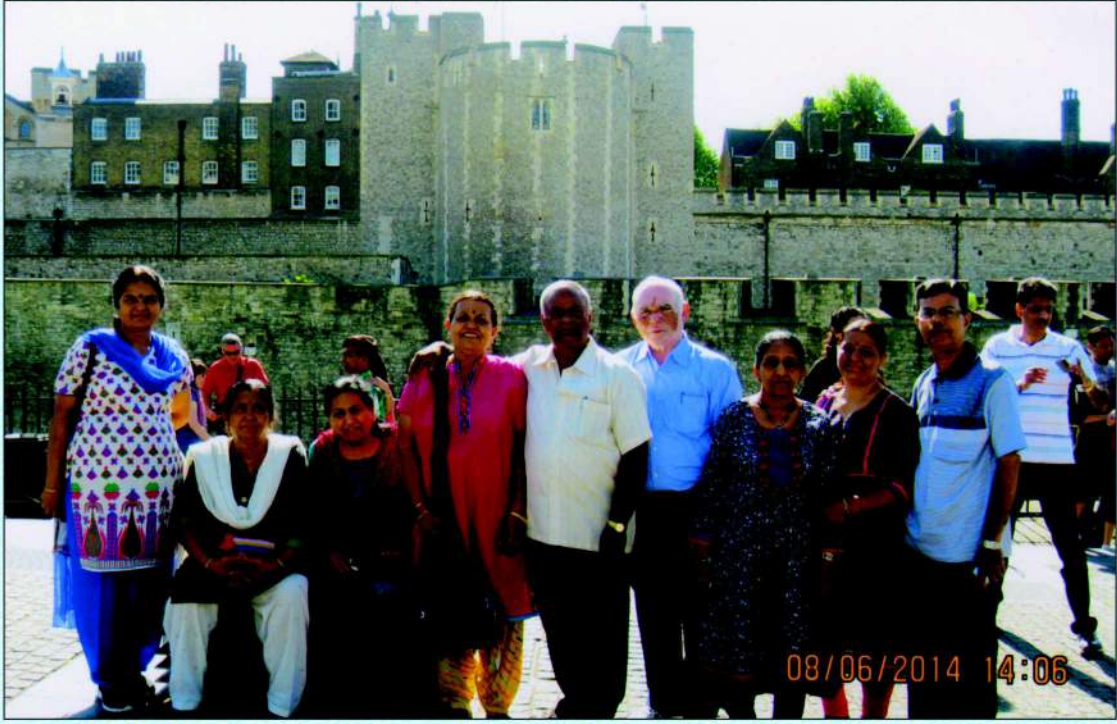
E-mail : aristo_steel@yahoo.co.in • www.aristosteel.com

કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલ આયોજીત હાલે બંધાઈ રહેલ કચ્છ બ્રાંચ કેનાલનું નિરીક્ષણ કરવાનો કાર્યક્રમ

રવિવાર, તા. ૭-૮-૨૦૧૪

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ : વચસ્ક સમિતિ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વચસ્ક સમિતિના સભ્યો તાજેતરમાં યુરોપના પ્રવાસે ગયા હતા તે દરમિયાન ઇંગ્લેન્ડના જ્વેલ હાઉસની મુલાકાત વેળાની તસવીર

Nano 9™

Insulated Stainless Steelware

આદર્શ ગૃહિણીની
સર્વશ્રેષ્ઠ પસંદગી

MODEL KIWI

**Fruit &
Salad**
Insulock Lunch Pack

Retains
& warmth
freshness

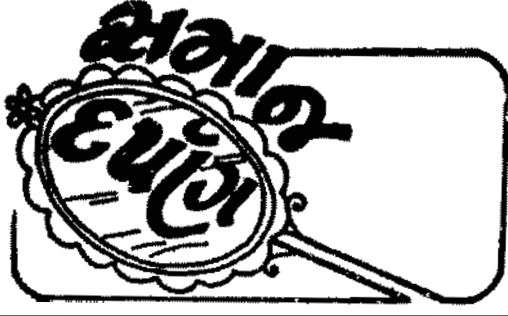
દરેક ઘરમા
ખુશીઓનો ઉપહાર !!

Chapati Pot

Mfg by:
Shree Balaji Metal Industries, Vasai
www.ninemetal.com | ninemetal@gmail.com

Ahmedabad Authorised Distributor :- Shahil Marketing - 9426177138
Mumbai Authorised distributor : Vasant Marketing - 9820672501, K K Associates - 9323404736

સગાઈ

- સોમવાર, તા. ૧૪-૭-૨૦૧૪
ચિ. ધારિણી રમેશચંદ્ર ભવાનજી મૈશેરી (કુવાપધ્ધર - અમદાવાદ)
ચિ. ચેતન વિષ્ણુભાઈ શંકરભાઈ પટેલ (ઉવારસદ - અમદાવાદ)

અભિનંદન

ડૉ. દિષ્ટિ અનિલભાઈ શાહ

દિષ્ટિ આ મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગમાં સ્નાતક કર્યા બાદ તે પ્રવાહમાં ડલ્લાસ (અમેરિકા) ખાતેની યુનિવર્સિટી ઓફ ટેક્સાસમાં અનુસ્નાતક (માસ્ટર્સ)ની ડિગ્રી હાંસલ કરવા અર્થે તાજેતરમાં યુ.એસ.એ. જવા પ્રયા કરેલ છે.

ઉલ્લેખનીય છે કે, દિષ્ટિ એ એન્જિનિયર (ડીઝાઈન)ની ટ્રેનિંગ અર્થે અમદાવાદની પ્રખ્યાત કંપની મેસર્સ હર્ષા એન્જિનિયર્સમાં થોડા સમય માટે કામગીરી બજાવેલ હતી.

દિષ્ટિ ના માતૃશ્રી શ્રીમતી નૂતનબેન ડિરેક્ટોરેટ ઓફ ફોરેન્સિક સાયન્સ - ગાંધીનગરમાં સાયન્ટીફિક ઓફિસર છે અને પિતાશ્રી શ્રી અનિલભાઈ પ્રાગજી આ (ભુજ) અમદાવાદ ખાતે આકા વા ૧ કેન્ માં એકાઉન્ટન્ટ છે તેમજ શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના સભ્ય છે.

દિષ્ટિ આને ખૂબ ખૂબ અભિનંદન અને ઉચ્ચ અભ્યાસ ોત્રે કીર્તિમાન સ્થાપતા રહો તેવી ુભેચ્છા.

સાભાર સ્વીકાર

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની સક્રિય વિવિધ સેવાકીય યોજનાઓ માટે નીચે મુજબ દાતાશ્રીઓ તરફથી દાન / ભેટ પ્રાપ્ત થયેલ છે.

ડાયાલિસિસ સેન્ટર ખાતે

- રૂ. ૧૧,૦૦૦/- કોકીલાબેન ભોગીલાલ આ - અમદાવાદ
- રૂ. ૧૧,૦૦૦/- હીરેન ભોગીલાલ આ - અમદાવાદ
- રૂ. ૧૧,૦૦૦/- જશ્મિ હીરેનકુમાર આ - અમદાવાદ
- રૂ. ૧૧,૦૦૦/- પૃથ્વી હીરેનકુમાર આ - અમદાવાદ
- રૂ. ૧૧,૦૦૦/- ધરતી હેમેન કુમાર આ - અમદાવાદ

તબીબી સહાય ખાતે

- રૂ. ૫૦૧/- શ્રી મુકુંદભાઈ જાની - અમદાવાદ
- રૂ. ૫૦૧/- શ્રી ઉત્તમચંદ યુનીલાલ છેડા - સોલાપુર
- રૂ. ૫૦૧/- શ્રી જમનાદાસ લાલજી

શૈક્ષણિક સહાય ખાતે

- રૂ. ૨,૦૦૦/- શ્રી રમે ચં ભવાનજી આ - લોનાવાલા

વૈયાવચ્ચ ખાતે

- રૂ. ૫૦૧/- શ્રી નીલે આર. આ - વાપી
- રૂ. ૫૦૧/- શ્રી અરવિંદ કુબડિયા - મુંબઈ

જલારામ અબ્લક્ષેત્ર ખાતે

- રૂ. ૨,૫૦૦/- ડૉ. ઉપેન કુમાર સુધાકરભાઈ આ - ભાવનગર
- રૂ. ૧,૦૦૧/- શ્રી જયદીપભાઈ ગોહિલ - ભાવનગર
- રૂ. ૫૦૧/- શ્રી અનિલભાઈ સથવારા - અમદાવાદ

‘મંગલ મંદિર’ને ભેટ

- રૂ. ૫૦૧/- શ્રી જયે ભવાનજી નાગડા - અમદાવાદ

સંસ્થા ઉપરોક્ત તમામ દાતાશ્રીઓનો

ખૂબ ખૂબ આભાર માને છે.

• ભૂલ સુધાર •

ગયા માસના અંકમાં ડાયાલિસિસ સેન્ટર ખાતે રૂ. ૧૧,૦૦૦/- નું દાન આપનાર દાતાશ્રીનું નામ શ્રી મેઘજી ભા આ આ - મુંબઈના બદલે શ્રી મેઘજી ભાણજી પોલડિયા - નાગપુર એમ સુધારીને વાંચવું.

॥ ક્ષમા વીરસ્ય ભૂષાડામ્ ॥

રાયચંદ કાનજી ઘુલ્લા પરિવાર - સુથરી

“ધુલ્લા વિલા”, બંગલા નં.-૨૦, ડ્રીમલેન્ડ સોસાયટી, જયશાસ્ત્રી નગર, એન.આર. હાઈલેન્ડ પાર્ક, મુલુંડ (વેસ્ટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૮૨.

ફોન : ૨૫૮૨૪૪૪૬, ૨૫૬૨૪૫૪૪, ૨૫૮૧૪૫૪૪, ૬૬૩૪૩૫૭૭

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ દૃટમાં સ્વાતંત્ર્ય પર્વની ઉલ્લાસ-ઉમંગપૂર્ણ ઉજવણી

૧૫મી ઓગસ્ટના દિને સમગ્ર ભારતમાં દૃટમાં સ્વાતંત્ર્ય પર્વની ઉલ્લાસભર ઉજવણી સાથે હંમેની જેમ શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા પાલડી ખાતેના ભવનના પટાંગ માં રાષ્ટ્રીય પર્વની ભવ્ય રીતે ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. સમાજ સંચાલિત મેડિકલ સેન્ટરના સિનિયર ડોક્ટરો પૈકીના ફિઝિશિયન ડૉ. દેવાંગ ઠાકર, એમ.ડી.ના વરદ્ હસ્તે સવારે ૯ વાગે ગૌરવ, ઈતિ અને સમૃદ્ધિના પ્રતીક રાષ્ટ્રધ્વજ ત્રિરંગાને લહેરાવીને સન્માનપૂર્વક સલામી આપવામાં આવી હતી. ધ્વજવંદન બાદ એકત્રિત જનસમુદાયને સંબોધતા ડૉ. દેવાંગ ઠાકરે પોતાના ટૂંકા પ્રવચનમાં જાણ્યું હતું કે રાષ્ટ્ર નિર્માણ કાર્યમાં સૌએ સહભાગી થવું જોઈએ તથા રાષ્ટ્ર દ્વારા સ્થાપિત થયેલ વિકાસની પ્રગતિ, વૈશ્વિક પરિભ્રમોને વધુ ઊંચાઈએ પહોંચાડવા દરેક નાગરિકોએ પ્રામાણિકપણે પોતાનું યોગદાન આપવું જોઈએ. દે માટે હંમેની બલિદાનની જરૂર રહેતી નથી. દેની વિકાસયાત્રાને ગતિશીલ અને સાતત્યપૂર્ણ બનાવવામાં સૌનો સહયોગ અનિવાર્ય હોવા પર તેમને ખાસ ભાર મૂક્યો હતો. જેને ઉપસ્થિત જનસમુદાયે તાળીઓના ગડગડાટથી વધાવીને દે પ્રત્યે પોતાની વફાદારી અને જવાબદારી વ્યક્ત કરી હતી. ત્યારબાદ સમાજના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી અને પ્રમુખ

શ્રી પ્રતાપ નારાજી દેડે દૃટમાં સ્વાતંત્ર્ય દિન નિમિત્તે સૌને આવકારીને અભિનંદન આપ્યા હતા. તેમને સમાજ અને રાષ્ટ્રની પ્રગતિની ધરોહરને બરકરાર રાખવા સમાજના સૌ પરિવારજનોને આગ્રહભરી અપીલ કરી હતી. આ પ્રસંગે અમદાવાદના શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ તથા શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના હોદ્દેદારો, ડોક્ટર્સ, અગ્રણીઓ, મહાનુભાવો, સ્ટાફ વર્ગ સહિત સમાજના પરિવારજનો સારી સંખ્યામાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. સંસ્થાના મંત્રી શ્રી કે.આર. ઠાકરેક મહાનુભાવોનું સ્વાગત કર્યું હતું.

આ અવસરે 'સંકલ્પ' દ્વારા ફેન્સી ડ્રેસનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. જેમાં દેની આઝાદી માટે હીદ થયેલ તેમજ તે માટે દેને દોરવણી આપનાર નેતાઓની વેભૂષા ધારણ કરીને સમાજના ભૂલકાઓએ પોતાની આગવી લીલી રજૂઆતો કરીને દે ભક્તિની અનોખી ભાવના પ્રદર્શિત કરી હતી.

“યહાં ડાલ ડાલ પે સોને કી, ચિડિયાં કરતી બસેરા...”

વો ભારત દેશ હૈ મેરા.....

વો ભારત દેશ હૈ મેરા.”

વંદે માતરમ્.

કચ્છ બ્રાંચ કેનાલની મુલાકાત

કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલ આયોજિત હાલે બંધાઈ રહેલ કચ્છ બ્રાંચ કેનાલનું નિરીક્ષણ કરવાનો એક કાર્યક્રમ રવિવાર તા. ૭-૮-૨૦૧૪ ના રોજ યોજવામાં આવેલ હતો. આ કાર્યક્રમ સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ લિમિટેડના ડાયરેક્ટર શ્રી મૂકે ભાઈ ઝવેરીની ઉપસ્થિતિ અને માર્ગદર્શન હેઠળ આયોજિત કરવામાં આવેલ હતો. સવારમાં ૮.૩૦ વાગ્યે રાધનપુરથી રૂ કરેલ આ પ્રવાસ કચ્છ બ્રાંચ કેનાલની સાંકળ ૦૦ થી રૂ કરી, સાંજના ૭.૦૦ વાગ્યે સાંકળ ૧૦૦ કિ.મી. પરના પ્રથમ પમ્પિંગ સ્ટેશનના નિરીક્ષણ બાદ સંપન્ન થયેલ હતો.

સવારમાં ૬.૦૦ વાગ્યે અલગ અલગ ગાડીઓ દ્વારા અમદાવાદ સ્થિત કચ્છી મિત્રો શ્રી અંક મહેતા, શ્રી પ્રતાપ દંડ, શ્રી કે.આર.

ઠાકર, ડૉ. ચંકાંત દેઢિયા, શ્રી ભરત ઓઝા, શ્રી હિમાંતુ ઠક્કર, શ્રી વી.આર. ગોપાળ, શ્રી ગિરી હીરજી દેઢિયા, શ્રી હેમંત હાનંદ, શ્રી મનુભાઈ ઠાકર, શ્રી જયે કોરડિયા, શ્રી દેવે સંઘવી, શ્રી ચંકાંત મહેતા, શ્રી આર્ષિષ વારૈયા તથા શ્રી આર્ષિષ મહેતા આ કાર્યક્રમમાં સામેલ રહેલ હતા. રાધનપુર જૈન ટેરાસરમાં તેઓને સત્કારવા શ્રી મૂકે ભાઈ ઝવેરી, શ્રી કમલે પ્રેમચંદ સંઘવી (ભુજ),

શ્રી શ્રીનિવાસન (સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમના સાંકળ ૦૦ થી સાંકળ ૮૨.૦૦ ના સુપ્રિન્ટેન્ડિંગ એન્જિનિયર) તથા નર્મદા નિગમના અન્ય અધિકારીશ્રીઓ ઉપસ્થિત રહેલ હતા. ચા-પાણીના સ્તાને ન્યાય આપી સવારમાં ૮.૩૦ વાગ્યે સાંકળ ૦૦ એટલે કે કાંકરેજ તાલુકાના હમીરગઢ ગામ પાસે કે જ્યાંથી નર્મદા નદીની મેઈન કેનાલમાંથી કચ્છ બ્રાંચ કેનાલની રૂઆત થાય છે ત્યાં પહોંચી એ જંક નનું નિરીક્ષણ કર્યું. રેડિયલ ગેઈટ દ્વારા મેઈન કેનાલમાંથી કચ્છ બ્રાંચ કેનાલ તરફ વાળવામાં આવતા નર્મદાના સિંચાઈ માટેના પાણીનું આયોજન નિહાળી તાજજુબ થઈ જવાયું. શ્રી શ્રીનિવાસન તથા નર્મદા નિગમના અન્ય અધિકારીશ્રીઓ દ્વારા આ જંક નની તથા કચ્છ બ્રાંચ કેનાલની વિનિતાઓ સમજાવવામાં આવી.

ત્યાંથી સાંકળ ૨૮.૦૦ કિ.મી. તરફ પ્રયાણ કરી વચ્ચેના વિવિધ સ્ટ્રક્ચર્સ, પાસ ઓવર બ્રિજ તથા રેડિયલ ગેઈટની કામગીરી નિહાળી. ત્યાંથી સાંકળ ૩૮.૦૦ કિ.મી. પર આવતા પ્રથમ ફોલ્સનું નિરીક્ષણ કર્યું. અહીં કેનાલમાં લગભગ ૧૦ મીટરનો ફોલ આવે છે. સિવિલ એન્જિનિયરિંગ વિભાગની ડીઝાઈન કામગીરીની પ્રશંસા કર્યા વગર ના રહેવાયું. ત્યાંથી ૪૫ કિ.મી. ના સાયફન પર આવતા

ખરાબ કામો કરવાની તક તો દિવસમાં સો વાર મળે છે પણ સારું કામ કરવાની તક તો વર્ષે એકાદ વાર જ મળે છે.

બપોરના ૧.૩૦ વાગી ગયેલ હોવાથી નર્મદા નિગમના અધિકારીશ્રીઓ દ્વારા ઉપસ્થિત સહુના માનમાં યોજવામાં આવેલ ભોજનના સે નને ન્યાય આપી તરત જ આગળના પ્રવાસના કાર્યક્રમની રૂઆત કરી દેવામાં આવી.

અહીં ૨.૫ કિ.મી. લાંબા સાયફનનું નિરી. કર્યુ. સાયફન એટલે નીચા વાળી જમીનમાં ખૂબજ ઊંચા પાળા બાંધવાના બદલે એ નીચા વાળા ભાગમાંથી કેનાલને પસાર કરી, આગળ પા ૧ લઈ જવાની યોજના. આ કેનાલ (સાયફન) સંપૂર્ણ જમીનની અંદરથી પસાર કરાવી, આગળ ફરી જમીનના લેવલે લઈ જવામાં આવે છે.

વિજ્ઞાનના સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કરી આ સાયફનની રચના કરવામાં આવેલ છે. આ કેનાલ પર સાંકળ ૪૫.૦૦ કિ.મી.થી સાંકળ ૪૭.૫ કિ.મી. એટલે કે લગભગ ૨.૫ કિ.મી. આ લાંબા સાયફન ઉપરાંત સાંકળ ૧૦૦.૦૦ કિ.મી. સુધી અંદાજિત દસેક જેટલા બીજા નાના-મોટા સાયફન આવેલ છે.

ત્યારબાદ અમે સાંકળ ૮૨.૦૦ કિ.મી. સુધી પહોંચ્યા કે જ્યાં સુધી કેનાલનું બાંધકામ લગભગ સંપૂર્ણ પૂરું કરવામાં આવેલ છે. આ કેનાલમાં હાલે સાંકળ ૩૦.૦૦ કિ.મી. સુધી પા ૧ વહાવવામાં આવેલ છે. ગુજરાત રાજ્યના મુખ્યમંત્રી શ્રીમતી આનંદીબેન પટેલ દ્વારા તા. ૧૪ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪ ના રોજ અહીં કિ.મી. લાંબા સાયફનનું ઉદઘાટન કરી આ પા ૧ સાંકળ ૮૨.૦૦ કિ.મી. સુધી વહાવવામાં આવે.

સાંકળ ૮૨.૦૦ કિ.મી. સુધી ઉત્તર ગુજરાત એટલે કે બનાસકાંઠા જિલ્લા તથા પાટ જિલ્લાની હદ પૂરી થાય છે અને અહીંથી કચ્છ જિલ્લાની હદ રૂ થાય છે. ત્યારબાદ કેનાલના માર્ગે પસાર થતા અમે સાંકળ ૧૦૦.૦૦ કિ.મી. પર પહોંચ્યા કે જ્યાં પમ્પિંગ સ્ટે ન નંબર-૧ આવેલ છે. અહીં પમ્પિંગ સ્ટે નના મકાનનું સિવિલ કામ લગભગ પૂરું કરી દેવામાં આવેલ છે. અને હાલે મી નરી, હેવી મોટર્સ, ઈલેક્ટ્રીક પેનલ્સ વગેરેને તેમના સ્થળે ગોઠવવાનું આયોજન ચાલું છે. આ કાર્ય ડિસેમ્બર-૨૦૧૪ સુધી પૂર્ણ કરવાની નિગમ દ્વારા ગ ના રાખવામાં આવેલ છે. એટલે ડિસેમ્બર-૨૦૧૪ સુધીમાં નર્મદા કેનાલના આ પા ૧ કચ્છ સુધી પહોંચી આવે તેવી ધાર ૧ છે.

એ પ નોંધ લેવામાં આવી કે હાલે જ્યાં સાંકળ ૩૦.૦૦ કિ.મી. સુધી નર્મદાના પા ૧ વહાવવામાં આવે છે ત્યાં કેનાલ પર આજુબાજુના વિસ્તારના ખેડૂતો દ્વારા ડીઝલ પંપ મૂકી, પાઈપ લાઈન દ્વારા આ પા ૧ પોતાના ખેતરોમાં લઈ જવામાં આવે છે અને કેટલેક સ્થળે ખેડૂતો દ્વારા વર્ષમાં ૩-૩ પાક પ લેવામાં આવે છે. જ્યાં સુધી સબસીડિયરી, માઈનોર અને સબ-માઈનોર કેનાલ બનાવવામાં નહીં આવે, ત્યાં સુધી આ પા ૧નો વપરા આજ રીતે કરવામાં આવે કે જે કોઈના પ માટે સૈદ્ધાંતિક રીતે હિતાવહ નથી. તેથી નર્મદા નિગમ દ્વારા આ કાર્યો હાથ પર લેવામાં આવે તે હકીકત અત્યંત પે આવશ્યક બની રહે છે. સાથે સાથે આ પા ૧ના વપરા ના આયોજન માટે ખેડૂત મંડળીઓની રચના કરવાનું પ તેટલું જ આવશ્યક છે.

નર્મદા યોજનાના ભગીરથ કાર્યો ગુજરાત સરકારશ્રી દ્વારા તથા સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ દ્વારા જે હાથ પર લેવાયેલ છે તેની આપે મુક્તભાવે પ્રંસા કરીએ પરંતુ એ હકીકતને પ નજર અંદાજ ના કરીએ કે આ યોજનાના ૩૯ વર્ષ બાદ પ ગુજરાતને ફાળવવામાં આવેલ ૯ એમ.એ.એફ. પા ૧ દ્વારા જે ૧૮ લાખ હેક્ટર એટલે કે ૪૫ લાખ એકર જમીન પર સિંચાઈના આયોજન કરવામાં આવેલ છે, ત્યાં અત્યાર સુધી માત્ર ૨ લાખ હેક્ટર જમીન પર વિવિધ નાની-મોટી કેનાલો દ્વારા પા ૧ પહોંચાડવામાં આવી કેલ છે. હજુ પ બાકી રહેતી ૧૬ લાખ હેક્ટરની જમીન પર સિંચાઈના પા ૧ પહોંચાડવાના બાકી રહેલ છે. જ્યાં લગી આ કાર્યો પૂર્ણ કરવામાં નહીં આવે ત્યાં લગી આ યોજનાના પા ૧નો લાભ પૂરેપૂરો મેળવી કા નહીં.

ઉપરોક્ત ૯.૦૦ એમ.એ.એફ. નિયમિત પા ૧ ઉપરાંત વધારાના ૩.૦૦ એમ.એ.એફ. પા ૧ના આયોજનોના અમલીકર નો તબક્કો પ પૂર્ણ કરવાનો બાકી રહે છે.

જ્યાં લગી કચ્છનો સવાલ છે, ત્યાં લગી ૦.૫ એમ.એ.એફ. નિયમિત પા ૧ તથા ૧.૦૦ એમ.એ.એફ. વધારાના પા ૧ એટલે કે લગભગ ૩ લાખ એકર + ૧૦ લાખ એકરની જમીન પર આ પા ૧ પહોંચાડવાના બાકી રહે છે કે જે આવતા વર્ષોમાં ક્ય જલદી પૂર્ણ કરવામાં આવે તેવી આ ૧ આપે રાખી કીએ. ■

કચ્છ સંસ્કૃતિ મ્યુઝિયમ

નીચે જણાવેલ સ્થળે મ્યુઝિયમ નિહાળવા જાહેર જનતાને ભાવભર્યું નિમંત્રણ છે. આ મ્યુઝિયમની મુલાકાતથી અમદાવાદમાં રહીને કચ્છ - દર્શનની એક ઝલક જોઈ શકશો. દેશ-વિદેશથી આવતા આપના કોઈપણ મહેમાનો સાથે આપ આ મ્યુઝિયમની અવશ્ય મુલાકાત લેશો.

મ્યુઝિયમ જોવા માટે કોઈ એન્ટ્રી ફી નથી.

સ્થળ : શ્રી કચ્છી વિશ્રામગૃહ, અરિહંતનગર દેરાસરની સામે, રાજસ્થાન હોસ્પિટલ પાસે, ાહીબાગ, અમદાવાદ.

ફોન સંપર્ક : (૦૭૯) ૨૨૮૮૪૫૪૭ • સમય : સવારે ૧૦થી ૨ અને સાંજે ૫ થી ૭.

સાધારણ બુદ્ધિ અને અસાધારણ ઉત્સાહથી કોઈ પણ કાર્ય ઉત્તમ રીતે સફળ થાય છે.

કચ્છી જૈન સેવા સમાજ અમદાવાદનો વૃક્ષારોપણ સાથેનો વૃક્ષ ઉછેર કાર્યક્રમ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના ૪ સભ્યોની એક ટીમ તેની પર્યાવર સમિતિના નેજા હેઠળ વૃક્ષારોપ કરવાના હેતુ સાથે ગત તા. ૮-૮-૨૦૧૪ તથા ૯-૮-૨૦૧૪ ના રોજ કચ્છના વિવિધ ગામોની મુલાકાતે ગયેલ હતી. આ સમિતિમાં પર્યાવર સમિતિના કન્વીનર શ્રી ડૉ. ચં કાંત દેઢિયા, મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી અને પ્રમુખ શ્રી પ્રતાપ નારા જી દંડ, માનદ્ મંત્રી શ્રી કે. આર. ડહ તથા અન્ય એક ટ્રસ્ટી શ્રી અેક મહેતાનો સમાવે થયેલ હતો.

વૃક્ષારોપ કર્યા બાદ તે વૃક્ષોની સતત ૫ વર્ષ લગી માવજત કરી તેના ઉછેર સાથેની જવાબદારી સ્વીકારી, તે દ્વારા પર્યાવર માં સુધારો કરવાનો હેતુ પર્યાવર સમિતિનો રહેવા પામેલ છે.

આ પ્રક્રિયાના અનુસંધાને જે ગામની ગ્રામપંચાયત પોતાની જમીન ફાળવે અથવા જે ગામનું મહાજન પોતાની જમીન ફાળવે અથવા જે ગામની પાંજરાપોળ પોતાની જમીન ફાળવે અથવા કોઈ પ્રાઈવેટ પાર્ટી પોતાની જમીન વૃક્ષારોપ માટે ફાળવે, તેઓએ પોતાની જમીનમાં જાનવર ના પેસે તે માટે કમ્પાઉન્ડ વોલ બાંધી આપવાની રહે અથવા તો વાયર ફેન્સિંગ કરી આપવાની રહે છે. તદ્ઉપરાંત તે જમીન પર એક સ્થળે જરૂરી પાણીની વ્યવસ્થા કરી આપવાની રહે છે. ત્યારબાદ તે જમીન પર ખાડા ખોદી, રોપા લાવી, રોપાની વાવ પી કરી તેને સતત ૫ વર્ષ લગી પાણી અને જરૂરી ખાતરનો ઉપયોગ કરી આ વૃક્ષોનો ઉછેર કરવાની જવાબદારી આ સમાજ સ્વીકારે છે. તે માટે જરૂરી ડ્રીપની વ્યવસ્થા અથવા અન્ય રીતે આ રોપાને સતત પાણી પાવાની વ્યવસ્થા અને તે માટે જરૂરી સ્ટાફની વ્યવસ્થા કરવાના સતત ૫ વર્ષ સુધીના ખર્ચની જવાબદારી આ સમાજ સ્વીકારે છે. વૃક્ષોના સંપૂર્ણ ઉછેર બાદ એ વૃક્ષો જે તે જમીન માલિકને સુપરત કરી દેવામાં આવનાર છે.

કુકવાર તા. ૮-૮-૨૦૧૪ ના રોજ સહુ પ્રથમ સામખિયાળી ગામની મુલાકાત લેવામાં આવી. અહીં ૧૧ એકર પર પથરાયેલ એક જૈન સોસાયટીમાં તેની બાઉન્ડ્રીની ફરતે અને અન્ય કોમન પ્લોટમાં વૃક્ષારોપ કરવા આ સોસાયટીના એક આગેવાન શ્રી રાજે ભાઈ ડહ વિગત સમજાવેલ હતી. અહીં ટોટલ ૫૨૦ વૃક્ષો વાવવાના આયોજનની ચર્ચા કરવામાં આવી. ત્યારબાદ શ્રી રાજે ભાઈની ફેક્ટરીની ૫ મુલાકાત લેવામાં આવી કે જ્યાં વિવિધ પ્રકારની ૪૦ જેટલી હર્બલ પ્રોડક્ટ બનાવવામાં આવે છે.

સામખિયાળીથી ગાંધીધામ આવી, પ્રકૃતિ પરિચય કેન્દ્ર માં ત્યાંના ફોરેસ્ટ ઓફિસર શ્રી વિજયસિંહ જાલાની મુલાકાત લેવામાં આવી કે જેમની પાસેથી કચ્છના વિવિધ વિભાગના ફોરેસ્ટ ઓફિસરો અંગેની માહિતી મેળવી.

ગાંધીધામથી ભુજપુર પાંજરાપોળની મુલાકાત લીધેલ. અહીં ભુજપુર ગ્રામ પંચાયતના પૂર્વ સરપંચ પાંજરાપોળમાં દેખરેખ રાખતા બાપુ સાથે રહી અહીંના વૃક્ષારોપ વિષે ચર્ચા કરવામાં આવી. લગભગ ૨૫૦ રોપાનું વાવેતર અહીં થઈ કે તેમ છે કે જે અંગેના આયોજનો વિચારવામાં આવ્યા.

શ્રી મહેન્ ભાઈ ગાંધીના મત અનુસાર અહીંના મુસ્લિમ કબ્રસ્તાનની પંદર એકર જમીન પર ૫ લગભગ ૩૦૦૦ વૃક્ષોનું વાવેતર થઈ કે તેમ છે કે જેના આયોજનો ૫ વિચારવામાં આવ્યા.

ત્યારબાદ મોટી ખાખરની મુલાકાત લેવામાં આવી. અહીંના સરપંચ શ્રી મેઘજીભાઈ સાંચોડ તથા અન્ય સભ્યો અમારી સાથે જોડાયા. તેઓએ ચારે તરફ કમ્પાઉન્ડ વોલ બંધાયેલ હોય અને પાણીની ૫ પૂરતી વ્યવસ્થા હોય તેવા (૧) હિંદુ સ્મૃતિભૂમિની ૫ એકર જમીન પર ૧૦૦૦ વૃક્ષોના વાવેતરની યોજના, (૨) મહેશ્વરી સમાજના સ્મૃતિભૂમિની ૫ એકર જમીન પર ૫ ૧૦૦૦ વૃક્ષોના વાવેતરની વિગત તથા (૩) મુસ્લિમ કબ્રસ્તાનની લગભગ ૭ એકર જમીન પર લગભગ ૧૪૦૦ વૃક્ષોના વાવેતર અંગેની ચર્ચા કરવામાં આવી.

મોટી ખાખરથી રામાયાના શ્રી કે.આર. ડહના ૧૦ એકરના ખેતરની મુલાકાત લેવામાં આવી કે જ્યાં ૨૦૧૫ના વર્ષ દરમ્યાનના વૃક્ષારોપની વિગતની ચર્ચા કરવામાં આવી.

મોટી ખાખરથી તુંબડી આવી ત્યાંના પૂર્વ સરપંચ શ્રી ચંદુભા તથા ઉપસરપંચ શ્રી અબ્દુલને મળ્યા. તેઓએ ચારે તરફ બાઉન્ડ્રી બાંધેલ ૨૨ એકરની ગૌચરની જમીન બતાવી કે જ્યાં ચારે તરફ વૃક્ષારોપ કરવાની વિગત સમજાવી. તદ્ઉપરાંત એજ જમીનની ૩ એકર જમીન પર ૧૫' x ૧૫' ના અંતરે વૃક્ષો વાવવાની વિગત સમજાવી. અહીં દેવી બાવળ, પીપડા, વડ તથા લીંબડાના લગભગ બધા મળીને ૧૦૦૦ વૃક્ષો વાવવાના આયોજનો વિચારવામાં આવ્યા. અહીંથી શ્રી મહેન્ ભાઈ ગઢવી છૂટા પડ્યા અને અમે લોકોએ નાની ખાખર ગામની મુલાકાત લીધેલ હતી.

નાની ખાખરમાં ત્યાંના મહાજનના પ્રમુખશ્રી પ્રવી ભાઈ ડહ (ડૉ. ચં કાંત દેઢિયાના લઘુબંધુ) તથા અન્ય આગેવાનો મળ્યા. તેઓએ મહાજનની અંદાજિત ૧૦ એકર જમીન બતાવી કે જેમાં ૫ એકર જમીન બાઉન્ડ્રી સાથે તથા પાણી સાથે તૈયાર હોવાથી અહીં ફળાઉ ઝાડોના (રાય, મીઠી આંબલી, જાંબુ વગેરે) લગભગ ૧૦૦૦ વૃક્ષો વાવવાની યોજના વિચારવામાં આવી. બાકી રહેતી ૫ એકર જમીન પર બાઉન્ડ્રીનું કામ બાકી હોવાથી તે જમીન પર બીજા વર્ષ દરમ્યાન વૃક્ષારોપ થઈ કે કે જે અંગેની ચર્ચા કરવામાં આવી.

દરેક કામમાં જોખમ હોય છે પરંતુ કશું નહિ કરવામાં મોટું જોખમ હોય છે.

નાની ખાખરથી બિદડા શ્રી કોમલભાઈ સાવલાના માતૃવંદના ખાતે પહોંચી રાત્રિ રોકા કરવામાં આવ્યું.

નિવાર, તા. ૯-૮-૨૦૧૪ના સહુ પ્રથમ કોટિવૃદ્ધ અભિયાનવાળા શ્રી એલ.ડી. હને મળી તેમની સાથે વૃદ્ધારોપ કાર્યક્રમ તથા શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ - ૧૬૧૭૧ ખાતે ચાલતા જલારામ અન્નોત્તર અંગે ચર્ચા કરવામાં આવી.

અચલગચ્છના આચાર્ય શ્રી કલાપ્રભસાગરસૂરીજી મહારાજ સાહેબનું ચાતુર્માસ બિદડા ખાતે હોવાથી તેમને મળી, તેઓ સાથે ૫ વૃદ્ધારોપ કાર્યક્રમનું જે અભિયાન સમાજ દ્વારા હાથ પર લેવાયેલ છે તે અંગેની વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી. બિદડા મહાજનના અગ્રી શ્રી વલ્લભજીભાઈ ૫ અત્રે મળી ગયેલ હોતાં તેઓએ ફરાદી ગામમાં લગભગ ૨૦,૦૦૦ વૃદ્ધોનો ઉછેર કરેલ છે તે અંગે તથા સમાજના વૃદ્ધારોપ કાર્યક્રમ અંગે ૫ અનેકવિધ ચર્ચા કરેલ હતી.

બિદડાથી ગોધરા જઈ અંબેધામ નિહાળી શ્રી મિલાલ કુંવરજી ગોસરની ૪.૫ એકર જમીનની મુલાકાત ત્યાંના કાર્યકર શ્રી મહમ્મદભાઈ તથા શ્રી દાઉદભાઈ સાથે રહીને લેવામાં આવી. આ જમીન પર ૫ વિવિધ પ્રકારના ૧૦૦૦ વૃદ્ધોનું વાવેતર થઈ કે તેમ છે કે જે અંગેના વિગતવાર આયોજનો વિચારવામાં આવ્યા.

ગોધરાથી મેરાઉ આવી પૂજ્ય મહોદયસાગરજીનું ચાતુર્માસ અહીં હોવાથી તેઓશ્રીની મુલાકાત લેવામાં આવી. તેઓશ્રીએ તરતમાં મહાજનના અગ્રી શ્રીઓ શ્રી કલ્યા જીભાઈ, શ્રી ભવાનજીભાઈ વગેરેને બોલાવી વૃદ્ધારોપ બાબતે વિગતવાર આયોજનોની ચર્ચા કરેલ હતી. મેરાઉની જમીન પર ૫ વૃદ્ધારોપ અંગેની ચર્ચા કરવામાં આવી.

મેરાઉથી વી.આર.ટી.આઈ. ના માંડવી કેમ્પસની મુલાકાત લઈ ત્યાંના અગ્રી શ્રી માવજીભાઈને મળી વિવિધ કાર્યક્રમો અંગે ચર્ચા કરી. બહુતેર જિનાલય પર શ્રી િતિલાલભાઈ વીરા સાથે ભોજન લઈ ધૂઈ નર્સરીની મુલાકાત લીધી. ત્યાંથી ભુજ આવી ડિસ્ટ્રીક્ટ ફોરેસ્ટ ઓફીસર (D.F.O.) શ્રી ગુજ્જરની મુલાકાત લીધી. તેઓએ જે તે સ્થળે જરૂરિયાત અનુસારના લગભગ ૧૦,૦૦૦ રોપા વિનામૂલ્યે પહોંચતા કરવા, સમાજના આ અભિયાનમાં સાથે રહેવા પોતાનો સૂર ૫ પૂરાવ્યો. જેથી ટીમના દરેક સભ્યોને આનંદ થયો.

ભુજમાં છેલ્લે રાપર વિભાગના ધારાસભ્ય તથા કચ્છ જિલ્લા ભાજપના પ્રમુખ શ્રી પંકજ મહેતા સાથે શ્રી મહેન્ભાઈ ગઢવીની ઉપસ્થિતિમાં વૃદ્ધારોપ, નર્મદા નદીના નિયમિત પાણી, નર્મદા નદીના વધારાના પાણી વગેરે અંગે નિખાલસભર્યા વાતાવરણમાં ચર્ચા કરવામાં આવી.

ત્યાંથી સમાજની પર્યાવરણ સમિતિના સભ્યશ્રીઓએ અમદાવાદ તરફ પ્રયાણ કર્યું.

વૃદ્ધારોપણના આયોજન અંગે ટૂંકમાં નીચે મુજબ વિચારી શકાય.

- ★ સામખિયાળી ..... ૫૨૦ વૃદ્ધ
- ★ ભુજપુર પાંજરાપોળ ..... ૨૫૦ વૃદ્ધ
- ★ મુસ્લિમ કબ્રસ્તાન - ભુજપુર ..... ૩૦૦૦ વૃદ્ધ
- ★ હિંદુ સ્મૃતિભૂમિ - મોટી ખાખર ... ૧૦૦૦ વૃદ્ધ
- ★ મહેશ્વરી સ્મૃતિભૂમિ - મોટી ખાખર ... ૧૦૦૦ વૃદ્ધ
- ★ મુસ્લિમ કબ્રસ્તાન - મોટી ખાખર ..... ૧૪૦૦ વૃદ્ધ
- ★ ગૌચર જમીન - નાની તુંબડી ... ૧૦૦૦ વૃદ્ધ
- ★ મહાજનની જમીન - નાની ખાખર ... ૧૦૦૦ વૃદ્ધ
- ★ મ.કું.ની જમીન - ગોધરા ... ૧૦૦૦ વૃદ્ધ

૧૦,૧૭૦ વૃદ્ધ

અગર ઉપરોક્ત આયોજનને અમલમાં મૂકી કાય તો લગભગ ૧૦,૦૦૦ વૃદ્ધોનું વાવેતર અને તેના જતનની વ્યવસ્થા એક ભગીરથ કાર્ય તરીકે સિદ્ધ થઈ શકે.

યુવા વિકાસ સમિતિ

નવરાત્રિ રાસ-ગરબા તથા શરદપૂતળમ ઠાંડિયા રાસ કાર્યક્રમ અને સ્પર્ધા

- ★ સમિતિ દ્વારા નવરાત્રિના ચોથે નોરતે એટલે કે રવિવાર, તા. ૨૮-૯-૨૦૧૪ના રાત્રે ૮ કલાકે શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી પર શ્રીમતી પ્રભાબેન કાંતિલાલ વેલજી સાવલા ગરબા હરીફાઈનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે.
- ★ તેવી જ રીતે રદ્ધ પૂનમના દિવસે એટલે કે બુધવાર, તા. ૮-૧૦-૨૦૧૪ના રોજ રાત્રે ૮ કલાકે ગૂર્જર પરિવાર ઠાંડિયા રાસ સ્પર્ધાનું આયોજન શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી ખાતે કરવામાં આવેલ છે.
- ★ ચાલુ વર્ષે સમાજના યુવક-યુવતીઓને ફી ગરબા પીખવવા માટેની વ્યવસ્થા તા. ૧૦-૯-૨૦૧૪ પછી થશે. તે માટે શ્રી પીયૂષ સાવલા (મો. ૯૮૭૯૪ ૯૬૧૩૯)નો સંપર્ક કરવા અનુરોધ છે.

ઉપરોક્ત બંને રાસ-ગરબાની હરીફાઈઓના નીતિ નિયમો નીચે મુજબ છે :

૧. વિવિધ વયજૂથ મુજબ ઈનામો આપવામાં આવશે.
૨. બંને હરીફાઈમાં ભાગ લેવા ટ્રેડિ નલ ટ્રેસમાં આવવાનું સ્પર્ધકો માટે ફરજિયાત રહેશે.
૩. નિયંત્રકોનો નિર્ણય આખરી ગણાશે.

કન્વીનર : હીરેન પોલડિયા

જ્યારે તમને શું કરવું અને શું ન કરવું એવી દ્વિધા સતાવતી હોય ત્યારે જે હાથ લાગે તે કામ શરૂ કરી દેવું.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

પર્યાવરણ સમિતિ : રોપા રોપવા અને વૃક્ષ ઉછેર અભિયાન

પર્યાવરણ સમિતિની યોજના હેઠળ નવા રોપાઓ રોપવા તેમજ રોપેલા વૃક્ષોની સ્થિતિ અને તેના વિકાસ અંગે જાત માહિતી મેળવવાના ઉદ્દેશી સમિતિના કન્વીનર ડૉ. શ્રી ચંદ્રકાંત દેદિયા અને અન્ય સભ્યો દ્વારા અમદાવાદ મ્યુનિસિપાલિટી હેઠળ નીચે મુજબની કેટલીક જગ્યાઓમાં રૂબરૂ મુલાકાત લેવામાં આવી હતી.

- ★ સ્કાઉટ ભવન, પાલડી ખાતે કુલ રોપેલા ૫૦ જેટલા વૃક્ષો રોપવામાં આવ્યા છે.
- ★ વાસ ૧, સોરાઈનગર ખાતે જગ્યા નંબર-૮ માં રોપેલા ૧૫ જેટલા વૃક્ષોનો હાલમાં ૪ થી ૬ સુધી વિકાસ થયેલ છે.
- ★ રાજીવનગર ખાતેની જગ્યા નંબર-૩૦માં રોપેલા ૧૫ જેટલા વૃક્ષો પૈકી ૮ સાથે સારી રીતે ઉછેર થયેલ છે.
- ★ વાસ ૧ ખાતેની જગ્યા નંબર-૧ અને ૨માં રોપેલા ૧૩ જેટલા વૃક્ષોનો વિકાસ મંદ જાયો હતો.
- ★ આંબાવાડી ખાતેની જગ્યા નં.-૨૬માં કુલ ૧૨ રોપાઓ રોપવાની કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી.
- ★ એન.આઈ.ડી. - પાલડી પાસે આવેલ જગ્યા નં.-૨૮માં પાંચ રોપાઓ રોપવાની કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી.

રાજીવનગર અને વાસ ૧ ખાતેની જગ્યાઓમાં વૃક્ષો રોપવા અને ઉછેરની કામગીરી શ્રી પીયૂષ પારેખ હસ્તક હોતાં, સદરહુ બાબતે જરૂરી સૂચના આપવાનું નક્કી થયું હતું. જ્યારે જગ્યા નં.-૨૬ અને ૨૮ ખાતેની કામગીરી તેમની હાજરીમાં કરવામાં આવી હતી. તે ઉપરાંત સમાજ દ્વારા વૃક્ષોના ૨૧ અર્થે બંને જગ્યાઓમાં ટ્રીપ્લાઈટ પ્લાન્ટ લગાવી દેવામાં આવ્યા હતા.

ઉપરોક્ત મુલાકાત અને કામગીરી તા. ૩૧મી જુલાઈ તેમજ ઓગસ્ટ માસની ૨ અને ૬ તારીખ દરમિયાન કરવામાં આવી હતી. મુલાકાતના સમયે ઉપસ્થિત રહેલ જગ્યાઓના સ્ટાફવર્ગ, માળી, પગી વગેરે સાથે રોપા રોપવા, વૃક્ષોના ઉછેર તેમજ તેની યોગ્ય રીતે માવજત અંગે જરૂરી ચર્ચા વિચાર કરવામાં આવેલ. તે ઉપરાંત વૃક્ષોની દેખરેખ અર્થે કામગીરી કરનાર માળીનું માસિક મહેનતાન તેમજ વૃક્ષોના વિકાસ અર્થે જરૂરી માલસામાન જગ્યાઓમાં પહોંચાડવાનું નક્કી થયેલ હતું.

દરેકે એક સૂત્ર અપનાવવું જોઈએ.... 'વૃક્ષો હી તન-મન, વૃક્ષો હી જીવન.' કારણ કે વૃક્ષો એટલે પર્યાવરણનું મૂળ અને જીવન છે એમ કહેવું યોગ્ય છે. જીવન માટે જરૂરી પ્રાથમિક વાયુ વૃક્ષો થકી જ પૂરો પાડવામાં આવે છે. ઉપરાંત, વૈજ્ઞાનિક રીતે વૃક્ષો સાબિત થયું છે કે વૃક્ષોની હાજરીની આપણને જીવન પર માત્ર ભૌતિક નહીં, માનસિક અસર પણ થાય છે. આ કારણથી એક વાત સમજી લેવી પડે કે

માત્ર સંસ્થાઓ જ વૃક્ષો રોપવા કે ઉછેરની કામગીરી કરે તો નહીં ચાલે, દરેક માનવે આ કાર્ય કરવું પડે. આ માટે સામાજિક સંસ્થાઓ, સરકાર, વેપારી વર્ગ, જગ્યાઓ, સ્મૃતિ ગૃહો, ઉદ્યોગગૃહો, વગેરે સાથે મળીને કામગીરી કરવી જોઈએ. લોક ભાગીદારવાળા વૃક્ષો રોપવા અભિયાનમાં આવો, આપણે સૌ સાથે મળીને કામગીરી કરીએ. પંથક અને જીવનને હરિયાળો બનાવવા મોટા પાયે સૌએ વૃક્ષો વાવેતર અને તેનું ઉછેર - જતન કરવું જરૂરી છે.

કન્વીનર : ડૉ. ચંદ્રકાંત દેદિયા

વયસ્ક સમિતિ

જગ્યા યાત્રાનો અહેવાલ

નવકાર ધામ તીર્થની મુલાકાતે વડીલો

કુદરતના કેકારવ અને ભક્તિની ભરતીમાં ભક્તિની ભરતીની જીત થઈ અને ૨૮ જુલાઈએ પડેલા ૧૨-૧૨ ઈંચ વરસાદ અને ઠેરઠેર ભરાયેલા પાણી વચ્ચે પણ તા. ૩૦ જુલાઈના જગ્યા યાત્રાનો પ્રારંભ થયો. નવકાર ધામની મુલાકાત લઈને જગ્યા આવ્યા. ખૂબ જ ભવ્ય દેરાસર અને ત્યાંનું સુંદર વાતાવરણ જોઈને અનેરો ભક્તિભાવ જાગ્યો. પૂજા, દર્શન અને ભોજન બાદ અલૌકિક ધામ મગરવાડા આવ્યા. માલિક વીરના દર્શન અને સુખડીનો પ્રસાદ આરોગી નેમિનાથ ભગવાનના તીર્થ વાલમ અને પછી મહેસાણા આવ્યા. ત્યાંના મંદિરમાં આરતી, મંગળ દીવાનો લાભ લઈ પરત ફર્યા. કુદરતની કસોટી રૂંધ થઈ. કલોલ પાસે સમુદ્રિલોળા લેતો હોય તેમ અફાટ પાણી રસ્તા પર ભરેલું હતું.

રસ્તામાં કેટલાક વાહનો બંધ પડેલા જોયા. વાર માટે બધા સ્તબ્ધ થઈ ગયા અને કહેવા લાગ્યા, હવે શું થશે? પણ સચોટ ડ્રાઈવિંગના પ્રતાપે અમારા વાહનમાં 'મહાસાગર'માંથી બહાર આવી, રાત્રે ૧૨ વાગે અમદાવાદ પરત ફર્યા હતા.

કન્વીનર : રજનીકાંત પારેખ

મોટામાં મોટી કળા એટલે જીવન જીવવાની કળા.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ વયસ્ક સમિતિ દ્વારા આયોજિત યુરોપ પ્રવાસનો અહેવાલ

વયસ્ક સમિતિના ૮ સભ્યો તા. ૬ જૂન, ૨૦૧૪થી ૧૮ જૂન, ૨૦૧૪ સુધી યુરોપ પ્રવાસ માટે ટ્રાવેલ્સ - ટૂરમાં જોડાયા હતા. તા. ૭મી જૂનની વહેલી સવારે ૩.૩૦ વાગે અમિરાત એરલાઈન્સની ફ્લાઈટ દ્વારા લંડન (વાયા દુબઈ) જવા અમદાવાદથી પ્રસ્થાન કર્યું હતું. ૬.૩૦ વાગે દુબઈ પહોંચીને અન્ય એક ફ્લાઈટમાં બપોરે ૧૨ વાગે લંડન પહોંચ્યા હતા. ત્યાં હોટલ હોલી-ડે ઈન એ પ્રેસમાં રોકા કર્યું હતું. લંડનમાં નીચેના સ્થળોની મુલાકાત લીધી હતી.

● તા. ૭/૮-૬-૨૦૧૪

- ★ માઉન્ટ આબુ ખાતેના દેલવાડા જૈન દેરાસરની કલા કારીગરી જેવા સ્વામિનારાય મંદિરની મુલાકાત કરી. જેનું ઉદ્ઘાટન પ્રિન્સ ફિલીપે કર્યું હતું.
- ★ થેમ્સ નદીના કિનારે આવેલા લંડન આઈ એન્ડ મિલેનિયમ સેન્ટર. ત્યાંથી લંડન અને આજુબાજુના વિસ્તારોનું વિહંગાવલોકન કરવાની સૌને મજા પડી.
- ★ અહીં સૂરજ સવારના ૪ વાગે ઉગીને રાત્રે ૧૦ કલાકે આથમે છે. એટલે દિવસનો ભાગ લગભગ ૧૮ કલાક જેટલો હોય છે.
- ★ નેલ્સનના નૌકા કાફલા સામે નેપોલિયનની હાર થઈ હતી. તેને અવસરનો સ્મારક એટલે 'ટ્રાફિલગર સ્ક્વેર' જોયું. તેની પાસે આવેલા પોપિંગ મોલ, પિકાડેલી સર્કસ, બેન્ડ સ્ટ્રીટ, બાર્ડલી, ડાઉનિંગ સ્ટ્રીટ અને ખરીદી માટેની ઓક્સફર્ડ સ્ટ્રીટ સંબંધી માહિતી મેળવેલ.
- ★ તે સિવાય બ્લડી ટાવર, ટેઈલર ગેટ્સ, ટાવર બ્રિજ, થેમ્સ રિવર, હાઈડ પાર્ક, બિગલેન, મિનિસ્ટર પેલેસ, સેન્ટપોલ ચર્ચ વગેરે સ્થળોની મુલાકાત લઈને રાત્રીના નિવાસ સ્થાન બર્મિંગહામ પેલેસ ગયા હતા. તે સમયે 'ચેન્જ ઓફ ગાર્ડસ'ની લશ્કરી ક્વાયત જોવા મળી હતી.
- ★ 'જવેલ હાઉસ'માં ક્રોહિનૂર હીરા સહિત અનેક કિંમતી હીરા જોઈને ભારતનો ભૂતકાળ નજર સમ઼ આવી ગયો હતો. વિખ્યાત મેડમ ટુસાના વેક્સ મ્યુઝિયમની મુલાકાત લીધી હતી. જ્યાં વિવિધ ક્ષેત્રમાં નામાંકિત વિશ્વની અનેક પ્રતિમાઓની આબેહૂબ પ્રતિકૃતિઓ જોઈને સૌ પ્રભાવિત થયા હતા.

● તા. ૯-૬-૨૦૧૪

- ★ ટૂરિસ્ટની આખી બસ રેલવે વેગનમાં ચડાવીને ફ્રાન્સના કેલિસ

પહોંચ્યા. દરિયામાં થોડા સમયની ટનલની મુસાફરી અદ્ભુત હતી.

- ★ કેલિસથી પેરિસ વચ્ચે ૨૦૦ કિ.મી.નો રસ્તો ખૂબ જ આનંદદાયક રીતે પસાર કર્યો હતો.
- ★ પેરિસમાં સાંજે એફિલ ટાવરની મુલાકાત કરી. આ ટાવર એફિલ ગુસ્તાવ નામના એન્જિનિયરે તૈયાર કરેલ હતો. જેમાં ૧૫,૦૦૦ જેટલા ધાતુના ટુકડાઓને જોઈન્ટ કરવામાં આવેલ છે અને ૧૦૭૦ ફૂટ ઊંચા આ ટાવરનું વજન ૧૦,૦૦૦ ટન છે. આ ટાવરને તૈયાર કરવામાં બે વર્ષ જેટલો સમય લાગ્યો હતો. આ ટાવર પર લાઈટિંગનો અદ્ભુત નજારો પ જોયો હતો.
- ★ તે સિવાય રમ િય કુવારા, બગીચા અને સાત પૂલો સાથે સાઈન નદી વગેરે નિહાળીને પ્રસન્નતા અનુભવેલ.

● તા. ૧૦-૬-૨૦૧૪

- ★ અહીં ળાનું િ. ફરજિયાત છે.
- ★ વિવિધ સુગંધવાળા પરફ્યુમ્સની મુલાકાત કરી.
- ★ ગેવિન વેક્સ મ્યુઝિયમ જોયું.
- ★ વોટર ડેમ, દેવળ, સેન્ટ પોલ દેવળ, લુવરે મ્યુઝિયમ.
- ★ ઓપેરા હાઉસ - જ્યાં ૪૫૦ જેટલાં કલાકારો પોતાની કલા એકસાથે બતાવી કે તેવી ભતાવાળું સ્ટેજ છે.

● તા. ૧૧-૬-૨૦૧૪

- ★ સવારે ઈ.સ. ૧૮૮૫માં તૈયાર થયેલ યુરો ડિઝનીલેન્ડની મુલાકાત કરી હતી.
- ★ તે સ્થળનું વાતાવર ખૂબ જ રોમાંચક અને દરેકને પ્રભાવિત કરે તેવું છે.
- ★ અહીં વરસાદની અનુભૂતિ, રંગબેરંગી પીઓ, વિ ળ કદના પ્રા િઓ વગેરે જોઈને તાજજુબ થયા.

● તા. ૧૨-૬-૨૦૧૪ (સ્વિટ્ઝરલેન્ડ)

- ★ જયુસ પર્વતની વચ્ચે આવેલા ફ્રાન્સ, જર્મની, ઓસ્ટ્રિયા અને ઈટાલીથી ઘેરાયેલા સ્વિટ્ઝરલેન્ડના લુસર્ન હેરમાં પહોંચ્યા.
- ★ પેરિસથી લુસર્ન જતાં વચ્ચે િખરો, ઘેર-ઘેર લટકાવેલા ફૂલોના કુંડા, ફૂલોથી મધમધતા અનેક મેદાનોએ આ દે ને

K. K. MASALAWALA

31, K.N. ROAD, MASJID (W), MUMBAI-400 009.
TEL : 2377 4209 2375 7674
TELEFAX : 2379 0883

અદ્ભુત સૌંદર્ય બ યું છે. જર્મન સત્તાધી તેના તાબામાં રહેલા આ વિસ્તારમાં પ્રવે માટે અગાઉ કર ચૂકવવો પડતો હતો. ત્યારબાદ વિલિયમ ટેઈલે તે કર માફ કરાવ્યો હતો. આ કારે તેનું બાવલું ત્યાં મૂકવામાં આવ્યું છે.

● તા. ૧૩-૬-૨૦૧૪

- ★ ઝુરિસમાં ફિલ્મી સિતારાઓ સાથે મુલાકાત કરી હતી.
- ★ વિવિધ પ્રકારના ઘડિયાળો, ચોકલેટ્સ, સુવેનિયર્સ વગેરેની ખરીદી કરી હતી.
- ★ લુર્સન લેકમાં કુઝની મોજ મા પી.
- ★ સેન્ટ પીટર ચર્ચ, ૧૬મી સદીની સૌથી મોટી ઘડિયાળ, ફોલ્સ ૧૫૦ ફૂટ ઊંચો વગેરે જોઈને આનંદ થયો.
- ★ અહીંના એક બગીચામાં ફૂલોથી વીંટળાયેલ અને ૪૦ ફૂટ લાંબા કાંટાવાળી ઘડિયાળ જોઈ.

● તા. ૧૪-૬-૨૦૧૪

- ★ પર્વતો પરથી પીગળતા બરફથી વહેતા એકમાત્ર ટુમ્બ લેન્ક ફોલ્સની મુલાકાત લીધી.
- ★ યુરોપના ૩૫૭૧ મીટર ઊંચાઈવાળા સૌથી ઊંચા - જુંગફો પર્વત પર જઈને ભોજન લીધું હતું.
- ★ બરફથી આચ્છાદિત ગુફાઓમાં ફર્યા.

● તા. ૧૫-૬-૨૦૧૪

- ★ ૨૯૭૧ મીટરની ઊંચાઈએ આવેલા ગ્લેસિયર - ૩૦૦૦માં રોપ-વે દ્વારા ગયા. અહીં લગભગ ૭૨ વ્યક્તિઓ સાથે ૧૦,૦૦૦ ફૂટ ઉપર નીચે જતી લિફ્ટને ક્યારેય અકસ્માત થયેલ નથી.
- ★ દરેક સ્થળે માત્ર બરફ, બરફમાંથી પસાર થતો રોલર સ્કેટર ચલાવવાનો અતિ અદ્ભુત અનુભવ કર્યો હતો.
- ★ રોપ-વે દ્વારા આબુ જેટલા ઊંચા પર્વત પર પહોંચીને બે કલાક સુધી સંગીતના સહારે ઝુમ્યા, ગરબા કર્યા, ગાયા. ત્યારબાદ ફરતી હોટલમાં ડીનર લીધું.

● તા. ૧૬-૬-૨૦૧૪

- ★ પ્રિગ્ની ગામમાં ચીઝ તૈયાર કરતી ફેક્ટરી તેમજ બ્રોકમાં 'નેસ્લે' ચોકલેટ બનાવતા યુનિટની મુલાકાત લીધી હતી. ત્યારબાદ 'વીવે' હેર જોયું.

● તા. ૧૭-૬-૨૦૧૪

- ★ અનેક રીતે સૌથી સુંદર કહી કાય તેવા સિમોનિક્સ ટાઉનમાં ગયા હતા.
- ★ લગભગ ૧૪,૫૦૦ ફૂટ ઊંચા પિખર - માઉન્ટ બ્લેન્ક પર

જવા-આવવા માટે ખાસ લિફ્ટ રાખવામાં આવી છે. ત્ર સ્ટેજ પર બદલી કરીને જોઈ કાય છે. ત્યાંની ગેલેરીમાંથી આસપાસના ઊંચા પિખરો જોઈ કાય છે.

- ★ ત્યાં જંગલમાંથી પસાર થતી ટ્રેનમાં મુસાફરી કરી. ૪૦ કિ.મી.ના વ્યાસમાં ફેલાયેલી પર્વતીય હારમાળા જોઈ. બરફમાંથી બનેલું ક્રિસ્ટલ મ્યુઝિયમ અદ્ભુત કહી કાય. તે રીતે વાઈલ્ડ લાઈફ મ્યુઝિયમ પ જોયું.

● તા. ૧૮-૬-૨૦૧૪

- ★ જિનિવા પહોંચીને વિશ્વ સંસ્થા "યુનો"ની મુલાકાત લીધી. મહાત્મા ગાંધીજીનું બાવલું, ખૂબ ઊંચે ઉડતા ફુવારા તેમજ ઊંચી ઈમારતોમાં વિશ્વની અનેક કંપનીઓની ઓફિસો વગેરે નિહાળીને પ્રસન્નતા અનુભવી હતી.

ત્યારબાદ જિનિવા એરપોર્ટથી વાયા દુબઈ થઈને તા. ૧૯-૬-૨૦૧૪ના રોજ મુંબઈ અને ત્યાંથી બપોરે ૧ વાગે અમદાવાદ પરત ફર્યા હતા.

ભારતની અનેક વ્યક્તિઓએ વિદે માં વિવિધ ટ્રે ખૂબ જ સારી કામગીરી બજાવી પ્રંસા મેળવેલ છે. આમ છતાં આ રાષ્ટ્રો પાસેથી આપે સ્વચ્છતા, સ્તિ, ટ્રાફિક નિયમો, વાહન વ્યવહાર અને રાષ્ટ્રીય વિકાસમાં ટેકનોલોજીનો ભરપૂર ઉપયોગ વગેરે બાબતોમાં ઘું ખિવાનું રહે છે. આ તરફ ધ્યાન કેન્િત થાય તે ખૂબ જ ઉચિત છે.

ઉપરોક્ત સમગ્ર ટૂર ખૂબ જ રસપ્રદ, માહિતીસભર તેમજ આનંદમય હતી.

કન્વીનર : રજનીકાંત પારેખ

લાઈબ્રેરી સમિતિ

સમાજના સભ્યો માટે જાહેરાત

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની લાઈબ્રેરીમાં નોંધાયેલ સભ્યોને જાણવામાં આવે છે કે અગાઉ દરેક સભ્યોને ઘેર બેઠા વાંચન માટે પુસ્તકો ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવતા હતા, તે પ્રથા અત્યારે પચાલુ રાખવામાં આવી છે અને આપની પસંદગીના પુસ્તકો આપશ્રીને મોકલી આપવાની વ્યવસ્થા અત્રેથી કરવામાં આવે.

આ માટે સમાજ કાર્યાલય (ફોન : ૨૬૫૭૮૮૮૨, ૨૬૫૮૧૫૦૧) ઉપર ફોન કરીને આપને પહોંચાડવાના પુસ્તકના નામ અભિધાબેન ભાવસારને લખાવે જેથી આપને પુસ્તક પહોંચાડી કાય. આ વ્યવસ્થાનો કોઈ ચાર્જ હાલ રાખવામાં આવેલ નથી. સૌ સભ્યોને તેનો લાભ લેવા વિનંતી.

કન્વીનર : રોહિતભાઈ સંઘવી

DEEP JYOT

DEEP JYOT

STATIONERY MART

MFG. OF : EXERCISE & ACCOUNT BOOKS & ALL TYPES OF OFFICE FILES

JAYESH S. PAREKH
M. : 98241 06623

FACTORY : Plot No. 4601,
G.I.D.C., Ankleshwar-393 002.
Ph. : 253137

સભ્યપદ તથા મેડિકલ કાર્ડ સમિતિ

તબીબી સેવાનો લાભ લેવા નવા કાર્ડ અંગે

આખરી અનુરોધ

સમાજ સંચાલિત મેડિકલ સેન્ટરમાં તબીબી સેવાના લાભ લેવા માટે તૈયાર કરવામાં આવેલ નવા મેડિકલ કાર્ડ, અગાઉ જાહેરાત કર્યા છતાં પણ હજુ સુધી નીચે જાહેરાત સભ્યશ્રીઓએ અત્રેથી મેળવેલ નથી. તેઓએ પોતાના નવા કાર્ડ તા. ૩૦-૯-૨૦૧૪ સુધીમાં પાલડી ભવનથી લઈ જવા. સમય મર્યાદા બાદ કાર્ડ તૈયાર કરવાનો યોગ્ય ચાર્જ વસૂલ કરવામાં આવે. આ સંબંધી અત્રે આખરી જાહેરાત કરેલ છે, જેની નોંધ લેવી.

ઉલ્લેખનીય છે કે, જૂના તમામ મેડિકલ કાર્ડ રદબાતલ કરવામાં આવેલ છે. એટલે નવા કાર્ડ વગર સમાજ સંચાલિત મેડિકલ સેન્ટરમાં કન્સે નલ દરે કોઈપણ સેવાનો લાભ મળે નહિ.

કન્વીનર : રમણિકલાલ કે. ગોસર

૧. દો નવીનચં સંઘવી	૩૦. પ્રા. િતિલાલ ગાલા	૫૯. રાજેન નરેન ૧૬
૨. ચેતન અજિતકુમાર મહેતા	૩૧. લ મીચંદ કાનજીભાઈ ગાલા	૬૦. પરે િતિલાલ મહેતા
૩. આ. ષભાઈ ધીરુભાઈ ૧૬	૩૨. રાજે સુમખલાલ ૧૬	૬૧. ભૂપે ડાહ્યાલાલ મહેતા
૪. લાલજીભાઈ જેઠાભાઈ ૧૬ (નંદુ)	૩૩. રમે ભાઈ કુંવરજી સાવલા	૬૨. ભોગીલાલ દલસુખભાઈ વોરા
૫. દિલીપકુમાર જયંતીલાલ પટવા	૩૪. રસિકલાલ મોરારજી વોરા	૬૩. ભાનુબેન હંસરાજ સતરા
૬. દીપકભાઈ ચુનીલાલ મહેતા	૩૫. સમીર ખીમજી દેઢિયા	૬૪. નિખિલ નવીનચં ૧૬
૭. ચંદુલાલ દેવરાજ દંડ	૩૬. અરવિંદ કલ્યા ભાઈ વોરા	૬૫. નેહલ રમે ચંદ ૧૬
૮. કાશ્મીરાબેન રાજેન ભાઈ સોની	૩૭. તલક િ નાનજીભાઈ માડુ	૬૬. ધર્મે રમિ કલાલ મહેતા
૯. કાનજીભાઈ સ્વરુપચંદ વોરા	૩૮. ૈલેન વિજયસેન ૧૬	૬૭. પ્રભુલાલ કે વલાલ ૧૬
૧૦. કાંતિલાલ નથુભાઈ સંઘવી	૩૯. િતિલાલ રતન િ ૧૬	૬૮. જયોતિ ઈશ્વરલાલ ૧૬
૧૧. કેલાસ દલીચંદ મહેતા	૪૦. સુધીર કનૈયાલાલ મહેતા	૬૯. અમિત ખીમજી છેડા
૧૨. જિત રમિ કલાલ ૧૬	૪૧. તેજસ પ્રવી ચં લોડાયા	૭૦. હિતે મિ લાલ દેઢિયા
૧૩. જયપ્રકા હરિલાલ દલાલ	૪૨. વિમલ મનસુખલાલ મહેતા	૭૧. કે વજ ચં કાંત વોરા
૧૪. જયેન માેકલાલ મહેતા	૪૩. વીરેન પ્રતાપભાઈ લોડાયા (૧૬)	૭૨. હરી દેવચંદ ૧૬
૧૫. જય સોમચં ૧૬	૪૪. વીરેન રાઘવજી લોડાયા	૭૩. રદ જયંતીલાલ મહેતા
૧૬. જગદી અજિતકુમાર મહેતા	૪૫. જયંત મેઘજી ધરમ િ	૭૪. પૂનમચંદ મગનલાલ ગડા
૧૭. ઈલે નગીન ૧૬	૪૬. જયંતીલાલ વેલજી ગઢેચા	૭૫. નીપે જયકુમાર ૧૬
૧૮. હીરેન રમિ કલાલ મહેતા	૪૭. જવેરચંદ લાલજી છેડા	૭૬. મેહુલ વિનોદભાઈ દો િ
૧૯. હરી પ્રેમજી સાવલા	૪૮. જયચંદ માેકજી િયાડ	૭૭. કીર્તિ િતિલાલ ૧૬
૨૦. હરે િતિલાલ મોમાયા	૪૯. જિતેન દામજીભાઈ ૧૬ (સંગોઈ)	૭૮. રાજેન નવીનચં વિક્રમ િ
૨૧. ગુ વંતીબેન વીરચંદભાઈ ડાયા	૫૦. સંજય ભાઈચંદ ૧૬ (બાબરિયા)	૭૯. પથિક ભોગીલાલ સાવલા
૨૨. મહાસુખ રાયચંદ દત્તરા િયા	૫૧. સંજય પ્રવી ૧૬	૮૦. જીવીબેન નરપતલાલ મોથારિયા
૨૩. મધુ તિલકચંદ લોડાયા	૫૨. કિેર ગોરધનદાસ મહેતા	૮૧. કૌંક ભાઈચંદ ૧૬
૨૪. મનીષ ચં કાંતભાઈ ગાંધી	૫૩. હેજલ જયંત ધરમ િ	૮૨. રાજે જગદી ગોસર
૨૫. નીલે હીરાલાલ કુબડિયા	૫૪. સુનીલ દેવજી ગોગરી	૮૩. રમિ કલાલ દામજી સાવલા
૨૬. નીલે રતિલાલ છેડા	૫૫. લય દિલીપ ગાંધી	૮૪. નિરંજન હરખચંદ સંઘવી
૨૭. પંકજ વેલજી ગાલા	૫૬. વિરલ મહેન મહેતા	૮૫. વી બેન પ્રવી ચં વોરા
૨૮. પરે રવિલાલ પારેખ	૫૭. નવીન મગનલાલ ગડા	૮૬. નિખિલ કનકલાલ મહેતા
૨૯. પ્રદીપ ધરમ િભાઈ મહેતા	૫૮. રાજેન પ્રા લાલ મહેતા	૮૭. રાજે હીરાલાલ ૧૬

પ્રકૃતિ ઈશ્વરનું પ્રકટ રૂપ છે, કલા મનુષ્યનું.

૮૮. બુધ્ધિન હરિલાલ ૬
 ૮૯. ડૉ. ઈન્દુભાઈ પ્રીતમલાલ ૬
 ૯૦. જિતેન્ ભાઈ બાબુલાલ રાંભિયા
 ૯૧. સંજય નર ૧ લોડાયા
 ૯૨. વિનોદભાઈ કનકલાલ દો ૧
 ૯૩. સંજયભાઈ લ મીચંદ કારા ૧
 ૯૪. કેવલભાઈ કાંતિલાલ ૬
 ૯૫. પ્રવી ભાઈ કાંતિલાલ ૬
 ૯૬. ડૉ. સુ ૧ લ યુનીલાલ ૬

નિયાળી બહેનો

૧. ભારતી ભાવે ૬

૨. મીનલબેન પ્રતીકભાઈ સંઘવી
 ૩. નિમુબેન હરે ભાઈ ૬
 ૪. રૂપલબેન દીપકભાઈ ત્રિવેદી
 ૫. દીપ્તિ સુબોધ ૬
 ૬. વર્ષાબેન દિને ભાઈ ૬
 ૭. પૂર્વાબેન હરી ભાઈ મહેતા
 ૮. મનુસીબેન સમીરભાઈ ૬
 ૯. જાગૃતિ ચં ૧ લ મહેતા
 ૧૦. ચેતનાબેન સી. ૬
 ૧૧. મૃદુલા ચિંતન ભટ્ટ
 ૧૨. નીલમબેન ડૉ. ચિરાગ ૬

૧૩. કોકિલાબેન ૈલેષભાઈ રાવલ
 ૧૪. પારૂલબેન હરી ભાઈ ૬
 ૧૫. રૂપલબેન સનતભાઈ ૬
 ૧૬. જુલીબેન મનીષકુમાર ૬
 ૧૭. કિર બેન કર ભાઈ જૈન
 ૧૮. દિવ્યાબેન મલયકુમાર ઝવેરી
 ૧૯. દીપાબેન ધીરજકુમાર ૬
 ૨૦. મૌલી પલ્લવ પરીખ
 ૨૧. ઉષા પ્રકા વોરા
 ૨૨. વૈ લી અજય ગાંધી

“સંકલ્પ”

શ્રી કચ્છી જૈન યુથ એસોસિએશન - અમદાવાદ

વાર્ષિક સામાન્ય સભા - પરિપત્ર

“સંકલ્પ” શ્રી કચ્છી જૈન યુથ એસોસિએશન - અમદાવાદની વાર્ષિક સામાન્ય સભા રવિવાર, તા. ૨૧-૯-૨૦૧૪ના રોજ બપોરે ૪.૩૦ કલાકે શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી ખાતે મળે. આ સભામાં સંસ્થાના સભ્યોને પધારવાનું હાર્દિક આમંત્ર છે.

કાર્યસૂચિ

૧. ગત તા. ૨૯-૯-૨૦૧૩નાં રોજ મળેલ સામાન્ય સભાની કાર્યવાહીની નોંધનું વાંચન અને બહાલી.
૨. ગત વર્ષ દરમિયાન થયેલ કાર્યવાહીનો અહેવાલ અને ચર્ચા વિચાર ૧.
૩. વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪ના હિસોબા અંગે ચર્ચા વિચાર ૧ કરી બહાલી આપવા બાબત.
૪. પ્રમુખશ્રીની સંમતિથી રજૂ થનાર અન્ય બાબતો અંગે ચર્ચા વિચાર ૧ કરવા બાબત.

ત્લ.ક.:

૧. કોરમના અભાવે મુલતવી રહેલ સભા અડધા કલાક બાદ ફરી તે જ સ્થળે મળે અને ત્યારે નિયમાનુસાર કોરમનો બાધ રહે નહીં.
૨. વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪ના હિસોબા અંગે ‘સંકલ્પ’ના સભ્યોને જે કાંઈ પૂછવાનું હોય તેમ પોતાના સૂચનો પત્ર દ્વારા તા. ૧૮-૯-૨૦૧૪ સુધી ‘સંકલ્પ’ના પ્રમુખશ્રીને મોકલી આપવા વિનંતી.

‘સંકલ્પ’ના જે સભ્યો વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ની કારોબારી કમિટીમાં આવવાની ઈચ્છા ધરાવતા હોય તો તે માટે વધુ માહિતી નીચે જાહેલ સભ્યો પાસેથી મેળવી શકાશે.

- શ્રી પંકજભાઈ શાહ : મો. ૯૮૨૫૦ ૩૩૯૭૮
 શ્રી પારસભાઈ વીરા : મો. ૯૮૨૫૫ ૫૦૦૬૬
 શ્રી નીતિનભાઈ શાહ : મો. ૯૯૭૯૮ ૮૨૪૦૧
 શ્રી ચૈતન્યભાઈ રાંભિયા : મો. ૭૭૭૮૮ ૨૫૯૦૦

વીર શહીદ દિન - ફેન્સી ડ્રેસ હરીફાઈનો અહેવાલ

તા. ૧૫-૮-૨૦૧૪ના રોજ ધ્વજવંદનના કાર્યક્રમ બાદ ‘સંકલ્પ’ દ્વારા “વીર શહીદ દિન - ફેન્સી ડ્રેસ હરીફાઈ”નું શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી ખાતે આયોજન કરેલ હતું. ઉપરોક્ત કાર્યક્રમમાં કુલ ૧૫ બાળકોએ ભાગ લીધો હતો. જેમાં ભાગ લેનાર સૌથી નાના બાળકની વય ૧૫ મહિનાની હતી. ભાગ લેનાર બાળકોએ આઝાદીના હીદોને અનુરૂપ વિવિધ પાત્રોની વે ભૂષામાં સજ્જ થઈને કાર્યક્રમને અવંત બનાવ્યો હતો.

આ કાર્યક્રમમાં વિજેતા બનેલ બાળકોના નામ તથા તેમના પાત્રની વિગતો નીચે મુજબ છે.

૧. ધૈર્ય અભિષેકભાઈ શાહ (પાત્ર : વીરભગતસિંહ)
૨. ખુશી જીતેનભાઈ શાહ (પાત્ર : રાણી લક્ષ્મીબાઈ)
૩. હંત સ્નેહલ શેઠ (પાત્ર : જવાહરલાલ નહેરુ)

ઉપરોક્ત કાર્યક્રમમાં ભાગ લેનાર સૌ બાળકોને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ.

એન. બી. શાહ - મંત્રી

Inter

SHAILESH V. HARIA
Director

PLASTICA PVT. LTD.

AN ISO 9001 : 2000 CERTIFIED COMPANY

MFG. : HDPE JERRY CANS, DRUMS 20 LTRS TO 160 LTRS.
NARROW MOUTH, WIDE MOUTH, FULL OPEN TOP DRUMS

Plot No. 1103/1104, G.I.D.C. Estate, Ankleshwar-393 002 (Gujarat)
Tel. : 225861, 221126 Fax : (02646) 252861 Mo. : 098241 34499
E-mail : info@interplastica.com • Website : www.interplastica.com

“મંગલ મંદિર” લવાજમ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના સભ્યોએ, સમાજના માસિક મુખપત્ર “મંગલ મંદિર”નું લવાજમ ભરવું એ એક અનિવાર્ય જરૂરિયાત છે. સમાજના રોજબરોજના તથા લાંબાગાળાના કાર્યક્રમના સમાચાર મંગલ મંદિરમાં વિગતવાર પ્રસારિત કરવામાં આવે છે. સમાજ તરફથી સભ્યોને આપવામાં આવતી વિવિધ યોજનાઓના લાભો અંગેના સમાચાર પણ આ જ મુખપત્રમાં પ્રસારિત કરવામાં આવે છે. સમાજ તેમના સભ્યોને નિયમિતપે અનેક લાભો આપે છે જેવા કે મેડિકલ સેન્ટરની તપાસ તથા ચિકિત્સાની લાભો, મેડિકલ સ્ટોરમાંથી વિતર કરવામાં આવતી દવાની ખરીદીના લાભો, ટિકિટ લોન સમિતિના લાભો, વીમા યોજના હેઠળ અને વીમા યોજના વગરની યોજનાના લાભો, કોઈપણ નવા જન્મ પામતા બાળકો અંગેના લાભો, સાધાર્મિક સેવાના લાભો વગેરે મુખ્યત્વે છે. અન્ય યોજનાઓ અંતર્ગત પણ અનેકવિધ લાભો આપવામાં આવે છે. તે સિવાય ટિકિટ તથા ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ, પુરસ્કાર સમિતિ, યુવા વિકાસ સમિતિ, મહિલા ઉત્કર્ષ સમિતિ, વયસ્ક સમિતિ વગેરે સમિતિઓની કાર્યવાહીના અહેવાલો પણ આ મુખપત્રમાં નિયમિતપે પ્રસારિત કરવામાં આવે છે. મંગલ મંદિરનું લવાજમ ના ભરનાર દરેક કુટુંબ આ સમાચારોથી માહિતગાર રહી શકે તેમજ નથી અને સરવાળે પોતાના પરિવારને જ નુકસાન કરાવે છે.

હજુ સુધી મંગલ મંદિરનું લવાજમ ના ભરનાર સભ્યોની માહિતી આ સાથે આપવામાં આવેલ છે. તેઓએ લવાજમ ના ભરવાના મુખ્યત્વે બે કારણો છે : (૧) બેદરકારીથી ના ભરેલ હોય તેવા સભ્યો અને (૨) પોતાની આવકમાંથી લવાજમ ના ભરી શકનાર સભ્યો.

આથી નીચે મુજબની યાદીના સભ્યોને ફરીથી અપીલ કરવામાં આવે છે કે તેઓ વેળાસર પોતાના લવાજમ ભરાવી જવાની કાર્યવાહી સત્વરે અમલમાં મૂકે કે જેથી તેઓ સમાજની દરેક ગતિવિધિથી માહિતગાર રહી શકે.

હજુ સુધી મંગલ મંદિરનું લવાજમ ના ભરનાર સભ્યોની યાદી

૧. અભયચંદ જીવરાજ લોડાયા - ઘોડાસર	૩૦. દર્શન રાજુભાઈ ઠા - પાલડી	૫૯. હીરાલાલ ઝવેરચંદ કુબરિયા - વાસા
૨. અજય જેઠાભાઈ ખોના - સોલા	૩૧. દર્શન રમે ભાઈ સંઘવી - વસ્ત્રાપુર	૬૦. હીરેન હંસરાજ સત્રા - મનિ નગર
૩. અજય ઉત્તમચંદ દંડ - રાપી	૩૨. દીપક કાંતિલાલ મહેતા - પાલડી	૬૧. હીરેન વીરચંદ ઠા - વેજલપુર
૪. અલ્પે લાલજી ઠા - ઈસનપુર	૩૩. દેવાંગ બાબુલાલ ગાંધી - વાસા	૬૨. હીરેન રમિકલાલ મહેતા - પાલડી
૫. અમિત સુરે ભાઈ બાબરિયા - મનિ નગર	૩૪. દેવચંદ કારુભાઈ દેઢિયા - ઈસનપુર	૬૩. હિતેન બાબુલાલ વસા - બોડકદેવ
૬. અનિલ નરેન મોતા - સેટેલાઈટ રોડ	૩૫. ધનલ મી ગોવિંદજી ધરમી - મનિ નગર	૬૪. હિતે દામજી ધરોડ - મનિ નગર
૭. અરવિંદ અમૃતલાલ મૈરી - ઓઢવ	૩૬. ધનલ મી હરિલાલ દોરી - વાસા	૬૫. હિતે કુંવરજી છાડવા - આંબાવાડી
૮. અરવિંદ કાંતિલાલ મસાલિયા - નરોડા	૩૭. ધર્મેન ભાજી મહેતા - બાપુનગર	૬૬. હિતે ઉપેન ગડા - પાલડી
૯. અતુલ કાંતિલાલ ઠા - રખિયાલ	૩૮. ધર્મેન હિંમતલાલ ઠા - નારા પુરા	૬૭. જાદવજી દેવજી સાવલા - અડાલજ
૧૦. અતુલ રમે ચં મૈરી - થલતેજ	૩૯. ધીરજલાલ ખીમજી સંગોઈ - બહેરામપુરા	૬૮. જ વંતરાય નાનાલાલ મહેતા - સેટેલાઈટ
૧૧. ભરત કાંતિલાલ ઠા - મનિ નગર	૪૦. દિલીપ ચાંપી પાલા - થલતેજ	૬૯. જયંત મેઘજી ધરમી - એલિસબ્રિજ
૧૨. ભરત લ મીચંદ ઠા - ઠાઈબાગ	૪૧. દિલીપ પાસુ ખોના - ઈસનપુર	૭૦. જયંતીલાલ લાલજી દેઢિયા - અડાલજ
૧૩. ભરત મનિ લાલ ઠા - પ્રહલાદનગર	૪૨. દિલીપ પુનિ ઠા - નારા પુરા	૭૧. જયંતીલાલ મૂલચંદ વોરા - સરખેજ
૧૪. ભરતકુમાર તારાચંદ ઠા - બોપલ	૪૩. દીપક છોટાલાલ મહેતા - એસ.જી.હાઈવે	૭૨. જયંતીલાલ વેલજી ગઢેયા - બાપુનગર
૧૫. ભાવે અજિત મહેતા - વેજલપુર	૪૪. દિવ્યે દામજી ગાલા - ખારિયા	૭૩. જયચંદ માંકજી િયાડ - નરોડા
૧૬. ભવાનજી રવજી નાગડા - બહેરામપુરા	૪૫. ગિરી દામજી પોલડિયા - સેટેલાઈટ	૭૪. જયેન માંકલાલ મહેતા - બાવળા
૧૭. બુધ્ધિધન હીરાલાલ ઠા - મનિ નગર (ઈસ્ટ)	૪૬. ગુલાબ રતન ઠા સાયા - ઈસનપુર	૭૫. જયકુમાર સોમચંદ ઠા - વેજલપુર
૧૮. ચંપકલાલ મનિ લાલ વોરા - સરખેજ	૪૭. હરીલાલ ભાજી મહેતા - બાપુનગર	૭૬. જયપ્રકા હરિલાલ દલાલ - જોધપુર
૧૯. ચંભેન કિરે સાવલા - ઘોડાસર	૪૮. હરીલાલ માંકલાલ કોઠારી - નવા વાડજ	૭૭. જગર નરેન ભાઈ ઠા - ડ્રાઈવ-ઈન
૨૦. ચંકાંત હરજીવન ઠા - વાસા	૪૯. હરીલાલ રાય ઠા - વસ્ત્રાપુર	૭૮. જજી ચેતન મોમાયા - મનિ નગર
૨૧. ચંકાંત મગનલાલ ઢીલા - ખાનપુર	૫૦. હરી અમૃતલાલ ઠા - વાસા	૭૯. જજી કનુભાઈ મહેતા - સાબરમતી
૨૨. ચંકાંત મુલજી વોરા - નારા પુરા	૫૧. હરી પ્રેમજી સાવલા - નવા નરોડા	૮૦. જિતેન જવેરચંદ લાલજી છેડા - ઉસ્માનપુરા
૨૩. ચંદુલાલ પ્રેમચંદ સંઘવી - પાલડી	૫૨. હર્ષદ રવજી વોરા - સરખેજ	૮૧. જયોત્સનાબેન મનિ લાલ મૈરી - બાપુનગર
૨૪. ચંદુલાલ રવજી વોરા - સરખેજ	૫૩. હર્ષદ વાડીલાલ મહેતા - પાલડી	૮૨. કમલે નલિન ઠા - મનિ નગર
૨૫. ચેતન અજિત મહેતા - મેમનગર	૫૪. હસમુખ અમૃતલાલ કોરડિયા - લાંબા	૮૩. કાંતિલાલ ચુનીલાલ સંઘવી - નરોડા
૨૬. ચેતન કાંતિલાલ વોરા - પાલડી	૫૫. હસમુખ ખીમજી મોતા - વેજલપુર	૮૪. કાંતિલાલ દલીચંદ લોદરિયા - પાલડી
૨૭. ચીમનલાલ ટોકરી ઠા - મનિ નગર	૫૬. હિમાંનુરાજ નરેન ઠા - ગાંધીનગર	૮૫. કાંતિલાલ નથુભાઈ સંઘવી - સરખેજ
૨૮. ચિરાગ ભૂપેન દલાલ - જોધપુર ગામ	૫૭. હીરાચંદ નાગ ઠા લાપસિયા - વટવા	૮૬. કાંતિલાલ રતન ઠા સાયા - ઈસનપુર
૨૯. દલીચંદ કલ્યા જી ઠા - ઉસ્માનપુરા	૫૮. હીરાચંદ વાલજી ધુલ્લા - મનિ નગર	૮૭. કૌંક ભાઈચંદ ઠા - નવરંગપુરા

૮૮. કેતન અરવિંદ દોળી - સેટેલાઈટ
 ૮૯. કેતન કનકલાલ ાહ - સેટેલાઈટ
 ૯૦. ખીમજી દેવજી જૈન - એલિસબ્રિજ
 ૯૧. ખુ ાલ નર િ સોની - મિ નગર
 ૯૨. કિર ચંદુલાલ દંડ - નવા વાડજ
 ૯૩. કિર મનસુખલાલ ાહ - ઉસ્માનપુરા
 ૯૪. કીર્તિ મોરારજી વોરા - સરખેજ
 ૯૫. કીર્તિ િતિલાલ ાહ - સેટેલાઈટ
 ૯૬. કીર્તિકુમાર િતિલાલ મુનવર - આંબાવાડી
 ૯૭. કિરે લખમ િ દેઢિયા - થલતેજ
 ૯૮. કિરે રતન િ સાયા - ઈસનપુર
 ૯૯. કુંજલ મોતા - મિ નગર
 ૧૦૦. કુંવરજી રામજી સાવલા - અડાલજ
 ૧૦૧. કુરપાર મો િ દેઢિયા - બોપલ
 ૧૦૨. કુસુમબેન ચં કાંત લોડાયા - મિ નગર
 ૧૦૩. લહેરચંદ લાડકચંદ કોઠારી - કાલુપુર
 ૧૦૪. લાલજી ધનજી કેરિયા - સેટેલાઈટ
 ૧૦૫. લલજીભાઈ સ્વરુપચંદ મહેતા - પ્રહલાદનગર
 ૧૦૬. લ મીચંદ વેલજી ધુલ્લા - ઈસનપુર
 ૧૦૭. લય દિલીપ ગાંધી - આશ્રમરોડ
 ૧૦૮. મધુબેન મૂલચંદ મૈેરી - વેજલપુર
 ૧૦૯. મધુબેન તિલકચંદ ાહ - નારા પુરા
 ૧૧૦. મધુસુદન સાકરચંદ ાહ - મિ નગર
 ૧૧૧. મહે ભા જી મહેતા - બાપુનગર
 ૧૧૨. મહે નાનચંદ સંઘવી - સરખેજ
 ૧૧૩. મહે સી. લોડાયા - સેટેલાઈટ
 ૧૧૪. મહે ખીમજી લોડાયા - નારા પુરા
 ૧૧૫. મિ કાંત ભા જી મૈેરી - ઈસનપુર
 ૧૧૬. મિ લાલ ધનજી દેઢિયા - કલોલ
 ૧૧૭. મિ લાલ ખીમજી છાડવા - અડાલજ
 ૧૧૮. મિ લાલ ને િ મૈેરી - નરોડા
 ૧૧૯. મિ લાલ રવજી ધરોડ - સરસપુર
 ૧૨૦. મનીષ ને િ મોતા - ઘાટલોડિયા
 ૧૨૧. મનોજ ત્રિભુવન ાહ - ગાંધીનગર
 ૧૨૨. મેઘજી કે વજી ાહ - ગાંધીનગર
 ૧૨૩. મેહુલ વિનોદભાઈ દોળી - પાલડી
 ૧૨૪. મૂકે ચમનલાલ દોળી - પાલડી
 ૧૨૫. મૂકે પ્રેમજી ધરોડ - સેટેલાઈટ
 ૧૨૬. નલિન મગનલાલ ાહ - મિ નગર

૧૨૭. નંદિતા ભૂપે ાહ - વાસ ા
 ૧૨૮. નરે વાડીલાલ ાહ - ગાંધીનગર
 ૧૨૯. નવીન બાબુલાલ સંઘવી - ઈસનપુર
 ૧૩૦. નવીનચં મિ લાલ ાહ - પાલડી
 ૧૩૧. નવીનચં વાડીલાલ વોરા - સરખેજ
 ૧૩૨. નેમચંદ જીવરાજ ગાલા - આંબાવાડી
 ૧૩૩. નેમજી ઉમર િ ગંગર - અડાલજ
 ૧૩૪. નિકુંજ ધીરજીલાલ મહેતા - એલિસબ્રિજ
 ૧૩૫. નીલે હીરાલાલ કુબડિયા - વાસ ા
 ૧૩૬. નીલે લખમ િ મોતા - ઓઢવ
 ૧૩૭. નીલે આર. ાહ
 ૧૩૮. નીલે રતિલાલ છેડા - મિ નગર
 ૧૩૯. નિમેષ મિ કાંત ાહ - મિ નગર
 ૧૪૦. પદમ િ રતન િ સાયા - ઈસનપુર
 ૧૪૧. પંકજબેન કનૈયાલાલ મહેતા - ગુલબાઈ ટેકરા
 ૧૪૨. પારસ હંસરાજ ધરમ િ - અમરાઈવાડી
 ૧૪૩. પરે પ્રભુલાલ વોરા - સરખેજ
 ૧૪૪. પીયૂષ હરખચંદ ગાલા - અડાલજ
 ૧૪૫. પૂનમ કિરે રાંભિયા - આંબાવાડી
 ૧૪૬. પ્રભુલાલ કે વલાલ ાહ - એસ.જી. હાઈવે
 ૧૪૭. પ્રભુલાલ મિ લાલ વોરા - બહેરામપુરા
 ૧૪૮. પ્રદીપ ધાર િ દામજી મહેતા - વાસ ા
 ૧૪૯. પ્રદીપ ઝવેરચંદ છેડા - ઈસનપુરા
 ૧૫૦. પ્રફુલ્લ હીરજી ઠાકર િ વીરા - પાલડી
 ૧૫૧. પ્રફુલ્લ કાંતિલાલ સંઘવી - નિ યનગર
 ૧૫૨. પ્રફુલ્લ વીરચંદ ધરમ િ - મિ નગર
 ૧૫૩. પ્રકા ભોગીલાલ મહેતા - પાલડી
 ૧૫૪. પ્રકા ધીરજીલાલ રાંભિયા - બોપલ
 ૧૫૫. પ્રવી કાંતિલાલ ાહ - ાહીબાગ
 ૧૫૬. પ્રવી ચં ચમનલાલ ાહ - નારા પુરા
 ૧૫૭. પ્રેમજી રામજી રતન િ માડુ - ઘોડાસર
 ૧૫૮. પ્રિયે કિરે ભેદા - મેમનગર
 ૧૫૯. રાજે ત્રિભુવન ાહ - ગાંધીનગર
 ૧૬૦. રાજે હીરાલાલ ાહ - મિ નગર
 ૧૬૧. રાજે જગજીવન મહેતા - સી.ટી.એમ.
 ૧૬૨. રાજે રતન િ વોરા - નવરંગપુરા
 ૧૬૩. રજનીકાંત ખીમજી મહેતા - પાલડી
 ૧૬૪. રજનીકાંત માેકલાલ કોઠારી - નવા વાડજ
 ૧૬૫. રમે ભા જી ગાલા - કલોલ

૧૬૬. રમે કે વજી મોતા - ઈસનપુર
 ૧૬૭. રમે રામચં ાહ - વેજલપુર
 ૧૬૮. રમે ચં હંસરાજ દેઢિયા - પાલડી
 ૧૬૯. રમિ કલાલ ધનજી છેડા - અડાલજ
 ૧૭૦. રસિક અમરસિંહ ેઠ - નારા પુરા
 ૧૭૧. રસિકલાલ મોરારજી વોરા - સરખેજ
 ૧૭૨. રસિકલાલ રવજી વોરા - સરખેજ
 ૧૭૩. રસિકલાલ સુંદરજી મહેતા - ચાંદખેડા
 ૧૭૪. રતનબેન લ મીચંદ મોમાયા - મિ નગર
 ૧૭૫. રવીન પ્રકા ાહ - બહેરામપુરા
 ૧૭૬. સંજય કાંતિલાલ વોરા - પાલડી
 ૧૭૭. સંજય પ્રવી ાહ - જીવરાજ પાર્ક
 ૧૭૮. રદ જયંતીલાલ મહેતા - નરોડા
 ૧૭૯. સરોજ રવિલાલ વિ નજી દોળી - વાડજ
 ૧૮૦. સેવંતી રવજી વોરા - આનંદનગર
 ૧૮૧. સેવંતીલાલ ઈશ્વરલાલ સંઘવી - ઘાટલોડિયા
 ૧૮૨. ૈલેષ ચમનલાલ દોળી - પાલડી
 ૧૮૩. ામજી ભવાનજી ઝવેરી - વાસ ા
 ૧૮૪. િતિલાલ દેવરાજ દંડ - બહેરામપુરા
 ૧૮૫. િતિલાલ ખીંચ િ છેડા - નારા પુરા
 ૧૮૬. િતિલાલ મેઘજી ગોગરી - સાબરમતી
 ૧૮૭. િતિલાલ મોતીલાલ ાહ - આંબાવાડી
 ૧૮૮. િકાંત માેકલાલ ાહ - નરોડા
 ૧૮૯. સોમચંદ ભા જી મૈેરી - ઈસનપુર
 ૧૯૦. સુખલાલ અમૃતલાલ મૈેરી - પ્રહલાદનગર
 ૧૯૧. સુરે બાદરભાઈ ચંદુરા - નરોડા
 ૧૯૨. સુરે વિજી નાગડા - સૈજપુર
 ૧૯૩. તારાબેન રાચચંદ દંડ - ાહીબાગ
 ૧૯૪. તિલોકચંદ ભા જી મૈેરી - મિ નગર
 ૧૯૫. વાડીલાલ છગનલાલ ાહ - નરોડા
 ૧૯૬. વાડીલાલ વીજપાર સંઘવી - સેટેલાઈટ
 ૧૯૭. વૈ લી અજય ગાંધી - પાલડી
 ૧૯૮. વસંત ભવાનજી સંગોઈ - ાહીબાગ
 ૧૯૯. વી બેન પ્રવી વોરા - ગાંધીનગર
 ૨૦૦. વિજય હરસુખલાલ ગાંધી - આંબાવાડી
 ૨૦૧. વિજય રમ લાલ ગાંધી - આંબાવાડી
 ૨૦૨. વિનય દામજી છેડા - અડાલજ
 ૨૦૩. વિપીન રસિકલાલ ાહ - પાલડી
 ૨૦૪. વિરાજ ય ંધન મહેશ્વરી - થલતેજ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના સભ્યો તરફથી માસ ઓગસ્ટ - ૨૦૧૪ દરમ્યાન પ્રાપ્ત થયેલ લવાજમની યાદી

ક્રમ	સભ્યનું નામ
૧.	અમિત હીરજી વોરા
૨.	દિલીપ હીરજી વોરા
૩.	પ્રવી કુંવરજી છેડા
૪.	ભરત ામજી કેનિયા
૫.	સુરે કુમાર જયંતીલાલ પુજ

ક્રમ	સભ્યનું નામ
૬.	રમે ચં ભવાનજી મૈેરી
૭.	ગૌરવ ગુલાબચંદ સાયલા
૮.	કુમારપાળ રમિ કલાલ મસાલિયા
૯.	રાજે સુમખલાલ ાહ
૧૦.	નકુલ માેકજી દંડ

ક્રમ	સભ્યનું નામ
૧૧.	ટોકર િ નર િ લોડાયા
૧૨.	નીતિન ધનજી ગાલા
૧૩.	કીર્તિદા મિ કાંત ઝવેરી
૧૪.	કાંતિલાલ રતિલાલ ભ ાલી

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનો માસિક અહેવાલ

જુલાઈ / ઓગસ્ટ - ૨૦૧૪

● બુધવાર, તા. ૨૩-૭-૨૦૧૪

- ★ આજરોજ શ્રી અ ાક મહેતા અતિથિ ભવન - મુંબઈના ડેવલપર શ્રી પંકજ બાબરિયા તથા પારસ બાબરિયાને સાયન - મુંબઈ ખાતે મળેલ હતા. આર્કિટેક્ટ શ્રી હાટેએ એસ.આર.એ.ને આપેલ પત્રની એક કોપી શ્રી અ ાક મહેતાને સુપ્રત કરવામાં આવી. ક્ય ત્વરાએ એગ્રીમેન્ટ કરાવી લેવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું.

● શનિવાર, તા. ૨૬-૭-૨૦૧૪

- ★ આજરોજ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર શ્રી અ ાક મહેતા, શ્રી પ્રતાપભાઈ દંડ, શ્રી કે.આર. ાહ, શ્રી હસમુખભાઈ ખાંડવાલા તથા ડૉ. ચં કાંત દેઢિયા એકત્રિત થયેલ હતા અને વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ના હોદ્દાદારો તથા વિવિધ સમિતિઓના કન્વીનરશ્રી અંગે ચર્ચા વિચાર ા કરેલ હતી.
- ★ આજરોજ સાંજના શ્રી સુરે ચં મહેતા શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર પધારેલ હતા ત્યારે શ્રી અ ાક મહેતા, શ્રી મુળજી નર િ ાહ, શ્રી દિને આર. મહેતા, શ્રી કેલાસદાન ગઢવી વગેરે ઉપસ્થિત રહેલ હતા. “કચ્છ : એક અલગ રાજ્ય : તેના ફાયદા તથા ગેરફાયદા” વિષય પરનો કમ્પ્લીટ હાથે લખેલો લેખ આપી ગયા હતા. ટાઈપ કરેલ લેખ પાછળથી મોકલી આપે તેવું તેમ જ ાવેલ હતું.

● રવિવાર, તા. ૨૭-૭-૨૦૧૪

- ★ આજરોજ શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વાર્ષિક સામાન્ય સભા મળેલ હતી કે જયારે ૨૦૪ સભ્યો ઉપસ્થિત રહેલ હતા. આ મીટિંગમાં સ્વ. શ્રી કાંતિલાલ વેલજી સાવલાને બે

મિનિટનું મૌન પાળી, શ્રદ્ધાંજલિ અર્પ કરવામાં આવેલ હતી. પ્રમુખશ્રીએ સ્વાગત પ્રવચન કરેલ હતું. માનદ્ મંત્રીશ્રીએ ગત વર્ષનો અહેવાલ રજૂ કરેલ હતો. ખજાનચીશ્રીએ ઓડિટ થયેલ ગત વર્ષના હિસાબો રજૂ કરેલ હતા. જેને સર્વાનુમતે બહાલ રાખવામાં આવેલ હતા. ચૂંટ િ પંચ દ્વારા દાતા ટ્રસ્ટી શુપ, માનદ્ ટ્રસ્ટી શુપ તથા સ્વજન ટ્રસ્ટી શુપના ઊભા રહેલ ઉમેદવારોને બિનહરીફ ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવેલ હતા. કારોબારી સમિતિની દ સીટ માટે ૧૨ ઉમેદવારો ઊભા રહેલ હોવાથી તેઓની ચૂંટ િ કરવામાં આવેલ હતી. પરિ ામે વિજેતા દ ઉમેદવારોને ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવેલ હતા.

- ★ વાર્ષિક સામાન્ય સભા બાદ વર્ષ ૨૦૧૪-૨૦૧૫ના ટ્રસ્ટ મંડળની પ્રથમ મીટિંગ મળેલ હતી. જેમાં નવા મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી પ્રતાપ નારા જી દંડની વર િ કરવામાં આવેલ હતી અને દ ટ્રસ્ટીશ્રીઓને કારોબારી સમિતિમાં મોકલવાનો નિ િય લેવામાં આવેલ હતો.

- ★ ટ્રસ્ટ મંડળની મીટિંગ બાદ તરતમાં કારોબારી સમિતિની મીટિંગ નવા મેનેજિંગ ટ્રસ્ટીના પ્રમુખપ ા હેઠળ મળેલ હતી. જેમાં વિવિધ હોદ્દાદારોની તથા ૩૪ જેટલી વિવિધ સમિતિઓના કન્વીનરશ્રીઓની વર િ કરવામાં આવેલ હતી.

● સોમવાર, તા. ૨૮-૭-૨૦૧૪

- ★ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર ડૉ. ચં કાંત દેઢિયા, શ્રી કે.આર. ાહ, શ્રી અ ાક મહેતા વગેરે એકત્રિત થયેલ હતા અને કચ્છ બ્રાંચ કેનાલનું નિરી ા તથા કચ્છમાં વૃ ારોપ અન્વયે ઓગસ્ટ-

૨૦૧૪માં તા. ૭થી ૯નો પ્રોગ્રામ નક્કી કરવામાં આવેલ હતો.

- ★ ડાયાલિસિસ સેન્ટર રૂ થયા પછી આજે સવારમાં ૯ મ િન પર એક સાથે ૯ ડાયાલિસિસ કરવામાં આવ્યા, તેવા બનાવની રૂઆત આજથી પ્રથમ વખત બની.

- ★ સમાજની ગત સામાન્ય સભામાં નક્કી થયા પ્રમાે ઓડિટર્સ મે. નૌતમ વકીલ એન્ડ કંપની સાથે શ્રી હસમુખભાઈ ાહ અને શ્રી ચં કાંત દામજી ાહ (શ્રી કે.ડી. ાહ)એ ચર્ચા કરીને ચાલુ વર્ષ માટે સમાજના ઓડિટર્સ તરીકેની નિયુક્તિ પત્ર તેમને સોંપીને પૂરા થયેલા ત્રિમાસિક હિસાબોનું કામ રૂ કરવાનું જ ાવ્યું હતું.

- ★ હિસાબી સમિતિ દ્વારા ચાલુ વર્ષના ત્રિમાસિક હિસાબો પ્રમુખશ્રી તેમજ મંત્રીશ્રી પાસે રજૂ કરીને જરૂરી ચર્ચા થયેલ હતી.

● મંગળવાર, તા. ૨૯-૭-૨૦૧૪

- ★ કચ્છ બ્રાંચ કેનાલનું નિરી ા કરવા આજરોજ શ્રી મૂકે ભાઈ ઝવેરી સાથે કચ્છથી ૪૦ વ્યક્તિઓ ગયેલ હતી. ૪૫ કિ.મી. પર જે સાઈફન આવેલ છે તેના નિરી ા બાદ શ્રી મૂકે ભાઈ ઝવેરી તથા શ્રી પુષ્પદાનભાઈ ગઢવીએ ફોન કરીને જ ાવેલ કે તા. ૭-૮-૨૦૧૪ના અમદાવાદથી જે શુપ આવે છે તેમાં વિવિધ શુપના અને તેમાં પ ાસ કરીને યુવાનો તથા મહિલાઓ આવે તો તેઓ પ આ કેનાલની અજાયબીઓનું નિરી ા કરી કે.

● બુધવાર, તા. ૩૦-૭-૨૦૧૪

- ★ ‘કચ્છી બિઝનેસ ડિરેક્ટરી’ની ફી કોપીનું જે ઘટક સમાજના સભ્યોનું વિતર બાકી

કલા એટલે અપૂર્ણમાંથી સંપૂર્ણ બનવાનો પ્રયત્ન.

રહે છે તેના અનુસંધાને આજે વિવિધ ઘટક સમાજોના પ્રમુખોને વિગતની જા કરતા પત્રો લખવામાં આવેલ.

- ★ આજરોજ ચારે ભવનના ઈમ્પેક્ટના અનુસંધાને શ્રી પ્રતાપભાઈ દંડ, શ્રી કે.આર. ાહ, શ્રી હસમુખભાઈ ખાંડવાલા, શ્રી જયે ભાઈ ાહ, ડૉ. ચં કાંત દેઢિયા તથા શ્રી અ ાેક મહેતા શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર એકત્રિત થયેલ હતા અને કોઈ યોગ્ય વ્યક્તિ કે જે આ બાબતે કન્સલ્ટન્ટ તરીકે રહી આપ ને યોગ્ય સૂચનાઓ આપે અને તેના અનુસંધાને આ કાર્યવાહી ઝડપી ચાલે તેવા પ્રયાસો કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

● ગુરુવાર, તા. ૩૧-૭-૨૦૧૪

- ★ આજરોજ શ્રી ાિકાંત ઠક્કર શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર રૂબરૂ પધારેલ હતા. શ્રી અ ાેક મહેતા, શ્રી ાિકાંત ઠક્કર તથા શ્રી પ્રદીપ જોષીએ મીટિંગ કરી ભુજના નગર નિયોજન ખાતાની જરૂરિયાત અનુસારની વિગતો કચ્છ કલેક્ટર કચેરીની ઓફિસેથી મેળવી નગર નિયોજનમાં પહોંચાડવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. તે અંગે તા. ૨૩-૮-૨૦૧૪ની તેઓશ્રીની મીટિંગમાં આર્કિટેકચરલ કોલેજ માટેની જમીન અંગેની ફાઈલ મુકાવાની છે તે બાબત પ ચર્ચા કરવામાં આવી.

- ★ આજરોજ ડૉ. ચં કાંત દેઢિયા તથા શ્રી પ્રદીપ જોષીએ શ્રી ક.જે.સે.સ. - અમદાવાદ દ્વારા જે જે સ્કૂલોમાં વૃ ારોપ કરવામાં આવેલ છે તે દરેક સ્થળની મુલાકાત લીધેલ હતી અને વૃ ાનો જે રીતે ઉછેર કરવામાં આવી રહેલ છે તે માટે સંતોષની લાગ ા વ્યક્ત કરેલ હતી.

● રવિવાર, તા. ૩-૮-૨૦૧૪

- ★ નવનીત ભવન - આવાસ યોજનાના સભ્યોની એક મીટિંગ મળી હતી. જેમાં આવાસમાં વરસાદના પા ા, વપરા ના પા ા, દુરસ્ત રાખવા વગેરે સંબંધી

વિસ્તૃત ચર્ચા થઈ હતી. આ બેઠકમાં સર્વશ્રી પ્રતાપભાઈ દંડ, હસમુખભાઈ ાહ, કે.ડી. ાહ, રમી કભાઈ ગોસર ઉપસ્થિત હતા.

● સોમવાર, તા. ૪-૮-૨૦૧૪

- ★ સમાજની સભ્યપદ અને મેડિકલ સમિતિની એક મીટિંગ પાલડી ભવન ખાતે મળી હતી. સમાજના નોંધાયેલા સભ્યશ્રીઓના નામોનું લિસ્ટ હાલે ગુજરાતી બારાખડી મુજબ છે, તેને એ - બી - સી પ્રમાે કરવાની પ્રક્રિયા સમિતિ દ્વારા ચાલુ કરવામાં આવી છે. જે કામગીરી તા. ૪-૮-૨૦૧૪થી તા. ૮-૮-૨૦૧૪ સુધી પૂરું કરવાની ગ ના રાખવામાં આવેલ હતી, તે કામ લગભગ ૧૫ દિવસમાં પૂરું થવાની સંભાવના છે.

● શુક્રવાર, તા. ૭-૮-૨૦૧૪

- ★ ૧૫ સભ્યોની એક ટીમ કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલના નેજા હેઠળ ત્ર અલગ અલગ વ્હીકલ દ્વારા કચ્છ બ્રાંચ કેનાલ જોવા પ્રથમ રાધનપુર ગઈ. રાધનપુરમાં શ્રી મૂકે ઝવેરી વગેરે મળ્યા. ત્યાંથી તેઓ ૦.૦ કિ.મી. એટલે કે બનાસકાંઠા જિલ્લાના કાંકરેજ તાલુકાના, હમીરપર ગામ પાસે સૌને લઈ ગયા. કચ્છ બ્રાંચ કેનાલનું મુખ જોઈ, કેનાલના વિવિધ ભાગો જોતાં ૨૯ કિ.મી. પર રેડિયલ ગેઈટ જોયું. ત્યાંથી ૩૯.૦૦ કિ.મી. પર ૧૦ મીટરનો કેનાલનો ફોલ જોયો. ત્યાંથી ૪૫.૦૦ કિ.મી.થી ૪૭.૫૦ કિ.મી. લાંબા સાયફનનું નિરી ા કર્યું. ૪૭.૫ કિ.મી.થી ૮૨.૦૦ કિ.મી. પર આવ્યા કે જ્યાં પાટ જિલ્લાની હદ પૂરી થાય છે અને કચ્છ જિલ્લાની હદ રૂ થાય છે. ત્યાંથી ૧૦૦.૦૦ કિ.મી. પર પ્રથમ પમ્પિંગ સ્ટે ન જોઈને છૂટા પડ્યા. એક વ્હીકલમાં શ્રી અ ાેક મહેતા, શ્રી પ્રતાપ દંડ, શ્રી કે.આર. ાહ તથા ડૉ. ચં કાંત દેઢિયા સામખિયાળી ગયા અને બાકીના બે વ્હીકલોએ અમદાવાદ તરફ પ્રયા કર્યું.

● શનિવાર, તા. ૮-૮-૨૦૧૪

- ★ કચ્છમાં વૃ ારોપ નું પ્લાનિંગ કરવા નીકળેલ ટીમે પ્રથમ સામખિયાળીની સાઈટ જોઈ. ત્યાંથી ગાંધીધામ થઈને ભુજપુર પાંજરાપોળની સાઈટ પર વૃ ારોપ ના જરૂરી આયોજનો કર્યા. ત્યાંથી મોટી ખાખર, નાની ખાખર અને તુંબડીની જમીનોનું નિરી ા કરી યોગ્ય આયોજનો ગોઠવ્યા. રાત્રિ રોકા માતૃવંદના - બિદડા ખાતે કર્યું.

● રવિવાર, તા. ૯-૮-૨૦૧૪

- ★ બિદડામાં શ્રી એલ.ડી. ાહ તથા આચાર્ય શ્રી કલાપ્રભસાગરસૂરિજીને મળી ગોધરા જઈ ત્યાંની જમીનનું નિરી ા કરી યોગ્ય આયોજનો ગોઠવ્યા. ગોધરાથી વી.આર.ટી.આઈ., બહુંતેર જિનાલય થઈ ભુજ પહોંચ્યા. ભુજમાં ડી.એફ.ઓ. શ્રી ગુજજરને તથા શ્રી પંકજભાઈ મહેતાને મળી રાત્રે અમદાવાદ પહોંચ્યા.

● સોમવાર, તા. ૧૧-૮-૨૦૧૪

- ★ આજે રાત્રે શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર િ ા અને ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિની મીટિંગ મળેલ હતી. પ્રદીપ મહેતા, દેવેન છેડા, વિ ાલ ાહ, વિમે ાહ, પંકજ ગોગરી તથા હાસ્યલતાબેન મહેતા ઉપસ્થિત રહેલ હતા. નંદક પંડ્યા પ આ મીટિંગમાં ઉપસ્થિત હતા. તેઓએ ભવિષ્યમાં કરવાના વિવિધ કાર્યક્રમો અંગે ચર્ચા કરેલ હતી.

● શુક્રવાર, તા. ૧૫-૮-૨૦૧૪

- ★ આજરોજ સવારમાં ૯.૦૦ વાગે શ્રી કચ્છી જૈન ભવનના પટાંગ માં, મેડિકલ સેન્ટરમાં આપ ા સાથે રૂથી જ જોડાયેલા ડૉ. દેવાંગ ાહના વરદ્ હસ્તે ધ્વજવંદન કરાવવામાં આવ્યું. મેડિકલ સેન્ટરના કેટલાક ડૉક્ટર્સ, સમાજના અગ્ર ાશ્રીઓ તથા અન્ય સભ્યો અને સંકલ્પના યુવા-યુવતીઓ એમ બધા મળીને લગભગ ૧૨૫ વ્યક્તિ ઉપસ્થિત રહેવા પામેલ હતી.

તમે સર્જન કરો તે કલાકૃતિ ઉત્કૃષ્ટ જ હો તે જરૂરી નથી. સૂક્ષ્મપણે ચિત્રનું સર્જન થાય એ જ મહત્વનું છે.

★ ધ્વજવંદન બાદ 'સંકલ્પ'નો ફેન્સી ડ્રેસ હરીફાઈનો કાર્યક્રમ બેઝમેન્ટમાં યોજવામાં આવેલ હતો. જેમાં ૧૩ જેટલા નાના બાળકોએ ભાગ લીધેલ હતો.

★ ત્યારબાદ ટ્રસ્ટ મંડળની મીટિંગ મળેલ હતી. જેમાં ૧૬ ટ્રસ્ટીશ્રીઓ ઉપસ્થિત રહેલ હતા. ચારે ભવનના ઈમ્પેક્ટના કન્સલ્ટિંગ ચાર્જના ખર્ચને મંજૂરી, કચ્છના વૃદ્ધોપકાર કાર્યક્રમને મંજૂરી તથા સમાજ સુરક્ષા સમિતિના આવેલ પત્ર પ્રમાણે મંજૂરી આપવામાં આવેલ હતી.

● **સોમવાર, તા. ૧૮-૮-૨૦૧૪**

★ ગત તા. ૧૪-૮-૨૦૧૪ના ગુજરાત રાજ્યના મુખ્યમંત્રી શ્રીમતી આનંદીબેન પટેલ દ્વારા ૪૫.૦૦ કિ.મી. પાસેના લોંગ કેનાલ સાયફનનું જે લોકાર્પણ કરી, તેમાંથી પાંચ વહેવડાવવામાં આવેલ હતા એ પાંચ આજરોજ સવારમાં ૫.૦૦ વાગે ૮૨.૦૦ કિ.મી. સુધી પહોંચી ગયા છે તેવા સમાચાર શ્રી મૂકે ભાઈ ઝવેરીએ ફોન દ્વારા આપેલ હતા.

★ આજે શ્રી પ્રતાપભાઈ દંડ, ડૉ. ચંદ્રકાંત દેવિયા તથા શ્રી અંકેશ મહેતાએ મુંબઈ અતિથિ ભવનના શ્રી પારસ બાબરિયાએ મોકલેલ ડ્રાફ્ટ પર તથા વૃદ્ધોપકાર કાર્યક્રમ અંગે ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી.

★ આજે શ્રી રાજે ભાઈ હાલ સામખિયાળીથી શ્રી કચ્છી જૈન ભવન

પર આવેલ હતા. રવિવાર, તા. ૨૪-૮-૨૦૧૪ના સાઈટ પર વૃદ્ધોપકાર કરવા માટે માર્કિંગ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

★ આજે શ્રી હિંમતલાલભાઈ હાલ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર આવી શ્રી અંકેશ મહેતા તથા શ્રી હસમુખભાઈ ખાંડવાલાને મળેલ હતા અને કચ્છમાં રેલવેની કોચ ફેક્ટરીના અનુસંધાને ચર્ચા કરેલ હતી.

★ કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલના નેજા હેઠળ માંડવીના જહાજવાડાના વિકાસ અંગે ધ્યાન દોરતો એક પત્ર કચ્છના રાજ્ય કાના મંત્રી શ્રી તારાચંદભાઈ છેડાને લખવામાં આવેલ હતો.

● **મંગળવાર, તા. ૧૯-૮-૨૦૧૪**

★ શ્રી કોમલભાઈ સાવલા કચ્છી જૈન ભવન પર આવેલ હતા અને માતૃવંદના - બિદડા વિષે વિવિધ ચર્ચાઓ કરેલ હતી.

★ શ્રી અનિલભાઈ સથવારા ભવન પર આવ્યા હતા. તેમની સાથે સામખિયાળીના વૃદ્ધોપકાર સ્થળના માર્કિંગ અંગે ચર્ચાઓ કરેલ હતી. તેઓ રવિવાર, તા. ૨૪-૮-૨૦૧૪ના આ કાર્ય સામખિયાળી ખાતે હાથ પર લઈ લે તેવું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

● **ગુરુવાર, તા. ૨૧-૮-૨૦૧૪**

★ આજે સવારમાં શ્રી સુરે ચંદ્ર મહેતાએ

“કચ્છ : એક અલગ રાજ્ય — તેના ફાયદા અને ગેરફાયદા”ના વિષય પરનો પોતાનો કમ્પ્લીટ લેખ મોકલી આપેલ હતો. ત્યારબાદ સાંજના તેઓ ભવન પર આવ્યા ત્યારે શ્રી અંકેશ મહેતા અને શ્રી ભરત ઓઝા ઉપસ્થિત હતા. આ લેખ બાબતે ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી. તેમની સાથે કચ્છ બ્રાંચ કેનાલ વિષે પણ ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી.

● **રવિવાર, તા. ૨૪-૮-૨૦૧૪**

★ સામખિયાળી ખાતે વૃદ્ધોપકાર ની સાઈટ પર શ્રી અનિલ સથવારા તથા શ્રી રાજે હાલ ગયેલ હતા. ડ્રોઈંગ મુજબ સાઈટ પર પાડેલા પ્લોટોની પરિસ્થિતિ ન હતી. ડ્રોઈંગ મુજબ અમુક રસ્તાઓ બરાબર ન હતા. સાઈટ પર ઝાંખરા સારા એવા પ્રમાણમાં હતા. તેથી વૃદ્ધોપકાર નું માર્કિંગ કરવું ક્ય ન હતું. આવતા દિવસોમાં શ્રી રાજે ભાઈબધા ખુલાસા મેળવી લે અને ત્યારબાદ માર્કિંગ થઈ શકે.

★ જીઓના મેડીકલેઈમ પોલિસી - શ્રમ આરોગ્યમ્ યોજનાની જાહેરાત આજના વર્તમાનપત્રોમાં આવેલ હતી. આ માટે શ્રી કે.આર. હાલ, શ્રી અંકેશ મહેતા, શ્રી મગનભાઈ સંઘવી, ડૉ. ચંદ્રકાંત દેવિયા, શ્રી જયંત કોઠારીએ અંદરોઅંદર ફોન દ્વારા વિવિધ ચર્ચા કરેલ હતી. આવતીકાલે સોમવારે આ બાબત રૂબરૂમાં ચર્ચા કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું. ■

તબીબી સાધનો વપરાશ માટે આપવાની યોજના

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી પર નીચે મુજબના તબીબી સાધનો દૈનિક ભાડાના ધોરણે મળી શકશે. જેઓને આ સાધનોની જરૂરિયાત હોય તેઓ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી પર ફોન : ૨૬૫૭૮૮૯૨ / ૨૬૫૮૧૫૦૧ પર સંપર્ક સાધી શકશે.

૧. એર બેડ	રૂ. ૧૦/-	૫. વોકર	રૂ. ૨/-	૯. બેડ પાન	રૂ. ૨/-
૨. વ્હીલ ચેર	રૂ. ૩/-	૬. વોર્કિંગ સ્ટીક	રૂ. ૧/-	૧૦. ફાઉલર બેડ	રૂ. ૧૦/-
૩. ઓક્સિજન સિલિન્ડર (નાનો)	રૂ. ૫/-	૭. કમોડ ચેર	રૂ. ૩/-	૧૧. ટેબલ ટોપ (ફાઉલર બેડ માટે)	રૂ. ૨/-
૪. નેબ્યુલાઈઝર	રૂ. ૫/-	૮. સેલાઈન સ્ટેન્ડ	રૂ. ૨/-	૧૨. બેક રેસ્ટ	રૂ. ૨/-

નોંધ : (૧) સ્ટોકમાં હશે ત્યાં સુધી આ સાધનો ડીપોઝિટ આપીને ભાડેથી મેળવી શકાશે. (૨) સાધનો પાલડી ભવન પરથી લઈને ત્યાં જ પરત કરવાના રહેશે.

કે. આર. શાહ - માનદ મંત્રી, શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

કલાનું અંતિમ અને સર્વોચ્ચ ધ્યેય સૌંદર્ય છે.

હિસતી નજરે....

માસ જુલાઈ-૨૦૧૪ દરમ્યાન શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વિવિધ સેવાઓનો લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ		
ક્રમ	સેવાઓ	લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ
૧.	<p>માતૃશ્રી સાકરબેન રવજી મોરારજી લાલન (કોડાય - સુપ્રીમવાલા) શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી, અમદાવાદ.....</p> <p>(અ) શ્રી નવનીત મેડિકલ સેન્ટર તથા શ્રીમતી પ્રભાવતીબહેન કાંતિલાલ વેલજી સાવલા મેડિકલ ચેક-અપ સેન્ટર, પાલડી, અમદાવાદ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● કુલ લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ ..... ૧૨,૭૧૪ જેમાંથી - ● શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વ્યક્તિઓ..... ૫૩૩ ● સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજ સાહેબો ..... ૬૯ ● મોતિયા - આંખનાં ઓપરે ન (સાપ્તાહિક બે દિવસ) ..... ૦૬ ● સોનોગ્રાફી..... ૧૧૫૭ ● ટી.એમ.ટી. (માત્ર ડોક્ટર દ્વારા ભલામ થી) ..... ૩૨ ● બોડી ચેક-અપ ..... ૪૭૩ ● અન્ય ૧૦,૪૪૪ 	૧૨,૭૧૪
	<p>(બ) માતૃશ્રી કંકુબેન કાનજીભાઈ રવજી (નાની ખાખરવાલા) સેવા ભવન, પાલડી, અમદાવાદ કુલ લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ ..... ૯૫૧ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડીની કેન્ટીનમાં કુલ લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ..... ૩,૭૬૪</p>	૪,૭૧૫
૨.	<p>જી.એમ.ડી.સી. પ્રાયોજિત શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ - શાહીબાગ, અમદાવાદ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહમાં લાભ લેનાર કુલ વ્યક્તિઓ ..... ૨,૧૯૩ ● કેન્ટીનમાં લાભ લેનાર કુલ વ્યક્તિઓ ..... ૫,૧૬૦ ● શ્રી જલારામ અન્નોત્રમાં લાભ લેનાર કુલ વ્યક્તિઓ ..... ૪૬૭ ● કચ્છ સંસ્કૃતિ મ્યુઝિયમની મુલાકાત લેનાર કુલ વ્યક્તિઓ ..... ૭૦૦ ● શ્રી ધીરજલાલ ટોકર ૧ કાપરિયા ડાયાલિસિસ સેન્ટરમાં લાભ લેનાર કુલ વ્યક્તિઓ .. ૧૬૮ 	૮,૬૮૮
૩.	<p>માતૃશ્રી કંકુબેન કાનજીભાઈ રવજી (નાની ખાખરવાલા) સેવા ભવન, ગીતા મંદિર, અમદાવાદ લાભ લેનાર કુલ વ્યક્તિઓ ..... ૫૩૭</p>	૫૩૭
	<p>માસ જુલાઈ - ૨૦૧૪ દરમ્યાન વિવિધ પ્રકારની સેવાઓનો લાભ લેનાર કુલ વ્યક્તિ .....</p>	૨૬,૬૫૪

મેરેજ બ્યુરો

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર કોઈ પણ જ્ઞાતિના યુવક - યુવતી માટે મેરેજ બ્યુરો કાર્યરત છે. આપશ્રી આપનું નામ રજિસ્ટર કરાવીને મેરીંગ સંબંધી જરૂરી વિગતો મેળવી શકશો. રૂબરૂ મુલાકાત માટે દર શનિવારે બપોરે ૩.૦૦થી ૬.૦૦નો સમય નક્કી કરવામાં આવેલ છે. જરૂરિયાત અનુસાર આપશ્રી મેરેજ બ્યુરો સમિતિના કન્વીનર શ્રી હીરજી પાસુ શાહનો મોબાઈલ નંબર ૯૮૨૫૩ ૮૦૮૬૬ પર સંપર્ક સાધી શકશો.

હીરજી પાસુ શાહ, કન્વીનર - મેરેજ બ્યુરો સમિતિ
શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

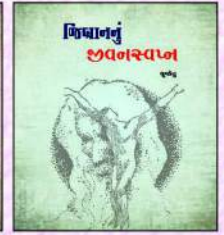
પારિવારિક, સામાજિક અને વ્યાવસાયિક સંબંધોને રળિયામણા બનાવવાની પ્રેરણા આપતાં પુસ્તકો

મા એ મા	સંપા. રતિલાલ બોરીસાગર	150	માબાપ બનતાં શીખીએ	ઊર્મિલા શાહ	140
પિતા-પપ્પા-ડેડી	સંપા. રતિલાલ બોરીસાગર	225	મા-બાપ સાથે ગોષ્ટી	ઊર્મિલા શાહ	125
કુટુંબમંગલ	ફાધર વાલેસ	150	બાળકને ઉછેરતાં શીખીએ	ઊર્મિલા શાહ	150
માય ડિયર સન (પુત્રને પત્રો)	ડૉ. રેણુકા પટેલ	165	સંતાનનું ઘડતર - એક સાધના	ઊર્મિલા શાહ	110
દીકરો વહાલનું આસમાન	નીલમ દોશી	280	એવરી-ડે, પેરન્ટ્સ-ડે	રોહિત શાહ	125
સાસુ-વહુ ડૉટ કોમ	નીલમ દોશી	200	વહાલી મમ્મી	રોહિત શાહ	30
દીકરી મારી દોસ્ત	નીલમ દોશી	170	વહાલા પપ્પા	રોહિત શાહ	30
પરિવારની પારાયણ	રાજપરમેશ્વર	120	વહાલો દીકરો	રોહિત શાહ	30
સૂડી વચ્ચે સોપારી	અલ્પા નીરવ શાહ	100	વહાલી દીકરી	રોહિત શાહ	30
વૃદ્ધાવસ્થામાં જીવન-સાફલ્ય	ભાનુ એન. કાપડિયા	160	વહાલો દોસ્ત	રોહિત શાહ	30
આપણું ઘર બને તીરથધામ	દોલતભાઈ દેસાઈ	40	વહાલા જીવનસાથી	રોહિત શાહ	30

ખલીલ જિબ્રાનનાં ધૂમકેવુ અનૂદિત પુસ્તકો

જિબ્રાનનું જીવનદર્શન	180
જિબ્રાનનું જીવનસ્વપ્ન	170
જિબ્રાનની જીવનવાણી	200
જિબ્રાનની જીવનવાટિકા	180
જિબ્રાનનાં જીવનમૌકિતકો	150

ગૂર્જર ગાંધરત્ન કાર્યાલય

રતનપોળનાકા સામે, ગાંધીમાર્ગ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧

ફોન : 22144663 ફેક્સ : 22144663

ઈ-મેઇલ : goorjar@yahoo.com

સંસ્કાર સાહિત્યમંદિર

5, N.B.C.C. હાઉસ, સહજાનંદ કોલેજ પાસે,

આંબાવાડી, અમદાવાદ-15

ફોન : 079-26304259

ગૂર્જર સાહિત્ય પ્રકાશન

13, શિવરંજની સોસા., ઓવરબ્રિજના છેડે,

અશ્વમેધ બંગલોઝના બસ સ્ટેન્ડ પાસે,

સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-15

ફોન : 26761366 મો. 9825268759

Gala
NO DUST BROOM

iska bhusa nahi nikalta!

Superior Cleaning Guaranteed

No 'new broom dust'

3X Longer lasting

Washable

Booking Open

Sample Villa Ready

Plots & Villa 15 Lacs Onwards

Kalpavriksha
abode
Plots & Villas

PANCHASHAR
SHANKHESHWAR

Plot Size - 500 SQ. YDS. & ABOVE PLOTS

VILLA ON DEMAND

- 1 BHK - 96 SQ. YDS. (Built Up)
- 2 BHK - 115 SQ. YDS. (Built Up)

Developer : **DIAMOND**
realty

Site Address :
Nr. Kalash Kuber, Village Panchasar, Shankheshwar, Gujarat.

Office Address :
4th Floor, Anjalee House, Opp Lal Bunglow, C. G. Road, Ahmedabad- 380009

Contact :
M : +91 99099 44034 | Ph. : 079 2642 7001/7
Web : www.kalpavrikshaabode.com

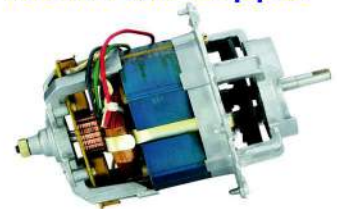
COOKWELL HEALTH CARE PRODUCT

Masala Grinder
Cum
Mini Flour Mill

100% Pure Copper

25/29 Gaze Wire Motor Universal Heavy Duty Dynamically Balance

COOKING SYSTEM

100% Cooking & Safety

Upto 50% Less Power Consumption

Microbiologically Tested
PURIFICATION PROCESS

MADE IN INDIA
APPROVED BY GOVT. OF INDIA

Manufactured by :
CookWell Domestic Appliances,
Plot 213, Shelar Compound, Subhash Nagar,
Nahur (W), Mumbai-400078. Customer Care : 022-25666711
Email : info@cookwellindia.com Website : www.cookwellindia.com

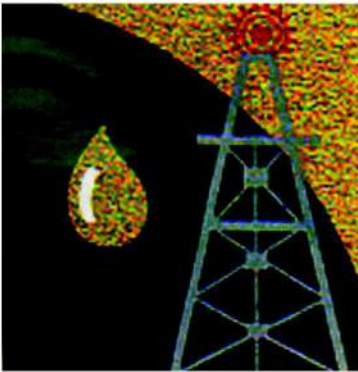
**डिसेस डिस्ट्रीब्युटरस
आपकार**

Available on HIRE

- Gas Engine Driven Generators
Range : 50 KVA to 10 Mega Watts
- Gas Engine Driven Gas Compressors
Range : 10 HP to 8000 HP
- Oil & Gas Processing Equipments Readily Available
- Work Over Rig 100 Ton, 50 Ton & 30 Ton Capacity
- 120 kg/cm² Air Compressors

We Provide

- Complete equipment Readily Available
- Spare Parts
- Operation & Maintenance
- Engineering Consultancy

Corporate Office :

Deep Industries Limited

6th Floor, N.G. Tower, Opp. Fun Republic Cinema,
S.G. Highway, Ahmedabad - 380 015.

Tel # 91-79-26862076/78

Fax # 91-79-26862077

Registered Office :

Deep Industries Limited

Opp. Suryanarayan Bunglows,
State Highway, Motera,
Dist. Gandhinagar.

Phone # 91-79-27571128

Fax # 91-79-27502464

Email info@deepindustries.com

AN ISO 9001 - 2000 COMPANY

ROMAN G R O U P

Give Your Society The Best!

Pest Control

Water Purifier

Water Proofing

Building Facilities

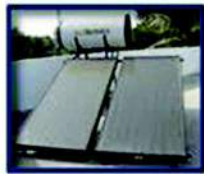
Silicon Acrylic Paint

Water Treatment Plant

Rain Water Harvesting

Solar Water Heating Systems

Tank And Ringwell Cleaning

Property Redevelopment And solutions

Landscaping And Play Equipment For Gardens

Roman Group of Companies

Sant Villa, Road No. 2, Juhu Scheme, Vile Parle (W), Mumbai - 400056

Tel: +91 22 6152 2400 / 6692 6166 / 67 / 68

Email Id: info@romangroup.in

www.romangroup.in

“Mangal Mandir” - Regd. under Postal Registration No. GAMC-315/2012-2014 Valid upto 31st December, 2014.
Published on 1st of Every Month and Permitted to Post at Ahmedabad PSO on 5th of Every Month.
R.N.I. No. of RNP is 33266/1978

A World Class Exterior & Interior Acrylic Paints

You Can't Buy Better Even At Higher Price !

INDOCHEM (INDIA) PVT. LTD.
(An ISO 9001: 2000 Certified Company)

Ahmedabad : 27541226, 27544161, 25743401, Fax : 079-27544199, Bangalore : 080-26758800, 26758028,
Baroda : 0265-2412446, 2434041, Bhopal : 0755-2556785, Bhuj : 02832-223290, 250959, Goa : 0832-2752582,
Hubli : 0836-2251415, Hyderabad : 040-24740401, 55598874, Mangalore : 0824-2410320, 4252325,
Mumbai : 022-26858636, 26858639, Nasik : 0253-2511247, Pune : 020-26110951, Rajkot : 0281-2222766, Surat : 0261-2543332,

मंगल मंदिर • सप्टेम्बर-२०१४ • ६८